

CELE PATRU
EVANGHELII

MATEIU-MARCU-LUCA-IOAN

EVANGHELIILE DOMINICALE

EDIȚIA CONFORMĂ TEXTULUI
APROBAT DE SANTUL SINOD

AL SÂNTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE.

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL

16, STRADA DOAMNEI, 16

1893

Gale Mikhail et son fils

SÂNTA EVANGHELIE

CEA DE LA

MATEIU

CAP. I.

Pentru neamul lui Iisus Christos.

¹ Cartea neamului lui Iisus Christos, fiul lui David, fiul lui Avraam ² Avraam a născut pre Isaac; iar Isaac a născut pre Iacob; iar Iacob a născut pre Iuda și pre frații lui; ³ Iar Iuda a născut pre Fares și pre Zara din Tamar; iar Fares a născut pre Esrom; iar Esrom a născut pre Aram; ⁴ Iar Aram a născut pre Aminadav; iar Aminadav a născut pre Naason; iar Naason a născut pre Salmon; ⁵ Iar Salmon a născut pre Vooz din Rahav; iar Vooz a născut pre Ovid din Rut; iar Ovid a născut pre Iesse; ⁶ Iar Iesse a născut pre David împăratul; iar David împăratul a născut pre Solomon din muțerea lui Urie; ⁷ Iar Solomon a născut pre Rofoam; iar Rofo-

am a născut pre Avia; iar Avia a născut pre Asa; ⁸ Iar Asa a născut pre Iosafat; iar Iosafat a născut pre Ioram; iar Ioram a născut pre Ozia; ⁹ Iar Ozia a născut pre Ioatam; iar Ioatam a născut pre Ahaz; iar Ahaz a născut pre Ezechia; ¹⁰ Iar Ezechia a născut pre Manasse; iar Manasse a născut pre Amon; iar Amon a născut pre Iosia; ¹¹ Iar Iosia a născut pre Iehonia și pre frații lui la mutarea în Babilon; ¹² Iară după mutarea în Babilon, Iehonia a născut pre Salatiel; iar Salatiel a născut pre Zorovavel; ¹³ Iar Zorovavel a născut pre Aviud; iar Aviud a născut pre Eliakim; iar Eliakim a născut pre Azor; ¹⁴ Iar Azor a născut pre Sadok; iar Sadok a născut pre

Ahim; iar Ahim a născut pre Eliud; ¹⁵ Iar Eliud a născut pre Eliazar; iar Eliazar a născut pre Mattan; iar Mattan a născut pre Iacob; ¹⁶ Iar Iacob a născut pre Iosif, bărbatul Mariei, din care s'a născut Iisus, cese dice: Christos. ¹⁷ Deci, toate neamurile de la Avraam până la David, neamuri patru-spre-dece, și de la David până la mutarea în Babilon neamuri patru-spre-dece, și de la mutarea în Babilon până la Christos, neamuri patru-spre-zece.

¹⁸ Iar nașterea lui Iisus Christos așa a fost: că logodită fiind muma lui, Maria cu Iosif, mai înainte de a se aduna ei, s'a aflat având în pântec din Duhul Sânt. ¹⁹ Iară Iosif, bărbatul ei, drept fiind și nevrând să o vâdească pre ea, a vrut pe ascuns să o lase pre dânsa.

²⁰ Și acestea gândind el, iacă îngerul Domnului în vis s'a arătat lui grăind: Iosife! fiul lui David, nu te teme a lua pre Maria mulțerea ta; că ce s'a zămislit într'ênsa, din Duhul Sânt este. ²¹ Și va naște fiu și vei chema numele lui *Iisus*; că acesta va mântui pre poporul său de păcatele lui. ²² Iar aceste toate s'au făcut, ca să se plinească ceea ce s'a dis de la Domnul prin proorocul ce dice: iată fecioara în pântec va avea și va naște fiu și vor chema numele lui: *Emmanuel*, ce so tâlcuesce: cu noi Dumne-deu. ²³ Și sculându-se Iosif din somn, a făcut precum i-a poruncit lui îngerul Domnului, și a luat pre mulțerea sa. ²⁴ Și nu o a cunoscut pre ea, până ce a născut pre fiul său cel întâi-născut; și a chemat numele lui *Iisus*.

CAP. II

Pentru Magi; pentru omorîrea pruncilor și pentru întorcerea lui Iosif cu Maria și cu Iisus pruncul din Egipt în Nazaret.

¹ Iar dacă s'a născut Iisus în Vitleemul Iudeei, în zilele lui Irod împăratului, iată magi de la răsărit au venit în Ierusalim, dicând: ² Unde este împăratul Iudeilor cel

ce s'a născut? că am vedut steua lui la răsărit, și am venit să ne închinăm lui. ³ Și auzind Irod împăratul s'a turburat, și tot Ierusalimul cu dânsul. ⁴ Și adunând pre toți

archereii și cărturarii poporului, a întrebat pe dânsii: Unde este să se nască Christos? ⁶ Iar ei au dis lui: În Vitleemul Iudeei; că așa s'a scris prin proorocul: ⁷ Și tu, Vitleeme, pământul Iudeei, nici de cum nu ești mai mic între domnii Iudei; că dintru tine va eși povățuitor, care va pască pre poporul meu Israel. ⁸ Atunci Irod, într'ascuns chemând pre magi, a cercat cu de amănuntul de la dânsii de vremea întru care s'a arătat steua. ⁹ Și trimetându-i pre ei în Vitleem, le-a dis: Mergând, cercetați cu amănuntul pentru prunc; și dacă, îl veți afla, să-mi vestiți și mie, ca și eu venind să mă închin lui. ¹⁰ Iar ei ascultând pre împăratul s'au dus. Și iată steua, pe care o veduseră la răsărit, mergea înaintea lor, până a venit și a stăut de asupra unde era pruncul. ¹¹ Iar ei vedând steua s'au bucurat cu bucurie mare foarte. ¹² Și intrând în casă, au vedut pruncul cu Maria, muma lui; și cădând s'au închinat lui; și deschizându-și vistierile lor, au adus lui daruri: aur și tămâie și smirnă. ¹³ Și luând înștiințare prin vis să nu se întorcă către Irod, pre altă cale s'au dus la țara lor.

¹⁴ Iar după ce s'au dus ei, iată îngerul Domnului în vis se arată lui Iosif dicând: Scu-

lându-te, ia pruncul și pre muma lui și fugi în Egipt și fi acolo până voi dice ție; că va Irod să caute pruncul să-l peardă pre el. ¹⁵ Iar el sculându-se, a luat pruncul și pre muma lui noaptea și s'a dus în Egipt. ¹⁶ Și a fost acolo până la sêvșirea lui Irod, ca să se plinească ceea ce s'a dis de Domnul prin proorocul ce dice: Din Egipt am chemat pre Fiul meu. ¹⁷ Atunci Irod, vedând că s'a batjocorit de magi, s'a mâniat foarte; și trimetând a omorî pre toți pruncii, cari erau în Vitleem și întru toate hotarele lui, de doi ani și mai mic, duple vremea, care cercase de la magi. ¹⁸ Atunci s'a plinit ceea ce s'a dis de Ieremia proorocul ce dice: ¹⁹ Glas în Rama s'a auzit, plângere și tânguire și tipet mult; Rahel plângându-și pre fiii săi, și nu vrea să se mângâie, că nu sunt. ²⁰ Iar după ce s'a sêvșit Irod, iată îngerul Domnului în vis se arată lui Iosif în Egipt, ²¹ dicând: Sculându-te, ia pruncul și pe muma lui, și mergi în pământul lui Israel, că au murit cei ce căuta sufletul pruncului. ²² Iar el, sculându-se, a luat pruncul și pre mama lui și a venit în pământul lui Israel. ²³ Iar auzind, că Arhelau împăreșce în Iudea în locul lui Irod, tatălui său, s'a temut

să meargă acolo; iar luând poruncă în vis, s'a dus în părțile Galileei. ²³ Și venind a locuit în cetatea ce se nu-

mesce Nazaret, ca să se plinească ceea ce s'a dis prin prooroci, că: Nazarinean se va chema.

CAP. III.

Întâiu Ioan a propovăduit împărăția cerurilor; pentru Botezul Domnului de la Ioan.

¹ Iar în zilele acelea a venit Ioan Botezătorul, propovăduind în pustia Iudeei; ² Și dicând: Pocăți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor. ³ Că acesta este acela ce s'a dis de Isaia proorocul ce dice: Glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, drept faceți cărările lui. ⁴ Și acesta Ioan avea îmbrăcăminte de perie de cămilă, și brâu de curea împrejurul mijlocului lui; iar hrana lui era acride și miere sălbatică. ⁵ Atunci eșia la dânsul Ierusalimul și totă Iudea și totă laturea dimprejurul Iordanului. ⁶ Și se boteza în Iordan de la dânsul, mărturisindu-și păcatele lor. ⁷ Iar vedând pre mulți din farisei și din saducheii, venind către botezul lui, a dis lor: Pui de năpîrci! cine v'au arătat voue ca să fugiți de mânia ce va să fie? ⁸ Deci faceți roduri vrednice de pocăință; ⁹ Și să nu vi se pară a grai întru sine-vă: Părinte avem pre Avraam, că dic voue: că poțe Dumneșu și din

petrele acestea să ridice fiii lui Avraam. ¹⁰ Că iată și seurea la rădăcina pomului zace; deci tot pomul, carele nu face rodă bună, se taie și în foc se aruncă. ¹¹ Eu adică vă botez pre voi cu apă spre pocăință, iar acela ce vine după mine mai tare de cât mine este, căruia nu sint vrednic a-i ținea încălțămintele; acesta vă va boteza pre voi cu Duh Sânt și cu foc. ¹² A căruia lopată este în mâna lui, și va curăți aria sa, și va aduna grâul în jitnița sa; iar plevele le va arde cu focul nestins.

¹³ Atunci a venit Iisus din Galilea la Iordan către Ioan, ca să se boteze de la dânsul; ¹⁴ Iar Ioan îl opria pre el, dicând: că am trebuință a mă boteza de tine, și tu vii către mine? ¹⁵ Și răspundând Iisus, a dis către el: Lasă acum; că așa este cu cuviință noi ca să plinim totă dreptatea. Atunci l-a lăsat pre el. ¹⁶ Și botezându-se Iisus, îndată a eșit din apă, și iată i s'a deschis lui ce-

rurile, și a vedut pre Duhul lui Dumneșu pogorîndu-se ca un porumb și venind preste dânsul. ¹⁷ Și iată

glas din ceruri dicând: Acesta este Fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit.

CAP. IV.

Pentru postul și pentru ispita lui Christos; pentru începerea propovăduirii lui Christos; pentru chemarea lui Petru și a lui Andrei, și a fiilor lui Zevedeu.

¹ Atunci a fost dus Iisus de duhul în pustie, ca să se ispitească de diavolul. ² Și postind patru-deci de zile și patru-deci de nopți, după aceea a flămândit. ³ Și venind la dânsul ispititorul a dis: De ești Fiul lui Dumneșu, di ca petrele acestea să se facă până. ⁴ Iar el răspundând, a dis: Scris este: Nu numai cu pâne va trăi omul, ci cu tot graiul ce ese prin gura lui Dumneșu. ⁵ Atunci l'a dus pre el diavolul în sânta cetate, și l'a pus pre el pe aripa bisericeii. ⁶ Și a dis lui: De ești Fiul lui Dumneșu, aruncă-te pre sine-ți jos; căci scris este că îngerilor s'oi va porunci pentru tine, și pre mâni te vor ridica, ca nu când-va să împedici de peatră picicrul tău. ⁷ Și a dis Iisus lui: Iară-și scris este: Să nu ispitesci pre Domnul Dumneșu tău. ⁸ Iară-și l'a dus pre dânsul diavolul în munte înalt foarte, și i-a ară-

tat lui toate împărățiile lumii și mărirea lor. ⁹ Și i-a dis lui: Aceste toate le voi da ție, dacă cădând, te vei închina mie. ¹⁰ Atunci a dis Iisus lui: Mergi înapoia mea, Satano! că scris este: Domnului Dumneșului tău să te închini și lui unuia să-i slujesci. ¹¹ Atunci l'a lăsat pre el diavolul; și iată îngerii au venit la dânsul și-i slujiau lui.

¹² Iar auzind Iisus, că Ioan s'a prins, s'a dus în Galilea. ¹³ Și lăsând Nazaretul, venind a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele Zavulonului și ale Neftalimului. ¹⁴ Că să se plinească ceea ce s'a dis prin Isaia proorocul, ce dice: ¹⁵ Pământul Zavulonului și pământul Neftalimului, calea mării cea de ceea parte de Iordan, Galilea neamurilor; ¹⁶ Poporul cel ce ședea întru întunec a vedut lumină mare; și celor ce ședea în laturea și în umbra morții lumină a răsărit lor.

¹⁷De atunci a început Iisus a propovădui și a dice: Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor.

¹⁸Și umblând Iisus pre lângă marea Galileei, a vădut pre doi frați: pre Simon, ce se numesce Petru, și pre Andrei, fratele lui, aruncându-și mreja în mare (că erau pescari). ¹⁹Și a dis lor: Veniți după mine și vă voi face pre voi vânători de oameni. ²⁰Iar ei îndată lăsându-și mrejele au mers dupre dânsul. ²¹Și de acolo mergând mai înainte a vădut pre alți doi frați, pre Iacov al lui Zevedei și pre Ioan, fratele lui în corabie cu Zevedei, tatăl lor, cârpindu-și

mrejele lor, și i-a chemat pre dânsii. ²²Iar ei îndată lăsând corabia și pre Zevedei, tatăl lor, au mers după dânsul. ²³Și a străbătut Iisus totă Galilea, învățând întru adunările lor, și propovăduind evanghelia împărăției, și vindecând totă boala și totă neputința întru popor. ²⁴Și a eșit vestea lui întru totă Siria; și aduceau către dânsul pre toți cei ce se aflaș cu feluri de boale și pre cei ce se țineau de chinuri, și pre cei lunatici, și pre slăbănogi; și îi vindeca pre ei. ²⁵Și a mers după dânsul popor mult din Galilea și din Decapole și din Ierusalim și din Iudea, și de cea parte de Iordan.

CAP. V.

Pentru fericiri; pentru acesta adică că Apostolii și învățătorii sunt sare și lumină, pentru a nu strica legea și ordinea, pentru a nu face ceva împotriva apropiatului; pentru împăcarea cu pirișul; pentru a nu curvi; pentru smintele; pentru a nu-și lăsa muierea; pentru a nu se jura nici de cum; pentru a suferi ocările și a nu se împotrivi celui rău; pentru a iubi pe vrăjmași.

¹Iar vădând pe popor, s'a suit în munte, și ședând el, au venit către dânsul ucenicii lui. ²Și deschidându-și gura sa, îi învăța pre ei dicând: ³Fericiti cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția cerurilor. ⁴Fericiti cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. ⁵Fericiti cei blânzi,

că aceia vor moșteni pământul. ⁶Fericiti cei ce flămânțesc și însetoșează de dreptate, că aceia se vor sătura. ⁷Fericiti cei milostivi, că aceia se vor milui. ⁸Fericiti cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. ⁹Fericiti făcătorii de pace, că aceia fiu lui Dumnezeu se

vor chema. ¹⁰Fericiti cei ce se gonesc pentru dreptate că acelora este împărăția cerurilor. ¹¹Fericiti veți fi, când vă vor ocări, pre voi, și vă vor goni, și vă vor dice tot cuvântul rău împotriva voastră, minșind pentru mine.

¹²Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri; că așa au gonit pe proorocii cei mai înainte de voi. ¹³Voi sunteți sarea pământului; iar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? Intru nimic nu mai este de trebă, fără numai a se arunca afară, și a se călca de oameni.

¹⁴Voi sunteți lumina lumii; nu poți cetatea a se ascunde d'asupra muntelui stând. ¹⁵Nici aprind făclie și o pun sub obroc, ci în stăpnie, și luminează tuturor celor ce sunt în casă. ¹⁶Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune, și să mărească pre Tatăl vostru cel din ceruri. ¹⁷Să nu socotiți că am venit să stric legea sau proorocii; n'am venit să stric, ci să plinesc. ¹⁸Că amin dic voue: Până ce va trece ceriul și pământul, o iotă sau o cirtă nu va trece din lege, până ce vor fi toate. ¹⁹Deci cel ce va strica una dintr'aceste porunci mai mici, și va învăța așa pre oameni, mai mic se va chema întru împărăția cerurilor; iară cela

ce va face și va învăța, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor.

²⁰Că dic voue: că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult de cât a cântărilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor. ²¹Audiți că s'a dis celor de demult: Să nu uciți; că cine va ucide, vinovat va fi judecătoarei. ²²Iar eu dic voue că tot cel ce se mânie asupra fratelui său în deșert, vinovat va fi judecătoarei; și cine va dice fratelui său: Raca, vinovat va fi soborului; iar cine va dice: Nebune, vinovat va fi focului gheenei. ²³Deci, de-ți vei aduce darul tău la altar, și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, ²⁴lasă acolo darul tău înaintea altarului, și mergi mai întâiu de te împacă cu fratele tău, și atunci venind, adă darul tău. ²⁵Fii împăcându-te cu pirișul tău degrab până ești pe cale cu dânsul; ca nu când-va să te dea pirișul judecătorului, și judecătorul te va da slugii și în temniță vei fi aruncat. ²⁶Amin dic ție, nu vei eși de acolo, până când vei da codrantul cel mai de-apoi.

²⁷Audiți că s'a dis celor de demult: Să nu preacurvesci. ²⁸Iar eu dic voue, că tot cel ce caută la muiere spre a o pofti pre ea, iată a

prea-curvit cu dânsa întru inima sa. ²⁹ Iar dacă ochiul tău cel drept te smintesce pre tine, scôte-l pre el, și-l lăpădă de la tine; că mai de folos îți este ție, ca să piară unul din mădulărele tale și nu tot trupul tău să se arunce în gheena. ³⁰ Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintesce pre tine, taie-o pre ea și o lăpădă de la tine; că mai de folos îți este ție ca să piară unul din mădulărele tale și nu tot trupul tău să se arunce în gheena. ³¹ Iarăși s'a dis: Că cel ce își va lăsa mușterea sa, să-i dea ei carte de despărțire. ³² Iar eu dic vouă: că tot cel ce-și va lăsa mușterea sa, afară de cuvântul de curvie, o face pre ea să preacurvească; și cel ce va lua pe cea lăsată, prea-curvesce.

³³ Iară audit-ați că s'a dis celor de demult: Să nu juri strâmb, ci să dai Domnului jurămintele tale. ³⁴ Iar eu dic vouă: Să nu te juri nici de cum: nici pre cer că este scaun al lui Dumnezeu; ³⁵ Nici pre pământ, că este așternut al picioarelor lui; nici pe Ierusalim, că este cetate a marelui Împărat; ³⁶ Nici pre capul tău să te juri, că nu poți un păr alb sau negru să faci. ³⁷ Ci fie cuvântul vostru: Așa, așa; nu, nu; iar ce este mai mult decât acestea, de la cel rău este.

³⁸ Audit-ați că s'a dis: Ochiu pentru ochi, și dinte pentru dinte. ³⁹ Iar eu dic vouă: Să nu stați împotriva celui rău; ci de te va lovi cineva preste fața obrazului cea dreaptă, întorțe-i lui și pre cea-laltă. ⁴⁰ Și celui ce voesc să se judece cu tine și să-ți iea haina ta, lasă-i lui și cămașa. ⁴¹ Și acela ce te va sili pre tine o milă, mergi cu dânsul două.

⁴² Celui ce cere de la tine dă-i; și pre cel ce voesc să se împrumute de la tine nu-l întorțe. ⁴³ Audit-ați că s'a dis: Să iubesci pre vecinul tău, și să urăsc pre vrăjmașul tău. ⁴⁴ Iar eu dic vouă: Iubiți pre vrăjmașii voștri, bine-cuvântați pre cei ce blestămă pre voi; faceți bine celor ce vă urăsc pre voi; și vă rugați pentru cei ce vă supără și vă gonesc pre voi; ⁴⁵ Ca să fiți fiii Tatălui vostru celui din ceruri; că răsare soarele său preste cei răi și preste cei buni, și plouă preste cei drepti și peste cei nedrepti. ⁴⁶ Că de iubiți pre ce ce vă iubesc pre voi, ce plată veți avea? Așa nu și vameșii fac aceeași? ⁴⁷ Și de veți îmbrățișa cu dragoste numai pre prietenii voștri, ce mai mult faceți? Așa nu și vameșii fac așa? ⁴⁸ Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este.

CAP. VI.

Pentru milostenie; pentru rugăciune; pentru postire; pentru a defaima pe cele lumesci; pentru că nimeni nu poate sluji la două Domni; pentru a nu se îngriji de cele trupesci.

¹ Luați-aminte, să nu o faceți milostenia voastră înaintea oamenilor, spre a fi văduți de dânsii; iar de nu, plată nu veți avea de la Tatăl vostru, carele este în ceruri. ² Deci când faci milostenie, să nu trîmbezi înaintea ta, precum fac fățarnicii întru adunări și în uliți, ca să se mărească de oameni. Amin dic vouă, că-și iați plata lor. ³ Iar tu, făcând milostenie, să nu scie stînga ta ce face dreapta ta; ca să fie milostenia ta într'ascuns; și tatăl tău cel ce vede într'ascuns, acesta va răsplăti ție întru arătare. ⁴ Și când te rogi, nu fi ca fățarnicii, că iubesc prin adunări și prin unghiurile ulițelor stînd, să se roge, că să se arate oamenilor. Amin dic vouă că-și iați plata lor. ⁵ Iar tu, când te rogi, intră în camera ta, și încuind ușa ta, roagă-te Tatălui tău celui într'ascuns; și Tatăl tău, cel ce vede într'ascuns, va răsplăti ție la arătare. ⁶ Și rugându-vă să nu vatolghisiți precum păgânii; că li se pare că întru

multă vorba lor se vor auzi. ⁷ Deci nu vă asemănați lor, că scie Tatăl vostru de ce aveți trebuință, mai înainte de a cere voi de la dânsul. ⁸ Deci așa să vă rugați voi: Tatăl nostru carele ești în ceruri, Sântiască-se numele tău? ⁹ Vie împărăția ta; Fie voia ta, precum în ceruri și pe pământ; ¹⁰ Pâinea noastră cea spre ființă, dă ne-o noă astăzi; ¹¹ Și ne iartă noă datoriile noastre, precum și noi ertăm datornicilor noștri; ¹² Și nu ne duce pre noi întru ispită; ci ne izbăvesce de cel viclean. Că a ta este împărăția și puterea și mărirea, în veci, Amin.

¹³ Că de veți erta oamenii greșalele lor, erta-vă și vouă Tatăl vostru cel ceresc: ¹⁴ Iar de nu veți erta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va erta vouă greșalele voastre. ¹⁵ Și când postiți nu fiți ca fățarnicii triști; că-și smolesc fețelele lor, ca să se arate oamenilor că postesc. Amin dic vouă: că-și iați plata lor. ¹⁶ Iar tu, când pos-

tescî, unge-ți capul tău, și fața ta o spală; ¹⁸ Ca să nu te arăți oamenilor că postesci; ci Tatălui tău, celui ce este în-
tr'ascuns și Tatăl tău cel ce vede într'ascuns, va răsplăti-
ție la arătare. ¹⁹ Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde molii și rugina le strică, și unde furii le sapă și le fură. ²⁰ Ci vă adunați vouă comori în cer, unde nici molii, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă nici le fură. ²¹ Că unde este comora voastră, acolo va fi și inima voastră.

²² Luminătorul trupului este ochiul; deci de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. ²³ Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci dacă lumina, care este întru tine, este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult? ²⁴ Nimeni nu poate sluji la două Domni; că sau pre unul va urî și pre altul va iubi; sau de unul se va ținea și de altul nu va griji; nu puteți lui Dumnezeu sluji și lui Mammona. ²⁵ Pentru această dă vouă: Nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce veți mânca și ce veți bea; nici cu trupul vostru, cu ce veți îmbrăca. Aș nu sufletul mai

mare este de cât hrana, și trupul de cât haina? ²⁶ Căutați spre paserile cerului! că nici sémână, nici seceră, nici adună în jitnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănescă pre dânsese. Aș nu voi mai multă deosebire aveți de acestea?

²⁷ Dar cine din voi grijindu-se, poate să-și adauge statului său un cot? ²⁸ Și de haină ce vă grijiți? Socotiți crinul câmpului, cum crește; nu se ostenește, nici țor; ²⁹ Iar dă vouă, că nici Solomon întru totă mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintr'aceștia. ³⁰ Deci dacă pre iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, nu cu mult mai virtos pre voi, puțin-credincioșilor?

³¹ Deci nu vă grijiți, dîcînd: ce vom mânca? sau ce vom bea? sau cu ce ne vom îmbrăca? ³² Că aceste toate neamurile le caută; că știe Tatăl vostru cel ceresc, că trebuință aveți de toate acestea. ³³ Ci căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și acestea toate se vor adăoga vouă. ³⁴ Drept aceea nu vă grijiți de ziua de mâine; că ziua de mâine se va griji de sine. Ajunge dăile răutatea ei.

CAP. VII.

Pentru a nu judeca pre nimeni și pentru a nu da sântele cânilor; pentru a cere și a căuta; pentru porța cea strîmtă și pentru cea largă; pentru a ne păzi de proorocii cei mincinoși.

¹ Nu judecați, ca să nu fiți judecați. ² Că cu ce judecăți veți judeca, veți fi judecați; și cu ce măsura veți măsura, se va măsura vouă. ³ Și ce veți ștercul ce este în ochiul fratelui tău, iar birna, care este în ochiul tău, n'o simți? ⁴ Sau cum dăci fratelui tău? Lasă să scoți ștercul din ochiul tău, și iată birna este în ochiul tău. ⁵ Fățarnice! scote întâiu birna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți ștercul din ochiul fratelui tău. ⁶ Nu dați sânta cânilor, nici lepădați mărgăritarii voștri înaintea porcilor, ca nu cum va să-i calce cu piciorile lor, și întorcîndu-se să vă rupă pre voi. ⁷ Cereți și se va da vouă; căutați și veți afla, bateți și se va deschide vouă, ⁸ Că tot cela ce cere i-a; și tot cela ce caută află; și celui ce bate i se va deschide, ⁹ Sau carele om este dintre voi, de la care de va cere fiul lui pîne, aș doar piatră îi va da lui? ¹⁰ Sau de va cere pesce, aș doar șerpe va da lui? ¹¹ Deci dacă voi răi fiind, știți să dați dări bune fiilor voștri, cu cât mai virtos, Tatăl vostru cel din ce-

ruri va da cele bune celor ce cer de la dînsul?

¹² Deci toate câte veți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea; că această este legea și proorocii. ¹³ Intrați prin ușa cea strîmtă; că largă este ușa și lată calea ceea ce duce în perdare, și mulți sunt cei ce intră printr'însa; ¹⁴ Ce strîmtă este ușa și îngustă calea, care duce în viață! și puțini sunt cei ce o află pre ea.

¹⁵ Păziți-vă de proorocii cei mincinoși, cari vin la voi în haine de oi, iar în lăuntru sunt lupi răpitori. ¹⁶ Din rîdele lor îi veți cunoște pre ei. Aș doar vor culege din spină struguri, sau din ciulină smochine? ¹⁷ Așa, tot pomul bun rîde bune lăce; iar pomul putred, rîde rele face. ¹⁸ Nu poate pomul bun să facă rîde rele, nici pomul putred să facă rîde bune. ¹⁹ Deci tot pomul care nu face rîde bune, se tae, și în foc se aruncă. ²⁰ Pentru aceea din rîda lor îi veți cunoște pre dînsii.

²¹ Nu tot cela ce-mi dă mie: Dîmne! Dîmne! va intra întru împărăția ceru-

rilor, ci cea ce face voia Tatălui meu, care este în ceruri. ²² Mulți vor dice mie în ziua aceea: Dómnne! Dómnne! Aú nu cu numele tǎu am proorocit și cu numele tǎu draci am scos? și cu numele tǎu multe puteri am făcut? ²³ Și atunci voiú mărturisi lor: că nici odată nu v'am sciut pre voi; depărtați-vé de la mine cei ce lucrati fără-de-legea.

²⁴ Decí tot cela-ce aude cuvintele mele acestea și le face pre ele, aseména-l-voiú pre el bărbatului înțelept, carele și-a zidit casa sa pe piatră; ²⁵ Și s'a pogorít ploaia

și aú venit riurile, și aú suflat vînturile, și s'a pornit spre casa aceea, și n'a cădút: că era întemeiată pre piatră.

²⁶ Și tot cela ce aude cuvintele mele acestea și nu le face pre ele, aseména-se-va bărbatului nebun, care și-a zidit casa sa pre nisip; ²⁷ Și s'a pogorít ploaia, și aú venit riurile, și aú suflat vînturile, și aú lovit în casa aceea, și a cădút, și era cădereá ei mare. ²⁸ Și a fost după ce a sfîrșit Iisus cuvintele acestea, se mira poporul de învățatura lui, ²⁹ Că-i învăța pre ei, ca cela ce are putere, iar nu ca cărturarii.

CAP. VIII.

Pentru leprosul; pentru sutașul; pentru sócra lui Petru; pentru cei ce s'aú vindecat de febră de bóle; pentru cel ce nu i-a dat Iisus voce să-i urmeze; pentru certarea apelor, pentru cei îndrăciți, ai cărora draci aú intrat în turma porcilor.

¹ Și pogorîndu-se el din munte, a mers după dînsul popor mult. ² Și iată un lepros venind se închina lui dicénd: Dómnne! de vei vrea, poți să mă curătesci. ³ Și ținénd Iisus mîna, s'a atins de dînsul, dicénd: Voese, curătesce-te! Și îndată s'a curățit lepra lui. ⁴ Și a dîs Iisus lui: Veđi niménuí să nu spuí; ci mergi de te a-

rată pre sine-ți preotului, și du darul, care a poruncit Moisi, întru mărturie lor.

⁵ Iar intrând el în Capernaum, s'a apropiat cătră dînsul un sutaș, rugându-l pre el și dicénd: ⁶ Dómnne! sluga mea zace în casă slăbănog, cumplit chinuindu-se. ⁷ Și a dîs Iisus lui: Eú venind, il voiú vindeca pre dînsul. ⁸ Și răspundénd sutașul, a dîs:

Dómnne; nu sînt vrednic ca să intri sub acoperemîntul meu, ci numai dî cu cuvîntul și se va tǎmădui sluga mea, ⁹ Că și eú sînt om sub stăpânire, avénd sub sine-mi slujitori, și dic acestuia: Mergi, și merge, și altuia: Vîno, și vine; și slugei mele: Fă acésta, și face. ¹⁰ Iar Iisus aú dînd acésta s'a minunat, și a dîs celor ce veniaú după dînsul: Amin, dic voué, nici întru Israel nu am aflat atâta credință. ¹¹ Și dic voué: că mulți de la răsărituri și de la apusuri vor veni și se vor odihni, cu Avraam și cu Isaac și cu Iacob întru împărăția cerurilor. ¹² Iar fiú împărăției vor fi goniți întru întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. ¹³ Și a dîs Iisus sutașului: Mergi și cum ai cređut fie ție. Și s'a tǎmăduit sluga lui într'acel ceas.

¹⁴ Și venind Iisus în casa lui Petru, a vedút pe sócra lui zăcénd și aprinsă de febră. ¹⁵ Și s'a atins de mîna ei, și o a lăsat pre dînsa februrile; și s'a sculat și slujia lui. ¹⁶ Iar, făcéndu-se sǎră, aú adus lui mai mulți îndrăciți, și a scos duhurile cu cuvîntul, și pre toți bolnavii îi-a tǎmăduit. ¹⁷ Ca să se plinească ceea ce s'a dîs de proorocul Isaia, carele grăesce: Acesta neputințele nóstre a luat și bólele le-a purtat.

¹⁸ Decí vedénd Iisus popor mult împrejurul său, a poruncit ucenicilor să mǎrgă de cea parte. ¹⁹ Și apropiindu-se un cărturar i-a dîs lui: învățătorule! voiú să merg dupe tine ori unde vei merge. ²⁰ Și a dîs Iisus lui: Vulpile aú vizuină, și passerile ceriului cuiburi; iar fiul omului n'are unde să-și plece capul. ²¹ Iar altul din ucenicii lui i-a dîs lui: Dómnne! dă-mi voce întâiú să merg să îngrop pre tatăl meu. ²² Iar Iisus a dîs lui: Vîno după mine și lasă morții să-și îngrope pre morții lor.

²³ Și intrând el în corabia, aú mers după dînsul ucenicii lui. ²⁴ Și iată s'a făcut viór mare în mare, cât se acoperia corabia de valuri; iar el dormia. ²⁵ Și venind ucenicii lui l'aú deșteptat pre el dicénd: Dómnne! mântuesce-ne, că perim. ²⁶ Și le-a dîs lor: Ce sunteți înfricoșati, puțin credincioșilor! Atunci sculându-se, a certat vînturile și marea, și s'a lăcut liniște mare. ²⁷ Iar ómenii se miraú, dicénd: Cine este acesta, că și vînturile și marea ascultă pre el?

²⁸ Și trecénd el de cea parte în laturea Gherghesinilor, l'a întîmpinat pre dînsul doi îndrăciți, esînd din mormînturi, fórte cumpliti, cât nu putea nimenea să trecă pre calea aceea. ²⁹ Și iată a

strigat dicând: Ce este nouă și ție Iisuse fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme să ne muncesci pre noi? ³⁰ Și era de parte de dânsii o turmă de porci mulți pascând. ³¹ Iar dracii îl rugau pre el dicând: De ne scoți pre noi, dă-ne voe să ne ducem în turma cea de porci. ³² Și a dis lor: Mergeți! Iar ei eșind au

mers în turma cea de porci și iată s'a pornit totă turma cea de porci de pe țermuri în mare și au murit în ape. ³³ Iar păstorii au fugit și mergând în cetate au spus de toate și cele de cei îndrăciți. ³⁴ Și iată totă cetatea a eșit întru întâmpinarea lui Iisus, și vedându-l pre dânsul, l'a rugat ca să treacă din hotarele lor.

CAP. IX.

Pentru slăbănogul ce se purta de patru; pentru chemarea lui Matei; pentru Mântuitorul ce a mâncat cu vameșii; pentru fiica marelui sinagoge; pentru mușterea ce-i curgea sânge; pentru cei două orbi; pentru îndrăcitul cel mut.

¹ Și intrând în corabie, a trecut și a venit în cetatea sa. ² Și iată au adus lui pre un slăbănog, carele zăcea în pat. Și vedând Iisus gândurile lor, a dis slăbănogului: Indrăznesce fiule, iartă-ți-se ție păcatele tale. ³ Și iată orearii din cărturari au dis întru sine: Acesta hulesce. ⁴ Și vedând Iisus gândurile lor a dis: Pentru ce voi cugetați violenții întru inimile voștre? ⁵ Că ce este mai lesne, a dice: iartă-ți-se ție păcatele tale, sau a dice: scolă și umblă? ⁶ Ci ca să știți că putere are Fiul omului pre pământ a ierta păcatele. ⁷ Atunci a dis slăbă-

nogului: scolă-te, rădăcă-ți patul tău și mergi la casa ta. ⁸ Și sculându-se, s'a dus la casa sa; iar poporul vedând se mira și măria pre Dumnezeu, carele a dat putere ca acesta omenilor.

⁹ Și trecând Iisus de acolo a vedut pre un om ședând la vamă, ce se numia Matei, și i-a dis lui: Vino după mine, și sculându-se, a mers după dânsul. ¹⁰ Și a fost când a ședut el în casă, și iată mulți vameși și păcătoși viind, ședea cu Iisus și cu ucenicii lui, ¹¹ Și vedând fariseii au dis ucenicilor lui: pentru ce cu vameșii și cu păcătoșii mănâncă și bea dascălul vos-

tru? ¹² Iar Iisus auzind a dis lor: N'au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi. ¹³ Deci mergând învățați-ve ce este: milă voesc; iar nu jertfă, că n'am venit să chem pre cei drepti, ci pre cei păcătoși la pocăință.

¹⁴ Atunci a venit la dânsul ucenicii lui Ioan dicând: Pentru ce noi și fariseii postim mult; iar ucenicii tăi nu postesc? ¹⁵ Și le-a dis lor Iisus: Ați doară pot fi nuntii să se jalească în câtă vreme este cu dânsii mirele? Ci vor veni zile când se va lua de la dânsii mirele, și atunci vor posti. ¹⁶ Că nimeni nu pune petec de pânză nouă la haină veche, că își ea plinirea sa de la haină, și mai rea spărtura se face; ¹⁷ Nicăi pun vin nou în foi vechi; iar de nu, se sparg foi și vinul se varsă, și foi pier; ci pun vinul nou în foi noi și amîndouă se țin.

¹⁸ Acestea dicând el către dânsii, iată un boer ore-carele venind s'a închinat lui, dicând: Că fiica mea acum a murit, ci viind pune mâna ta peste dânsa, și va învia. ¹⁹ Și sculându-se Iisus, a mers după dânsul și ucenicii lui. ²⁰ Și iată o mulieră întru curgera sângelui fiind de doi spre-șce ani, venind dinapoi s'a atins de pōla hainei lui, ²¹ Că dicea întru sine: că numai de mă voi atinge de haina

lui, mă voi mântui. ²² Iar Iisus, întorcându-se și vedând-o pre ea, i-a dis: Indrăznesce, fiică, credința ta te-a mântuit, și s'a tămăduit mușterea din ceasul acela. ²³ Și venind Iisus în casa boerului și vedând fluerătorii și mulțimea gâlcevindu-se, a dis lor: fugiți, că n'a murit feciora ci dorme. ²⁴ Și-și rîdea de dânsul. ²⁵ Iar dacă s'a scos afară poporul intrând o a luat de mână, și s'a sculat feciora. ²⁶ Și a eșit vestea acesta peste tot pământul acela.

²⁷ Și trecând Iisus de acolo, amers după dânsul două orbi strigând și dicând: miluesc-ne pre noi Fiule al lui David. ²⁸ Iar după ce au mers în casă au venit la dânsul orbi, și le-a dis lor Iisus: Credeți că pot să fac eu acesta? Dis-au lui: așa Dōmne. ²⁹ Atunci s'a atins de ochii lor, dicând: după credința voastră fie vouă și s'au deschis ochii lor. ³⁰ Și cu asprime le-a poruncit lor Iisus dicând: Vedeți nimenea să nu scie. ³¹ Iar ei eșind, l'au vestit pre dânsul în tot pământul acela. ³² Iar eșind ei, iată au adus la dânsul pre un om mut îndrăcit. ³³ Și scoțându-se dracul, a grăit mutul și s'a mirat poporul dicând: că nicăi odinioară nu s'a arătat așa întru Israil. ³⁴ Iar fariseii diceau: cu domnul dracilor scote pre draci. ³⁵ Și străbătea Iisus

prin toate cetățile și orașele, învățând în soborele lor, și propovăduind Evanghelia împărăției, și vindecând toată boala și toată neputința întru popor.

³⁶ Iar vedând el poporul i s'a făcut milă de dânsul; că era supărat și lepădat ca

oile, ce n'au păstor. ³⁷ Atunci a dâs ucencilor săi: .Iată secerișul este mult, iar lucrătorii puțini. ³⁸ Deci rugați pre Domnul secerișului, ca să scotească lucrători la secerișul său.

CAP. X.

Pentru chemarea Apostolilor și pentru trimeterea lor la propovăduire, pentru învățătura ce a învățat Christos pre Apostoli când i-a trimes, și pentru proorocia de cele ce era să li se întâmple lor, și pentru alte învățături.

¹ Și chemând pre cei doi-spre-dece ucenici ai săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scotească pre ele, și să tămăduiască toată boala, și toată neputința. ² Iar ale celor doi-spre-dece Apostoli numele sunt acestea: Cel d'întâiu Simon, ce se numesce Petru, și Andrei fratele lui; Iacov al lui Zevedeu și Ioan fratele lui; ³ Filip și Vartolomei, Thoma și Matei Vameșul, Iacob al lui Alfeu și Levi ce s'a numit Tadeu, ⁴ Simon cananitul și Iuda Iscarioteanu carele l'ași vândut pre dânsul. ⁵ Pre acești doi-spre-dece i-a trimis Iisus, poruncindu-lelor și grăind: În calea păgânilor să nu mergeți și în cetatea Samarinenilor să nu intrați; ⁶ Ci mai virtos mergeți către

oile cele pierdute ale casei lui Israil, ⁷ Și umblând propovăduiți dicând: că s'a apropiat Împărăția Cerurilor. ⁸ Pre cei bolnavi vindecați, pre cei leproși curați, pre cei morți îi înviați, dracii scoteți; în dar ați luat, în dar dați.

⁹ Nu câștigați aur, nici argint, nici bani, la brăcele voștre. ¹⁰ Nici traistă în cale, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiag: că vrednic este lucrătorul de hrana sa. ¹¹ Și ori în care cetate sau oraș veți intra, cercetați cine este întru dânsul vrednic; și acolo să petreceți până când veți eși. ¹² Și intrând în casă să-i urați ei, grăind: Pace casei aceștia. ¹³ Și de va fi casa aceea vrednică, va veni pacea voastră peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea

voastră se va întorce la voi.

¹⁴ Și ori-cine nu va primi pe voi, nici va asculta cuvintele voștre, eșind din casa, sașu din cetatea aceea, scuturați praful de pe picioarele voștre.

¹⁵ Amin grăesc vouă, că mai ușor va fi pământului Sodomului și Gomorului în ziua judecării, de cât cetății aceia.

¹⁶ Iată eu trimit pre voi, ca oile prin mijlocul lupilor. Deci fiți înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbii.

¹⁷ Și vă luați aminte de oameni, că vă vor da pre voi în sobore, și întru adunările lor vă vor bate pre voi. ¹⁸ Încă și înaintea Domnilor și a Împărăților veți fi duși pentru mine, întru mărturie lor și limbilor. ¹⁹ Iar când vă vor da pre voi, nu vă grijiți cum sașu ce veți grăi; că se va da vouă într'acel ceas ce veți grăi; ²⁰ Că nu voi sunteți cei ce grăiți, ci Duhul Tatălui vostru, carele grăesc întru voi. ²¹ Și va da frate pre frate spre moarte, și tată pre fecior; și se vor scula feciori asupra părinților și-i vor omori pre dânsii. Și veți fi urțiți de toți pentru numele meu. ²² Iar cela ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.

²³ Iar când vă vor goni pre voi din această cetate, fugiți în cea-laltă. Amin grăesc vouă. Nu veți sfârși cetățile lui Israil, până când va veni Fiul omului. ²⁴ Nu este u-

cenic mai pre sus de dascălul său, nici slugă mai presus de Domnul său. ²⁵ Ajunge ucenicului să fie ca dascălul său, și sluga ca Domnul său. Dacă pre stăpânul casei l'au numit Veelzevul, cu cât mai virtos pre casnicii lui. ²⁶ Deci nu vă temeți de dânsii; că nimic nu este acoperit, care să nu se descopere, și ascuns, care să nu se cunoscă. ²⁷ Ceea ce grăesc vouă la întunec, să spuneți la lumină; și ce auziți la ureche, să propovăduiți d'asupra caselor. ²⁸ Și să nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă, ci să vă temeți mai virtos de cela ce poate să piardă și trupul și sufletul în gheenă. ²⁹ Aș dori nu se vind două paseri într'un filer și nici una dintr'însele nu cade pre pământ fără de Tatăl vostru? ³⁰ Iar ai voștri și perii capului vă sînt toți numărați. ³¹ Pentru aceea nu vă temeți, că voi sunteți cu mult mai buni de cât pasarile.

³² Deci tot cela ce va mărturisi întru mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și eu întru dânsul înaintea Tatălui meu, carele este în ceruri. ³³ Iar cela ce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda și eu de dânsul înaintea Tatălui meu, care este în ceruri. ³⁴ Să nu socotiți, că am venit să

puiū pace pre pămînt, n'am venit să puiū pace, ci sabie; ³⁵ Că am venit să despărțesc pre om de tatăl său, și pre fiică de mumă-sa, și pre noră de sócră-sa, ³⁶ Și vrăjmașii omului, casnicii lui.

³⁷ Că ce iubesc pre tată său pre mumă, mai mult de cât pre mine, nu este mie vrednic. Și că ce iubesc pre fiu său pre fiică, mai mult de cât pre mine, nu este mie vrednic. ³⁸ Și că ce nu va lua crucea sa, și să vie după mine, nu este mie vrednic. ³⁹ Că ce și a aflat sufletul său, îl va perde

pre el; și că ce și-a perdut sufletul său pentru mine, îl va afla pre el. ⁴⁰ Că ce vă primesc pre voi, pre mine mă primesc, și că ce mă primesc pre mine primesc pre că ce m'a trimis pre mine. ⁴¹ Că ce primesc prooroc, în nume de prooroc plata proorocului va lua; și că ce primesc drept, în nume de drept, plata dreptului va lua. ⁴² Și că ce va adăpa pre unul dintr'acești micș, numai cu un pahar de apă rece, în nume de ucenic, amin grăesc vou: nu-și va perde plata sa.

CAP. XI.

Pentru cei trimiși de Ioan la Iisus; pentru asemnarea Fariseilor și a legiuitorilor cu copiii ce se jucău în tîrg; pentru ticăloșirea Horazinului și a Vetsaidei; pentru acesta, că toate sunt date Fiului omului de la Tatăl; pentru chemarea celor osteniți la odihnă.

¹ Și a fost când a sêvêșit Iisus, poruncind celor douăspre-dece ucenici ai săi, s'amutat de acolo ca să învețe și să propovăduiască în cetățile lor.

² Iar Ioan auzind din închisore de lucrurile lui Iisus, trimițend pre două din ucenicii săi, i-au dis lui: ³ Tu ești că ce vine, sau pre altul să așteptăm? ⁴ Și rêspondend Iisus, a dis lor: Mer-

gênd spuneți lui Ioan, cele ce auziți, și vedeți. ⁵ Orbi văd și schiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții se scôlă și săracilor bine se vestesc. ⁶ Și fericit este că ce nu se va sminti întru mine. ⁷ Și după ce s'au dus aceia a început Iisus a grăi popoarelor pentru Ioan. Ce ați esit în pustie să vedeți, aș trestie clătita de vînt? ⁸ Dar ce ați

eșit să vedeți, aș om îmbrăcat în haine moi? Iată cei ce pòrtă cele moi, în casele împărăților sunt. ⁹ Dar ce ați eșit să vedeți? aș prooroc? adevêrat grăesc vou: Și mai presus de prooroc. ¹⁰ Că acesta este de carele este scris: Iată eu trimit pre îngerul meu înaintea feții tale, carele va găti calea ta înaintea ta. ¹¹ Amin grăesc vou: Nu s'a sculat între ei născuți din muie-re mai mare de cât Ioan Botezătorul; iar cel mai mic, întru împărăția cerurilor, mai mare de cât el este. ¹² Și din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, împărăția cerurilor se silesc, și silitorii o răpesc pre ea. ¹³ Că toți proorocii și legea până la Ioan au proorocit. ¹⁴ Și de voiți să primiți, acesta este Iie că ce va să vie. ¹⁵ Că ce are urechi de auzit, auză.

¹⁶ Și cu cine voui asemna pre neamul acesta? Asemnea este copiilor celor ce șed în tîrg, și strigă către soțiile lor, și grăesc: ¹⁷ Fluera-am vou și n'ati jucat; de jale am cântat vou și n'ati plâns. ¹⁸ Că a venit Ioan, nici mîncînd, nici bînd, și ei dic: drac are, ¹⁹ A venit Fiul omului, mîncînd și bînd, și dic: Iată om mîncător și bîutor de vin, prieten vameșilor și păcătoșilor. Și s'a îndreptat înțelepciunea de la fiu săi.

²⁰ Atunci a început Iisus a imputa orașelor, întru care se făcuse puterile salo cele mai multe, pentru că nu s'au pocăit. ²¹ Val ție Horazine, val ție Vitsaido; că de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon puterile care s'au făcut întru voi, de demult în sac și în cenușe s'ar fi pocăit. ²² Inșă dic vou: Tirului și Sidonului mai ușor va fi în ziua judecării de cât vou; ²³ Și tu Capernaume, carele până la cer te-ai înălțat, până la iad te vei pogori; că de s'ar fi făcut în Sodom puterile care s'au făcut întru tine, ar firêmas până în ziua de astăzi. ²⁴ Inșă grăesc vou: că pămîntului Sodomului mai ușor îi va fi în ziua judecării, de cât ție. ²⁵ Intr'acea vreme rêspondend Iisus, a dis: Mărturisescumê ție Părinte, Dômne al cerului și al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți, și le-ai descoperit pre ele pruncilor. ²⁶ Adevêrat Părinte, că așa a fost buna-voință înaintea ta.

²⁷ Tôte imi sunt date mie de la Tatăl meu, și nimeni nu cunósce pre Fiul fără numai Tatăl, nici pre Tatăl nu-l cunósce nimenea fără numai Fiul, și căruia va voi Fiul să-i descopere. ²⁸ Veniți către mine toți cei osteniți și însărcinați, și eu vă voi odihni pre voi. ²⁹ Luați jugul

meu preste voi, și vă învățați de la mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți

afila odihna sufletelor voastre, că jugul meu este bun și sarcina mea ușoară.

CAP. XII.

Pentru ucenicii ce au rupt spice Sâmbăta; pentru cel ce a avut mâna uscată; pentru îndrăcitul cel orb și surd; pentru păcatul și hula împotriva Duhului Sânt; pentru cei ce au cerut semn; pentru numă lui Iisus și pentru frații lui.

¹ În vremea aceea mergea Iisus Sâmbăta prin semănături; iar ucenicii lui au flămândit, și au început a smulge spice și a mânca. ² Iar fariseii vădând au șis lui: iată ucenicii tăi fac ce nu se cade a face Sâmbăta. ³ Iar el le-a șis lor: au n'ați cetit ce a făcut David, când a flămânzit el și cei ce erau cu dânsul? Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și pânila punerei înaintea a mâncat, care nu se cuvenia lui să le mănânce, nici celor ce erau cu dânsul, fără numai preoților. ⁴ Sau n'ați cetit în lege că Sâmbăta preoții în biserică spurcă Sâmbăta și nevinovați sunt? ⁵ Iar grăesc vouă: că mai mare de cât biserică este aicea. ⁷ Iar de ați sci ce este, milă voesc, iar nu jertfă, n'ați fi osândit pre cei nevinovați, ⁸ Că Domn este și al Sâmbetei Fiiul omului.

⁹ Și trecând de acolo, a venit în sinagoga lor. ¹⁰ Și

iată un om era acolo având mâna uscată, și l-a întrebat pre dânsul, dicând: De se cuvine Sâmbăta a vindeca? ca să-l vinuiescă pre el. ¹¹ Iar el le-a șis lor: Ce om este dintre voi carele va avea o oaie, și de va cădea aceia Sâmbăta în gropă, au nu o va apuca pre ea și o va scote? ¹² Dar omul cu cât se deosebesce de oaie? Pentru aceia se cuvine Sâmbăta a face bine. ¹³ Atunci a șis omului întinde mâna ta, și o a întins, și a venit la starea cea d'întăiu sănătoasă ca și cea-laltă.

¹⁴ Iar Fariseii eșind afară, sfat au făcut asupra lui, ca să-l piardă pre el. Iar Iisus cunoscând s'a dus de acolo.

¹⁵ Și-a mers după dânsul popore multe, și l-a tămăduit pre dânsii pre toți. ¹⁶ Și le-a poruncit lor ca să nu-l facă pre el arătător, ¹⁷ Ca să se plinească ceea ce s'a grăit prin Isaia proorocul ce dice: ¹⁸ Iată pruncul meu pre carele am

ales: iubitul meu întru carele bine a voit sufletul meu; pune-voiă Duhul meu preste dânsul, și judecată neamurilor va vesti. ¹⁹ Nu se va prici, nici va striga, nici va auzi cine-va în uliță glasul lui. ²⁰ Trestie sdrobotă nu va frânge, și în aprins nu va stinge, până ce va scote judecata spre biruință. ²¹ Și întru numele lui neamurile vor nădăjdui. ²² Atunci a adus la dânsul pre un îndrăcit orb și mut, și l-a tămăduit pre el: cât orbul și mutul grăia și vedea. ²³ Și se mira poporele și diceau: nu cum-va acesta este Fiiul lui David. ²⁴ Iar fariseii auzind, diceau: acesta nu scote dracii, fără numai prin Veelzevul, domnul dracilor. ²⁵ Iar Iisus sciind gândurile lor, le-a șis lor: totă împărăția ce se împerechază între sine se pustiesce; și totă cetatea sau casa ce se împerechază între sine nu va sta. ²⁶ Și dacă satana pre satana scote, între sine s'a împerechiat; deci cum va sta împărăția lui? ²⁷ Și dacă eu cu Veelzevul scot dracii, teciorii voștri cu cine scot? Pentru aceia ei vor fi vouă judecători. ²⁸ Iar dacă eu cu Duhul lui Dumnezeu scot dracii, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu. ²⁹ Sau cum pôte cine-va să intre în casa celui tare, și vasele lui să le jefuiască, de

nu întâiu va lega pre cel tare, și atunci va jefui casa lui?

³⁰ Cea ce nu este cu mine, împotriva mea este; și cea ce nu adună cu mine, risipesc. ³¹ Pentru aceia grăesc vouă: tot păcatul și hula se va erta oamenilor; iar hula care este împotriva Duhului, nu se va erta oamenilor. ³² Și ori-cine va dice cuvânt împotriva fiului omului, se va erta lui; iar ori-cine va dice împotriva Duhului sânt, nu se va erta lui, nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie. ³³ Sau faceți pomul bun și rîda lui bună, sau faceți pomul putred și roada lui putredă; că din rîdă se cunoște pomul. ³⁴ Pu de năpârci! cum veți putea grăi cele bune, răi fiind? Că din prisosința inimei grăesce gura. ³⁵ Omul cel bun, din comora cea bună a inimei scote cele bune; iar omul cel rău din comora cea rea scote cele rele. ³⁶ Deci grăesc vouă: Că pentru tot cuvântul deșert carele vor grăi oameni, vor să dea sîmă de dînsul în ziua judecării. ³⁷ Că din cuvintele tale te vei îndrepta, și din cuvintele tale te vei osândi.

³⁸ Atunci au răspuns oarecari din cărturari și din farisei, dicând: Învățătorule, voim să vedem de la tine semn. ³⁹ Iar el răspundând, a șis lor: Neamul viclean și

prea-curvar semn caută, și semn nu se va da lui, fără numai semnul lui Iona proorocului, ⁴⁰ Că precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile și trei nopți, așa va fi Fiul omului în inima pămîntului trei zile și trei nopți. ⁴¹ Bărbații Nineviteni se vor scula la judecată cu neamul acesta, și îl vor osândi pre el; căci ei s'au pocăit pentru propovăduirea lui Iona, și iată mai mult de cât Iona aici. ⁴² Împărăteasa de la Austru se va scula la judecată cu neamul acesta, și îl va osîndi pre el; că a venit de la marginile pămîntului să audă înțelepciunea lui Solomon, și iată mai mult de cât Solomon aici. ⁴³ Iar când duhul cel necurat va eși din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă și nu află, ⁴⁴ Atunci dăce: Mă voi întorce

în casa mea de unde am eșit; și venind o află deșartă, măturată și împodobită, ⁴⁵ Atunci se duce, și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele de cât sine și intrând locuiesc acolo; și se fac cele depre urmă ale omului aceluia mai rele de cât cele d'întăiu; așa va fi și acestui neam viclean.

⁴⁶ Și încă grăind el către popor, iată muma lui și frații lui stau afară căutând să grăiască cu dînsul. ⁴⁷ Și a dîs lui ôre-cine: Iată muma ta și frații tăi stau afară, vrînd să grăiască cu tine. ⁴⁸ Iar el răspundînd, a dîs celui ce-i spuse: Cine este mama mea, și cari sunt frații mei? ⁴⁹ Și tinîndu-și mîna sa spre ucenicii săi, a dîs: Iată muma mea și frații mei. ⁵⁰ Că ôri-cine va face voia Tatălui meu celui din ceruri, acela frate al meu, și soră și mămă este.

CAP. XIII.

Pentru pilda Semănătorului și pentru a împărăției cerurilor.

¹ Și în ziua aceea eșind Iisus din casă, ședea lângă mare, ² Și s'au adunat la dînsul popor mult, cât i-a fost lui a intra în corabie să ședă, și tot poporul sta pre țărmurile mării; ³ Și le-a grăit lor multe în pilde

Dicînd: Iată a eșit semē-

nătorul să semene sēmînta sa. ⁴ Și sēmēnând el unele au cădut lângă cale, și au venit pasările și le-au mîncat pre ele; ⁵ Iar altele au cădut pre pietriș, unde n'avea pămînt mult și îndată și au răsărit, pentru că nu aveau pămînt adânc; ⁶ Și răsărind só-

rele, s'au pălit, și pentru că n'aveau rădăcină s'au uscat. ⁷ Iar altele au cădut în spinii, și au crescut spinii, și le au înecat pre ele. ⁸ Iar altele au cădut pre pămînt bun și au dat ródă, una adică o sută, iar alta, șese-deci; iar alta, trei-deci. ⁹ Cea ce are urechi de audit, audă.

¹⁰ Și, apropiindu-se ucenicii, au dîs lui: Pentru ce în pilde grăiesc lor? ¹¹ Iar el răspundînd, a dîs lor: Că voue s'a dat a sci tainele împărăției cerurilor, iar acelora nu s'a dat. ¹² Că acela ce are i se va da lui, și-i va prisosi; iar cea ce nu are și ceea ce are se va lua de la dînsul. ¹³ Pentru acesta în pilde grăesc lor, că vîdînd nu vîd, și auzînd nu aud, nici înțeleg. ¹⁴ Și se plînesce întru dînsul proorocia Isaiei ceea ce dăce: Cu auzul veți auzi și nu veți înțelege, și privind veți privi și nu veți vedea.

¹⁵ Că s'a îngroșat inima poporului acestuia, și cu urechile greu a audit, și ochii lor și-au închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă, și cu inima să înțeleagă, și să se întorcă să-i vindec pre ei. ¹⁶ Iar ochii voștri sunt fericiți că vîd, și urechile voștre că aud. ¹⁷ Că amin grăesc voue; că mulți prooroci și drepti au dorit să vadă cele ce vedeți voi, și nu au vîdut, și să audă

cele ce auziți, și nu au audit. ¹⁸ Deci voi auziți pilda semănătorului. ¹⁹ De la tot cela ce aude cuvîntul împărăției, și nu-l înțelege, vine vicleanul, și răpescce ceea ce este sēmēnat în inima lui; acesta este cea sēmēnată lângă cale. ²⁰ Iar cea sēmēnată pre pietriș, acesta este carele aude cuvîntul și îndată cu bucurie îl primesce; ²¹ Însă n'are rădăcină întru sine, ci este până la o vreme, iar făcîndu-se necaz sau gónă pentru cuvînt, îndată și se smîntesce. ²² Iar cea sēmēnată în spinii, acesta este carele aude cuvîntul; iar grija vîcului acestuia și înșelăciunea bogăției, înecă cuvîntul și neroditor se face. ²³ Iar cea sēmēnată în pămînt bun, aceasta este care aude cuvîntul și-l înțelege, carele aduce ródă și face unul adică o sută; iar altul, șese-deci; iar altul, trei-deci.

²⁴ Altă pildă le-a pus lor înaintē, dicînd: Asemenea este împărăția cerurilor, omului carele a sēmēnat sēmîntă bună în țarina sa; ²⁵ Iar dormind ômeni, a venit vrăjmașul lui, și-a sēmēnat zizani în între grâu, și s'a dus. ²⁶ Iar dacă a crescut iarba și a făcut ródă, atunci s'au arătat și zizaniile. ²⁷ Și viind slugile stăpînului casei i-au dîs lui: Dîmne, au n'ai sēmēnat sēmîntă bună în țarina ta,

dar de unde are zizanii? Iar el a ȋis lor: Un om vrăjmaș a făcut acesta. Iar slugile au ȋis lui: vrea-vei dar să mergem să le plivim? ²⁹ Iar el a ȋis lor: Ba; ca nu cum-va plivind zizaniile, să rupeți și grăul împreună cu dânsule. ³⁰ Lăsați să crească amindouă împreună până la seceriș, și atunci, la vremea secerișului, voi ȋice secerătorilor, pliviți întâi zizaniile, și le legați snopi, ca să le ardem pre dânsule; iar grăul îl adunați în jitnița mea.

³¹ Altă pildă le-a pus lor înainte, ȋicând: Asemenea este împărăția cerurilor grăuntelui de muștar, pre carele luându-l omul, l'a semănat în țarina sa; ³² Carele este mai mic de cât toate semințele, iardacă crește este mai mare de cât toate buruienile, și se face copaciū cât vin paserile cerului și se sălășlușe în ramurile lui. ³³ Altă pildă a grăit lor: Asemenea este împărăția cerurilor aluatului, pre carele luându-l mușterea l'a ascuns în trei măsurī de făină, până ce s'a dospit totă. ³⁴ Acestea toate a grăit Iisus în pilde popórelor și fără de pilde nu grăia lor. ³⁵ Ca să se plinească ceea ce s'a grăit prin proorocul ce ȋice: Deschide-voi în pilde gura mea, spune-voi cele ascunse din începutul lumēi; ³⁶ A-

tunci Iisus lăsând popórele a venit în casă.

³⁷ Și s'au apropiat către dânsul uceniciī lui ȋicând: Spune nouă pilda zizaniilor țarinei. ³⁸ Iar el rēspundēnd a ȋis lor: Cea ce a semănat semânța cea bună, este Fiul omului. ³⁹ Iar țarina este lumea; iar semînța cea bună, acestia sunt fiii Impărăției; iar zizaniile sunt fiii celui viclean. ⁴⁰ Iar vrăjmașul cel ce le-a semănat pre dânsule este diavolul; Iar secerișul este sfîrșitul veacului; iar secerătorii sunt îngerii. ⁴¹ Decī, cum se adună zizaniile și se ard cu foc, așa va fi la sfîrșitul veacului acestuia: ⁴² Va trimite Fiul omului pre îngerii săi, și vor aduna dintru împărăția lui pre toate smintelele și pre cei ce fac fără de lege. ⁴³ Și-i vor arunca pre ei în cuptorul cel de foc, acolo va fi plânsul și scrișnirea dinților. ⁴⁴ Atunci dreptii vor străluci ca sórele întru împărăția Tatălui lor; cea ce are urechi de audīt, audă.

⁴⁵ Iarāși asemenea este împărăția cerurilor cu comóra ascunsă în țarină, pre care aflând-o omul, o a ascuns, și de bucuria ei merge și toate câte are le vinde, și cumpără țarina aceea.

⁴⁶ Iarāși asemenea este împărăția cerurilor omului neguțator ce caută mǎrgări-

tarī bunī, ⁴⁶ Carele aflând un mǎrgăritariū de mult preț, mergēnd a vëndut toate câte avea, și l'a cumpărat pre el. ⁴⁷ Iarāși asemenea este împărăția cerurilor năvodului care s'a arancat în mare, și a adunat de tot felul de pești; ⁴⁸ pre carele, după ce s'a umplut, scoțēndu-l la margine și șeđēnd, a ales pre cei bunī în vase, iar pre cei răi i-a lepădat afară. ⁴⁹ Așa va fi la sfîrșitul veacului, vor eși îngerii, și vor despărți pre cei răi din mijlocul celor drepti; ⁵⁰ Și-i vor arunca pre ei în cuptorul cel de foc, acolo ba fi plângerea și scrișnirea dinților. ⁵¹ Grăit-a lor Iisus: Înțeles-ați aceste toate? ȋis-au lui: Așa Dómne. ⁵² Iar el le-a ȋis lor: Pentru această tot cărturarul carele se în-

vață întru împărăția cerurilor, asemenea este omului stăpân al casei carele scóte din visteria sa noui și vechi. ⁵³ Și a fost după ce a sfîrșit Iisus pildele acestea, a trecut de acolo.

⁵⁴ Și venind la patria sa, îi învęta pre dânsii în sinagoga lor, cât se mira ei și ȋicea: De unde îi este lui înțelepciunea această și puterile? ⁵⁵ Au nu este acesta feciorul teslarului? Au nu se numesce muma lui Maria, și frațiī lui, Iacov, și Iosi, și Simon, și Iuda? ⁵⁶ Și surorile lui au nu sunt toate la noi? Dar de unde sunt lui aceste toate? ⁵⁷ Și se smintea întru dînsul. Iar Iisus a ȋis lor: Nu este prooroc necinstit, fără numai în patria sa și în casa sa. ⁵⁸ Și n'a făcut acolo puteri multe pentru necredința lor.

CAP. XIV.

Pentru tăcerea capului lui Ioan și pentru Irod; pentru cele cinci pâni și pentru cei doi pesci; pentru umblarea lui Iisus pre mare.

¹ Intr'acea vreme, a audīt Irod cel a patra parte stăpânitor, vestea lui Iisus, ² Și a ȋis slugilor sale: Acesta este Ioan Botezătorul, el a înviat din morți, și pentru această se fac puteri întru el. ³ Că Irod prindēnd pre Ioan, l'a legat pre el, și l'a pus

în temniță, pentru Irodiada mușterea lui Filip fratelui său. ⁴ Că ȋicea Ioan lui: Nu ȋi-se cuvine ȋie să o aibī pre ea. ⁵ Și vrēnd să-l omóre pre dînsul, se temea de popor, pentru căci ca pre un prooroc îl avea pre el. ⁶ Iar prăznuindu-se ȋiua născerei lui

Irod, a jucat fata Irodiadei în mijloc și a plăcut lui Irod. ⁷Pentru aceea cu jurămintă a mărturisit ei, să-i dea oricce va cere. ⁸Iar ea îndemnată fiind de muma sa, a zis: Dă-mi aici în tipsie capul lui Ioan Botezătorul. ⁹Și s'a întristat împăratul; iar pentru jurămintul și pentru cel ce ședea împreună cu dânsul a poruncit să i se dea. ¹⁰Și trimițând a tăiat pre Ioan în temniță. ¹¹Și s'a adus capul lui în tipsie, și s'a dat fetei, și l'a dus la muma sa. ¹²Și venind ucenicii lui, au luat trupul, și l'au îngropat pre el, și venind au vestit lui Iisus. ¹³Și auzind Iisus, s'a dus de acolo cu corabia, în loc pustiu deosebi, și auzind poporele s'au dus după dânsul pedestri de prin orașe.

¹⁴Și eșind Iisus a vădut popor mult, și i s'a făcut milă de ei, și a tămăduit pre bolnavii lor. ¹⁵Iar, făcându-se seară, s'a apropiat către dânsul ucenicii lui zicând: Locul este pustiu și vremea iată a trecut, sloboďesce poporul, ca să se ducă prin sate să-și cumpere bucate lor. ¹⁶Iar Iisus le a zis lor: Nu trebue să mergă; dați-le lor voi să mănânce. ¹⁷Iar ei au zis lui: N'avem aici, fără numai cinci pâni și doi pesci. ¹⁸Iar el a zis: Aduceți-le pre ele aici la mine. ¹⁹Și a porun-

cit poporului să șadă pre iarbă, și luând cele cinci pâni și cei doi pești, căutând la cer, a bine-cuvîntat, și frîgînd a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii poporului. ²⁰Și au mîncat toți și s'au săturat, și au luat rămășițele de sfărămături două-spre-dece coșuri pline. ²¹Iar cei ce mîncase erau bărbați ca cinci mii, afară de muferi și de copii.

²²Și îndatăși a silit Iisus pre ucenicii săi să intre în corabie, și să mergă mai înainte de cât el de cea parte, până ce va slobođi poporul. ²³Și slobođind poporul, s'a suit la munte să se roge deosebi; și făcându-se seară, era acolo singur. ²⁴Iar corabia era în mijlocul mării învîluindu-se de valuri, că era vîntul împotrivă. ²⁵Iar într'a patra străjă a nopții, a mers la dânsii Iisus, umblând pre mare. ²⁶Și vedîndu-l pre el ucenicii umblând pre mare, s'au spăimîntat, grîind: Că nălucă este, și de frică au strigat. ²⁷Iar Iisus îndatăși a grăit lor zicînd: Îndrăzniți, eu sunt, nu vă temeți. ²⁸Iar Petru răspundînd a zis: Domne! de ești tu, poruncesce-mi să vii la tine pre apă; iar el a zis: Vino. ²⁹Și pogorîndu-se Petru din corabie, umbla pre apă, ca să mergă la Iisus. ³⁰Iar vedînd

vîntul tare, s'a înfricoșat, și începînd a se afunda, a strigat, grîind: ³¹Domne, mîntuesce-mă! și îndată Iisus tindeînd mîna, l'a apucat pre dînsul, și i-a zis lui: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? ³²Și intrînd ei în corabie, a stătut vîntul. ³³Iar cei ce erau în corabie, venind, s'au închinat lui zicînd: Cu adevărat Fiul lui Dum-

nezeu ești. ³⁴Și trecînd au venit în pămîntul Genisaretului.

³⁵Și cunoscîndu-l pre el ómenii locului aceluia, au trimis în totă laturea aceea, și au adus la dânsul pre toți bolnavii. ³⁶Și rugau pre el ca numai să se atingă de pólélé vestimentelor lui; și câți se atingeau se mîntuiau.

CAP. XV.

Pentru ucenici cînd au mîncat cu mînile nespélate; pentru călcarea poruncilor lui Dumnezeu; pentru obiceiurile ómenilor; pentru cele ce spurcă pre om; pentru Chananeanca cea cu fata îndrăcită; pentru popóarele ce s'au tămăduit; pentru șapte pâni.

¹Atunci au venit la Iisus cărturarii și fariseii cei din Ierusalim, zicînd: ²Pentru ce ucenicii tăi calcă aședămîntul bătrînilor, că nu-și spală mîinile sale, cînd mînîncă pâine? ³Iar el răspundînd le a zis lor: Pentru ce și voi călcați porunca lui Dumnezeu pentru aședămîntul vostru? ⁴Că Dumnezeu a poruncit, zicînd: Cinstesce pre tatăl tău și pre muma ta, și cea ce va grăi de rău pe tatăl său sau pre muma sa, cu mórte să móră. ⁵Iar voi diceți: Cela ce ar dice tătâne-seu, sau mîne-sa: dar este acela cu care te-ai fi folosit de la mine,

și să nu cinstescă pre tatăl său pre muma sa. ⁶Și atî stricat porunca lui Dumnezeu pentru aședămîntul vostru; ⁷fățarnicilor, bine a proorocit pentru voi Isaia, zicînd: ⁸Se apropie de mine poporul acesta cu gura lor, și cu buzele măcinstesce; iar cu inima departe stă de la mine. ⁹Și în zadar mă cinstesc, învîțînd învîțătură, poruncii ómenesci. ¹⁰Și chemînd de la sine pre popor a zis lor: Auziți și înțelegeți. ¹¹Nu ce intră în gură spurcă pre om, ci ce iese din gură, aceea spurcă pre om.

¹²Atunci, apropiîndu-se către dânsul ucenicii lui, îi

dis: Cunoscut'ai că fariseii, auzind cuvîntul, s'au scandalizat.¹³ Iar el răspundînd a dis: tot sadul pre carele nu l'a sădit Tatăl meu cel cerese, se va desrădăcina.¹⁴ Lăsați-i pre dînsii, povătuitorii orbi sunt ai orbilor: și orb pre orb de va povătui, amîndoi în grîpă vor cădea.¹⁵ Și răspundînd Petru, a dis lui: spune nouă pilda acésta.¹⁶ Iar Iisus le-a dis lor: încă și voi nepricepuți sunteți? ¹⁷ Dar nu înțelegeți că tot ce intră în gură merge în pîntece și iese pe afedron? ¹⁸ Iar cele ce es din gură, din inimă es, și acelea spurcă pre om.¹⁹ Că din inimă es gândurile, ucideri, prea-curvii, curvii, furtisaguri, măturii mincinoase, hule.²⁰ Acestea sunt care spurcă pe om; iar cu mîni nespelate a mânca nu spurcă pe om.

²¹ Și eșind Iisus de acolo, s'a dus în părțile Tirului și ale Sidonului.²² Și iată o mușere Chananeacă eșind din hotarele acelea, striga către dînsul, dîcînd: miluesce-mă Dîmne, Fiul lui David, fiica mea rău se îndrăcesce.²³ Iar el nu i-a răspuns ei cuvînt: Și, apropiindu-se ucenicii lui, îl ruga pre el, dîcînd: slobozesce-o pre ea, că strigă în urma noastră.²⁴ Iar el răspundînd a dis: Nu sunt trimis, fără numai către oile cele perdute ale casei lui Is-

rail.²⁵ Iar ea viind s'a închinat lui dîcînd: Dîmne, ajută-mi.²⁶ Iar el răspundînd a dis: Nu este bine a lua pânea fiilor și a o arunca cânilor.²⁷ Iar ea a dis: adevărat e Dîmne, că și câni mîncă din sfărămăturile ce cad din masa Domnilor sîi.²⁸ Atunci răspundînd Iisus, a dis ei: o mulere! mare este credința ta, fie fie precum voesci. Și s'a tîmăduit fiica ei dintr'acel ceas.

²⁹ Și trecînd de acolo Iisus, a venit lângă marca Galileii, și suindu-se în munte, a ședut acolo.³⁰ Și a venit la dînsul popore multe, avînd cu sine șchiopi, orbi, muți, ciungii și alți mulți. Și i-au aruncat pre dînsii la picioarele lui Iisus și i-au tîmăduit pre ei.³¹ Cât se mira poporele vîdînd pre muți grăind, pre ciungii să-nătoși, pre șchiopi umblînd, și pre orbi vîdînd, și măriau pre Dumneșul lui Israil.

³² Iar Iisus chemînd la sine pre ucenicii sîi, a dis lor: milă imi este de poporul acesta, că iată trei zile sunt de cînd așteptă lângă mine, și n'au ce mânca și a-i sloboși pre dînsii flămîndi nu voesc, ca nu cum-va să slăbescă pre cale.³³ Și au grăit lui ucenicii lui: de unde nouă în pustie atîtea pâni cât să se sature atîta popor?

³⁴ Și a dis lor Iisus: Cîte pâni aveți? Iar ei au dis:

șapte și puținii pescisori. Și a poruncit poporului să ședă pre pămînt.³⁵ Și luînd pre cele șapte pâni și pre pesci, mulțămînd, a frînt și a dat ucenicilor lui; iar ucenicii poporului; și au mîncat toți, și s'au săturat.³⁶ Și

au luat rămășițele de sfărămături șapte coșnițe pline.³⁷ Iar cei ce mîncase erau ca patru mii de bărbați afară de mușeri și de copii.³⁸ Și, slobođind poporele, a intrat în corabie și a trecut în hotarele Magdalului.

CAP XVI.

Pentru cei ce au cerut semn din cer; pentru aluatul fariseilor; pentru întrebarea, cea în Cesarea lui Filip; pentru lepădarea de sineși și pentru luarea crucei lui Christos; pentru certarea lui Petru, căci a grăit împotriva să nu pătimescă Christos și pentru mărturisirea lui.

¹ Și apropiindu-se fariseii și saducheii, ispitindu-l, îl ruga pre dînsul, ca să le arate lor semn din cer.

² Iar el răspundînd, a dis lor: Cînd se face sîră, dîceți: senin va fi, că se roșesce cerul.³ Și dimineța dîceți: astăzi va fi furtună, că se roșesce cerul posomorît. Fățarnicilor, fața cerului sciți să o socotiți; iar semnele vremilor nu puteți?⁴ Neamul viclean și pre-curvar, semn caută, și semn nu se va da lui, fără numai semnul lui Iona proorocului; și lăsându-i pre dînsii, s'a dus.⁵ Și mergînd ucenicii lui de cea parte uitase să iea pâne.

⁶ Iar Iisus le-a dis lor: căutați și vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor.

⁷ Iar ei cugetau întru sine, dîcînd: că pâne n'am luat.

⁸ Iar Iisus cunoscînd, le-a dis lor: Ce cugetați întru voi, puțin credincioșilor, că n'ați luat pâne? ⁹ Dar nu înțelegeți, nici vă aduceți aminte de cele cinci pâni la cele cinci mii, și câte coșuri ați luat? ¹⁰ Nici de cele șapte pâni la cele patru mii, și câte coșnițe ați luat? ¹¹ Cum nu înțelegeți că nu pentru pâne am dis vouă să vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor? ¹² Atunci au înțeles că nu de aluatul pânei a dis lor să se păzească, ci de învîțătura fariseilor și a saducheilor.

¹³ Iar viind Iisus în părțile Cesariei lui Filip a întreat pre ucenicii sîi dîcînd:

Cine îmi dică omeni că sînt eu Fiul omului? ¹⁴ Iar ei au zis: unii, Ioan Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții, Ieremia, sînt unul din prooroci. ¹⁵ Zis-a lor Iisus: Dar voi cine îmi diceți că sînt? ¹⁶ Și rîspundînd Simon Petru a zis: Tu ești Christosul, fiul lui Dumnezeu celui viu. ¹⁷ Și rîspundînd Iisus a zis lui: Fericit ești, Simone var Iona, că trup și sânge nu ți-a descoperit ție, ci Tatăl meu cel din ceruri. ¹⁸ Și eu dic ție: că tu ești Petru, și pre această piatră voi zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pre dînsa. ¹⁹ Și îți voi da ție cheile împărăției cerurilor, și ori-ce vei lega pre pămînt, va fi legat și în ceruri și ori-ce vei dezlega pre pămînt, va fi dezlegat și în ceruri.

²⁰ Atunci a poruncit ucenicilor săi să nu spue nimănui că el este Christos. ²¹ De atunci a început Iisus a spune ucenicilor săi că se cuvine lui a merge în Ierusalim, și multe a pătîmi de la bătrîni, și de la arhierii, și de la cărturari, și a fi omorît, și a treia zi a în-

via. ²² Și luându-l pre el Petru, a început a-i sta lui îmi potrivă zicînd: milostiv fîție, Dîmne, nu va fi ție acestea. ²³ Iar el întorcîndu-se a zis lui Petru: mergi după mine, satano, smintelă îmi ești; că nu cugești cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor.

²⁴ Atunci Iisus a zis ucenicilor săi: Ori-cine voescă să vie după mine, să se lepede de sine, și să-și iea crucea sa, și să-mi urmeze mie. ²⁵ Că cine va vrea să-și mîntuiescă sufletul său, pierde-l va pre el; iar cine își va pierde sufletul său pentru mine, afla-l va pre el. ²⁶ Că ce folos este omului de ar dobîndi lumea totă, iar sufletul său își va pierde? Său ce va da omul schimb pentru sufletul său? ²⁷ Că va să vie fiul omului întru mărirea Tatălui său, cu îngerii săi, și atunci va rîsplăti fiescăruia după faptele lui. ²⁸ Amin grăesc vouă: sunt unii din cei ce stau aicea, cari nu vor gusta mîrte, până ce vor vedea pre fiul omului viind întru împărăția sa.

CAP. XVII.

Pentru schimbarea la față a lui Christos; pentru cel lunatic; pentru cei ce cereau didrahme.

¹ Și după șese zile a luat Iisus pre Petru, și pre Iacov,

și pre Ioan fratele lui, și i-a suit pre dînsii în munte înalt

de osebi. ² Și s'a schimbat la față înaintea lor; și a strălucit fața lui ca sîrele; iar hainele lui s'au făcut albe ca lumina. ³ Și iată s'au arătat lor Moisi și Ilie, împreună cu dînsul vorbind. ⁴ Și rîspundînd Petru, a zis către Iisus: Dîmne, bine este nouă a fi aicea: de voesci să facem aicea trei colibi: ție una, și lui Moisi una, și una lui Ilie. ⁵ Încă el, grăind, iată nor luminos i-a umbrît pre ei, și iată glas din nor zicînd: acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine-am voit, pre acesta să-l ascultați. ⁶ Și auzind ucenicii au cădut pre fețele lor, și s'au spăimîntat foarte. ⁷ Și apropiindu-se Iisus, s'a atins de dînsii, și a zis: sculați-vă, și nu vă temeți. ⁸ Și rădicîndu-și ochii lor, pre nimenea n'au vădut fără numai pre Iisus singur. ⁹ Și pogorîndu-se ei din munte, le-a poruncit lor Iisus, zicînd: nimănui să nu spuneți vederea acasta, până când Fiul omului se va scula din morți.

¹⁰ Și l'a întrebat pre el ucenicii lui, zicînd: dar ce dic cărturarii că se cuvine Ilie să vie mai înainte? ¹¹ Iar Iisus rîspundînd a zis lor: Ilie adevărat va veni mai înainte, și va aședa tîrziu. ¹² Iar grăesc vouă: că Ilie iată a venit și nu l'au cunoscut pre dînsul; ci au făcut lui câte

au voit; așa și Fiul omului va să pătîmescă de la dînsii. ¹³ Atunci au înțeles ucenicii că pentru Ioan Botezătorul le-a zis lor.

¹⁴ Și viind ei la popor s'a apropiat către dînsul un om, îngenunchind înaintea lui și zicînd: ¹⁵ Dîmne miluesce pre Fiul meu, că este lunatic și rău pătîmescă; că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. ¹⁶ Și l'am adus pre dînsul la ucenicii tăi, și n'au putut să-l vindece pre el. ¹⁷ Iar Iisus rîspundînd a zis: o neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? până când voi suferi pre voi? aduceți-l pre el aici la mine. ¹⁸ Și l'a certat pre el Iisus, și a eșit dracul dintr'însul, și s'a tămăduit copilul din ceasul acela. ¹⁹ Atunci apropiindu-se ucenicii către Iisus deosebi a zis: pentru ce noi n'am putut să-l scîtem pre el? ²⁰ Iar Iisus a zis lor: pentru necredința voastră. Că amin grăesc vouă, de veți ave credință ca un grăunte de muștar, veți dice muntelui acestuia mută-te de aci colo, și se va muta, și nimic va fi vouă cu neputință. ²¹ Că acest neam nu ese fără numai cu rugăciune și cu post. ²² Și întorcîndu-se ei în Galilea, le-a zis lor Iisus: va să se dea Fiul omului în mînele oamenilor, ²³ Și îl vor omorî pre

el, și a treia Ți se va scula și s'au întristat ei foarte.

²⁴ Și viind ei în Capernaum, au venit cei ce lua didrahme către Petru, și au Țis: învătătorul vostru nu dă didrahme? Țis'a, adevărat. ²⁵ Și când a intrat în casă, a apucat Iisus mai 'nainte de el Țicând: ce Ți-se pare, Simone? ImpăraȚii pământului de la cari ieaū dajdiū saū bir? De

la fiii lor saū de la cei străini? ²⁶ Grăit-a Petru lui: de la cei străini. Țis'a Iisus lui: Iată dar că sunt sloboȚi fiii. ²⁷ Ci ca să nu-Ți smintim pre dēnsiū, mergēnd la mare a-runcă undiȚa, și pescele care l'vei prinde întâiū, ia-l; și, deschidēnd gura lui, vei afla un statir, acela luându-l dă-l lor pentru mine și pentru tine.

CAP. XVIII.

Pentru cei ce Țiceaū cine este mai mare; pentru a nu sminti; pentru pilda de o sută de oi; pentru certarea aprăpelui; pentru puterea a lega și a deslega; pentru certarea greșelei fratelui; pentru datornicul cel cu Țece miū de talanȚi.

¹ În cazul acela s'au apropiat uceniciū către Iisus, grăind: Óre-cine este mai mare întru împăraȚia cerurilor? ² Și chiemând Iisus un prunc l'a pus pre el în mijlocul lor și a Țis: Amin grăesc vouē: De nu vē veȚi întorȚe și să vē faceȚi ca pruncii, nu veȚi intra întru împăraȚia cerurilor. ³ Că cine se va smeri pre sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare întru împăraȚia cerurilor. ⁴ Și orȚ-cine va primi pre un prunc ca acesta întru numele meū, pre mine mē primesce. ⁵ Iar orȚ-cine va sminti pre unul dintr'acești micȚi cari cred întru mine, mai de folos i-ar fi lui,

ca să spānzure o piatră de móră la grumazul lui, și să se înnece întru adâncul mării. ⁷ Vai lumēi de smintele; că nevoe este să vie smintelele, dar vai omului ace-luia prin care vine smintēla. ⁸ Iar de te smintesce pre tine mâna ta, saū piciorul tēū, taie-le pre ele și le lepēdă de la tine; mai bine îți este Ție să intri în viaȚă schiop saū ciung, de cât douē mâni saū douē piciore avēnd, să fi aruncat în focul cel vecinic. ⁹ Și ochiul tēū de te smintesce pre tine, scóte-l pre el și îl aruncă de la tine; mai bine este Ție cu un ochiū să intri în viaȚă, de cât amin-

doi ochiū avēnd, să fi aruncat în gheena focului.

¹⁰ CăutaȚi să nu defăimaȚi pre vre-unul dintre'acești mai micȚi, că Ție vouē: Că ingeriū lor în ceruri, pururea vēd faȚa Tatălui meū, carele este în ceruri. ¹¹ Că a venit Fiiul omului să mântuiască pre cel perdut. ¹² Ce vi se pare vouē de va avea un om o sută de oi, și se va rătăci una dintr'insele, au nu lasă pre cele nouē-Țeci și nouē în munȚi și mergēnd caută pre cea rătăcită? ¹³ Și de se va întâmpla să o găsiască pre ea, amin grăesc vouē: că se bucură de dēnsa mai virtos de cât de cele nouē-Țeci și nouē, ce nu s'au rătăcit. ¹⁴ Așa nu este voia înaintea Tatălui vostru celui din ceruri ca să piară unul dintr'acești micȚi. ¹⁵ Și de-Ți va greși fratele tēū, mergi și îl muștră pre dēnsul între tine și între el singur. Țeci de te va asculta, ai dobândit pre fratele tēū; ¹⁶ Iar de nu te va asculta, mai ea împreună cu tine, încă pre unul, saū doi, ca prin gura a doua saū a treia mărturii să stea tot adevărul. ¹⁷ Iar de nu-Ți va asculta pre ei, spune-l soborului, și denu va asculta nici în sobor, să-Ți fie Ție ca un păgân și vameș.

¹⁸ Amin grăesc vouē: OrȚ câte veȚi lega pre pământ, vor fi legate în cer; și orȚ-câte veȚi deslega pre pământ

vor fi deslegate în cer. ¹⁹ Iarăși amin grăesc vouē: Că dacă doi din voi se vor uni pre pământ, pentru tot lucrul ce vor cere, va fi lor dela Tatăl meū, carele este în ceruri. ²⁰ Că unde sunt doi saū trei adunaȚi întru numele meū, acolo sunt în mijlocul lor. ²¹ Atunci, apropiindu-se către dēnsul Petru, a Țis: Dómne, de câte ori va greși mic fratele meū și voiȚi ierta lui? au dóră până de șapte ori? ²² Grăit'a Iisus lui: Nu-Ți Ție până de șapte ori, ci până de șapte-Țeci de ori câte șapte.

²³ Pentru acēsta asemēnatu-sa împăraȚia cerurilor omului împărat, carele a vrut să iea sēma slugilor sale. ²⁴ Și începēnd el a lua sēma, au adus la dēnsul pre un datornic cu Țece miū de talanȚi. ²⁵ Și ne avēnd el să plătească a poruncit Domnul lui să-l vinȚă pre el, și pre mulțerea lui, și pre copii, și tóte câte avea, și să plătească. ²⁶ Țeci cădēnd sluga aceea, se închina lui, Țicēnd: Dómne, mai îngăduiesce-mē pre mine, și îți voi plăti Ție tot. ²⁷ Și milostivindu-se domnul slugēi aceea, l-a sloboȚit pre dēnsul, și i-a iertat lui și datoria. ²⁸ Iar eșind sluga aceea, a aflat pre unul din soȚii săi, carele era dator lui o sută de dinari, și, apucându-l pre el, îl sugruma, Țicēnd:

Plătesce-mi ce îmi ești dator. ²⁹ Decî cînd soția aceluia la picioarele lui, îl ruga pre dînsul dîcînd: Mai îngăduesce-mă pre mine și-ți voi plăti. ³⁰ Iar el n'a vrut; ci mergînd l'a băgat în temniță, pînă cînd va plăti datoria. ³¹ Iar soțiile lui vîdînd cele ce s'au făcut, s'au întristat fîrte, și viînd, au spus domnului lor tîte cele ce s'au făcut. ³² Atuncî chemîndu-l pre el domnul lui, i-a dîs lui:

slugă vicleană, tîtă datoria acea ți-am iertat ție, pentru că m'ai rugat. ³³ Dar ție nu ți se cade să-ți fie milă de soția ta, precum și mie mi-a fost milă de tine? ³⁴ Și mîniîndu-se domnul lui, l'a dat pre el muncitorilor, pînă ce va plăti tîtă datoria lui. ³⁵ Așa și Tatăl meû cel ceresc va face vouă de nu veți ierta fiesce carele fratelui sîu din inimile vîstre greșalele lor.

CAP. XIX.

Pentru cei ce au întreat, ore se cade bărbatului să-și lase muierea; pentru famenî; pentru punerea mînelor lui Iisus pre copî; pentru bogatul ce a întreat pe Iisus.

¹ Și a fost cînd a sfîrșit Iisus cuvintele acestea, a trecut din Galilea, și a venit în hotarele Iudeei de cea parte de Iordan. ² Și a mers după dînsul popore multe, și i-a vindecat pre ei acolo.

³ Și-a au venit la dînsul fariseii ispitindu-l pre el și dîcînd: Ore se cade omului să-și lase muierea; sa pentru fiește-ce pricină? ⁴ Iar el rîspundînd a dîs lor: Dar n'atî cetit, că cela ce a făcut d'întîi, bărbat și muieră i-a făcut pre ei. ⁵ Și a dîs: Pentru acîsta va lăsa omul pre tatăl sîu, și pre mumă sa, și se va lipi de muieră sa, și vor fi amîndouî un trup. ⁶ Pentru aceea

nu mai sunt douî, ci un trup. Decî ce a împreunat Dumneî, omul să nu despartă. ⁷ Dîs'au lui: Dar cum Moisi a poruncit să i se dea carte de despărțire, și să o lase pre ea? ⁸ Dîs'au lor: Că Moisi după învîrtoșarea inimel vîstre a dat voe vouă să vî lăsați muierile vîstre; dar din început n'a fost așa. ⁹ Iar grăesc vouă: Că ori-cine își va lăsa muieră sa afară de cuvînt de curvie, și va lua alta, prea-curvesce, și cela ce va lua pre cea lăsată, prea-curvesce. ¹⁰ Dîs'au lui ucenicii lui: Daca așa este pricina omului cu muieră, nu este de folos a se însura. ¹¹ Iar

el a dîs lîr: Nu toți încap cuvîntul acesta, ci celor ce s'a dat. ¹² Că sunt famenî cari din pîntecele mamei lor s'au născut așa, și sunt famenî cari s'au scopit de ômenî; și sunt famenî cari singuri s'au scopit pre sine pentru împărăția cerurilor. Cela ce pîte a încăpea, încapă.

¹³ Atuncî s'au adus la dînsul prunci, ca să-și pue mîmile peste ei, și să se rîge; iar ucenicii i-au certat pre ei. ¹⁴ Iar Iisus a dîs lor: Lăsați prunci, și nu-î opriți pre ei a veni la mine, că a unora ca acestora este împărăția cerurilor. ¹⁵ Și punîndu-și preste ei mîmile, s'au dus de acolo.

¹⁶ Și iată ore-carele viînd la el, a dîs lui: Învîțătorule bune, ce bine-voiu face ca să am viața de veci? ¹⁷ Iar el a dîs lui: Ce îmi dîci bun? Nimenî nu este bun, fără numai unul Dumneî. Iar de voesci să intri în viêtă, păzesce poruncile. ¹⁸ Dîs'a lui: Care? Iar Iisus a dîs: Să nu uciîi, să nu prea-curvesci, să nu furi, să nu fi mărturie mincînosă. ¹⁹ Cînstesce pre tatăl tîu și pre muma ta, și să iubesci pre vecinul tîu, ca însuți pre tine. ²⁰ Dîs'a lui tînerul: tîte acestea le-am păzit din tinerețile mele; ce încă îmi lipsesce? ²¹ Dîs'a Iisus lui: De voesci să fii de-

sîvîrșit, mergi, vinde-ți averile tale, și le dă săracilor, și vei avea comoră în cer, și vino, urmîză mie. ²² Iar tînerul aîdînd cuvîntul, s'a dus întristat, că avea avuții multe. ²³ Iar Iisus a dîs ucenicilor sîi: Amin grăesc vouă: că cu anevoe va intra bogatul întru împărăția cerurilor. ²⁴ Și iarăși grăesc vouă: Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, de cît bogatul a intra întru împărăția lui Dumneî. ²⁵ Iar ucenicii lui aîdînd s'au îngrozit fîrte, dîcînd: dar cine pîte să se mîntuiască? ²⁶ Iar Iisus căutînd, a dîs lor: La ômenî aceasta este cu neputîntă, iar la Dumneî tîte sunt cu putîntă. ²⁷ Atuncî rîspundînd Petru, a dîs lui: Iată noi am lăsat tîte și am urmat ție; ore-ce va fi nouă? ²⁸ Iar Iisus a dîs lor: Amin grăesc vouă, că voi cei ce atî urmat mie, întru a doua nascere, cînd va șe-dea Fiul omului pre scaunul mării sale, veți șe-dea și voi pre două-spre-dece scaune, judecînd pre cele două-spre-dece semînții ale lui Israil. ²⁹ Și tot carele a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau muieră, sau feciori, sau holde, pentru numele meû, însutit va lua și viață vecnică va moșteni. ³⁰ Și mulți d'întîi vor fi pre urmă, și de pre urmă, întîi.

CAP. XX.

Pentru lucrătorii cei tocmiți la vie; pentru suirea lui Iisus în Ierusalim spre patimă; pentru feciorii lui Zevedei; pentru doi orbi.

¹Că asemenea este împărăția cerurilor omului stăpân al casei, carele a eșit dinde-diminetă să tocmescă lucrători la via sa. ²Și tocmindu-se cu lucrătorii câte un dinar pe zi, i-a trimis pre ei în via sa. ³Și eșind la al treilea ceas a vădut pre alții stând în tîrg fără de lucru. ⁴Și a zis și acelor, mergeți și voi în via, și ce va fi cu drep-tul voui da voue; iar ei au mers. ⁵Iarăși eșind într'al șes-lea și într'al nouălea ceas, a făcut asemenea. ⁶Iar într'al un-spre-decelea ceas eșind, aflat a pe alții stând fără de lucru, și a zis lor: Ce ați statut aici totă ziua fără de lucru. ⁷Dis'a lui: Că nimeni pre noi nu ne-a tocmi-t. Dis'a lor: mergeți și voi în via mea, și ce va fi cu drep-tul veți lua. ⁸Iar dacă s'a făcut seră, a zis domnul viei către ispravnicul său: Chiamă pre lucrători, și le dă lor plata, începînd de la cei de pre urmă până la cei d'întăi. ⁹Deci viind cei de la al un-spre-decelea ceas, au luat câte un dinar. ¹⁰Iar viind cei d'întăi, socotia că vor lua mai mult, și au luat și ei

câte un dinar. ¹¹Iar după ce au luat, răpștiau împotriva stăpînului casei, zicînd: ¹²Că acești de pe urmă un ceas au lucrat, și i-ai făcut pre dînsii întocmai cu noi, cari am purtat greutatea zi-loi și zăduful. ¹³Iar el răs-pundînd, a zis unuia din-tr'însii: Prietene, nu-ți facție strîmbătate, au nu câte un dinar te-ai tocmi-t cu mine? Ia-ți al tău și mergi: ¹⁴Că voiesc și acestui de pe urmă să-i dau ca și ție. ¹⁵Au dîră nu mi se cade să fac eu ce voiți vrea cu ale mele? au este ochiul tău viclean, pen-tru că eu sunt bun? ¹⁶Așa vor fi cei de pe urmă întăi, și cei d'întăi, pe urmă. Că mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

¹⁷Și suindu-se Iisus în Ierusalim, a luat pre cei două-spre-dece ucenici deosebi pe cale, și le-a zis lor: ¹⁸Iată ne suim în Ierusalim, și Fiul omului se va da arhereilor, și cărturarilor, și-l vor judeca pre el spre mîrte. ¹⁹Și-l vor da pre el neamurilor ca să-l batjocorescă, și să-l bată, și să-l răstignescă, și a treia zi va învia. ²⁰Atunci s'a apro-

piat către dînsul muma fiilor lui Zevedei împreună cu fiii săi, închinându-se și ce-rînd ore-ce de la dînsul. ²¹Iar el a zis ei: Ce voesci? zis'a lui: zi ca să ședă acești doi fii ai mei, unul de-a drăpta ta, și altul de-a stînga ta, întru împărăția ta. ²²Iar Iisus răs-pundînd, a zis: Nu știți ce cereți. Puteți să beți pa-harul carele voiți să-l beați eu; și cu botezul, cu carele eu mă botez, să vă botezați? Dis'a lui: Putem. ²³Și a grăit lor: Paharul meu cu adevărat veți bea și cu botezul, cu carele eu mă botez, vă veți boteza; iar a ședea de-a dreapta mea și de-a stînga mea, nu este al meu a da, ci celor ce s'a gătit de Ta-tăl meu. ²⁴Și auzînd cei de ce s'au mîniat pentru cei doi frați: ²⁵Iar Iisus chemându-i pre dînsii, a zis: Știți că domnii păgînilor îi domnesc pre ei, și cei mari îi stăpînesc pre dînsii. ²⁶Iar întru

voi nu va fi așa; ci carele întru voi va vrea să fie mai mare, să fie voue slugă. ²⁷Și carele întru voi va vrea să fie întăi, să fie voue slugă. ²⁸Precum și Fiul omului n'a venit să-l slujescă lui, ci să slujescă și să-și dea sufle-tul său răscumpărare pentru mulți.

²⁹Și eșind ei din Ierihon, au mers după dînsul popor mult. ³⁰Și iată doi orbi șe-dînd lângă cale, auzînd că Iisus trece, au strigat, grăind: Miluesce-ne pre noi, Dîmne, Fiul lui David. ³¹Iar popo-rul i-au certat pre dînsii să tacă; iar ei mai tare strigau grăind: Miluesce-ne pre noi, Dîmne, fiul lui David. ³²Și stînd Iisus i-a strigat pre dîn-sii, și a zis: Ce voiți să vă fac voue? ³³Dis'a lui: Dîmne, să se deschidă ochii noștri. ³⁴Și făcîndu-i-se milă lui Iisus s'a atins de ochii lor, și îndată au vădut ochii lor, și au mers după dînsul.

CAP. XXI.

Pentru asină și pentru mînzul ei; pentru zarafi și alți tîrgoveți ce i-a scos din biserică; pentru cei orbi și schiopți; pentru smochinul cel uscat; pentru speranța în Dumnezeu; pentru Archiereii și bătrînii ce au întreat pre Domnul de pu-terea lui; pentru pîlda a două fii ce i-a trimis să lucreze în vie; pentru via ce a dat-o lucrătorilor.

¹Și cînd s'a apropiat de Ierusalim, și a venit în Vits-

faghi la muntele Maslinilor, atunci Iisus a trimis două u-

cenici, dicându-le lor : ² Mergeți în satul carele este înaintea voastră, și numai de cât veți găsi o asină legată și mânz cu dânsa, deslegând-o o aduceți la mine ; ³ Și de va dice vouă cine-va ceva, veți dice, că acestea Domnului trebuesc, și numai decât le va trimite pre ele. ⁴ Iar acestea toate s'au făcut, ca să se plînescă ceia ce s'a dis prin proorocul ce dice : Diceți fetei Sionului : Iată împăratul tău vine la tine blând, și ședend pre asină și pre mânz fiul celei de sub jug. ⁵ Și mergend ucenicii au făcut precum le-a poruncit lor Iisus. ⁶ Au adus asina și mânzul, și au pus de-asupra ei vestimintele lor și a ședut pre dênsele. ⁷ Și cei mai mulți din popor, așterneau vestimintele lor pre cale ; iar alții tăiau stâlpari din copaci, și le așterneau pre cale. ⁸ Iar poporele cele ce mergeau înainte și cele ce veniau pre urmă striga, dicend : Osana Fiului lui David, bine-cuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului ; Osana întru cei de sus. ⁹ Și intrând el în Ierusalim, s'a cutremurat totă cetatea, dicend : Cine este acesta ? ¹⁰ Iar poporul dicea : Acesta este Iisus proorocul cel din Nazaretul Galilei.

¹¹ Și a intrat Iisus în biserică lui Dumnezeu, și a scos pre toți cei ce vindeau și cum-

părau în biserică, și mesele schimbătorilor de bani le-a răsturnat, și scaunele celor ce vindeau porumbi. ¹² Și a dis lor : scris este : casa mea casă de rugăciune se va chema, iar voi o ați făcut pre dânsa peșteră tâlharilor. ¹³ Și a venit la dânsul schiopii și orbii în biserică, și îi a vindecat pre ei. ¹⁴ Iar vedend archiereii și cărturarii minunile ce a făcut, și pruncii strigând în biserică și dicend : Osana Fiul lui David, s'au mâniat. ¹⁵ Și i-a dis lui : Audi ce dic aceștia ? Iar Iisus a dis lor : Adevărat, au nici o dată n'afî cetit : că, din gura pruncilor, și a celor ce sug, ai săvîrșit laudă ? ¹⁶ Și lăsându-i pre ei, a eșit afară din cetate la Vitanian, și s'a sălășluit acolo.

¹⁷ Iar a doua zi întorcându-se în cetate a flămândit. ¹⁸ Și vedend un smochin lângă cale, a venit la dânsul și n'a aflat nimic într'însul, fără numai frunze, și a dis lui : De acum să nu se mai facă din tine rod în veci. Și îndatăși s'a uscat smochinul. ¹⁹ Și vedend ucenicii s'au minunat, dicend : Cum îndată s'a uscat smochinul ? ²⁰ Și răspundend Iisus a dis lor : Amin dic vouă de veți avea credință și nu ve veți îndoi, nu numai cea a smochinului veți face, ci și muntelui acestuia de veți dice : Ridică-te și te aruncă în ma-

re, va fi. ²¹ Și toate orî câte veți cere întru rugăciune, credend, veți lua.

²² Și venind el în biserică, a mers la dânsul când învăța, archiereii și bătrânii popoului, dicend : Cu ce putere faci acestea, și cine ți-a dat ție puterea acesta ? ²³ Și răspundend Iisus, a dis lor : Întreba-voiu și eu pre voi un cuvînt, pre carele de mi-l veți spune mie, și eu voiu spune vouă cu ce putere fac acestea. ²⁴ Botezul lui Ioan de unde a fost ? Din cer sau de la oameni ? Iar ei eugetau întru sine, dicend : de vom dicé din cer, va dice nouă : dar pentru ce n'afî credut lui ? ²⁵ Iar de vom dice de la oameni ; ne temem de popor, că toți au pe Ioan ca pe un prooroc. ²⁶ Și răspundend lui Iisus, au dis : Nu scîm. Dis'a lor și el : Nici eu nu voiu spune vouă cu ce putere fac acestea.

²⁷ Dar ce vi se pare vouă ? Un om avea doi feciori, și mergend la cel d'întăiu i-a dis : Fiule, mergi astăzi de lucrăză în via mea. ²⁸ Iar el răspundend a dis : nu voiu ; iar mai pe urmă căindu-se, a mers. ²⁹ Și mergend la cel-alt a dis așisderea ; iar el răspundend a dis : Eu Dîmne voiu merge, și n'a mers. ³⁰ Carele dintr'acești doi a făcut voia tatălui său ? Dis'au lui : Cel d'întăiu ; dis'a lor

Iisus : Amin dic vouă : că vameșii și curvele merg mai înainte de voi întru împărăția lui Dumnezeu. ³¹ Că a venit la voi Ioan în calea dreptăței, și n'afî credut lui ; iar vameșii și curvele au credut lui ; iar voi vedend, nu v'afî căit după aceea să credeți lui.

³² Ascultați altă pildă : Un om era stăpân al casei, carele a sădit vie, și o a îngădit împrejur cu gard, și a săpat într'însa teasc, și a zidit turn, și o a dat lucrătorilor, și s'a dus departe. ³³ Iar când s'a apropiat vremea rodelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să iea rodul ei. ³⁴ Iar lucrătorii prindend pre slugile lui, pre unul l'au bătut, iar pre altul l'au omorît, iar pre altul cu pietre l'au ucis. ³⁵ Iar a trimis pre alte slugi mai multe de cât cele d'întăiu, și li-au făcut lor așisderea. ³⁶ Iar mai pre urmă a trimis la ei pre fiul său, dicend : se vor rușina de fiul meu. ³⁷ Iar lucrătorii vedend pre fiul, au dis întru sine : Acesta este moștenitorul ; veniți să-l omorîm pre el, și să stăpânim moștenirea lui. ³⁸ Și prindend pre el l'au scos afară din vie și l'au omorît. ³⁹ Decî când va veni domnul viei, ce va face lucrătorilor acestora ? ⁴⁰ Dis'au lui : Pre cei răi, rău îi va perde, și vicia

o va da altor lucrători, care vor da rodurile lor în vremea lor. ⁴² Dis'a lor Iisus: Aū nicî o dată n'aţi cetit în Scripturi: Piatra pe care nu o aū băgat în sēmă ziditorii, acēsta s'a făcut în capul unghiului; de la Domnul s'a făcut acēsta, şi este minunată întru ochii noştri.

⁴³ Pentru acēsta dîc vouē: Că se va lua de la voi împărăția lui Dumneḑeū, şi se va da

neamului carele va face rodurile ei. ⁴³ Şi cel ce va cădea preste piatra acēsta, se va sfărāma; iar preste carele va cădea, îl va spulbera. ⁴⁴ Şi aūḑind archiereii şi fariseii pildele lui, aū cunoscut că pentru dēnşii grăesco. ⁴⁵ Şi cāutānd sāl prindā pre el, s'aū tēmut de popor, de vreme ce ca pre un prooroc îl avea pre el.

CAP. XXII.

Pentru cei chemaţi la nuntă: pentru cei ce aū întreat pre Domnul cade-se a da dajdie împēratului; pentru saducheii ce nu primesc învierea; pentru legiuitorul ce a întreat pre Iisus, ce bine va face? pentru întrebarea Domnului al cui Fiu ū dîc cārturarii ca este El.

¹ Şi rēspundēnd Iisus iarāşi a grāit lor în pilde, dîcēnd: ² Asemēnatu-s'a împēratia cerului omului împērat, carele a făcut nuntă fiului său. ³ Şi a trimis pre slugile sale să cheme pre cei chemaţi la nuntă, şi nu vrea să vie. ⁴ Iarāşi a mai trimis pre alte slugi, dîcēnd: diceţi celor chemaţi, iatā că am gātit prānzul meū; juncii mei şi cele hrānite ale mele s'aū junghiat şi tōte sunt gata, veniţi la nuntă. ⁵ Iar ei nebāgānd sēmă s'aū dus, unul la holda sa, altul la neguṭă-toria sa. ⁶ Iar cei-lalţi prin-

dēnd pre slugile lui i-aū pēdepsit şi i-aū omorît pre ei. ⁷ Şi aūḑind împēratul acela, s'a māniat, şi trimiṭind oştile sale, aū pierdut pre ucigaşii aceia, şi cetatea lor o aū ars. ⁸ Atuncî a dîs slugilor sale; Iatā nunta este gata; iar cei chemaţi n'aū fost vrednici. ⁹ Decî mergeti la rēspîntiile căilor, şi pre cāţi veţi afla ūi chemaţi la nuntă. ¹⁰ Şi eşind slugile acelea la rēspîntii, aū adunat pre toţi cāţi aū aflat şi rēi şi bunî; şi s'a umplut nunta de cei ce sēdeau. ¹¹ Şi intrānd împēratul să vaḑā pre cei ce

sēdea, vēḑut'a acolo pre un om ce nu era îmbrācat în hainā de nuntă. ¹² Şi i-a dîs lui: Prietene, cum ai intrat aici, ne avēnd hainā de nuntă? Iar el tăcea. ¹³ Atuncî a dîs împēratul slugilor: Legāndu-i lui mānile şi piciōrele, luaţi-l pre dēnsul, şi-l aruncaţi întru întunericul cel mai din afarā, acolo va fi plāngerea şi scrişnirea dinţilor. ¹⁴ Cā mulţi sūnt chemaţi dar puṭin aleşi.

¹⁵ Atuncî mergēnd fariseii sfat aū făcut ca sāl prindā pre el în cuvînt.

¹⁶ Şi aū trimis pre uceniciii lor împreună cu irodianiū, dîcēnd: Invēṭătorule, scim că adevērat eşti, şi calea lui Dumneḑeū întru adevēr înveţi, şi nu-ţi este ṭie grijā de nimenea, că nu cauţi în faṭa ōmenilor. ¹⁷ Decî spune nouē ce ṭi se pare ṭie? Se cade a da dajdie Cesarului sau nu? ¹⁸ Iar Iisus cunosēnd vicleşugul lor, a dîs: Ce mē ispititi, făṭarnicilor? Arāṭaṭi-mi mic banul dajdiei. ¹⁹ Iar ei aū dus lui un dinar. ²⁰ Şi a dîs lor: Al cui este chipul acesta şi scriptura cea de pre el? ²¹ Dis'a lui: Ale Cesarului. Atuncî a dîs lor: Daṭi înapoi dar cele ce sūnt ale Cesarului, Cesarului; Şi cele ce sūnt ale lui Dumneḑeū lui Dumneḑeū. ²² Şi aūḑind s'aū mirat, şi lāsāndu-l pre el, s'aū dus.

²³ Intr'acea ḑi, aū venit la dēnsul saducheii carî dîc că nu este înviere, şi l'aū întreat pre el, dîcēnd: ²⁴ Invēṭătorule, Moisi a dîs: De va muri cine-va ne avēnd feciori, să iea fratele lui pre muṭierea lui, şi să ridice sēmînta fratelui său. ²⁵ Decî craū la noi şēpte fraṭi; şi cel d'întāi însurāndu-se, a murit, şi neavēnd sēmîntā. a lāsāt pre muṭierea sa fratelui său. ²⁶ Aşisderea şi al douilea, şi al treilea, pānā la al şēptelea. ²⁷ Iar mai pre urmă de toṭi a murit şi muṭierea. ²⁸ Decî la înviere, a căruia dintr'acei şēpte va fi muṭierea? că toṭi o aū avut pre ea. ²⁹ Iar Iisus a dîs lor: Vē rāṭaciṭi nesciind scripturile, nicî puterea lui Dumneḑeū. ³⁰ Cā la înviere, nicî se însōrā, nicî se mārītā, ci ca îngerii lui Dumneḑeū în cer sūnt. ³¹ Iar pentru învierea morṭilor; aū n'aṭi cetit ceia ce s'a dîs vouē de la Dumneḑeū, grāind: ³² Eū sūnt Dumneḑeul lui Avraam, şi Dumneḑeul lui Isaac, şi Dumneḑeul lui Iacov; Nu este Dumneḑeū, Dumneḑeū al morṭilor, ci al viilor. ³³ Şi aūḑind poporul se mira de invēṭătura lui.

³⁴ Iar fariseii aūḑind că a astupat gurile saducheilor, s'aū adunat împreună. ³⁵ Şi l'aū întreat pre el unul din ei invēṭător de lege, ispitindu-l pre el şi dîcēnd: ³⁶ În-

vătătorule, care poruncă este mai mare în lege? ³⁷ Iar Iisus a zis lui: Să iubesci pre Domnul Dumnezeuul tău, cu totă inima ta, și cu tot sufletul tău, și cu tot eugetul tău, acesta este întâia și mai mare poruncă. ³⁸ Iară a doua asemenea acestia: să iubesci pre aproapele tău ca însuși pre tine. ³⁹ În aceste două porunci totă legea și proorocii atârână. ⁴⁰ Și fiind adunați fariseii, i-a întrebat pre ei Iisus zicând: ⁴¹ Ce vise pare vouă

de Christos? al cui fiu este? zis-au lui: al lui David. ⁴² Zis-a lor: Dar cum David cu Duhul îl numesce pre el Domnu? zicând: ⁴³ Zis-a Domnul Domnului meu: șezi de-a dreapta mea, până ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale. ⁴⁴ Deci dăca David îl numesce pre el Domn, cum fiu al lui este? ⁴⁵ Și nimeni nu putea să răspundă lui cuvânt, nici a mai îndrăsnit cine-va dintr'acea. Și, să-l mai întrebe pre el.

CAP. XXII.

Pentru scaunul lui Moisi; pentru fățarnicia cărturarilor; pentru că nu se cade să chemăm învățătorii și părinții pre pământ; pentru ticăloșirea fariseilor.

¹ Atunci Iisus a grăit popoarelor și ucenicilor săi, zicând: ² Pre scaunul lui Moisi au ședut cărturarii și fariseii. ³ Deci toate câte vor dice vouă să păziți, păziți și faceți; iar după lucrurile lor nu faceți; că dic, și ei nu fac. ⁴ Că legă sarcini grele și cu anevae de purtat, și le pun pre umerile oamenilor; iar ei nici cu degetul lor nu vor să le misce pre ele. ⁵ Și toate lucrurile lor le fac ca să se vadă de oameni; că și lătesc filactiriile lor, și își măresc cepragile hainelor lor. ⁶ Și iubesc șederile cele mai întâi la ospete, și scaunele

cele mai de sus în Sinagoge. ⁷ Și închinăciunile prin turguri, și a se chema de oameni: Ravi, Ravi. ⁸ Iar voi să nu vă numiți Ravi, că unul este dascălul vostru, Christos; iar voi toți frați sunteți. ⁹ Și tată să nu chemați vouă pre pământ, că unul este Tatăl vostru cel din cer. ¹⁰ Nici să vă numiți învățători, că unul este învățătorul vostru, Christos. ¹¹ Iar cel ce este mai mare întru voi, să fie vouă slugă. ¹² Că cel ce se va înălța pre sine, se va smeri, și cel ce se va smeri pre sine, se va înălța.

¹³ Ci voi vouă cărturarilor

și fariseilor fățarnici, că mâncați casele veduvelor, și cu pricină, îndelung rugându-vă; pentru acesta mai multă osândă veți lua. ¹⁴ Voi vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, nici pre cei ce vor să intre nu-i lăsați. ¹⁵ Voi vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că înconjuțați marea și uscatul, ca să faceți un părtăș, și dacă se face, îl faceți pre el fiul gheenei îndoit de cât voi. ¹⁶ Voi vouă povățuitori orbi, cari diceți: că cel ce se va jura pre biserică, nimic nu este; iar cel ce se va jura pre aurul bisericii, vinovat este. ¹⁷ Nebuni și orbi, că ce este mai mare, aurul sau biserică care sântesce pre aur? ¹⁸ Și cel ce se va jura pre altar, nimic nu este; iar cel ce se va jura pre darul ce este d'asupra lui, vinovat este. ¹⁹ Nebuni și orbi, că ce este mai mare, darul sau altarul care sântesce pre dar? ²⁰ Deci cela ce se jură pre altar se jură pre el, și pre toate cele ce sunt d'asupra lui. ²¹ Și cela ce se jură pre biserică, se jură pre ea, și pre cela ce loquesc într'însa. ²² Și cela ce se jură pre cor, se jură pre scaunul lui Dumnezeu și pre cela ce șede pre el. ²³ Voi vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că deciuți

isma, și mărarul și chimenul, și ați lăsat cele mai grele ale legii, judecata, și mila, și credința; acestea se cădea să le faceți, și acelea să nu le lăsați. ²⁴ Povățuitori orbi cari strecurați țînțarul și înghițiți cămila. ²⁵ Voi vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că curățiți partea cea din afară a paharului și a blidului; iar din năuntru sunt pline de răpire și de nedreptate. ²⁶ Farisee orbe! curătesce întâi partea cea din năuntru a paharului și a blidului, ca să fie și cea din-afară curată. ²⁷ Voi vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că vă asemenați morminturilor celor văruiate, care din-afară se arată frumoase, iar din-năuntru sunt pline de oșele morților, și de totă necurăția. ²⁸ Așa și voi, din-afară vă arătați oamenilor drepti; iar din-năuntru sunteți plini de fățarnie și de fără-de-lege.

²⁹ Voi vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici că zidiți morminturile proorocilor și împodobiți gropile dreptilor. ³⁰ Și diceți: de am fi fost în zilele părinților noștri n'am fi fost părtășii lor întru sângele proorocilor. ³¹ Drept aceea înși-vă mărturisiți de voi că sunteți fii ai acelor ce au omorât pre prooroci. ³² Și voi împliniți măsura părinților voștri. ³³ Șerpi, pu de năpărci, cum veți scăpa de judecata

gheenei? ³⁴ Pentru această iată eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari, și dintru densii veți uide și veți restigni, și dintru densii veți bate în sobórele vóstre, și-l veți goni din oraș. ³⁵ Ca să vie asupra vóstră tot sângele drept carele s'a vėrsat pre pămínt, de la sângele lui Avel celui drept, până la sângele Zahariei, fiul Varachiei, pe carele l'ați omorít între biserică și altar. ³⁶ Amin grăesc voue, vor veni tóte preste

neamul acesta. ³⁷ Ierusalime! Ierusalime! cel ce ai omorít pre prooroci, și ai ucis cu pe-tre pre cei trimiși la tine; de câte ori am vrut să adun pre fiii tēi, în ce chip adună găina puii sēi sub aripi, și nu ați vrut. ³⁸ Iată să lasă voue casa vóstră pustie. ³⁹ Că dīe voue, de acum nu mă veți mai vedea, până când veți dīce: bine-cuvíntat este cel ce vine íntu numele Domnului.

CAP. XXIV.

Pentru pustiirea Ierusalimului, și pentru sfīricarea bisericei; pentru semnele sfīrșitului lumii și ale venirii lui Christos; pentru ziua și ceasul acela cum că nimeni nu o scie.

¹ Și eșind Iisus din biserică mergea, și s'aú apropiat către densul ucenicii lui, ca să-l arate lui zidurile bisericei. ² Iar Iisus a dīs lor: Vedetī aceste tóte. Amin grăesc voue, nu va rămānea aici piatră pre piatră, care să nu se risipească.

³ Și ședēnd el pre muntele Maslinilor s'aú apropiat către densul ucenicii lui deosebi, dīcēnd: spune noue când vor fi acestea? Și care este semnul venirii tale și a sfīrșitului veacului? ⁴ Și răspundēnd Iisus a dīs lor: Căutați să nu vė amāgescă cine-va

pre voi. ⁵ Că mulți vor veni íntu numele meú, dīcēnd: Eú sunt Christós; și pre mulți vor înșela. ⁶ Și veți aúdi de rēsbóie și vești de rēsbóie; căutați să nu vė spāimíntați, ⁷ Că se cuvine tóte acestea să fie; ci încă nu va fi atunci sfīrșitul. ⁸ Că se va scula neam preste neam și împērātie preste împērātie; și va fi fómēte și ciume, și cutremure pre alocurea, ci acestea tóte vor fi începutură a durerilor. ⁹ Atunci vė vor da pre voi în necazuri, și vė vor omorí pre voi; și veți fi uríți de tóte neamu-

rile pentru numele meú. ¹⁰ Și atunci se vor sminti mulți, și se vor vinde unul pe altul și vor urí unul pre altul. ¹¹ Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor înșela pre mulți. ¹² Și pentru ínmulțirea fără-de-legei, va rēci dragostea a multora. ¹³ Iar cela ce va răbda până în sfīrșit, acela se va mântui. ¹⁴ Și se va propovădui această evangēlie a împērātiei íntu tótă lumea, íntu mărturie la tóte neamurile; și atunci va veni sfīrșitul. ¹⁵ Decī când veți vedea uriciunea pustiirei, care s'a dīs prin Daniil proorocul, stānd în locul cel sânt (cela ce cītesce, să înțelēgă); ¹⁶ Atunci cei din Iudea să fugă la munți, ¹⁷ Și cel ce va fi pre casă, să nu se pógore să iea ceva din casa sa, ¹⁸ Și cel ce va fi în câmp, să nu se întórcă ínapoi să-și ia haina sa. ¹⁹ Iar vai celor ce vor avea în pāntece, și celor ce vor apleca în dīlele acelea. ²⁰ Ci rugați-vē, ca să nu fie fuga vóstră iarna, nici sāmăbătă. ²¹ Că va fi atunci necaz mare, carele nu a fost din începutul lumii până acum, nici va fi. ²² Și de nu s'ar fi scurtat dīlele acelea, nu s'ar fi mântuit tot trupul, ci pentru cei aleși se vor scurta dīlele acelea. ²³ Atunci de va dīce voue cine-va: iată aici este Christos, sau acolo; să nu credeți. ²⁴ Că

se vor scula Christoși mincinoși, și prooroci mincinoși, și vor da semne mari și minuni, cât să amāgească de va fi cu puțință și pre cei aleși. ²⁵ Iată mai înainte am spus voue. ²⁶ Decī de vor dīce voue iată în pustie este, să nu eșiți; iată în cămări, să nu credeți.

²⁷ Că precume se fulgerul de la rēsărituri, și se arată până la apusuri, așa va fi și venirea Fiului omului. ²⁸ Că unde va fi trupul cel mort, acolo se vor aduna vulturii. ²⁹ Ínsă índată după necazul acelor dīle, sórele se va íntuneca, și luna nu 'și va da lumina sa, și stelele vor cădea din cer, și puterile cerurilor se vor clăti. ³⁰ Și atunci se va arăta semnul Fiului omului pre cer, și atunci vor plānge tóte semínțiile pāmíntului, și vor vedea pre Fiul omului viind pre norii cerului cu putere și cu mārīre multă. ³¹ Și va trimite pre íngerii sēi, cu glas mare de trímbită, și vor aduna pre cei aleși ai lui din cele patru vinturi, de la marginile cerurilor până la marginile lor. ³² Iar de la smochin vė ínvēțați pildă: când mlădița lui este móle și ínfrunzesce, sciți că aprópe este vara. ³³ Așa și voi, când veți vedea acestea tóte, să sciți că aprópe este lângă uși.

³⁴ Amin grăesc voue: Nu va trece neamul acesta, până

când toate acestea vor fi. ³⁵ Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece.

³⁶ Iar de ziua aceea și ceasul, nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, fără numai Tatăl meu singur. ³⁷ Că precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și venirea Fiului omului. ³⁸ Și precum era în zilele cele mai înainte de potop, mânca și bea, se însura și se mărita, până în ziua întru care a intrat Noe în corabie; ³⁹ Și n'a știut, până când a venit potopul și a luat pre toți; așa va fi și venirea Fiului omului. ⁴⁰ Atunci doi vor fi în câmp, unul se va lua și unul se va lăsa. ⁴¹ Două măcinând la moră, una se va lua și una se va lăsa.

⁴² Deci priveghiați, că nu știți în care ceas Domnul vostru va veni. ⁴³ Iar acesta să știți, că de ar ști stăpânul casei în care ceas va veni

surul, ar fi priveghiat, și n'ar lăsa să-i scape casa lui. ⁴⁴ Pentru acesta și voi fiți gata, că în ceasul care nu gândiți, Fiul omului va veni. ⁴⁵ Oare, cine este sluga cea credincioasă și înțeleaptă, pre care l'a pus domnul său preste slugile sale, ca să le dea lor hrană la vreme? ⁴⁶ Fericită este sluga aceea pre carele viind Domnul său îl va afla făcând așa. ⁴⁷ Amin grăesc vouă: că preste toate averile sale îl va pune pre ei. ⁴⁸ Iar de va dice acea slugă rea întru inima sa: zăbovesce Domnul meu a veni. ⁴⁹ Și va începe a bate pre soțiile sale și a mânca și a bea cu bețivii, ⁵⁰ Veni-va Domnul slugii aceia, în ziua întru care nu așteptă, și în ceasul întru care nu știe, ⁵¹ Și-l va tăia pre el în două, și partea lui cu fățarnicia o va pune; acolo va fi plângerea și scrișnirea dinților.

CAP. XXV.

Pentru cele de ce feciore; pentru cel ce a luat talanți; pentru venirea lui Christos la judecată.

¹ Atunci se va asemăna împărăția cerurilor cu de ce feciore, care luându-și candelile lor, au eșit întru întimpinarea Mirelui. ² Și cinci dintru ele erau înțelepte;

iar cinci nebune. ³ Cele nebune luându-și candelile lor, n'au luat cu sine unt-de-lemn. ⁴ Iar cele înțelepte au luat unt-de-lemn în vasele lor, cu candelile lor. ⁵ Și zăbo-

vindu-se Mirele, au dormitat toate, și au adormit. ⁶ Iar la miezul nopții s'a făcut strigare: Iată mirele vine, eșiți întru întimpinarea lui. ⁷ Atunci s'au sculat toate feciorele acelea și și-au împodobit candelile lor. ⁸ Iar cele nebune au dis celor înțelepte: dați-ne nouă din untul-de-lemn al vostru, că se sting candelile noastre. ⁹ Și au răspuns cele înțelepte, dicând: nu cum-va nu ne va așunge nouă și vouă? ci mai bine mergeți la cei ce vînd și vă cumpărați vouă. ¹⁰ Iar mergend ele să cumpere, venit'a Mirele, și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă, și s'a închis ușa. ¹¹ Iar mai pre urmă au venit și cele-lalte feciore, dicând: Dă-mne, Dă-mne, deschide nouă. ¹² Iar el răspundend, a dis: Amin, dic vouă, nu vă știți pre voi. ¹³ Drept aceea priveghiați, că nu știți ziua, nici ceasul întru carele Fiul omului va veni.

¹⁴ Că în ce chip un om mergend departe a chemat slugile sale, și le-a dat lor averia sa. ¹⁵ Și unuia i-a dat cinci talanți; iar altuia doi; iar altuia unu, fiește-căruia după puterea lui; și s'a dus îndată. ¹⁶ Deci mergend cel ce luase cinci talanți, a lucrat cu denses, și a făcut alți cinci talanți. ¹⁷ Așisderea și cel cu

doi, a dobândit și acesta alți doi. ¹⁸ Iar cel ce luase unul, ducenduse, a săpat în pământ și a ascuns argintul Domnului său. ¹⁹ Iar după multă vreme, a venit Domnul slugilor acelor, și a făcut socotă cu denses. ²⁰ Și viind cel ce a luat cinci talanți, a adus alți cinci talanți dicend: Dă-mne, cinci talanți mi-ai dat mie; iată alți cinci talanți am dobândit cu ei. ²¹ Dis'a lui Domnul său: bine slugă bună și credincioasă, preste puține ai fost credincios, preste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. ²² Și viind și cel ce a luat doi talanți, a dis: Dă-mne, doi talanți mi-ai dat mie; iată alți doi talanți am dobândit cu ei. ²³ Dis'a lui Domnul său: bine slugă bună și credincioasă preste puține ai fost credincios, preste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău. ²⁴ Și viind și cel ce a luat un talant, a dis: Dă-mne, te-am știut că ești om aspru, seceri unde n'ai semănat, și aduni unde n'ai risipit, ²⁵ Și tomend-mă m'am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai al tău. ²⁶ Și răspundend Domnul său, i-a dis lui: slugă vicleană și leneșă, ai știut că secer unde n'am semănat, și adun de unde n'am risipit. ²⁷ Pentru acesta dar se cuvenia ție să fi dat ar-

gintul meu schimbătorilor, și viind eu, așa fi luat al meu cu dobândă. ²⁸ Luați dar de la el talantul, și îl dați celui ce are de ce talanți. Că tot celui ce are i se va da și îi va prisosi; ²⁹ Iar de la cel ce n'are, și cea ce i se pare că are i se va lua de la dânsul. ³⁰ Și pre sluga cea ne-
trebnică, aruncați-l întru întinericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scriș-nirea dinților.

³¹ Iar când va veni Fiul omului întru mărirea sa și toți sântii îngeri cu dânsul, atunci vor ședea pre scaunul mării sale.

³² Și se vor aduna înaintea lui toate limbile; și îi va despărți pre dânsii unul de altul, precum desparte păstorul oile din efi. ³³ Și va pune oile de-a-drepta lui; iar efi de-a-stânga. ³⁴ Atunci va dice împăratul celor de-a-drepta lui: veniți bine-cuvîntați părintelui meu, moșteniți împărăția care este gătită voue de la întemeierea lumii. ³⁵ Că am flămândit, și mi-ați dat de am mâncat; am însetat, și mi-ați dat de am beut; străin am fost și m'ați primit; ³⁶ Gol, și m'ați îmbrăcat; bolnav am fost și m'ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la mine. ³⁷ A-

tunci vor răspunde lui dreptii dicend: Dâmn, când te-am vădut flămând, și te-am hrănit? Sau însetat, și ți-am dat de-ai beut? ³⁸ Sau când te-am vădut străin, și te-am primit? Sau gol, și te-am îmbrăcat; ³⁹ Sau când te-am vădut bolnav, sau în temniță, și am venit la tine? ⁴⁰ Și răspundend împăratul, va dice lor: Amin dic voue, întru cât ați făcut unuia dintru acești frați ai mei prea mic, mie ați făcut.

⁴¹ Atunci va dice și celor de-a-stânga lui: Duceți-vă de la mine blestemaților în focul cel vecinic, carele este gătit diavolului și îngerilor lui.

⁴² Că am flămândit, și nu mi-ați dat să mănânc; am însetat, și nu mi-ați dat să beau; ⁴³ Străin am fost și nu m'ați primit; gol, și nu m'ați îmbrăcat pre mine, bolnav și în temniță, și nu m'ați cercetat pre mine. ⁴⁴ Atunci vor răspunde și ei dicend: Dâmn, când te am vădut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță, și n'am slujit ție? ⁴⁵ Atunci va răspunde lor, dicend: Amin grăesc voue: Întru cât n'ați făcut unuia dintru acești mai mic, nici mie n'ați făcut. ⁴⁶ Și vor merge aceștia în munca vecinică; iar dreptii în viața vecinică.

CAP. XXVI.

Pentru pascele legii; pentru ceea ce a uns pre Domnul cu mir; pentru cele ce a dis Iuda de mir; pentru vinderea lui Christos; pentru cina cea de taină; pentru rugăciunea lui Christos și pentru prinderea lui; pentru ducerea lui Christos la Caiafa; pentru lepădarea lui Petru.

¹ Și a fost când a săvârșit Iisus toate cuvintele acestea, a dis ucenicilor săi:

² Sciți că după două zile pascele vor fi, și Fiul omului se va da să se răstigniască.

³ Atunci s'au adunat arhierii, și cărturarii, și bătrînii poporului, în curtea arhierului ce se numia Caiafa.

⁴ Și s'at au făcut să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-l omore. ⁵ Și dicea: Nu în ziua praznicului, ca să nu se face turburare întru popor.

⁶ Iar fiind Iisus în Vitania în casa lui Simon leprosul, ⁷ Veni'a la dânsul o mulere avend un alabastru cu mir de mult preț, și l'a turnat pre capul lui, ședend el. ⁸ Iar ucenicii vedend le-a părut rău, dicend: Pentru ce se face această pagubă? ⁹ Că se putea vinde acest mir drept mult, și să se dea săracilor. ¹⁰ Iar Iisus sciind, a dis lor: Pentru ce dați supărare mulerei? Că bun lucru a făcut cu mine. ¹¹ Că pre săraci pururea îi aveți cu voi; iar pre mine nu mă aveți pururea. ¹² Că vîrsand aceasta mirul acesta

pre trupul meu, spre îngroparea mea a făcut. ¹³ Amin grăesc voue: Ori unde se va propovăduia evanghelia acesta în totă lumea, dice-se-va și ce a făcut acesta întru pomenirea ei.

¹⁴ Atunci unul din cei douăspre-dece, carele se numia Iuda Iscarioteanul, mergend la arhierii, a dis lor: ce îmi veți da mie, și eu îl voi da pre el voue. ¹⁵ Iar ei i-au pus lui trei-deci de arginți. ¹⁶ Și de atunci căuta vreme cu prilej ca să-l dea pre el.

¹⁷ Iar în ziua cea d'întăiu a azimilor au venit ucenicii la Iisus, dicend lui: Unde voesci să gătim ție să mănânci pascele? ¹⁸ Iar el a dis lor: Mergeți în oraș la orecine, și diceți lui: Invetătorul dice: vremea mea aproape este, la tine voi să fac pascele cu ucenicii mei. ¹⁹ Și au făcut ucenicii precum le-a poruncit lor Iisus: și au gătit pascele. ²⁰ Iar făcend-se sēră, a ședut cu cei douăspre-dece ucenicii ai săi. ²¹ Și mîncand ei, a dis: Amin grăesc voue, că unul

din voi va să mă vină. ²² Iar ei întristându-se foarte, au început a dice lui fiește-care dintr'înșii: nucum-va ești sunt, Dómnne? ²³ Iar el răspundând a dis: Cea ce a întins cu mine mâna în blid, acela va să mă vină. ²⁴ Ci Fiul omului va merge precum este scris pentru el; dar vai omului a celuiia prin carele Fiul omului se vinde; mai bine ar fi fost lui de nu s'ar fi născut omul acela. ²⁵ Și răspundând Iuda cel ce l'a vîndut pre el a dis: nu cum-va sunt ești, învățătorule? Dis'a lui: Tu diseseși. ²⁶ Decî, mîncînd ești, luînd Iisus pânea și bine-cuvîntînd a frînt, și a dat ucenicilor, și a dis: Luați, mîncăți, acesta este trupul meu. ²⁷ Și luînd paharul, și mulțămînd, a dat lor, dicînd: ²⁸ Beți dintru acesta toți, că acesta este sîngele meu al legii cei nouă carele pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor. ²⁹ Că dic vouă, că nu veți mai bea de acum dintru această ródă a viței, până în ziua acea când o voi bea pre această cu voi nouă întru împărăția Tatălui meu. ³⁰ Și dînd lăudă, a eșit în muntele Maslinilor. ³¹ Atunci a dis lor Iisus: Toți voi v'e veți sminti întru mine în noptea această; că scris este: Bate-voi păstorul și se vor risipi oile turmei? ³² Iar după ce voi învia, voi

merge mai înainte de voi în Galileia. ³³ Și răspundînd Petru a dis lui: deși toți se vor sminti întru tine, iar ești nîci odată nu mă voi sminti. ³⁴ Dis'a Iisus lui: Amin dic ție, că întru această nopte mai înainte de a cînta cocoșul, de trei ori te vei lepăda de mine. ³⁵ Dis'a Petru lui: de mi s'ar întempla și a muri împreună cu tine, nu mă voi lepăda de tine. Așijderea încă și toți ucenicilor au dis. ³⁶ Atunci a venit împreună cu dîșii Iisus în satul ce se numesce Ghetsimani; și a dis ucenicilor: Sedeți aici până voi merge să mă rog acolo. ³⁷ Și luînd pre Petru și pre cei doi sîi ai lui Zevedei, a început a se întrista și a se mîhni. ³⁸ Atunci a dis lor Iisus: întristat este sufletul meu până la mórte. ³⁹ Rămâneți aci și priveghiați împreună cu mine. Și mergînd puțin mai înainte, a cădînd pre fața sa rugîndu-se și dicînd: Părintele meu, de este cu putință trecă de la mine paharul acesta; însă nu precum voesc ești, ci precum tu. ⁴⁰ Și a venit către ucenicii și i-a aflat pre dîșii dormind, și a dis lui Petru: Așa n'ați putut un ceas a priveghia împreună cu mine. ⁴¹ Priveghiați și v'e rugați ca să nu intrați în ispită, că Duhul este osărduitor, iar trupul neputincios. ⁴² Iar aș a două oră mergînd s'a ru-

gat, dicînd: Părintele meu, de nu pôte trece acest pahar de la mine, ca să nu-l bea pre el, fie voia ta. ⁴³ Și vîind, i-a aflat pre dîșii iar aș dormind, că erau ochii lor îngreuiati. ⁴⁴ Și lăsîndu-i pre ei mergînd iar aș s'a rugat a treia oră, același cuvînt dicînd. ⁴⁵ Atunci a venit la ucenicii sîi, și le a dis lor: Dormiți de acum și v'e odihniți; iată s'a apropiat ceasul și Fiul omului se va da în mînile păcătoșilor. ⁴⁶ Sculați-v'e să mergem; iată s'a apropiat cea ce m'a vîndut. ⁴⁷ Și încă el grîind, iată luda unul din cei doi-spre-dece a venit, și împreună cu el popor mult, cu săbii și cu fuști, trimiși de arhierii și de bătrînii poporului. ⁴⁸ Iar cea ce l'a vînduse pre el, le-a dat lor semn, dicînd: pre carele voi săruta, acela este, prindeți-l pre el. ⁴⁹ Și îndată aș apropiindu-se de Iisus a dis: bucură-te, învățătorule! și l'a sărutat pre el. ⁵⁰ Iar Iisus a dis lui: Prietene, pentru ce ai venit? Atunci apropiindu-se ei, au pus mînile pe Iisus și l'a prins pre el. ⁵¹ Și iată unul din cei ce era cu Iisus întîndîndu-și mîna și-a scos sabia sa; și lovind pre sluga arhierelui, i-a tăiat urechia lui. ⁵² Atunci a dis Iisus lui: întorcede sabia ta în locul ei: că toți cei ce scot sabie, de sabie vor muri.

⁵³ Aș ți se pare, că nu pot a ruga acum pre Tatăl meu și să-mi pue mie înainte mai mult de cît două-spre-dece legiuni de îngeri. ⁵⁴ Dar cum se vor plini scripturii, care dic că așa se cade să fie? ⁵⁵ Într'același ceas a dis Iisus popórelor: că la un tâlhar ați eșit cu săbii și cu fuști să mă prindeți pre mine? în toate dîilele la voi se deam, învățînd în biserică și nu m'ați prins pre mine. ⁵⁶ Insa acestea toate s'au făcut, ca să se plinească scripturile proorocilor; atunci ucenicii toți lăsîndu-l pre el, au fugit. ⁵⁷ Iar ei prindînd pre Iisus, l'au dus la Caiafa arhierul, unde cărturarii și bătrînii erau adunați. ⁵⁸ Iar Petru mergea după el de departe, până la curtea arhierelui; și, intrînd în lăuntru, se dea cu slugile, să vadă sfîrșitul. ⁵⁹ Iar arhierii și bătrînii, și tot statul, căuta mărurie mincinosă asupra lui Iisus, ca să l'omóre pre el. ⁶⁰ Și n'a aflat; și multe mărturii mincinoase viind de față, n'au aflat; iar mai pe urmă viind două mărturii mincinoase, au dis. ⁶¹ Acesta a dis: pot să stric biserică lui Dumnezeu, și în trei dîile să o zidesc pre dînsa. ⁶² Și, sculîndu-se arhierul, a dis lui: nimica nu răspunzi, ce aceștia mărturisesc asupra ta? ⁶³ Iar Iisus tăcea; și răspundînd arhie-

chind înaintea lui, își băteau joc de el, zicând: Bucură-te împăratul Iudeilor! ³⁰ Și scuipând asupra lui, au luat trestia și îl băteau pre el preste cap. ³¹ Și dacă l-au batjocorit pre dînsul, au desbrăcat de pre el hlamida, și l-au îmbrăcat în hainele sale, și l-au dus pre dînsul să-l răstignească. ³² Iar eșind afară, au aflat pre un om Cirinean, anume Simon, pre acesta l-au silit să ducă crucea lui.

³³ Și viind la locul ce se numește Golgota, carele se dice locul căpăținei, ³⁴ l-au dat lui să bea oțet amestecat cu fier; și gustând, nu vrea să bea. ³⁵ Iar după ce l-au răstignit pre el, au împărțit hainele lui, puind sorți, ca să se plinească ceea ce s'a dîs de proorocul: Împărțit-au hainele mele loruși, și pentru cămașa mea au aruncat sorți. ³⁶ Și ședînd, îl păzia pre el acolo. ³⁷ Și-au pus deasupra capului lui vina lui scrisă: **Acesta este Iisus, împăratul Iudeilor.** ³⁸ Atunci au răstignit împreună cu dînsul doi tâlhari: unul de-a-drépta și altul de-a-stînga.

³⁹ Iar cei ce trecea îl hulă pre dînsul clătind cu capetele lor și zicînd: ⁴⁰ Cela ce strică biserica și în trei zile o zidești, mântuiesc-te pre tine însuși: de ești Fiul lui Dumnezeu, pogoră-te de

pre cruce. ⁴¹ Așijderea încă și arhieriei batjocorindu-l, împreună cu cărturarii și cu bătrînii, și cu fariseii, zicea: ⁴² Pre alții a mîntuit, iar pre sineși nu pôte să se mîntuiască; de este împăratul lui Israil, pogore-se acum de pre cruce și să credem într'însul. ⁴³ Nădăjduia spre Dumnezeu; izbăvescă-l acum pre dînsul, de îl voește pre el, că a dîs: că fiul lui Dumnezeu sunt. ⁴⁴ Aseminea și tâlharii cei ce era împreună cu el răstigniți îl ocăria pre el. ⁴⁵ Iar de la al șeselea ceas, întuneric s'a făcut preste tot pămîntul, până la al nouăle ceas. ⁴⁶ Iar în ceasul al nouăle a strigat Iisus cu glas mare, zicînd: Ili, Ili, Lima Savahthani: adică Dumnezeu meu, Dumnezeu meu, căci m'ai lăsat. ⁴⁷ Iar ore-carî din cei ce sta acolo auzînd, zicea: că pre Ilie strigă acesta. ⁴⁸ Și îndată alergînd unul dintr'înșii, și luând un burete, l'a umplut de oțet, și puindu-l într'o trestie, l'a adăpat pre el. ⁴⁹ Iar cei-lalți zicea: lasă să vedem, au veni-va Ilie ca să-l mîntuiască pre el? ⁵⁰ Iar Iisus iarăși strigînd cu glas mare, 'și-a dat Duhul. ⁵¹ Și iată catapeteasma bisericii s'a rupt în două, de sus până jos; și pămîntul s'a cutremurat, și pietrele s'au despîcat. ⁵² Și mormînturile s'au deschis; și multe tru-

puri ale sîntilor ce adormise, s'au sculat. ⁵³ Și eșind din mormînturi, după învierea lui, a venit în sînta cetate și s'au arătat multora. ⁵⁴ Iar sutașul și cei ce era împreună cu el păzînd pre Iisus, vîdînd cutremurul și cele ce s'au făcut, s'au înfricoșat foarte zicînd: adevărat fiu al lui Dumnezeu a fost acesta.

⁵⁵ Și era acolo și muleri multe de departe privind, care mersese după Iisus din Galileea, slujind lui. ⁵⁶ Între care era Maria Magdalena, și Maria muma lui Iacov, și a lui Iosif, și muma fiilor lui Zevedei.

⁵⁷ Iar, făcîndu-se sîră, a venit un om bogat din Arimatea, numele lui Iosif, carele și el fusese ucenic al lui Iisus. ⁵⁸ Acesta viind la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. ⁵⁹ Atunci Pilat a poruncit să se dea trupul, și luând Iosif trupul, l'a înfășurat în gulgiu curat. ⁶⁰ Și l-a pus pre el în-

tr'un mormînt nou al sîu, pre carele îl săpase în piatră, și prăvălînd o piatră mare pre ușa mormîntului, s'a dus. ⁶¹ Și era acolo Maria Magdalena, și cea-laltă Marie, ședînd în preajma mormîntului.

⁶² Iar a doua zi, care este după Vineri, s'au adunat arhierii și fariseii la Pilat, zicînd: ⁶³ Dîmne, adusu-ne-am aminte că înșelătorul acela a dîs, încă fiind viu: după trei zile mă voi scula. ⁶⁴ Deci poruncește să se întăriască mormîntul până a treia zi, ca nu cumva, viind ucenicii lui năpasta, să-l fure pre el, și să dică poporului că s'a sculat din morți; și va fi răcirea cea de apoi mai rea de cât cea dintăiu. ⁶⁵ Dis-a lor Pilat: aveți custodie; mergeți de întăriți cum știți. ⁶⁶ Iar ei mergînd, au întărit mormîntul, pecetluind piatra, împreună cu custodia.

CAP. XXVIII.

Pentru învierea Domnului; pentru cercetarea mișcărilor la mormînt; pentru strejări mormîntului ce au fost marturi ai învierii; pentru arătarea lui Christos Apostolilor și mișcărilor, în Galileia

¹ Iar Sâmbăta târziu, întru ceca ce lumina spre una din Sâmbete, au venit Maria Magdalena și cea-laltă Marie, să vadă mormîntul. ² Și iată cu-

tremur mare s'a făcut; că îngerul Domnului pogorîndu-se din cer, și viind a prăvălit piatra de pre ușa și ședea d'asupra ei. ³ Și era

vedereea lui ca fulgerul, și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. ⁴ Și de frica lui s'au cutremurat cei ce păzia, și s'au făcut ca nisce morți. ⁵ Iar îngerul, răspundând, a dis mușierilor: Nu vă temeți voi, că știți că pre Iisus cel răstignit căutați. ⁶ Nu este aicea, că s'a sculat precum a dis; veniți de vedeți locul unde a zăcut Domnul. ⁷ Și, degrab mergând, spuneți ucenicilor lui că s'a sculat din morți, și iată va merge mai înainte de voi în Galilea; acolo veți vedea pre dînsul: iată am spus vouă. ⁸ Și, eșind degrab de la mormînt, cu frică și cu bucurie mare, au alergat să vestiască ucenicilor lui. ⁹ Și când mergea ele să spue ucenicilor lui, iată Iisus le-a întîmpinat pre dînsule, dicînd: Bucurați-vă; iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele lui și s'au închinat lui. ¹⁰ Atunci a dis lor Iisus: nu vă temeți, mergeți și vestiți fraților mei, ca să mergă în Galilea, și acolo mă vor vedea. ¹¹ Iar mergând ele, iată unii din strejari viind în cetate, au vestit arhieriei-

lor toate cele ce s'au făcut. ¹² Și, adunându-se împreună cu bătrînii și sfat făcînd, arginti mulți au dat ostașilor, dicînd: ¹³ Duceți că ucenicii lui năptea viind l'au furat pre el dormind noii. ¹⁴ Și de se va auzi acesta la dregătorul, noi îl vom potoli pro el, și pre voi fără de grijă vă vom face. ¹⁵ Iar ei luând arginții, au făcut cum i-au învățat, și s'a vestit cuvîntul acesta între Iudei, până astăzi.

¹⁶ Iar cei unsprezece ucenici, au mers în Galilea, în muntele unde le-a poruncit lor Iisus. ¹⁷ Și vedîndu-l pre el s'au închinat lui; iar unii s'au îndoit. ¹⁸ Și, apropiindu-se Iisus le-a grăit lor, dicînd: Datu-mi-s'a totă stăpînirea, în cer și pre pămînt. ¹⁹ Drept aceea mergînd, învățați toate neamurile, botezându-i pre ei în numele Tatălui, și al Fiului, și al sîntului Duh. ²⁰ Învățându-i pre dînsii să păzească toate câte am poruncit vouă. Și iată, eu cu voi sunt în toate zilele până în sfîrșitul veacului, Amin.

— AMIN —

SANTA EVANGHELIE

CEA DE LA

MARCU

CAP. I.

Pentru Ioan când a botezat pre Domnul în Iordan; pentru chemarea lui Petru și a lui Andrei, și a fiilor lui Zevedei; pentru căl ce se îndrăcia; pentru socră lui Petru; pentru căl ce s'au vindecat de feluri de bôle; pentru leprosul.

¹ Inceperea Evangheliei alui Iisus Christos Fiul lui Dumnezeu. ² Precum s'a scris în prooroci: Iată eu trimit pre îngerul meu înaintea feței talei carele va găti calea ta înaintea ta. ³ Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui. ⁴ Era Ioan botezând în pustie și propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor. ⁵ Și mergea la dînsul totă laturea Iudeei, și Ierusalimnenii, și se boteza toți în rîul Iordanului de la dînsul, mărturisindu-și păcatele lor. ⁶ Și era Ioan îmbrăcat

cu perî de cămilă, și brâu de curea împrejurul mijlocului, și mânca acride și miere sîlbatică. ⁷ Și propovăduia dicînd: Vine după mine cel mai tare de cât mine, căruia nu sunt vrednic plecându-mă să-l desleg cureaua încălțămîntelor lui. ⁸ Eu adică v'am botezat pre voi cu apă; iar acela vă va boteza pre voi cu Duh sînt.

⁹ Și a fost în zilele acelea a venit Iisus din Nazaretul Galileei, și s'a botezat de la Ioan în Iordan. ¹⁰ Și îndată eșind din apă, a vădut corurile deschise, și Duhul ca

Gale Mihail
st. V. Mihail
CEA 1929

un porumb pogorindu - se preste dânsul. ¹¹ Și glas a fost din ceruri: Tu ești Fiul meu cel iubit întru care bine-am voit.

¹² Și îndată l'a scos pre dânsul Duhul în pustie. ¹³ Și era acolo în pustie patru-deci de zile, ispitindu-se de satana; și era cu fiarele; și ingerii slujia lui. ¹⁴ Și după ce s'a prins Ioan, a venit Iisus în Galileea, propovăduind Evanghelia împărăției lui Dumnezeu. ¹⁵ Și zicând: Că s'a plinit vremea, și s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu, pocăiți-vă și credeți în Evanghelia.

¹⁶ Și umblând pre lângă marea Galileei, a vădut pre Simon, și pre Andrei fratele lui, aruncând mreja în mare, (că erau pescari). ¹⁷ Și le-a zis lor Iisus: Veniți după mine, și vă voi face pre voi a fi vânători de oameni. ¹⁸ Și îndatăși lăsându-și mrejele au mers după dânsul. ¹⁹ Și de acolo mergând mai înainte puțin, au vădut pre Iacob al lui Zevedei, și pre Ioan, fratele lui, dregându-și ei mrejele în corabie. ²⁰ Și îndatăși i-a chemat pre dânsii; și lăsând pre tatăl lor Zevedei, în corabie împreună cu năimiții, s'au dus după dânsul. ²¹ Și a intrat în Capernaum, și îndată Sâmbăta intrând în Sinagogă, învăța. ²² Și se spăimînta toți de în-

vătătura lui, că era învățându-i pre ei ca cea ce are putere, iar nu ca cărturarii.

²³ Și era în Sinagoga lor un om cu duh necurat, și a strigat grăind: ²⁴ Lasă ce este noă și ție Iisuse Nazarineanule? Ai venit să ne pierzi pre noi? Te știu pre tine cine ești, Sântul lui Dumnezeu. ²⁵ Iar Iisus l'a certat pre el grăind: Tac și ești dintr'însul. ²⁶ Și l'a scuturat pre el duhul cel necurat, și strigând cu glas mare, a eșit dintr'însul. ²⁷ Și s'au spăimîntat toți, cât se întreba între sine grăind: Ce este acesta? Ce este această învățătură nouă? Că cu stăpânire poruncesce și duhurilor celor necurate, și îl ascultă pre dânsul. ²⁸ Și a eșit îndată vestea în totă latură Galileei.

²⁹ Și îndată eșind din Sinagogă, a venit în casa lui Simon și a lui Andrei, cu Iacov și cu Ican. ³⁰ Iar sócra lui Simon, zăcea aprinsă de friguri; și îndată a spus lui pentru dânsa. ³¹ Și viind o a rădicat pre ea, apucându-o de mână, și o a lăsat pre dânsa frigurile îndată, și slujia lor. ³² Iar făcându-se sêră, când apune sórele, aducea la dânsul pre toți bolnavii și îndrăciții. ³³ Și totă cetatea era adunată la ușă. ³⁴ Și a vindecat pre mulți cari pătimea rău de multe feluri de

bóle, și mulți draci a gonit, și nu lăsa să grăiască dracii, căci scia că el este Christos.

³⁵ Și a doua zi fórte de nopte sculându-se a eșit, și s'a dus în loc pustiú, și acolo se ruga. ³⁶ Și a mers după el Simon, și cei ce era cu el. ³⁷ Și găsindu-l pre dânsul, i-a zis lui: Că toți te caută. ³⁸ Și a grăit lor: Să mergem în orașele și în satele ce sunt mai aproape, ca să propovăduiesc și acolo; că spre acesta am venit. ³⁹ Și propovăduia în adunările lor, în totă Galileea, și dracii scotea. ⁴⁰ Și a venit la dânsul un lepros, rugându-l pre el, și îngenuchind înaintea lui, și zicând lui: că de vei-vrea poți să mă cu-

rătesci pre mine. ⁴¹ Iar lui Iisus făcându-i-se milă, a tins mâna sa și s'a atins de el și i-a zis lui: Voesc, curătesce-te. ⁴² Și zicând el, îndată s'a depărtat de la dânsul lepra, și s'a curățit. ⁴³ Și răs-tindu-se către dânsul numai de cât l'a slobođit pre el. ⁴⁴ Și i-a zis lui: Veđi nimicșă nimicșă nuspui; ci mergi de te arată preotului, și du pentru curățenia ta, cele ce a poruncit Moisi, întru mărturie lor. ⁴⁵ Iar el eșind a început a propovădui multe, și a vesti cuvîntul, cât nu mai putea el aievea să intre în cetate, ci era afară în locuri pustii, și venia la el de pretutindenea.

CAP. II.

Pentru slăbănogul ce se purta de patru; pentru Iisus când a mâncat cu vameșii; pentru ucenicii când smulgeau spice Sâmbăta.

¹ Și au intrat iarăși în Capernaum după câte-va zile; și s'a audit că este în casă. ² Și îndată s'au adunat mulți câți nu mai putea încăpea nici pre lângă ușă. Și grăia lor cuvîntul. ³ Și a venit la el aducând un slăbănog, carele se purta de patru. ⁴ Și neputând ei a se apropia de el pentru popor, a descoperit casa unde era, și spărgând

au pogorît patul în care zăcea slăbănogul. ⁵ Iar Iisus vedând credința lor, a zis slăbănogului: Fiule, iartă-ți-se ție păcatele tale. ⁶ Și era acolo unii din cărturarii ședând, și cugetând întru inimile sale. ⁷ Ce, acesta așa grăesce hule? Cine poate a ierta păcatele, fără numai unul Dumnezeu? ⁸ Și îndată cunoscând Iisus cu Duhul

că așa cugetați accia întru sine, le-a ținut lor: Ce cugetați acestea întru inimile voștre? ⁹ Ce este mai lesne a dice slăbănogului: Iartă-ți-se ție păcatele, sau a dice: scolă și-ți ridică patul tău și umblă? ¹⁰ Ci ca să știți că putere are Fiul omului pre pămint a ierta păcatele; (a ținut slăbănogului). ¹¹ Ție dic: scolă și îți ridică patul tău și mergi la casa ta. ¹² Și s'a sculat îndată, și rădicându-și patul a eșit înaintea tuturor, cât se spăimînta toți, și lăudă pre Dumnezeu, dicend: că nici o dată nu am mai vădut așa.

¹³ Și a eșit iarăși la mare, și totă mulțimea venia la el, și îi învăța pre dînsul. ¹⁴ Și trecend a vădut pre Levi al lui Alfeu ședend la vamă, și i-a ținut lui: Vino după mine; și sculându-se a mers după dînsul. ¹⁵ Și a fost când a ședut în casa lui, și mulți vameși și păcătoși, ședeau împreună cu Iisus, și cu ucenicul lui, că erau mulți și mergeau după el. ¹⁶ Iar cărturarilor și fariseilor vădendu-l pre el că mănâncă cu vameșilor și cu păcătoșilor, au ținut ucenicilor lui: ce este că cu vameșilor și cu păcătoșilor mănâncă și bea? ¹⁷ Și auzind Iisus, a ținut lor: N'au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi, că nu am venit să chiem

pre cei drepti, ci pre cei păcătoși la pocăință.

¹⁸ Și erau ucenicul lui Ioan și al fariseilor cari postiau. Și au venit și au ținut lui: pentru ce ucenicul lui Ioan și al fariseilor postesc; iar ucenicul tău nu postesc? ¹⁹ Și a ținut lor Iisus: Ați dora pot fiil nunței să postescă până când este mirele cu dînsul? Câtă vreme au pre Mirele cu ei, nu pot să postescă. ²⁰ Iar vor veni zile, când se va lua de la dînsul Mirele și atunci vor posti întru acele zile. ²¹ Și nimeni nu cōse petic de pânză nouă la haină veche; iar de nu, își ia plinirea lui cel nou de la cea veche, și mai rea spărtură se face. ²² Și nimeni nu pune vin nou în foi vechi; iar de nu, sparge vinul cel nou foi; și vinul se varsă, și foi pier; ci vinul nou în foi noi se cuvine să se pue.

²³ Și a fost când mergea el Sâmbăta prin semănături, și au început ucenicul lui a face cale smulgend spicele. ²⁴ Iar fariseii au ținut lui: veți ce fac Sâmbăta, ce nu se cuvine? ²⁵ Iar el a ținut lor: Ați nici odată n'ati cetit ce a făcut David, când a avut lipsă și a flămândit el și cei ce erau cu dînsul? ²⁶ Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, în vremea lui Aviator arhierului, și pâmile punerei ina-

inte le-a mănecat, care nu se cădea să le mănânce, fără numai preoților, și a dat și celor ce erau împreună cu el. ²⁷ Și a ținut lor: Sâmbăta

pentru om s'a făcut; iar nu omul pentru Sâmbăta. ²⁸ Drept aceea Domn este Fiul omului și al Sâmbetei.

CAP. III

Pentru cel ce avea mîna uscată; pentru alegerea Apostolilor; pentru mamă și frați.

¹ Și a intrat iarăși în Sinagogă; și era acolo un om avend mîna uscată. ² Și îl pîndia pre dînsul de îl va vindeca pre el Sâmbăta, ca să-l vinuiască pre el. ³ Și a ținut omului celui ce avea mîna uscată: Rădică-te în mijloc. ⁴ Și a ținut lor: Se cuvine Sâmbăta a face bine sau a face rău? Suflet a mîntui, sau a pierde? Iarei tăcea. ⁵ Și căutand spre el cu mînie, intristand-se pentru impietirea inimii lor, a ținut omului: Intinde-ți mîna ta, și o a întins și a venit mîna lui la starea cea d'întăiu sănătoasă ca și cea-laltă.

⁶ Și eșind fariseii, îndată au făcut sfat cu Irodianii împotriva lui, ca să-l piardă pre dînsul. ⁷ Iar Iisus s'a dus cu ucenicul său către mare, și după dînsul au mers mulțime multă din Galilea, și din Iudea, ⁸ și din Ierusalim, și din Idumea, și din ceea parte de Iordan și cei d'imprejurul

Tirului și al Sidonului, mulțime multă, auzind câte făcea, au venit către dînsul. ⁹ Și a ținut ucenicilor săi, ca să stea corăbiora aproape de el pentru popor ca să nu-l impresore pre el. ¹⁰ Că pre mulți a vindecat, cât năvălia spre el, ca să se atingă de dînsul câți aveau bătaie. ¹¹ Și duhurile cele necurate când îl vedeau pre el, cădeau înaintea lui și strigau, grăind: că tu ești Fiul lui Dumnezeu. ¹² Și mult îi certa pre dînsul ca să nu-l facă arătat pre el. ¹³ Și s'a suit la munte, și a chiebat pe carii a vrut el însuși, și au venit la dînsul. ¹⁴ Și a făcut doi-spre-zece ca să fie cu el, și să-i trimetă pre dînsul să propovăduiască, ¹⁵ și să aibă putere a vindeca boalele, și a goni dracii. ¹⁶ Și a pus lui Simon numele Petru, ¹⁷ și pre Iacob al lui Zevedei, și pre Ión fratele lui Iacob, (și le-a pus lor nume Voanergheș, adică fiil tune

tulu), ¹⁸ Și pre Andrei, și pre Filip, și pre Vartolomei, și pre Matei, și pre Toma, și pre Iacov al lui Alfeu, și pre Tadeu, și pre Simon Cananitul, ¹⁹ Și pre Iuda Iscarioteanul, carele l-a și vîndut pre el.

²⁰ Și a venit în casă. Și iarăși s'a adunat poporul cât nu putea ei nici pâne să mănânce. ²¹ Și audînd cei ce erau despre dînsul, au eșit să-l prindă pre el, că grăia că nu și este în fire.

²² Și cărturarii cei ce se pogorise din Ierusalim, diceau cum că Veelvul are, și cum că Domnul dracilor scôte dracii. ²³ Și chiamăndu-l pre dînsul, în pilde grăia lor: Cum pôte Satana să scotă pe Satana? ²⁴ Și dacă împărăția se va împerechia între sine, nu pôte să stea împărăția aceea. ²⁵ Și dacă casa se va împerechia între sine, nu pôte să stea casa aceea. ²⁶ Și dacă Satana s'a sculat însuși asupra sa, și s'a împerechiat, nu pôte să stea,

ci are slîrșit. ²⁷ Nimeni nu pôte să jefuiască vasele celui tare, intrînd în casa lui, de nu va lega întâi pre cel tare; și atunci va jefui casa lui.

²⁸ Amingrăesc voue că toate păcatele se vor ierta fiilor omenilor, și hulele ori-câte vor huli. ²⁹ Iar cine va huli împotriva sîntului Duh, n'are iertare în veac, ci este vinovat judecăsei de veci. ³⁰ (Pentru că dicea: *duh necurat are*). ³¹ Deci au venit frații și muma lui, și stînd afară, au trimes la el, chiamându-l pre dînsul. ³² Și ședea poporul împrejurul lui, și au dis lui: Iată muma ta și frații tîi, și surorile tale afară, te caută pre tine. ³³ Și a răspuns lor, grăind: Cine este muma mea și frații mei? ³⁴ Și căutînd la cei ce ședeau împrejurul lui, a dis: Iată muma mea și frații mei. ³⁵ Că ori-cine va face voia lui Dumnezeu, acela fratele meu, și sora mea, și mama mea este.

CAP. IV.

Pentru pilda seminței; pentru certarea vîntului și a mărei.

¹ Și iarăși a început a învăța lângă mare; și s'a adunat la dînsul popor mult, cînt intrat el în corabie, și a

ședut pre mare; și tot poporul sta pre uscat lângă mare; ² Și îi învăța pre dînsul în pilde mult; și grăia

lor întru învățatura sa: ³ Ascultați, iată, a eșit semăntoriul să semene. ⁴ Și a fost cînd semăna, una adică a cădut lângă cale, și a, venit paserile și o au mînsat pre dînsa; ⁵ Iar alta a cădut pre pietriș, unde n'avea pămînt mult și îndată a răsărit, pentru că n'avea pămînt adînc. ⁶ Deci răsărind sôrele s'a pălit, și pentru că n'avea rădăcină s'a uscat. ⁷ Iar alta a cădut în spinii; și s'a înălțat spinii, și o au înecat și n'a dat rod. ⁸ Iar alta a cădut în pămînt bun, și a dat rodă înălțîndu-se și crescînd; și au adus una trei-deci, iar alta șese-deci, iar alta, o sută. ⁹ Și dicea lor: Cea ce are urechi de audit, audă.

¹⁰ Iar cînd a fost deosebi, l'au întrebat pre el de pildă cei ce erau lângă el împreună cu cei doui-spre-dece. ¹¹ Și le-a dis lor: Voue s'a dat a sci taina împărăției lui Dumnezeu; iar celor de afară toate în pilde sunt lor. ¹² Ca privind să privească, și să nu audă, și să nu înțeleagă; ca nu cum-va să se întorcă și să se ierte lor păcatele. ¹³ Și le-a dis lor: Aș nu știți pilda acésta? Și cum veți înțelege toate pildele? ¹⁴ Semăntorul semăna cuvîntul. ¹⁵ Și aceștia sunt cei de lângă cale, unde se semăna cuvîntul; și cînd îl aud îndată vine satana, și iea

cuvîntul carele este semănat întru inimile lor. ¹⁶ Și aceștia sunt asijderea cei ce se seamăna pe pietriș, cari cînd aud cuvîntul îndată cu bucurie îl primesc pre el. ¹⁷ Și nu au rădăcină întru sineși, ci sunt până la o vreme; după aceea făcîndu-se necaz sau gônă pentru cuvînt, îndată se smintesc. ¹⁸ Și aceștia sunt cei ce semăna în spinii, cari aud cuvîntul; ¹⁹ Dar grijile vécului acestuia, și înșelăciunea bogăției, și pofta celor-l'alte intrînd, înecă cuvîntul și se face neroditor. ²⁰ Și aceștia sunt cei semănați în pămînt bun, cari aud cuvîntul, și îl primesc, și aduc rodă, unul trei-deci, iar altul o sută. ²¹ Și dicea lor: Aș dōră făclia vine ca să se pună în obroc, sau supt pat? Aș nu ca să se pună în sfeșnic? ²² Că nu este ceva tănuț, care să nu se vădască nici a fost ascuns, ci ca să vie întru arătare. ²³ De are cine-va urechi de audit, audă.

²⁴ Și dicea lor: Vedeți ce audiți; cu ce măsură măsurați se va măsura voue și se va adăoga voue celor ce audiți. ²⁵ Că cel ce are, i-se va da lui, iar cel ce nu are și ce are i-se va lua de la dînsul. ²⁶ Și dicea: Așa este și împărăția lui Dumnezeu, în ce chip este dacă aruncă omul semînță în pămînt. ²⁷ Și dōrme și se scōlă nōptea și ziua,

și sămînța răsare și crește cum nu scie el. ²⁸ Că pămîntul din sine rodesce întîi iarbă, apoi spic, după aceea deplin grâu în spic. ²⁹ Iar când se cîce rodul, îndată trimite secerea, că a sosit secerișul. ³⁰ Și dîcea: Cui vom asemăna împărăția lui Dumnezeu, sau cu ce pildă o vom potrivi pre ea? ³¹ Ca grăunțul de muștar, carele când se sémănă în pămînt, este mai mic de cît tôte sémînțele pămîntului. ³² Și dacă se sémănă, crește și se face mai mare de cît tôte buruenile, și face ramuri mari cît sub umbra lui pot să locuască păsările cerului. ³³ Și cu pilde ca acestea multe grăia lor cuvîntul, precum putea a auzi. ³⁴ Iar fără de pilde nu grăia lor, iar deosebii ucenicilor săi le deslega tôte.

CAP. V.

*Pentru Legheon; pentru fiica marelui Sinagogei;
pentru ceea ce îi curgea sânge.*

¹ Și a venit de ceea parte de mare, în laturea Gadarenilor. ² Și eșind el din corabie, îndată l'a întîmpinat pre el un om din mormînturi cu duh necurat; ³ carele avea locuința în mormînturi, și nici cu lanțuri de fier nime-

nea nu putea să-l lege pre el. ⁴ Pentru că de multe ori fiind legat cu obești și cu lanțuri de fier, se rupea de el lanțurile, și obezile se sfărâma, și nimeni nu putea să-l domolească pre dînsul. ⁵ Și pururea nóptea și ziua era

³⁵ Și a dis lor, în ziua aceea, făcîndu-se sêră; să trecem de cea parte. ³⁶ Și lăsând el poporul l'a luat pre dînsul așa precum era în corabie; și erau și alte corăbii cu dînsul. ³⁷ Și s'a făcut vifor mare de vînt iar valurile intra în corabie, cît mai se umplea ea. ³⁸ Și el era la cîrmă dormind pre cîpătîi; și l'a u desțepat pre el, și i-a u dis lui: Învățătorule, a u nu-ți este grijă că perim? ³⁹ Și sculându-se a certat vîntul, și a dis mării: Tacî, încetază; și a stătut vîntul, și s'a făcut liniște mare. ⁴⁰ Și a dis lor: Ce sunteți așa fricoși? Cum nu aveți credință? ⁴¹ Și s'a u înfricoșat cu frică mare și grăia unul către altul: Ôre cine este acesta? că și vîntul și marea îl ascultă pre el.

prin munți și prin mormînturi strigând, și tăindu-se de petre. ⁶ Iar vîdînd pre Iisus de departe, a alergat și i s'a închinat lui. ⁷ Și strigând cu glas mare, a dis: Ce este mie și ție Iisuse Fiule al lui Dumnezeu cel u înalt? Jură-te pre tine cu Dumnezeu, să nu mă muncesc pre mine. ⁸ Căci grăia lui: Ești duh necurat din om. ⁹ Și l'a întrebato pre el: Cum îți este numele? Și-a răspuns, dîcînd: Legheon 'mî este numele, că mulți suntem. ¹⁰ Și îl ruga pre el mult ca să nu-l trimiță pre dînsul afară din laturea aceea. ¹¹ Și era acolo lângă munte o turmă mare de porci pascînd. ¹² Și l'a rugat pre dînsul toți draci, dîcînd: trimite-ne pre noi în porci să intrăm într'înșii; și l'a slobođit pre ei Iisus îndatăși. ¹³ Și eșind duhurile cele necurate a u intrat în porci; și s'a pornit turma de pre țermuri în mare (și era ca la două mii), și s'a u înecat în mare. ¹⁴ Iar cei ce pascău porci a u fugit, și a u vestit în cetate și în sate; și a u eșit să vadă ce este ceea ce s'a făcut. ¹⁵ Și a u venit către Iisus, și a u vîdut pre cel ce fusese îndrăcit, ședînd îmbrăcat și întreg la minte, pre cel ce avusese legheonul, și s'a u spăimîntat. ¹⁶ Și povestea lor cea ce vîduse ce s'a făcut celui îndrăcit, și pen-

tru porci. ¹⁷ Și a u început al ruga pre dînsul, ca să săia din hotarele lor. ¹⁸ Și intrînd el în corabie, îl ruga pre el cela ce fusese îndrăcit, ca să fie cu dînsul. ¹⁹ Iar Iisus nu l'a lăsat pre el, ci l'a dis lui: Mergi în casa ta către ai tăi, și vestesce lor căte ți-a făcut ție Domnul, și te-a miluit. ²⁰ Și s'a dus, și a început a propovădui în Decapoli, căte a făcut Iisus lui, și toți se minuna.

²¹ Și trecînd Iisus în corabie iarăși de ceea parte, s'a adunat popor mult la el, și era lângă mare. ²² Și iată a venit unul din marii Sinagogei, cu numele Iair. ²³ Și vîdîndu-l pre dînsul, a căduť la picioarele lui. Și îl rugă pre dînsul mult dîcînd: Că fiica mea spre sfîrșit este; vino, de îți pune mîinile pre dînsa, ca să se mîntuască, și să trăiască. ²⁴ Și a mers cu dînsul.

²⁵ Și după dînsul a mers popor mult și îl împresura pre el. (Și o mîiere ôre-care fiind întru curgerea sîngelui de doi-spre-dece ani; ²⁶ Și multe pătîmind de la mulți doctori, și cheltuindu-și tôte cele ce avusese, și nimic folosindu-se, ci mai vîrtos spre mai rău viînd. ²⁷ Auzînd pentru Iisus, viînd între popor din 'napoi s'a atins de haina lui, ²⁸ Că dîcea: că măcar de hainele lui de mî voui a-

tinge, mă voui mântui. ²⁹ Și îndatăși a secat izvorul sângelui ei, și a simțit cu trupul că s'a vindecat de bôlă. ³⁰ Și îndatăși Iisus cunoscând întru sineși puterea ce a eșit dintru el, întorcându-se către popor a ăis: Cine s'a atins de hainele mele? ³¹ Și au ăis lui ucenicil: Veđ poporul îmbulzindu-te, și ăicil: Cine s'a atins de mine? ³² Și căuta împrejur să vadă pre ceea ce a făcut această. ³³ Iar mulțerea înfricoșându-se și tremurând, știind ce s'a făcut ei, a venit și a cădut înaintea lui, și i-a spus lui tot adevărul. ³⁴ Iar el a ăis ei: Fiind-că credința ta te-a mântuit, mergi în pace, și fii sănătoasă de bôla ta.)

³⁵ Încă grăind el a venit de la mai-marele Sinagogei, ăicând: că fiica ta a murit, ce mai superi pre învățatorul? ³⁶ Iar Iisus îndatăce a audīt cuvîntul ce s'a grăit, a ăis mai-marelui Sinagogei:

Nu te teme, crede numai. ³⁷ Și nu a lăsat pre nici unul să mērgă după dēnsul, fără numai pre Petru și pre Iacov, și pre Ioan fratele lui Iacov. ³⁸ Și a venit în casa mai-marelui Sinagogei, și a vėđut turburare, plāngēnd aceia și tanguindu-se mult. ³⁹ Și intrānd, a ăis lor: Ce vė turburați și plāngeți? Feciōra n'a murit, ci dōrme. Și își rīdea de dēnsul. ⁴⁰ Iar el scoțēnd afară pre toți, a luat pre tatăl feciōrei și pre mamă, și pre cei cei era cu el, și a intrat unde era feciōra zăcēnd. ⁴¹ Și apucānd pre feciōra de mână, i-a ăis ei: *Talita cumi*; ce se tălcuesce: Feciōră, (ție ăic) scōlă-te. ⁴² Și îndatăși s'a sculat feciōra, și umbla; că era de doi-spre-dece ani. Și s'a spāimīntat cu spaimă mare. ⁴³ Și le-a poruncit lor mult ca nimeni să nu scie această: Și a ăis, să-i dea ei să mănānce.

CAP. VI.

Pentru rānduieļa sǎu trimeterea Apostolilor la propovăduire; pentru Ioan și pentru Irod; pentru cele cinci pānți și pentru cei doi pesci; pentru umblarea lui Iisus pre mare.

¹ Și a eșit de acolo, și a venit la patria sa; și după dēnsul au mers ucenicil lui. ² Și fiind Sāmbătă, a început a învăța în Sinagogă, și mulți audīnd, se mira ăicēnd: De

unde i sunt acestuia acestea? Și ce este înțelepciunea ce i-s'a dat lui, că și puteri ca acestea prin mānile lui se fac? ³ Au nu este acesta țeslarul, feciorul Mariei, și fra-

tele lui Iacov, și al al lui Iosi, și al lui Iuda, și al lui Simon? Și au nu sunt surorile lui aicea la noi? Și se smintea întru el. ⁴ Și ăicea lor Iisus: Că nu este prooroc necinstit, fără numai în patria sa, și între rudenil, și în casa sa. ⁵ Și nu putea acolo nici o putere să facă, fără numai preste puținii bolnavi puindu-și mānele i-au vindecat pre ei. ⁶ Și se mira pentru necredința lor, și umbla în satele cele de împrejur învățānd.

⁷ Și a chemat pre cei doi-spre-dece, și a început a-i trimete pre dēnsil cāte doi cāte doi; și le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate. ⁸ Și le-a poruncit lor să nu ica nimic pre cale, fără numai toiag, nici traistă, nici pāne, nici bani la brāu; ⁹ Ci numai încălțați cu sandali, și să nu se îmbrace cu două haine. ¹⁰ Și grāia lor: Ori unde veți intra în casă, acolo petreceți, până ce veți eși de acolo. ¹¹ Și ori cāți nu vė vor primi pre voi, nici vor asculta pre voi, eșind de acolo, scuturați praful cel de supt piciōrele vōstre, întru mărturie. Ior Amin grāesc vouē: Mai ușor va fi Sodomului și Gomorului în ziua judecāței, de cāt cetăței aceia. ¹² Și eșind, propovăduia că să se pocāiască, ¹³ Și draci mulți scotea; și ungea cu unt-de-

lemn pre mulți bolnavi și îi tămăduia.

¹⁴ Și a audīt împēratul Irod (căci arātat se făcuse numele lui), și ăicea: Că Ioan cel ce boteza s'a sculat din morți și pentru această lucrēză puterile întru el. ¹⁵ Alții ăiceau: că Ilie este; iar alții ăiceau: că prooroc este, sau ca unul din prooroci. ¹⁶ Și audīnd Irod a ăis: Că acesta este Ioan pre carele eu l'am tăiat. El s'a sculat din morți. ¹⁷ Că Irod acesta trimițēnd a prins pre Ioan, și l'a legat pre el în temniță, pentru Irodiada mulierca lui Filip fratelui său, căci o luase pre dēnsa mulierc. ¹⁸ Că ăicea Ioan lui Irod: Nu ți se cuvine să aibī pre mulierca fratelui tău. ¹⁹ Iar Irodiada pismuia lui, și vrea să-l omōre, și nu putea. ²⁰ Că Irod se temea de Ioan, știindu-l pre dēnsul om drept și sânt, și il socotea pre el, și ascultāndu-l pre dēnsul, multe făcea, și cu dragoste il asculta pre el. ²¹ Și întimplāndu-se o ăi cu bun prilej, cānd Irod făcea ospēțul nascerei sale, boerilor sei și căpitanilor, și celor mai mari ai Galileei. ²² Și intrānd fata Irodiadei, și jucānd, și plācēnd lui Irod și celor ce ședeau cu dēnsul, a ăis împēratul fetei: Cere de la mine ori ce vėi vrea, și voiū da ție. ²³ Și s'a jurat ei, că ori ce vėi cere de la mine

voi da ție, până la jumătate de împărăția mea. ²⁴ Iar ea eșind, a ținut mamei sale: Ce voiți cere? Iar aceea a ținut: Capul lui Ioan Botezătorului. ²⁵ Și intrând îndatăși cu singură la împăratul, a cerut, dicând: voiți ca să-mi dai mie acum în tipsie capul lui Ioan Botezătorul. ²⁶ Și împăratul foarte s'a întristat, dar pentru jurămînturi și pentru cei ce ședea împreună cu dînsul, n'a vrut să-l lepede cererea. ²⁷ Și îndată trimițînd împăratul speculatori a poruncit să aducă capul lui. ²⁸ Iar el mergînd i-a tăiat capul lui în temniță, și l'a adus în tipsie, și l'a dat pre el fetei și iala l'a dat mamei sale. ²⁹ Și auzînd ucenicii lui, au venit, și au rădicat trupul lui cel cădut; și l'au pus pre el în mormînt.

³⁰ Și s'au adunat apostolii la Iisus, și i-au vestit lui toate câte a făcut și câte a învățat. ³¹ Și le-a ținut lor: Veniți voi înși-vă deosebi în loc pustiu și vă odihniți puțin; că erau mulți cari venia și se duceau, și nu avea vreme nici să mănânce. ³² Și s'au dus în loc pustiu singuri cu corabia. ³³ Și i-a vădut pre dînsii poporul mergînd și l'a cunoscut pre ei mulți, și pedestri din toate cetățile alerga acolo, și mai înainte de cât ei au venit,

și s'au adunat la dînsul. ³⁴ Și eșind Iisus, a vădut popor mult, și i s'a făcut milă de ei; pentru că era ca oile ce nu au păstor; și a început a-i învăța pre dînsii mult. ³⁵ Și iată vreme multă fiind, s'au apropiat la dînsul ucenicii lui și l'au ținut lui: Că locul este pustiu, și iată vremea a trecut multă. ³⁶ Slobodse-i pre dînsii ca mergînd în orașele cele din prejur și în sate să-și cumpere loruși pâni; că nu au ce să mănânce. ³⁷ Iar el răspundînd a ținut lor: Dați-le voi lor să mănânce. Și au ținut lui: Mergînd poate să cumpărăm pâni de două sute de dinari, și să le dăm lor să mănânce? ³⁸ Iar el a ținut lor: Câte pâni aveți? mergeți și vedeți. Iar ei sciînd, au ținut: Cinci, și doi pesci.

³⁹ Și a poruncit lor să-l pue pre toți mese, mese, pre iarbă verde. ⁴⁰ Și au ședut cete, cete, câte o sută și câte cinci-zeci. ⁴¹ Și luînd cele cinci pâni și cei doi pesci, căutînd la cer a bine-cuvîntat, și a frînt pînile și le-a dat ucenicilor să-l pue înaintea lor, și pre cei doi pesci l'a împărțit la toți. ⁴² Și au mîncat toți și s'au săturat. ⁴³ Și au luat douăspre-dece coșuri pline de sfărîmături și din pesci. ⁴⁴ Și era cei ce mîncase pînile ca la cinci mii de bărbați.

⁴⁵ Și îndatăși a silit pre ucenicii să-l între în corabie, și să meargă mai înainte de ceea parte la Vetsaida, până ce va slobozi el poporul. ⁴⁶ Și după ce l'a slobozit pre ei, s'a dus în munte să se roge. ⁴⁷ Și făcîndu-se seară, era corabia în mijlocul mării și el singur pre uscat. ⁴⁸ Și l'a vădut pre dînsii că se chinuesc vîslînd (că era vîntul împotriva lor); iară într'a patra strîjă a nopții a venit la dînsii umblînd pe mare, și vrea să treacă pe lângă ei. ⁴⁹ Iar ei vădîndu-l pe dînsul umblînd pre mare, li s'au părut că este nălucă, și au strigat, ⁵⁰ (Că toți l'au vădut pre el, și s'au turburat), și îndatăși a grăit cu dînsii, și le-a ținut lor: Indrăzniți, eu sunt, nu vă temeți.

meți. ⁵¹ Și s'a suit la dînsii în corabie; și a încetat vîntul; și ei foarte preste măsură se spăimînta întru sine și se minuna. ⁵² Că nu au priceput din pâni, că era inima lor împetrită. ⁵³ Și trecînd au venit în pămîntul Genisaretului, și a stăut la liman.

⁵⁴ Și eșind ei din corabie, îndatăși l'au cunoscut pre el aceia. ⁵⁵ Și înconjurînd totă latura aceea, a început pre paturi a aduce bolnavii, unde auzea că el este acolo. ⁵⁶ Și ori-unde intra în sate, sau în cetăți, sau în orașe, pune la ulițe pre cei bolnavi, și îl ruga pre el ca măcar de pôlele vestmintelor lui să se atingă; și câți se atingeau de el se mîntuia.

CAP. VII.

Pentru ucenicii când au mîncat cu mîinile nespălate; pentru călcarea poruncei lui Dumnezeu; pentru obiceiurile oamenilor; pentru murea cea din Fenicia Siriei cu fata îndrăcită; pentru vindecarea surdului ce grăia cu anevoie.

¹ Și s'au adunat la dînsul fariseii și ore-cari din cărturari, care venise din Ierusalim. ² Și vădînd pre ore-care din ucenicii lui cu mîinile necurate, (adecă nespălate), mîncînd pâne, i-au prihănit. ³ (Că fariseii și toți ludeii, de nu își vor spăla

mîinile până în cot, nu mănâncă, fiind aședemîntul bătrînilor. ⁴ Și din tîrg, de nu se va spăla, nu mănâncă; și alte multe sunt cari au luat a le ținea, spălarea paharelor, și a urciorelor, și a căldărilor, și a paturilor).

⁵ După aceasta l'au între-

bat pre el fariseii și cărturarii pentru ce ucenicii tăi nu umblă după aședămîntul bătrînilor, ci cu mâinile nespălate mănâncă pîne? ⁶ Iar el răspundînd a dîs lor: Că bine a proorocit Isaia pentru voi, fărnîcilor; precum este scris: Poporul acesta cu buzele mă cînstesce; iar inima lor de parte stă de la mine. ⁷ Și în zadar mă cînstesc, învățînd învățături porunci omenesci; ⁸ Că lăsînd porunca lui Dumnezeu, țineți aședămîntul bătrînilor; spălarea urciórelor și a paharelor, și alte asemenea ca acestea multe faceți. ⁹ Și dîcea lor: Bine, lepădați porunca lui Dumnezeu, ca să pădiți aședămîntul vostru. ¹⁰ Că Moisi a dîs: Cînstesce pre tatăl tău și pre muma ta. Și, cela ce va grăi de rău pe tatăl său sau pre muma sa, cu mórte să móră. ¹¹ Iar voi dîceți: De va dîce omul tătâneu-să sau mîne-sa: Korvan (adecă dar) este aceea cu care te-ai fi folosit de la mine. ¹² Și nu-l mai lăsați pre dînsul să mai facă ceva tătănă-să sau mîne-sa. ¹³ Călcînd cuvîntul lui Dumnezeu pentru aședămîntul vostru carele ați dat, și, asemenea ca acestea multe faceți. ¹⁴ Și chemînd la sine pe tot poporul, a dîs lor: Ascultați-mă pre mine toți și înțelegeți. ¹⁵ Nimic nu este din afară de om, ce intră într'in-

sul, care pôte să spurce pre el; ci cele ce es dintr'însul, acelea sunt care spurcă pre om. ¹⁶ De are cine-va urechi de audit, audă. ¹⁷ Și după ce a intrat în casă de la popor, l'a întrebat pre el ucenicii lui pentru pildă. ¹⁸ Și le-a dîs lor: Așa și voi? de ne-înțelegetori sunteți? Aș nu vă pricepeți că tot ce intră în om din afară, nu pôte să-l spurce. ¹⁹ Că nu intră în inima lui, ci în pînătece și ese pe afedron, curățînd tóte bucatele. ²⁰ Și dîcea: Că ceea-ce ese din om, aceea spurcă pre om. ²¹ Că din lăuntru din inima ómenilor ies gîndurile cele rele, prea-curviile, curviile, uciderile; ²² Furtisagurile, asupririle, vicleșugurile, înșelăciunile, înversunările, ochiul viclean, hula, trufia, nebulia. ²³ Tóte relele acestea es din năuntru, și spurcă pre om. ²⁴ Și sculându-se de acolo, s'a dus în hotarele Tirului și ale Sinodului și, intrînd în casă, vrea sa nu scie nimenea de el, și nu a putut să se tainuiască; ²⁵ Că audînd o muierc pentru dînsul, a căria fiică avea duh necurat, viind a cădut la piciórele lui; ²⁶ (Și era muierca Elină, de de neam din Fenicia Siriei); și îl ruga pre el ca să gonască dracul din fiica ei. ²⁷ Iar Iisus a dîs ei: Lasă să se sature întâi fiii; că nu este bine a lua pînea fiilor, și a

o arunca cînilor. ²⁸ Iar ea răspundînd a dîs lui: Adeverat, Dómnec, că și cîni sub masă mănâncă din fărămiturile fiilor. ²⁹ Și a dîs ei: Pentru acest cuvînt mergi; a eșit dracul din fiica ta. ³⁰ Și mergînd la casa sa, a aflat pre dracul eșit, și pre fiică zăcînd în pat.

³¹ Și iarăși eșînd din hotarele Tirului și ale Sidonului, a venit la marea Galileei în mijlocul hotarelor Decapoli. ³² Și a adus la dînsul un surd grăînd anevoe, și l'a rugat pre dînsul, ca să-șpue mîna pre el. ³³ Și lui

ându-l pre el din mulțime deosebi, a pus degetele sale în urechile lui, și scuipînd s'a atins de limba lui. ³⁴ Și căutînd la cer, a suspinat și a dîs lui: *Effatha*, ce este deschide-te. ³⁵ Și îndatași sa deschis auđurile lui, și s'a deslegat legătura limbei lui, și grăia drept. ³⁶ Și a poruncit lor, ca să nu spue nimînui, ci pre cât el le poruncia lor, ei mai mult vestiaș; ³⁷ Și mai mult se miraș, dîcînd: Tóte ie-aș făcut bine, și pre surdi i-aș făcut de auđ, și pre muți de grăesc.

CAP. VIII.

Pentru cele șapte pîni; pentru cei ce cer semn din cer; pentru aluatul fariseilor; pentru cel orb; pentru întrebarea ce a facut Iisus în Cesarea lui Filip, cine îi dîc a fi; pentru cercetarea lui Petru.

¹ În dîilele acelea fiind popor mult fórte, și neavînd ce mîncea, chîemînd Iisus pre ucenicii săi, le-a dîs lor: ² Milă imi este de popor, că iată trei dîile sunt de cînd așteptă lăngă mine, și n'aș ce mîncea. ³ Și de îi voi slobodi pre dînsii flămîndi la casele lor, vor slăbi pe cale; că unii dintr'înșii aș venit de departe. ⁴ Și a răspuns lui, ucenicii lui: De unde pre aceștia va

putea cine-va să-i sature de pîne aici în pustie? ⁵ Și a întrebat pre ei: Câte pîni aveți? Iar ei aș dîs: Șapte. ⁶ Și a poruncit poporului să ședă pre pămînt; și luînd pre cele șapte pîni multămind, a frînt și a dat ucenicilor ca să le pue înainte; și a pus înaintea poporului. ⁷ Și avea și puțin pescișori; și bine-cuvîntînd a dîs să-i pue și pre accia înaintea lor.

⁸ Și au mâncat și s'au săturat; și au luat rămășițe de fărâmituri, șapte coșnițe. ⁹ Și erau cei ce mâncase, ca patru mii; și i-a slobodit pre ei. ¹⁰ Și îndatăși intrând în corabie cu ucenicii săi, a venit în părțile Dalmanuthei.

¹¹ Și au eșit fariseii, și au început a se întreba cu dânsul, cerând de la dânsul semn din cer, ispitindu-l pre el. ¹² Și suspinând cu duhul său, a dis: Pentru ce neamul acesta semn cere? Amin dic vouă: De se va da neamului acestuia semn. ¹³ Și lăsându-i pre dânsii a intrat în corabie, și a trecut de cea parte. ¹⁴ Și ucenicii lui uitase să iea pâne, și mai mult de cât o pâne nu aveau cu dânsii în corabie. ¹⁵ Și le-a poruncit lor, dicând: Căutați de vă pădiți de aluatul fariseilor, și de aluatul lui Irod. ¹⁶ Și cugeta, unul către altul dicând: Că pâne n'avem. ¹⁷ Iar Iisus cunoscând a dis lor: Drept ce cugetați că pâne n'aveți? Încă nu înțelegeți, nici pricepeți? Încă împetrită aveți inima voastră? ¹⁸ Ochii aveți și nu vedeți? Și urechi având nu auziți? Și nu vă aduceți aminte. ¹⁹ Când am frânt pre cele cinci pâni la cele cinci mii, câte coșuri pline de fărâmituri ați luat? ²⁰ Dis-au lui: Două-spre-dece; Și când pre cele șapte, la cele patru mii, câte coșnițe pline de sfără-

mituri ați luat? Iar ei au dis: Șapte. ²¹ Și le-a dis lor: Dar cum încă nu înțelegeți?

²² Și a venit în Betsaida; Și i-a adus lui un orb, și l'a rugat pre el ca să se atingă de dânsul. ²³ Și apucând pre orbul de mână, l'a scos pre el afară din sat; și scuiând pre ochii lui, și puindu-și mânele pre el l'a întrebat de vede ceva. ²⁴ Și rădicându-și ochii, a dis: Văd oamenii ca și copacii umblând. ²⁵ După acesta iarăși și-a pus mânele pre ochii lui, și l'a făcut de a vedut; Și s'a îndreptat și a vedut luminat pre toți. ²⁶ Și la trimes pre el la casa sa dicând: Nici în sat să intri, nici să spui cui-va în sat.

²⁷ Și au eșit Iisus și ucenicii lui în satele Cesarului Filip; și pre cale a întrebat pre ucenicii săi dicând lor: Cine dic oamenii că sunt eu? ²⁸ Iar ei au răspuns: Ioan Botezătorul; și alții Ilie; iar alții unul din prooroci. ²⁹ Și el le-a dis lor: Dar voi cine dicită că sunt eu? Și răspundând Petru, a dis lui: Tu ești Christosul.

³⁰ Și i-a oprit pre ei, ca să nu spue nimănui pentru dânsul. ³¹ Și a început a-i învăța pre ei, că se cuvine Fiul omului multe a pătimi, și a se deslăima de bătrâni, și de archierei, și de cărturari, și a se omori, și după trei zile a învia. ³² Și de față cuvîn-

tul acesta grăia. Și apucându-l pre el Petru, a început a sta lui împotrivă. ³³ Iar el întorcându-se și căutând spre ucenicii săi, a certat pe Petru, dicând: Mergi după mine, satano, că nu cugeti cele ce sunt ale lui Dumnezeu ci, cele ce sunt ale oamenilor.

³⁴ Și chemând la sine pe popor împreună cu ucenicii săi, a dis lor: Că ce voesce să vie după mine, să se lepede de sine, și să-și iea crucea sa, și să-mi urmeze mie. ³⁵ Că cine va vrea să-și mântuiască sufletul său,

pierde-l-va pre el. Iar cine și va perde sufletul său pentru mine și pentru Evanghelie, acela îl va mântui pre el. ³⁶ Că ce va folosi omul, de ar dobândi lumea totă, și își va perde sufletul său. ³⁷ Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său? ³⁸ Că cine se va rușina de mine, și de cuvintele mele, întru acest neam prea-curvar și păcătos, și Fiul omului se va rușina de el, când va veni întru mărirea Tatălui său cu sântii îngeri.

CAP. IX.

Pentru schimbarea la față a lui Iisus; pentru cel lunatic; pentru ucenicii când se prigoniasă între sine, cine ar fi mai mare; pentru ferirea de scandal.

¹ Și le dicea lor: Amin; grăiese vouă că sunt unii din cei ce stați aici, cari nu vor gusta morțe, până când nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu viind întru putere.

² Și după șese zile, a luat Iisus pre Petru, și pre Iacob, și pre Ioan; și i-a suit pre dânsii în munte înalt deosebi singuri, și s'a schimbat la față înaintea lor. ³ Și hainele lui erau strălucind, albe lănte ca zăpada, în ce chip înălbitor pre pământ nu poate să înălbiască. ⁴ Și s'a arătat

lor Ilie împreună cu Moisi; și grăia cu Iisus. ⁵ Și răspundând Petru a dis lui Iisus: Învățătorule, bine este nouă a ti aici; și să facem trei colibe: Tie una, și lui Moisi una, și lui Ilie una. ⁶ Că nu scia ce grăia, că erau înfricoșați. ⁷ Și s'a făcut nor umbrindu-i pre ei; și a venit glas din nor grăind: Acesta este Fiul meu cel iubit, pre acesta ascultați. ⁸ Și de năprasna căutând ei împrejur, pre nimenea n'au mai vedut, ci numai pre Iisus împreună

cu dînşii. ⁹ Iar pogorîndu-se ei din munte, le-a poruncit lor ca nimănui să nu spună cele ce au vădut, fără numai când Fiul omului din morţi va învia.

¹⁰ Şi au ținut cuvîntul între sine întrebându-se: Ce este aceea a învia din morţi? ¹¹ Şi l'a întrebat pre el, dîcînd: Căci dîc cărturarii că Ilie se cuvine să vie mai înainte. ¹² Iar el răspundînd a dîs lor: Ilie viind mai înainte va așeza toate, și cum este scris de Fiul omului, ca să pătîmîască multe și să fie defăimat. ¹³ Ci dîc vouă că și Ilie a venit și a făcut lui câte a vrut, cum este scris de el. ¹⁴ Și viind la ucenicii a vădut popor mult împrejurul lor, și cărturarii întrebându-se cu dînşii. ¹⁵ Și îndată tot poporul vădîndu-l pre el s'a spălmîntat; și alergînd s'a închinat lui. ¹⁶ Și a întrebat pre cărturari: Ce vă întrebați între voi? ¹⁷ Și răspundînd unul din popor, a dîs: Învățătorule, am adus pre Fiul meu la tine, avînd duh mut. ¹⁸ Și ori unde îl apucă pre el îl zdrobesce, și face spume, și scrășnesce cu dinții săi, și se usucă, și am dîs ucenicilor tăi să-l scotă, și n'au putut. ¹⁹ Iar el răspundînd, a dîs lui: O neam necredincios! Până când voi înțelegi voi? Până când voi suferi pre voi? a-

duceți-l pre el la mine. ²⁰ Și l'a adus pre el la dînsul. Și vădîndu-l pre dînsul îndată duhul l'a scuturat pre el; și cădînd la pămînt se tăvălia spumînd. ²¹ Și a întrebat pre tatălui: Câtă vreme este decînd i s'a făcut lui acesta? Iar el a dîs: din copilărie. ²² Și de multe ori pre el și în foc l'a aruncat și în apă, ca să-l piardă; ci de poți ceva, ajută-ne noă fiinduți milă de noi. ²³ Iar Iisus a dîs lui: De poți crede, toate sunt cu putință credinciosului. ²⁴ Și îndată strigînd cu lacrimi tatăl copilului, a grăit: Crede, Domne, ajută necredinței mele. ²⁵ Iar vădînd Iisus că năvălesce poporul, a poruncit duhului celui necurat, dîcînd lui: Duh mut și surd, ești ție și poruncesc, ești dintr'însul și de acum să nu mai intri în el. ²⁶ Și strigînd și mult scuturîndu-l pre el, a eșit; și s'a făcut ca un mort, că mulți diceau că a murit. ²⁷ Iar Iisus apucîndu-l pre el de mână, l'a ridicat și s'a sculat. ²⁸ Și intrînd el în casă, ucenicii lui l-au întrebat pre dînsul în deosebii: Pentru ce noi n'am putut să-l scotem pre el? ²⁹ Iar el a dîs lor: Acest neam cu nimic nu poate eși, fără numai cu rugăciune și cu post. ³⁰ Și de acolo eșînd, mergea prin Galileea, și nu vrea ca să-l scie cine-va. ³¹ Că învăța pre ucenicii săi, și dî-

cea lor: Că Fiul omului se va da în mâinile omenilor, și-l vor omori pre el; și după ce-l vor omori, a treia zi va învia. ³² Iar ei nu înțelegeau cuvîntul, și se temeau să-l întrebe pre el.

³³ Și a venit în Capernaum; și fiind în casă i-a întrebat pre dînșii: De ce vă prigonîți pe cale? ³⁴ Iar ei au făcut; că se pricise pe cale unui cu altul, cine ar fi mai mare. ³⁵ Și ședînd a chemat pre cei doi spre-dece, și le-a dîs lor: Cea ce vrea să fie întâiu, să fie mai pre urmă de toți și tuturor slugă. ³⁶ Și luînd un prunc, l'a pus pre el în mijlocul lor; și luîndu-l în brațe, a dîs lor: ³⁷ Ori cine va primi pre unul dintru acești prunci în numele meu, pre mine mă primesce; și ori-cine primesce pre mine, nu primesce pre mine, ci pre cel ce m'a trimes pre mine. ³⁸ Și a răspuns Ioan lui, dîcînd: Învățătorule, am vădut pre ore-cine întru numele tău scotînd dracii, carele nu vine după noi; și l'am oprit pre el, căci nu vine după noi. ³⁹ Iar Iisus a dîs: Nu-l opriți pre el; că nimenea nu este carele va face putere întru numele meu și să pôtă de grab a mă grăi de rău. ⁴⁰ Că cel ce nu este împotriva noastră, pentru noi este. ⁴¹ Că ori-cine va adăpa pre voi cu un pahar de apă întru nu-

mele meu, căci al lui Christos sunteți, amin grăesc vouă: Nu-și va perde plata sa.

⁴² Și ori cine va sminti pre unul dintre acești mici cari cred în mine, mai bine ar fi lui de și-ar lega o pîtră de mără împrejurul grumazului său și să se arunce în mare. ⁴³ Și de te smintesc pre tine mîna ta, tae-o pre ea; că mai bine îți este ție, cîung să intri în viață, de cât două mîni avînd să intri în gheena, în focul nestins, ⁴⁴ Unde viermele lor nu mîore și focul nu se stinge. ⁴⁵ Și de te smintesc pre tine piciorul tău, tae-l pre el; că mai bine îți este ție să intri în viață schiop, de cât două picioare avînd, să fi aruncat în gheena, în focul nestins, ⁴⁶ Unde viermele lor nu mîore și focul nu se stinge. ⁴⁷ Și de te smintesc pre tine ochiul tău, scote-l pre el, că mai bine îți este ție cu un ochi să intri întru împărăția lui Dumnezeu, de cât doi ochi avînd să fii aruncat în gheena focului, ⁴⁸ Unde viermele lor nu mîore, și focul nu se stinge. ⁴⁹ Că fiește-cine cu foc se va săra; și totă jertta cu sare se va săra. ⁵⁰ Bună este sarea; iar de va fi sarea nesărată, cu ce o veți îndulci pre acesta? Aveți întru voi sare și pace aveți între voi.

CAP. X.

Pentru cei ce au întrebat pre Iisus de se cade bărbatului să-și lase mulțerea; pentru punerea mâinilor lui Iisus pre copii; pentru bogatul ce a întrebat pre Iisus ce bine va face; pentru suirea lui Iisus în Ierusalim spre patimă; pentru fiul lui Zevedei; pentru Vartimeu orbul.

¹ Și de acolo sculându-se, a venit în hotarele Iudeei, de cea parte de Iordan; și iarăși s'a adunat popor la dânsul; și precum îi era obiceiul, iarăși îi învăța pre ei.
² Și apropiind-se fariseii, l-a întrebat pre el: Oare se cade bărbatului să-și lase mulțerea? ispitindu-l pre el. ³ Iar el răspundând, a dîs lor: Ce a poruncit vouă Moisi? ⁴ Iar ei au dîs: Moisi a dat voce, să-i serie carte de despărțire, și să o lase. ⁵ Și răspundând Iisus a dîs lor: După învertoșarea inimii voastre a scris vouă porunca aceasta. ⁶ Iar din începutul zidirei, bărbat și muliere l-a făcut pre ei Dumnezeu? Pentru aceasta va lăsa omul pre tatăl său și pre muma sa, și se va lipi de muliere sa. ⁸ Și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. ⁹ Deci ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă. ¹⁰ Și în casă iarăși l'a întrebat pre el ucenicii lui de aceasta. Și le-a dîs lor: ¹¹ Ori cine își va lăsa mulțerea sa, și va lua alta, prea-curvesce cu dânsa. ¹² Și mulțerea de-și

va lăsa bărbatul și se va mărita după altul, prea-curvesce.

¹³ Și aducea la dânsul prunci ca să se atingă de ei; iar ucenicii certau pre cei ce-l aduceau. ¹⁴ Iar vedând Iisus, nu l'a părut bine, și a dîs lor: Lăsați pruncii să vie la mine, și nu-i opriți pre ei; că a unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu. ¹⁵ Că amin dîc vouă: Ori cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu, ca pruncul, nu va intra ea. ¹⁶ Și luându-i în brațe, și-a pus mâinile preste ei, și l-a binecuvîntat pre dânsii.

¹⁷ Și eșind el în cale alergând ore cine și ingenunchind înaintea lui, îl întreba pre el, dîcând: Învățătorule bun! ce voi face ca să moștenesc viața vecinică? ¹⁸ Iar Iisus a dîs lui: Ce-mi dîci bun, nimeni nu este bun, fără numai unul Dumnezeu. ¹⁹ Poruncile scii: Să nu curvesci, să nu uciști, să nu furi, să nu fii mărturie mincinoasă, să nu răpesci, cinstesce pre tatăl tău și pre muma ta.

Iar el răspundând a dîs

lui: Învățătorule, toate acestea le-am pădit dintinerețile mele.

²¹ Iar Iisus căutând spre el, l'a iubit pre dânsul, și l'a dîs lui: Încă una îți lipsește: mergi, vinde-ți câte ai și le dă săracilor, și vei avea comoră în cer; și luând crucea, vino, urmăze mie. ²² Iar el întristându-se de cuvîntul acesta, s'a dus mahnit, pentru că avea avuții multe. ²³ Și căutând Iisus a dîs ucenicilor scii: Cât de anevoe vor intra întru împărăția lui Dumnezeu cei ce au avuții! ²⁴ Iar ucenicii se spăimîntau de cuvintele lui; iar Iisus iarăși răspundând le-a dîs lor: Fiilor, cât de anevoe este să intre întru împărăția lui Dumnezeu cei ce se nădăduesc întru avuții! ²⁵ Mai lesne este a trece cămila prin urechia acului, de cât bogatul a intra întru împărăția lui Dumnezeu. ²⁶ Iar ei mai mult se îngroziau, dîcând unul către altul: Și cine poate să se mântuiască? ²⁷ Și căutând Iisus la dânsii a dîs: La oameni este cu neputință, dar nu la Dumnezeu că la Dumnezeu toate sunt cu putință. ²⁸ Și a început Petru a dîce lui: Iată noi am lăsat toate și am urmățat. ²⁹ Și răspundând Iisus a dîs: Amin grăesc vouă, nimeni nu este carele și-a lăsat casă, sau frați, sau surori, sau tată, sau mămă, sau mulțere, sau feciori, sau holde

pentru mine și pentru Evanghelie. ³⁰ Și să nu ica însute acuma în vremea aceasta, case, și frați, și surori, și tată, și mămă, și feciori, și holde cu goniri, și în veacul cel viitor viața vecinică. ³¹ Și mulți d'întăiu vor fi pe urmă, și de pe urmă, întăiu. ³² Și era pre cale suindu-se în Ierusalim, și mergea Iisus înaintea lor; iar ei se spăimîntau și mergînd după dânsul le era frică.

³³ Și luând iarăși pre cei doi spre-dece a început a le spune lor cele ce era să i-se întîmple lui; că iată ne suim în Ierusalim, și Fiul omului se va da archiereilor și cărturarilor; și-l vor judeca pre el spre moarte și-l vor da pre el neamurilor. ³⁴ Și-l vor batjocori pre el, și-l vor bato pre el, și-l vor scuipa, și-l vor omori pre el, și a treia zi va învia. ³⁵ Și a venit la el Iacov și Ioan fiii lui Zevedei, dîcând: Învățătorule, voim ca ceea ce vom cere să ne faci nouă. ³⁶ Iar el a dîs lor: Ce voiți să vă fac vouă? ³⁷ Iar ei a dîs lui: Dă-ne nouă ca să ședem, unul de a dreapta ta și altul de a stînga ta, întru mărirea ta. ³⁸ Iar Iisus a dîs lor: Nu sciiți ce cereți; puteți să beți paharul carele cu bea? și cu botezul cu carele cu mă botez, să vă botezați? ³⁹ Iar ei au dîs lui: Putem. Iar Iisus a dîs lor:

Paharul pre carele eă beău, cu adevărat îl veți bea; și cu botezul, cu care eă mă botez, vă veți boteza. ⁴⁰ Iar a ședea de a-drépta mea și de a-stânga mea nu este al mēu a-l da, ci celor ce s'a gătit. ⁴¹ Și auzind cei dece aă început a se mânâia pre Iacob și pre Ioan. ⁴² Iar Iisus chemându-i pre dēnsii la sine le-a ăis lor: Șciți cā cei ce li se pare cā sunt începător ai neamurilor, le stăpânesc pre ele; și cei mai mari ai lor le domnesc pre dēnsele. ⁴³ Iar întru voi nu va fi așa; ci carele va vrea să fie mai mare între voi să fie vouă slugă. ⁴⁴ Și carele va vrea să fie între voi întâi, să fie tuturor slugă. ⁴⁵ Pentru cā și Fiul omului n'a venit ca să-i slujască lui, ci ca să slujască el, ⁴⁶ Și să-și dea sufletul său răscumpărare pentru mulți.

⁴⁷ Și a venit în Ierihon și eșind el din Ierihon și ucenicii lui și popor mult, Bartimeu orbul, fiul lui Timeu, ședea lângă cale cerșind, și auzind cā Iisus Nazarineanul este, a început a striga și a ăice: Iisuse, Fiul lui David, miluesce-mă. ⁴⁸ Și-l certaă pre dēnsul mulți ca să tacă; iar el cu mult mai virtos striga: Fiul lui David miluesce-mă. ⁴⁹ Și stând Iisus, a ăis să-l chieme pre el; și aă chemat pre orbul, ăicēndu-i lui: Indrăznes ce scōlă-te, cā te chiamă. ⁵⁰ Iar el lepădându-și haina sa, s'a sculat și a venit la Iisus. ⁵¹ Și răspundēnd Iisus, i-a ăis lui: Ce voesci să-ți fac tie? Iar orbul i-a ăis lui: În-vătătorule, ca să văd. ⁵² Iar Iisus i-a ăis lui: Mergi, credința ta te-a mântuit. Și îndată a vădut, și a mers după Iisus în cale.

CAP. XI.

Pentru mănzul asinet; pentru smochinul cel uscat; pentru zarafii ce s'aă scos din biserică; pentru nădejdea cea întru Dumnezeu; pentru nepomenirea de rău și pentru iertarea greșalelor; pentru archiereii și bătrînii ce aă întrebat pre Domnul de puterea lui.

¹ Și cānd s'a apropiat de Ierusalim, în Vitsfaghi și Vintaia, către muntele Maslini-

lor, a trimis doi din ucenicii sei. ² Și a ăis lor: Mergeți în satul carele este înaintea

vōstră, și îndatăși intrând în-trînsul, veți afla un mănzelat, pre carele nimeni din ómeni n'a ședut; deslegându-l pre el, să-l aduceți. ³ Și de va ăice vouă cine-va: De ce faceți ácēsta? să ăiceți: cā Domnului trebuesce; și numai de cāt îl va trimite pre el aici. ⁴ Și aă mers și aă aflat mănzul legat lângă ușă afară la respântie și l'a deslegat pre el. ⁵ Iar óre-carii din cei ce stău acolo aă ăis lor: Ce faceți de deslegați mănzul? Iar ei aă ăis lor precum le poruncise Iisus, și i-aă lăsat pre el. ⁷ Și aă adus mănzul la Iisus, și și-a pus pre el hainele lor și a ședut pre dēnsul. ⁸ Și mulți așterneau vestmintele pre cale; iar alții tăiaă stălpări din copaci și le așterneau pre cale. ⁹ Și cei ce mergeaă înainte, și cei ce veniaă pre urmă strigaă ăicēnd: Osana bine este cuvîntat cel ce vine întrunumele Domnului. ¹⁰ Bine este cuvîntată împărăția care vine întru numele Domnului, a părintelui nostru David; Osana întru cei de sus.

¹¹ Și a intrat Iisus în Ierusalim și în biserică, și după ce a vădut tôte, fiind vremea în discară a eșit la Vitania cu cei doi-spre-dece. ¹² Iar a doua ăi eșind ei din Vitania, aă flămândit. ¹³ Și vădēnd un smochin de departe avēnd frunze, a venit ca dōră

va afla ceva în-tr'ēnsul și viind la el, nimic n'a aflat fără numai frunze; cā încă nu erea vremea smochinelor. ¹⁴ Și răspundēnd Iisus, a ăis lui: De acum înainte nimenca să nu mai mănânce rod din tine în veac. Și auziaă ucenicii lui. ¹⁵ Și a venit în Ierusalim, și intrând Iisus în biserică, a început a scōte pre cei ce vindeaă și cumpēraă în biserică, și mesele schimbătorilor de bani, și scaunele celor ce vindeaă porumbi le-a răsturnat. ¹⁷ Și nu lăsa să pōrte cine-va vas prin biserică. ¹⁷ Și învēta ăicēnd lor: Aă nu este scris: cā casa mea, casă de rugăciune se va chema întru tôte neamurile; iar voi o ați făcut pesceră tâlharilor. ¹⁸ Și aă auzit cărturarii și archiereii, și căutaă în ce chip l'ar fi perdut pre el, cā se temeaă de dēnsul; cāci tot poporul se mira de învățătura lui. ¹⁹ Și dacă s'a făcut sēră, aă eșit afară din cetate. ²⁰ Și a doua ăi trecēnd, aă vădut smochinul uscat din rădăcină. ²¹ Și aducēndu-și aminte Petru, i-a ăis lui: În-vătătorule, veți smochinul pre carele l'ai blestemat s'a uscat. ²² Și răspundēnd Iisus, a ăis lor: Aveți credința lui Dumnezeu. Cā amin ăicē vouă: ²³ Cā cela ce ar ăice muntelui acestuia: Rădică-te și te aruncă în mare, și nu se

va îndoi întru inima sa, ci va crede, că ce va dice va fi, fi-va lui ori-ce va dice. ²⁴Pentru această dic vouă: Tote câte cere-ți rugându-vă, să crede-ți că veți lua și va fi voă. ²⁵Și când stați de vă rugați, ertați ori-ce aveți asupra cui-va; ca și Tatăl vostru cel din ceruri să ierte greșelele voștre. ²⁶Iar dacă voi nu veți ierta nici Tatăl vostru cel din ceruri nu va ierta vouă greșelele voștre. ²⁷Și a venit iarăși în Ierusalim și umblând el prin biserică, au venit la dânsul arhierii, și cărturarii, și bătrînii. ²⁸Și au dis lui: Cu ce putere faci acestea? Și cine ți-a dat ție puterea acésta,

ca să faci acestea? ²⁹Iar Iisus răspundând a dis lor: Intreba-voi și eu pre voi un cuvînt, și să-mi răspundeți mie, și voi spune și eu vouă cu ce putere fac acestea. ³⁰Botezul lui Ioan din cer a fost, sau de la ômeni? Răspundeți-mi mie, ³¹Și ei cugetau întru sineși dicend: De vom dice: din cer, va dice: pentru ce dar n'ați creșut lui? ³²Iar de vom dice: de la ômeni, se temeau de popor, că toți aveau pre Ioan, că cu adevărat profet a fost. ³³Și răspundând au dis lui Iisus. Nu scim. Și Iisus răspundând au dis lor: Nicî eu nu voiți spune vouă cu ce putere fac acestea.

CAP. XII.

Pentru pilda viei ce o a dat lucrătorilor; pentru cei ce au întrebat pre Domnul de dajdie; pentru saducheii ce tăgăduesc învierea; pentru cărturarul sciutor de lege; pentru întrebarea Domnului al cui fiu zic cărturarii că este el; pentru păzirea de cărturarii cei fățarnici; pentru veduța ceea ce a pus două fileri.

¹Și a început în pilde a grăi lor: Un om a sădit vie, și o a îngrădit împrejur cu gard, și a săpat într'însa teasc, și a zidit turn, și o a dat pre ea lucrătorilor, și s'a dus departe. ²Și la vreme a trimes o slugă la lucrători, ca să iea de la lu-

crători din rodul viei. ³Iar ei apucându-l pre dânsul, l'au bătut și l'au trimes deșert. ⁴Și iarăși a trimes către dânsul pre altă slugă, și pre acela bătându-l cu pietre, i-au spart capul, și l'au trimes ocărît. ⁵Și iarăși a trimes pre altul, și pre acela l'au omorît

și pre alți mulți, pre unii bătându-l, pre alții omorîndu-l. ⁶Deci avend încă un Fiul iubit al său, l'a trimes și pre acela mai pre urmă la ei, dicend: Că se vor rușina de Fiul meu. ⁷Iar lucrătorii aceia au dis între sine: Că acesta este moștenitorul, veniți să-l ucidem pre el, și va fi moșia a noastră. ⁸Și apucându-l pre el l'au omorît și l'au scos afară din vie. ⁹Ce dar va face stăpânul viei? Veni-va și va perde pre lucrătorii aceia, și via o va da altora. ¹⁰Au nici scriptura această n'ați cetit? Piatra care nu o au băgat în semă ziditorii, această s'a făcut în capul unghiului. ¹¹De la Domnul s'a făcut această și este minunată întru ochii noștri. ¹²Și căutau să-l prindă și pre el, și se temeau de popor; căci au cunoscut că împotriva lor a dis pilda; și, lăsându-l pre el, s'au dus.

¹³Și a trimes către dânsul pre unii din farisei și din Irodiani, ca să-l vîneze pre el în cuvînt. ¹⁴Iar ei viind au dis lui: Învătătorule, scim că adevărat ești și nu-ți este ție grijă de nimenea; că nu căutați în fața ômenilor, ci întru adevăr calea lui Dumnezeu înveți; se cade a da dajdie Cesarului sau nu? Să dăm sau să nu dăm? ¹⁵Iar el sciind fățarnicia lor a dis lor: Ce mă ispititi? Aduce-

ți-mi un dinar să-l ved. ¹⁶Iar ei i-au adus; și a dis lor: Al cui este chipul acesta și scriptura cea de pre el? Și ei au dis lui: ale Cesarului. ¹⁷Și răspundând Iisus a dis lor: Dați înapoi pre cele ce sunt Cei esarului, Cesarului; și pre cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu. Și s'au mirat de dânsul.

¹⁸Și au venit la dânsul saducheii, cari dic că nu este înviere; și l'au întrebat pre el dicend: Învătătorule, Moisi a scris noă, că de va muri fratele cui-va, și îi va rămâne muierea, și feciori, nu va lăsa, să iea fratele lui pre muierea lui și să ridice semînța fratelui său. ²⁰Deci șapte frați au fost, și cel d'întăiu a luat muieră, și murind n'a lăsat semînță. ²¹Și al douilea o a luat pre dânsa, și a murit, și nici acela n'a lăsat semînță; și al treilea așisderea. ²²Și o a luat pre dânsa câte șapte, și n'au lăsat semînță. Iar mai pre urmă de toți a murit și muieră. ²³Deci la înviere, când vor învia, a căruia dintr'înșii va fi muieră? căci câte șapte o au avut pre ea muieră. ²⁴Și răspundând Iisus a dis lor: Au nu pentru această vă rătăciți, nesciind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu? ²⁵Că după ce din morți vor învia nici se vor însura, nici se vor mărita; ci vor fi ca îngerii în

cer. ²⁶ Iar pentru morți că se vor scula, au n'afî cetit în cartea lui Moisi, la rug, cum i-a grăit Dumnezeu lui dîcînd: Eu sunt Dumnezeuul lui Avraam, și Dumnezeuul lui Isaac, și Dumnezeuul lui Iacov. ²⁷ Nu este Dumnezeu al morților, ci Dumnezeu al viilor; deci voi mult vă rătăciți. ²⁸ Și apropiindu-se unul din cărturari, carele îi au disese pe dînsul prigonindu-se cu Iisus, vîdînd că bine le-a răspuns lor, l-a întreat pre el: Care poruncă este mai întîi de toate? ²⁹ Iar Iisus a răspuns lui: Că mai întîi de toate poruncile este: Auzi, Israile, Domnul Dumnezeu nostru, Domnul nostru este. ³⁰ Și să iubesci pre Domnul Dumnezeuul tîu, din totîntîia inima ta și din tot sufletul tîu, și din tot cugetul tîu și din totîntîia tăria ta; acesta este porunca cea d'întîi. ³¹ Iar a doua asemenea acesteia: Să iubesci pre aprîpele tîu, ca însuși pre tine. Mai mare de cît acestea altă poruncă nu este. ³² Și a dîs lui cărturarul: Bine, învățătorule, adevărat ai dîs, că unul este Dumnezeu, și nu este altul afară de dînsul. ³³ Și a-l iubi pre el din totîntîia inima, și din tot cugetul, și din tot sufletul și din totîntîia tăria; și a iubi pre aprîpele ca pe sine, mai mult este de cît toate prinosele și

jertfele. ³⁴ Iar Iisus vîdînd că cu înțelepciune a răspuns, i-a dîs lui: Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu. Și niminea mai mult nu îndrăsnia să-l întrebă pre el. ³⁵ Și răspundînd Iisus a dîs, învățînd în biserică: Cum dîc cărturarii că Christos este fiul lui David? ³⁶ Că însuși David a dîs cu Duhul sînt: Dîs'a Domnului Domnului meu: Ședî de-a dreapta mea, pînă ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternul picioarelor tale. ³⁷ Deci însuși David îl numesce pre el Domn, și de unde este fiu al lui? Și poporul cel mult asculta pre el cu dulceta. ³⁸ Și grăia lor întru învățatura sa: Păziți-vă de cărturarii cari veesc a umbla în podobe și iubesc închinăciunile prin tîrguri. ³⁹ Și scaunele cele mai de sus în sinagoge și șederile cele mai întîi la ospete, ⁴⁰ Cari mănîncă casele văduvelor, și cu pricină îndelung se rîgă; aceștia vor lua mai grea osîndă. ⁴¹ Și ședînd Iisus în prejma gazofilachiei, privia cum aruncă poporul bani în gazofilachie. Și mulți bogați aruncau multe. ⁴² Și fiind o văduvă săracă, a aruncat doi fileri, ce este un codran. ⁴³ Și chemînd pre ucenicii săi le-a dîs lor: Amin dîc

voe: Că această văduvă săracă, a aruncat mai mult de cît toți cei ce au aruncat în gazofilachie. ⁴⁴ Că toți din pri-

sosința lor au aruncat; iar acesta din lipsa sa, toate câte a avut, a aruncat totîntîia sa.

CAP. XIII

Pentru sfîrșitul lumii; pentru ziua și ceasul acela; cum că niminea nu scie.

¹ Și eșînd el din biserică, a dîs lui unul din ucenicii lui: Învățătorule, vești ce fel de pietre, și ce fel de zidiri. ² Și răspundînd Iisus a dîs lui: Vești aceste zidiri mari? nu va rămînea aicea piatră pre piatră, care să nu se risipiască. ³ Și ședînd el pre muntele Măslinilor în prejma bisericei, l-a întreat pre dînsul deosebî Petru și Iacov, și Ioan și Andrei. ⁴ Spune no: Când vor fi acestea; și ce este semnul, când acestea toate vor a se sîvîrși? ⁵ Iar Iisus, răspundînd lor, a început a dîce: Căutați ca să nu vă înșele pre voi cine-va. ⁶ Că mulți vor veni întru numele meu dîcînd că eu sunt; și pre mulți vor înșela. ⁷ Iar când vești auzi răsbîie și vești de răsbîie să nu vă spăimîntați; că se cuvine să fie acestea, ci încă nu va fi sfîrșitul. ⁸ Că se va scula neam preste neam, și împărăție preste împărăție, și vor fi cutremure pre alocurea, și vor fi fîmeți

și turburări, începuturi ale durerilor acestea.

⁹ Deci păziți-vă pre voi înși-vă; că vă vor da pre voi în sobore, și în adunări vești fi bîtuți, și înaintea domnilor și a împărăților vești sta pentru mine, spre mărturie lor. ¹⁰ Și în toate neamurile se cuvine mai întîi să se propovăduiască evanghelia. ¹¹ Iar când vă vor duce pre voi dîndu-vă, să nu vă grijiți mai nainte ce vești grăi, nici să cugetați; ci ceea ce se va da voue într'acel ceas, aceea să grăiți. Că nu vești fi voi cei ce vești grăi, ci Duhul sînt. ¹² Și va da frate pre frate spre mîrte și tată pre fiu; și se vor scula fii asupra părinților, și-i vor omori pre ei. ¹³ Și vești fi urîți de toți pentru numele meu. Iar ceta ce va răbda pînă în sfîrșit, acela se va mîntui.

¹⁴ Iar când vești vedea urăciunea pustiirei, care s'a dîs de Daniil proorocul, stînd unde

nu se cuvino (cela ce citește să înțeleagă), atunci cei ce vor fi în Iudea să fugă la munți. ¹⁵ Și acela ce va fi pre casă să nu se pogóre în casă, nici să între să ție ceva din casa sa. ¹⁶ Și acela ce va fi în câmp, să nu se întorcă înapoi să-și ție haina sa. ¹⁷ Iar vai! celor ce vor avea în pânțe și celor ce vor apleca în dîlele acelea. ¹⁸ Ci rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna. ¹⁹ Că va fi în dîlele acelea necaz ca acela carele n'a fost din începutul zidirei, care a zidit Dumneșu, până acum, și nici va mai fi. ²⁰ Și de nu Dumneșu ar scurta dîlele acelea, nu s'ar mântui tot trupul, ci pentru cei aleși, pre cari l'a ales, va scurta dîlele acelea. ²¹ Atunci de va dice vouă cine-va: Iată aicea Christos, se u iată acolo, să nu credeți. ²² Că se vor scula Christoși mincinoși și prooroci mincinoși; și vor da semne și minuni, ca să înșele, de va fi cu puțință, și pre cei aleși. ²³ Iar voi vă păziți; că iată mai 'nainte am spus vouă toate.

²⁴ Ci în dîlele acelea, după necazul acela, sôrele se va întuneca. ²⁵ Și luna nu-și va da lumina sa, și stelele cerului vor cădea, și puterile cele din ceruri se vor clăti. ²⁶ Și atunci vor vedea pre

Fiiul omului viind pre nori cu putere și cu mărire multă. ²⁷ Și atunci va trimite pre îngerii săi, și va aduna pre cei aleși ai săi din cele patru vînturi, de la marginea pămîntului, până la marginea cerului. ²⁸ Iar de la smochin vă învățați pildă; când mlădița lui este môle și infrunzește, știți că aproape este vara. ²⁹ Așa și voi când veți vedea acestea făcîndu-se, să știți că aproape este lîngă uși. ³⁰ Amin grăesc vouă: Că nu va trece neamul acesta până când toate acestea vor fi. ³¹ Cerul și pămîntul vor trece; iar cuvintele mele nu vor trece. ³² Iar de ziua aceea și ceasul nimenea nu scie, nici îngerii cari sunt în cer, nici Fiul, fără numai Tatăl. ³³ Păziți-vă, priveghiați și vă rugați; că nu știți când va fi vremea aceea. ³⁴ Ca un om ce se duce departe, lăsîndu-și casa sa, și dînd slugilor sale putere, și fiesc-căruia lucrul lui, și portarului poruncesce ca să privegheze. ³⁵ Priveghiați dar, (că nu știți când va veni domnul casei, sêra sau la miezul nopții, sau la cîntatul cocoșilor, se u dimineta). ³⁶ Nu cum va viind fără de veste, să vă aplece pre voi dormind. ³⁷ Iar eele ce vouă dic, tuturor dic, priveghiați.

CAP. XIV.

Pentru ceea ce a uns pre Domnul cu mir, și pentru cele ce a dîs Iuda pentru mir; pentru Pascele cele de taină; pentru vînderea lui Christos; pentru rugăciunea și prinderea lui, și pentru ducerea la arhiereu; pentru mărturiile cele mincinoșe și pentru ocările ce au făcut lui Iisus înaintea arhiereului; pentru lepădarea lui Petru; pentru vinile ce s'au pus Domnului de la arhiereu.

¹ Și era Pascele și azimile după două dîle, și căuta arhiereu și cărturari cum pre el cu vicleșug prindîndu-l să-l omóre, ² și diceau: nu în praznic, ca să nu fie turbare între popor.

³ Și fiind el în Vitania, în casa lui Simôn leprosul, și ședînd el, a venit o muliere avînd un alabastru cu mir de nard de credința de mult preț, și sfărîmînd alabastrul l'a turnat pre capul lui. ⁴ Și erau unii de le părea rău întru sine și diceau: Pentru ce se făcu această pagubă a mirului?

⁵ Că se putea vinde această mai mult de cît trei sute de dinari, și să se dea săracilor, și să restiau asupra ei. ⁶ Iar Iisus a dîs: Lăsați-o predînsa; pentru ce-i faceți ei supărare? Că bun lucru a făcut cu mine. ⁷ Pentru că pre săraci pururea îi aveți cu voi, și când veți vrea puteți a le face lor bine; iar pre mine nu mă aveți pururea. ⁸ Acesta ce a avut, a făcut. Mai 'nainte a apucat de a uns trupul meu

spre îngropare. ⁹ Amin grăesc vouă. Ori unde se va predica evanghelia această în tota lumea, se va povesti și ce a făcut ea, spre pomenirea ei.

¹⁰ Și Iuda Iscarioteanul, unul din cei douăsprezece, a mers la arhiereu, ca să-l vîndă pre el lor. ¹¹ Iar ei auzind s'au bucurat și l'au făgăduit lui să-i dea bani; și căuta cum în vreme cu prilej l'ar da pre el lor. ¹² Iar în ziua cea d'întăiu a azimelor, când jertfia pascele, au dîs către dînsul ucenicii lui: Unde voesci să mergem să gătim ca să mîncăm Pascele? ¹³ Și a trimes doi din ucenicii săi și le-a dîs lor: mergeți în cetate, și va întîmpina pre voi un om ducînd un vas de lut cu apă; mergeți după dînsul. ¹⁴ Și ori unde va intra diceți stăpînului casei: Că învățătorul dice: unde este salașul întru carele să mîncăm Pascele cu ucenicii mei? ¹⁵ Si el va arăta vouă un foisor mare aster-nut gata; acolo gătiți noș.

¹⁶ Și au eșit ucenicii lui și au venit în cetate, și au aflat precum le disese lor; și au gătit Pascele. ¹⁷ Și făcându-se seară a venit cu cei doi spre-dece. ¹⁸ Și ședând ei și mâncând a dis Iisus: Amin dic voue; că unul din voi va să mă vîndă, cela ce mănâncă cu mine. ¹⁹ Iar ei au început a se întrista, și a dice lui unul câte unul: Nu cumva sunt eu? și altul nu cumva sunt eu? ²⁰ Iar el răspundând a dis lor: Unul din doi spre-dece carele întinge cu mine în blid. ²¹ Ci Fiul omului va merge, precum este scris pentru dînsul; dar vai! omului acelaia, prin carele Fiul omului se vinde; mai bine ar fi fost lui de nu s'ar fi născut omul acela. ²² Și mâncând ei a luat Iisus pâine și bine-cuvîntînd-o a frînt și a dat lor, și a dis: Luați, mâncați, acesta este trupul meu. ²³ Și luând paharul mulțămînd a dat lor; și a bîut dintr'însul toți. ²⁴ Și a dis lor: Acesta este sângele meu al legii cei nouă carele pentru mulți se varsă. ²⁵ Amin dic voue: Că de acum nu voi mai vea din rînda viței, până în ziua aceea, când o voi bea pre ea nouă întru împărăția lui Dumnezeu. ²⁶ Și dînd laudă a eșit în muntele Măslinilor. ²⁷ Și a dis lor Iisus: Că toți veți sminti întru mine în

nóptea acosta; că scris este: Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile. ²⁸ Dar după ce voi învia, voi merge mai înainte de voi în Galileea. ²⁹ Iar Petru a dis lui: De și toți se vor sminti, iar eu nu. ³⁰ Și a dis Iisus lui: Amin dic tie; că tu astăzi în nóptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoșul de două ori, te vei lepăda de mine de trei ori. ³¹ Iar el cu mult mai virtos dicea: Do mi s'ar întempla a muri cu tine, nu mă voi lepăda de tine: asemenea încă și toți diceau. ³² Și a venit în satul al-cărui nume este Ghetsimani, și a dis ucenicilor săi: Ședeți aicea până mă voi ruga. ³³ Și a luat pre Petru, și pre Iacov, și pre Ioan cu sine, și a început a se spălmînta și a se mîhni. ³⁴ Și a dis lor: Intristat este sufletul meu până la moarte; rămâneți aicea și priveghiați. ³⁵ Și mergînd puțin mai înainte a cădut pre pămînt, și se ruga ca, de este cu putință, să treacă de la dînsul acel ceas. ³⁶ Și dicea: Avva, părinte, toate sunt cu putință, treci de la mine paharul acesta; dar însă nu ceea ce voesc eu, ci ceea ce tu. ³⁷ Și a venit și i-a găsit pre ei dormind, și a dis lui Petru: Simone, dormi? Nu putuși un ceas să priveghezi? ³⁸ Priveghiați și vă rugați ca să nu intrați în ispită: că duhul

este osîrduitor; iar trupul neputincios. ³⁹ Și iarăși mergînd s'a rugat, același cuvînt dicînd. ⁴⁰ Și întorcîndu-se i-a aflat pre dînsii iarăși dormind, (că erau ochii lor îngreuiți), și nu șeau ce vor răspunde lui. ⁴¹ Și a venit a treia oră și a dis lor: Dormiți de acum și vă odihniți; destul este, a venit ceasul; iată se dă Fiul omului în mâinile păcătoșilor. ⁴² Sculați-vă să mergem; iată cel ce m'a vîndut s'a apropiat.

⁴³ Și numai de cât, încă grăind el, a venit Iuda, unul din cei doi spre-dece, și cu el popor mult, cu săbii și cu fuști, de la arhierii și cărturarii și bătrîni. ⁴⁴ Și dădese cel ce-l vînduse pre el semn lor, dicînd: pre carele voi săruta acela este; prindeți-l pre el, și-l duceți cu pază. ⁴⁵ Și viind, îndată s'a apropiat de el, și i-a dis lui: învătătorule, învățătorule; și i'a sărutat pre el. ⁴⁶ Iar ei și-au pus mâinile pre el și l'au prins. ⁴⁷ Iar unul ore-care din cei ce sta lângă el, scoțînd sabia a lovit pre sluga arhierelui, și i'a tăiat urechia lui. ⁴⁸ Și răspundînd Iisus, a dis lor: Ca la un tâlhar ați eșit cu săbii și cu fuști să mă prindeți? ⁴⁹ În toate zilele am fost la voi în biserică învățînd, și nu m'ați prins; ci ca să se plinească scripturile. ⁵⁰ Și lă-

sându-l pre el toți au fugit. ⁵¹ Iar un tîner oare-carele mergea după el, îmbrăcat cu giulgiu pre trupul gol, și l'a prins pre el tinerii. ⁵² Iar el lăsînd giulgiul, gol a fugit de la ei. ⁵³ Și au dus pre Iisus la arhierii; și s'au adunat la dînsul toți arhierii și bătrîni și cărturarii. ⁵⁴ Iar Petru de departe mergea după el, până în lăuntru în curtea arhierelui. ⁵⁵ Și ședea împreună cu slugile și se încălzea la foc. ⁵⁶ Iar arhierii și tot sfatul căuta împotriva lui Iisus mărturie ca să-l omore și nu afla; că mulți mărturisiau minciuni asupra lui, și nu erau asemenea mărturiile. ⁵⁷ Și unii, sculându-se, au mărturisit minciună asupra lui, grăind: ⁵⁸ Că noi l'am auzit pre el, dicînd: Că eu voi strica această biserică făcută demani, și în trei zile alta nefacută de mani voi zidi. ⁵⁹ Și nici așa nu era asemenea mărturia lor. ⁶⁰ Și sculându-se arhierul în mijoc a întrebă pre Iisus, dicînd: Nimic nu răspunzi ce aceștia mărturisesc asupra ta? ⁶¹ Iar el tăcea, și nimic nu răspundea. Iarăși l'a întrebat pre el arhierul și i-a dis lui: A tu ești Christosul Fiul celui bine-cuvîntat? ⁶² Iar Iisus a dis: Eu sunt; și veți vedea pre Fiul omului ședînd de-a-drépta Puterii și viind

cu norii cerului. ⁶³ Iar arhiereul, rupându-și hainele sale, a zis: Ce ne mai trebuie nouă alte mărturii? Ați audiat hula, ce vi-se pare vouă? ⁶⁴ Iar ei toți l-au judecat pre el că este vinovat morței. ⁶⁵ Și au început unii a-l scuipa pre el, și a-l acoperi fața lui, și a-l bate cu pumnul și a zice lui: proorocesce! și slugile îl băteau pre el cu palmele preste obraz. ⁶⁶ Și fiind Petru jos în curte, a venit una din slujnicele arhiereului, ⁶⁷ și vedând pre Petru încăldindu-se, căutând la el, a zis: Și tu cu Iisus Nazarineanul erai. ⁶⁸ Iar el s'a lepădat zicând: Nu știu, nici pricep ce grăesci tu. Și a eșit afară

înaintea curței, și a cântat cocoșul. ⁶⁹ Iar slujnica vedându-l pre el iarăși a început a zice celor ce sta acolo: că aceste dintre dînșii este; iar el iarăși s'a lepădat. ⁷⁰ Și preste puțin iarăși cei ce sta acolo au zis lui Petru: Adevărat dintre dînșii ești, că Galilean ești, și graiul tău semănă. ⁷¹ Iar el a început a se blestema și a se jura, că nu știu pre omul acesta carele diceți. ⁷² Și a doua oară a cântat cocoșul, și s'a adus aminte Petru de cuvântul carele i-a zis Iisus lui: Că mai 'nainte de ce va cânta cocoșul de două ori, te vei lepăda de mine de trei ori; și a început a plânge.

CAP. XV.

Pentru cele ce a pățimit Christos în vremea lui Pilat; pentru judecata, bătaia și răstignirea lui Christos; pentru cererea trupului lui Christos și îngroparea lui.

¹ Și îndatăși dimineața s'at făcând arhereii, cu bătrînii și cu cărturarii, și totă adunarea, legând pre Iisus, l-au dus și l-au dat lui Pilat. ² Și l-a întrebat pre el Pilat: Tu ești împăratul Iudeilor? Iar el răspundând a zis lui: Tu dici. ³ Și multe grăia asupra lui arhereii. ⁴ Iar Pilat iarăși l'a întrebat pre el zicând:

Nimic nu răspunzi? Vezi câte mărturisesc asupra ta. ⁵ Iar Iisus mai mult nimic nu a răspuns, cât se mira Pilat. ⁶ Iar la praznic le sloboția lor câte un vinovat, pre carele cereau-ei. ⁷ Și era unul ce-l numia Varavva, cu soțiile lui prins, cari în zărvă ucidere făcuse. ⁸ Și strigând poporul a început a

cere, precum pururea le făcea lor. ⁹ Iar Pilat le-a răspuns lor zicând: Voiți să slobodesc vouă pre împăratul Iudeilor? ¹⁰ (Că scia că pentru pizmă l-au dat pre el arhereii). ¹¹ Iar arhereii au îndemnat pre popor, ca mai virtos pre Varavva să le sloboască lor. ¹² Iar Pilat răspundând iarăși le-a zis lor: Dar ce voiți să faceți acestuia pre carele îl diceți împăratul Iudeilor? ¹³ Iar ei iarăși au strigat: Răstignesc-l pre el. ¹⁴ Iar Pilat le-a zis lor: Dar ce rău a făcut? Iar ei mai virtos strigau: Răstignesc-l pre el. ¹⁵ Iar Pilat, vrînd să facă pre voia poporului, le-a slobodit lor pre Varavva, și pre Iisus bătându-l l'a dat să se răstignască.

¹⁶ Iar ostașii au adus pre el în lăuntru curței, ce este divan, și au adunat totă oștea. ¹⁷ Și l-au îmbrăcat pre el în porfiră, și, împletind cunună de spini, i-au pus lui. ¹⁸ Și au început a se închina lui zicând: Bucură-te, împăratul Iudeilor. ¹⁹ Și-l băteau preste cap cu trestia, și-l scuipau pre el, și, puindu-se în genunchi, se închinau lui. ²⁰ Și după ce l-au batjocorit pre el, au desbrăcat de pre el porfira și l-au îmbrăcat în hainele sale, și l-au dus pre el să-l răstignască. ²¹ Și au silit pre ore-carele Simon

Chirineanu, ce trecea viind din țarină, tatăl lui Alexandru și al lui Rufu, ca să ducă crucea lui.

²² Și l-au adus pre el la locul Golgota, carele se talmăcesce locul căpăținei. ²³ Și l-au dat lui să bea vin amestecat cu smirnă; iar el n'a luat. ²⁴ Și răstignindu-l pre el, au împărțit hainele lui, aruncând sorți pre dînsule, cine ce va lua. ²⁵ Și era ceasul al treilea, și l-au răstignit pre el. ²⁶ Și era scrisoarea pricinei lui scrisă: **Împăratul Iudeilor.** ²⁷ Și împreună cu dînsul au răstignit doi tâlhari: unul de-a dreaptași altul de-a stînga lui. ²⁸ Și s'a împlinit scriptura care dice: Și cu cei fără de lege s'a socotit. ²⁹ Și cei ce treceau îl hulau pre el, clătînd cu capetele lor, și zicând: Ua, cel ce strici biserica, și în trei zile o zidesci. ³⁰ Măntuesce-te pre sine și te pogoră de pre cruce. ³¹ Asemenea încă și arhereii bătându-și joc dicea unul către altul împreună cu cărturarii: pe alții a mântuit; iar pre sine nu poto să se mântuiască. ³² Christos, împăratul lui Israil, pogoră-te acum de pre cruce, ca să vedem și să credem într'însul. Și cei ce erau împreună cu el răstignit îl ocăriau pre el. ³³ Iar când a fost ceasul al șeselea întuneric s'a făcut peste tot pămîntul pînă la al noulea ceas.

⁴³Iar în ceasul al noulea a strigat Iisus cu glas mare dicând: Eloi, Eloi, lima savahthani, ce este tâlcuindu-se: Dumne-deul meu, Dumne-deul meu, pentru ce m'ai lăsat? ⁴⁵Iar unii din cei ce staū acolo auzind diceau: Iată pre Ilie strigă. ⁴⁶Și, alergând unul, și umplând un burete cu oțet, și puindu-l într'o trestie îl adăpa pre el, dicând: Lăsați, să vedem, au veni-va Ilie să-l pogore pre el? ⁴⁷Iar Iisus slobozind glas mare, și-a dat duhul. ⁴⁸Și catapetizma bisericeii s'a rupt în două, pe sus până jos. ⁴⁹Și vedând sutașul cel ce sta în prejma lui, că așa strigând și-a dat duhul, a dis: Cu adevărat omul acesta fiul lui Dumne-deu a fost. ⁵⁰Și era și muierii de departe privind; între care era Maria-Magdalina și Maria, muma lui Iacov celui mic, și al lui Iosi și Salomi; ⁵¹Care și când erau

raū în Galileea, mergeū după el și slujiau lui; și altele multe, care se suise cu el în Ierusalim. ⁵²Și iată sēră făcându-se, (de vreme ce era Vineri, care este mai înainte de Sâmbătă). ⁵³A venit Iosif din Arimatea, sfetnic cu bun chip, carele și acela era așteptând împărăția lui Dumne-deu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat, și cerut trupul lui Iisus. ⁵⁴Iar Pilat s'a mirat de a murit așa curând; și chemând pre sutașul, l-a întrebat pre dēnsul de a murit de mult. ⁵⁵Și înțelegând de la sutașul, a dăruit lui Iosif trupul, ⁵⁶Și acesta cumpărând giulgiu, și pogorîndu-l pre el, l-a înfășurat cu giulgiu, și l-a pus în mormēt, carele era săpat în piatră; și a prăvălit o piatră pre ușa mormētului. ⁵⁷Iar Maria Magdalina, și Maria a lui Iosi, priviau unde-l pun.

CAP. XVI.

Pentru învierea lui Christos; căroa după înviere s'a arătat Domnul; cum a poruncit Apostolilor propovăduirea evangheliei.

¹Și dacă a trecut Sâmbăta Maria Magdalina, și Maria lui, Iacov și Salomi au cumpărat miresme ca să mōrgă să-l ungă pre el. ²Și fōrte

de diminēță într'una din Sâmbete au venit la mormēt, rēsărind sōrele. ³Și diceau una către alta: Cine va prăvăli nouă piatra de pre ușa

mormētului? ⁴Și căutând a vedut piatra prăvălită, că era mare fōrte: ⁵Și intrând în mormēt, au vedut pre un tiner ședēnd de-a-drēpta, îmbrăcat în veșmint alb, și s'au spăimântat. ⁶Iar el a dis lor: Mu vē spăimântați; căutați pre Iisus Nazarineanul cel rēstignit? S'a sculat, nu este aicea; iată locul unde l'au pus pre el. ⁷Ci mergeți de spuneți ucenicilor lui și lui Petru că va merge, mai înainte de voi în Galileea; acolo îl veți vedea pre el, pre-sum a dis vouă. ⁸Și eșind au fugit de la mormēt, că era cōprinse de cutremur și de spaimă; și nimēnuī nimie n'a spus, că se temeau. ⁹Iar după ce a înviat Iisus, diminēța în ziua cea d'intăiu a Sâmbetei, s'a arătat Mariei Magdalinei, dintru care scosese șēpte draci. ¹⁰Aceea mergēnd a vestit celor ce fusese cu el, care plângeau și se tânguiaū. ¹¹Și aceea auzind că este viu, și a fost vedut de dēnsa, n'au cređut. ¹²Iar, după aceea, la două dintr'înșii mergēnd ei, s'a arătat într'alt chip, care

mergea la o țarină. ¹³Și aceea mergēnd au spus celor-l'alți: și nici pre aceea nu l'au cređut. ¹⁴Iar după aceea ședēnd ei cei un spre-dece, li s'a arătat, și a imputat necredinței lor, și împetririi inimiei; căci celor ce l'au vedut pre el că a înviat n'au cređut. ¹⁵Și dis lor: Mergeți în totă lumea și propovăduiți evanghelia la totă zidirea. ¹⁶Cela ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cela ce nu va crede, se va osândi. ¹⁷Și semne celor ce vor crede a-cestea vor urma. Intru numele meu draci vor scōte; în limbă nouă vor grăi; ¹⁸Serpī vor lua; și de vor bea ceva de mōrte nu'i va vătama pre ci; pre bolnavi mănile își vor pune, și bine le va fi. ¹⁹Deci Domnul, după ce a grăit cu dēnșii, s'a înălțat la cer; și a ședul de-a-drēpta lui Dumne-deu. ²⁰Iar ei eșind au propovăduit pretutinde-ne, Domnul împreună lucrând și cuvēntul adevērindu-l prin semnele ce urmaū. Amin.

✠ AMIN ✠

Gale Mihail
Cl. II 1929

SÂNTA EVANGHELIE

CEA DE LA

LUCA

CAP. I.

Pentru părinții lui Ioan Botezătorul și pentru nașterea lui; pentru închinăciunea îngerului către Maria; pentru închinăciunea Mariei către Elisaveta; pentru deslegarea limbii lui Zaharia și pentru proorocia lui.

¹ De vreme ce mulți s'au apucat a alcătui povestire pentru lucrurile cele ce au fost adevărate într-un noi, ² Precum a dat noș cei ce dintru început au fost singuri vădători și slujitori Cuvântului, ³ Păruți-mi-s'a și mie urmând toate d'întăiu cu deamăruntul, pre-rînd a scrie ție, puternice Teofile, ⁴ Ca să cunoști întărirea cuvintelor de care te-ai învățat.

⁵ Fost-a în zilele lui Irod, împăratul Iudeei, un preot ore-carele anume Zaharia, din rîndul preoției lui Avia,

și mușieră lui din fetele lui Aaron, și numele ei Elisaveta. ⁶ Și erau drepti amândoi înaintea lui Dumnezeu, umblând întru toate poruncile și îndreptările Domnului fără prihană. ⁷ Și n'aveau ei feciori, pentru că Elisaveta era stérpă și amândoi erau bătrîni în zilele lor. ⁸ Și a fost cînd a slujit el în rîndul săptămînei sale înaintea lui Dumnezeu. ⁹ După obiceiul preoției i s'a întemplat a tîmăria intrînd în biserică Domnului. ¹⁰ Și totă mulțimea poporului era

rugându-se afară în vremea tîmăriei. ¹¹ Și i s'a arătat lui îngerul Domnului stînd de-a dreapta altarului tîmăriei. ¹² Și s'a spăimîntat Zaharia vedînd, și frică a cădut preste dînsul. ¹³ Iar îngerul a dis către dînsul: Nu te teme, Zaharie, că s'a aușit rugăciunea ta, și mușieră ta Elisaveta va naște ție fiu, și vei chema numele lui Ioan. ¹⁴ Și va fie ție bucurie și veselie, și mulți de nașterea lui se vor bucura. ¹⁵ Că va fi mare înaintea Domnului, și vin și sîkeră nu va bea; și se va umplea de Duh sânt încă din pîntecele maice sale. ¹⁶ Și pre mulți din fii lui Israel va întorče la Domnul Dumnezeu lor. ¹⁷ Și el va veni înaintea lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întorče inimile părinților spre fii, și pre cei neascultători întru înțelepciunea dreptilor, să gătiască Domnului popor mai înainte gătit. ¹⁸ Și a dis Zaharia către înger: Din ce voiți cunoaște acesta? Că eu sunt bătrîn și mușieră mea trecută în zilele sale. ¹⁹ Și răspundînd îngerul a dis lui: Eu sunt Gavriil acela ce stau înaintea lui Dumnezeu, și sunt trimis a grăi către tine și a vesti ție acestea. ²⁰ Și iată vei fi tăcînd și neputînd a grăi, până în ziua aceea ce vor fi acestea; pentru că n'ai

creșut cuvintelor mele, care se vor împlini la vremea lor. ²¹ Și aștepta poporul pre Zaharia, și se mira că zăbovia el în biserică. ²² Și eșind, nu putea să grăiască lor, și au cunoscut ei că vedere a vedut în biserică; și le făcea semn cu mîna, și a rămas mut. ²³ Și a fost dacă s'au împlinit zilele slujbei lui, s'a dus la casa sa.

²⁴ Iar după zilele acelea, a îngreacă Elisaveta mușieră lui; și s'a tănuțit pre sine în cinci luni, dîcînd: ²⁵ Că așa a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să îeă ocară mea dintre omeni. ²⁶ Iar în luna șesea, trimis a fost îngerul Gavriil de la Dumnezeu în cetatea Galileei căreă numele era Nazaret, ²⁷ La feciōră logodită cu bărbat, căruia numele Iosif, din casa lui David, și numele feciōrei Maria. ²⁸ Și intrînd îngerul la dînsa, a dis: Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine; bine-cuvîntată ești tu între mușieri. ²⁹ Iar ea vedînd s'a spăimîntat de cuvîntul lui; și cugeta în ce chip va fi închinarea acesta. ³⁰ Și a dis ei îngerul: Nu te teme, Marie; că ai aflat dar la Dumnezeu. ³¹ Și iată vei zămisi în pîntece, și vei naște fiu, și vei chema numele lui Iisus. ³² Acesta va fi mare și fiul celui de sus se va chema,

și-i va da lui Domnul Dumnezeu scaunul lui David tatălui lui. ³³ Și va împărăți preste casa lui Iacov în veci, și împărăției lui nu va fi sfârșit. ³⁴ Și a dis Maria către inger: Cum va fi acesta, de vreme ce de hărbat nu scii? ³⁵ Și răspundând ingerul, a dis ei: Duhul sânt se va pogori preste tine, și puterea celui de sus te va umbri; pentru acesta și sântul ce se va naște din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu. ³⁶ Și iată Elisaveta, rudenia ta, și aceea a zămislit fiu la bătrânețea ei, și a șesca lună este ei acesta, cea ce se chema stêrpă. ³⁷ Că la Dumnezeu nici un cuvânt nu este cu neputință. ³⁸ Și a dis Maria: Iată rōba Domnului, fie mie după cuvântul tău; și s'a dus de la dēnsa ingerul.

³⁹ Și sculându-se Maria în zilele acelea, mers'a la munte cu degrab în cetatea Iudeei. ⁴⁰ Și a intrat în casa Zahariei și s'a închinat Elisavetei. ⁴¹ Și a fost când a audit Elisaveta închinăciunea Mariei, săltat'a pruncul în pantecele ei, și s'a umplut de Duh sânt Elisaveta. ⁴² Și a strigat cu glas mare și a dis: Bine-cuvintată ești tu între muieri și bine-cuvintat este rodul pantece-lui tău. ⁴³ Și de unde mie aceasta, ca să vie mamea Dom-

nului meu la mine. ⁴⁴ Că iată cum fu glasul închinărei tale întru urechile mele, săltat'a pruncul cu bucurie în pantecele meu. ⁴⁵ Și fericită este cea ce a crezut, că va fi sêvirșire celor disce ei de la Domnul. ⁴⁶ Și a dis Maria: ⁴⁷ Măresce suflete al meu pre Domnul, și s'a bucurat Duhul meu de Dumnezeu Mântuitorul meu. ⁴⁸ Că a căutat spre smerenia rōbe sale; că iată de acum mă vor fericii toate neamurile. ⁴⁹ Că mi-a făcut mie mărirea cel puternic, și sânt numele lui. ⁵⁰ Și mila lui în neam spre cei ce se tem de el. ⁵¹ Făcut'a tărie cu brațul său, răsipit'a pre cei mândri cu cugetul inimei lor. ⁵² Pogorit'a pre cei puternici de pre scaune, și a înălțat pre cei smeriți. ⁵³ Pro cei flămânzi i-a umplut de bunătați, și pre cei bogați i-a scos afară deșerți. ⁵⁴ Luat'a pre Israil sluga sa (ca să pomeniască mila. ⁵⁵ Precum a grăit către părinții noștri, lui Avraam și seminției lui), până în veac. ⁵⁶ Și a rămas Maria împreună cu dēnsa; ea la trei luni, și s'a întors la casa sa. ⁵⁷ Iar Elisavetei i s'a împlinit vremea să nască, și a născut fiu. ⁵⁸ Și au audat cei ce locuiau împrejur și rudeniile ei, că a mărît Domnul mila sa cu dēnsa; și se bucurau împreună cu

dēnsa. ⁵⁹ Și a fost în ziua a opta, a venit să tae împrejur pruncul, și-l chemau pre numele tatălui lui Zaharia. ⁶⁰ Și răspundând muma lui dis: Nu; ei se va chema Ioan. ⁶¹ Și au dis către dēnsa: Că nimenea nu este întru rudenia ta, carele să secheme cu numele acesta. ⁶² Și au făcut semn tatălui lui, cum ar vrea să-l cheme pre dēnsul? ⁶³ Și cerend el panachida a scris dicend: Ioan va fi numele lui; și s'au mirat toți. ⁶⁴ Și i s'a deschis gura lui îndată și limba lui, și grăia lăudând pre Dumnezeu. ⁶⁵ Și s'a făcut frică preste toți cei ce locuiau împrejurul lor, și întru totă latură de prin munții Iudeei s'au vestit toate cuvintele acestea. ⁶⁶ Și au pus toți cei ce audiau în inima lor dicend: Oare ce va să fie pruncul acesta? Și mâna Domnului era cu dēnsul. ⁶⁷ Și Zaharia, tatăl lui, s'a umplut de duh sânt și a proorocit dicend: ⁶⁸ Bine este cuvânt Domnul Dumnezeu lui Israil, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului său. ⁶⁹ Și a ridicat corn de mântuire noă în casa lui David slugei sale.

⁷⁰ Precum a grăit prin gura sântilor celor din veac prooroci al lui. ⁷¹ Mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor ce ne urăse pe noi. ⁷² Să facă milă cu părinții noștri, și să-și aducă aminte de legătura lui cea sântă. ⁷³ De jurămîntul carele s'ajurat către Avraam părintele nostru să ne dea noă. ⁷⁴ Fără de frică din mâinile vrăjmașilor noștri izbăvind-ne. ⁷⁵ Să-i slujim lui întru sfințenie și întru dreptate înaintea lui în toate zilele vieții noastre. ⁷⁶ Și tu, pruncule, prooroc celui prea înalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, să gătesci căile lui, ⁷⁷ Ca să dai cunoștința mântuirii poporului lui, întru ertarea păcatelor lor, ⁷⁸ Pentru milostivirea milei Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat pre noi răsăritul din înălțime, ⁷⁹ Ca să lumineze celor ce ședeam întru întuneric și în umbra morții, să îndrepteze picioarele noastre în calea păcii. ⁸⁰ Iar pruncul creștea, și se întăria cu Duhul, și a fost în pustie până în ziua arătării lui către Israil.

CAP. II.

Pentru scrierea lumii; pentru nascerea lui Iisus din Maria; pentru păstori; pentru Simion; pentru Anna proorocița; pentru Iisus când s'a aflat în mijlocul dascălilor.

¹ Și a toată în zilele acelea, eșit'a poruncă de la Cesarul August să se scrie totă lumea. ² (Acastă scrisoare întâiu s'a făcut, domnind în Siria Cirineu), ³ Și mergeau toți să se înscrie, fiește carele în cetatea sa. Și s'a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, la Iudeea, în cetatea lui David, care se chiamă Vitleem, (pentru că era el din casa și din seminția lui David), ⁴ Să se scrie cu Maria cea logodită lui mulere, fiind grea, ⁵ Și a fost când erau ei acolo, s'a împlinit zilele ca să nască ea. ⁶ Și a născut pe fiul său cel întâu născut, și l'a înfășat pre dânsul, și l'a culcat în esle; pentru că n'aveau ei loc la gazdă. ⁷ Și păstorii erau întru aceeași latură petrecând și păzind străji de noapte împrejurul turmei lor. ⁸ Și iată îngerul Domnului a stătut înaintea lor, și mărirea Domnului a strălucit împrejurul lor; și s'au înfricoșat cu frică mare. ⁹ Și le-a dis lor îngerul: Nu vă temeți; că iată vestese vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. ¹⁰ Că s'a născut vouă astăzi mântuitor, carele

este Christos Domnul, în cetatea lui David. ¹¹ Și acesta va fi vouă semn: află-veți un prunc înfășat, culcat în esle. ¹² Și îndatăși s'a făcut împreună cu îngerul mulțime de ôste cerescă, lăudând pre Dumneșeu și dicând: ¹³ Mărire întru cei de sus lui Dumneșeu și pre pământ pace, întru ômeni bună voire. ¹⁴ Și a fost dacă s'au dus de la dânsii îngerii la cer, și ômenii păstori au dis unii către alții: Să mergem până în Vitleem, și să vedem cuvîntul acesta ce s'a făcut, carele Domnul a arătat nouă. ¹⁵ Și a venit degrab și au aflat pe Maria și pre Iosif, și pruncul culcat în esle. ¹⁶ Și vedând au spus pentru cuvîntul ce se grăise lor de pruncul acesta. ¹⁷ Și toți cei ce au auzit s'au mirat de cele ce s'au dis de păstori către dânsii. ¹⁸ Iar Maria păzia toate cuvintele acelea, puindu-le întru inima sa.

¹⁹ Și s'au întors păstori, mărind și lăudând pre Dumneșeu de toate cele ce au auzit și au vădut, precum s'a dis către dânsii. ²⁰ Și când s'au împlinit opt zile, ca să-l

tae pre el împrejur, s'a chemat numele lui **Iisus**, carele s'a numit de înger, mai înainte de a se zămisli el în pântece. ²¹ Și când s'a împlinit zilele curățirii lor dupre legea lui Moisi, l'au suit pe el în Ierusalim, ca să-l pue înaintea Domnului (precum este scris în legea Domnului, ²² Că totă partea bărbătescă, ce deschide pântecul, sânt lui Dumneșeu se va chema.) ²³ Și ca să dea jertfă dupre ceea ce s'a dis în legea Domnului, o pereche de turturele, sau două pui de porumb.

²⁴ Și iată era un om în Ierusalim, anume Simeon; și omul acela era drept și temător de Dumneșeu, așteptând mângâerea lui Israel; și Duhul sânt era preste dânsul. ²⁵ Și era lui făgăduit de la Duhul sânt, să nu vadă mórtea, până ce va vedea pe Christosul Domnului. ²⁶ Și a venit cu duhul în biserică; și când au adus înăuntru părinții pre Iisus pruncul, ca să facă ei după obiceiul legii pentru el, ²⁷ Și acela l'a luat pre dânsul în brațele sale, și a bine-cuvîntat pre Dumneșeu și a dis: ²⁸ Acum sloboďesc pre robul tĂu. Stăpâne, dupre cuvîntul tĂu, cu pace, ²⁹ Că vădura ochii mei mântuirea ta, ³⁰ Care ai gătit înaintea feței tuturor popórelor, ³¹ Lumină spre desco-

perirea neamurilor și mărire poporului tĂu Israel. ³² Și era Iosif și muma lui mirându-se de cele ce se grăia pentru dânsul. ³³ Și i-au bine-cuvîntat pre dânsii Simeon, și a dis către Maria muma lui: Iată acesta este pus spre căderea și scularea a multora întru Israel, și spre semnul căruia i-se va dice împotivă. ³⁴ Și prin însuși sufletul tĂu va trece sabie), ca să se descopere dela multe inimi cugetele. ³⁵ Și era Anna proorocița, fata lui Fanul din neamul lui Asir; această îmbătrânise în zile multe, care trăise cu bărbatul său șapte ani, din fecioria sa. ³⁶ Și această a fost văduvă ca la opt-deci și patru de ani carea nu se depărta de la biserică cu posturi și cu rugăciuni, slujind ziua și noaptea. ³⁷ Și aceea întru acel ceas viind se măr-turisia Dumneșeu, și grăia pentru dânsul tuturor celor ce așteptau mântuire în Ierusalim. ³⁸ Și după ce au sĂ vîrșit ei toate dupre legea Domnului, s'au întors în Galileea, în cetatea lor Nazaret. ³⁹ Iar pruncul creștea și se întăria cu duhul, umplându-se de înțelepciune, și darul lui Dumneșeu era preste dânsul. ⁴⁰ Și se duceau părinții lui în fiește-care an în Ierusalim, la praznicul Pascilor. ⁴¹ Și când a fost de doi-spre-dece ani, suin-

du-se ei în Ierusalim, după obiceiul praznicului, ⁴³ Și sfârșind zilele, când s'a în-tors ei, a rămas Iisus pruncu-l în Ierusalim, și n'a știut Iosif și muma lui. ⁴⁴ Și socotind că este el cu alte soții, au venit cale de o zi și l'au căutat pre el prin rudenii și prin cunoscuți. ⁴⁵ Și neaflându-l s'a în-tors în Ierusalim căutându-l pre el. ⁴⁶ Și a fost după trei zile l'au aflat în biserică, ședând în mijlocul dascălilor, ascultându-i și întrebându-i pre ei. ⁴⁷ Și se minunau toți cei ce-l auăia pre dânsul, de priceperea și răspunsurile lui. ⁴⁸ Și

vedându-l pre el s'a spăimântat și a dis către el muma lui: Fiule, de ce ai făcut poe așa? Iată tatăl tău și eu dorindu-te te căutam. ⁴⁹ Și a dis către dânsii: Ce este că mă căutați? Au n'ați știut că întru cele ce sunt ale Tatălui meu se cade mie să fiu? ⁵⁰ Și ei n'a înțeles graiul carele a grăit lor. ⁵¹ Și s'a pogorit împreună cu dânsii și au venit în Nazaret, și era supuindu-se lor. Și muma lui păzia toate graiurile acestea în inima sa. ⁵² Și Iisus sporia cu înțelepciunea și cu vîrsta, și cu darul la Dumnezeu și la oameni.

CAP. III

Pentru propovăduirea lui Ioan; pentru cei ce au întrebat pe Ioan; pentru Irod și închiderea lui Ioan; pentru botezul Mântuitorului; pentru povestirea neamului lui Christos.

¹ Iar în anul al cincisprezecelea al împărăției lui Tiberie Cesarul, domnind Pilat din Pont în Iudeea; și Irod stăpânind a patra parte din Galileia, iar Filip, fratele lui, stăpânind a patra parte pre Iturea și pre laturea Trahoniiei; și Lisanie a patra parte stăpânind pre Avilinia ² În zilele arhierilor Anei și Caiafei, fost-a cuvîntul Domnului către Ioan, fiul Zahariei, în pustie. ³ Și a venit

în totă laturea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței întru ertatea păcatelor. ⁴ Precum este scris în cartea cuvîntelor Isaiei proorocului carele dice: Glasul celui ce strigă în pustie, gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui. ⁵ Totă valea se va umplea, și tot muntele și măgura se va smeri; și vor fi cele strâmbe drepte, și cele colțuroase căi netede. ⁶ Și va vedea tot trupul mântuirea

lui Dumnezeu. ⁷ Decî dicea popoarelor celor ce mergeau să se boteze de la el: Pui de năpârci, cine v'a arătat voue ca să fugiți de mânia ceea ce va să fie? ⁸ Faceți dar roduri vrednice de pocăință; și nu începeți a dice întru voi: Tată avem pre Avraam; că dic voue: că pôte Dumnezeu și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam. ⁹ Că iată și securea la rădăcina pomilor zace; decî tot pomul carele nu face rodă bună se tac și în foc se aruncă. ¹⁰ Și-l întrebau pre el popoarele dicend: Dar ce vom face? ¹¹ Și răspundend, dicea lor: Cel ce are două haine, să dea celui ce n'are, și cel ce are bucate asemenea să facă. ¹² Și au venit și vameșii să se boteze de la dânsul și a dis către el: ¹³ Invățătorule, ce vom face? Iar el a dis către dânsii: Nimic mai mult de cît este rânduită voue să nu faceți. ¹⁴ Și-l întrebau și ostașii, dicend: și noi ce vom face? Și a dis către dânsii: Pre nimenea să nu asupriți, nici să clevețiți, și să vă îndestulați cu leșile vostre. ¹⁵ Iar așteptând poporul, și cugetând toți întru inimile lor de Ioan, ca nu cum-va el să fie Christos, ¹⁶ Răspuns'a Ioan tuturor, dicend: Eu cu apă vă botez pre voi; dar vine cel mai tare de cît mine, căruia nu

sunt vrednic a-i dezlega cureua încălțămintelor lui; acesta va boteza pre voi cu Duh sânt și cu foc, ¹⁷ A căruia lopată este în mîna lui și va curăți aria sa, și va aduna grăul în jitnița sa; iar plevele le va arde cu focul nestins. ¹⁸ Multe încă și altele bine-vestea poporului mângâindu-l.

¹⁹ Iar Irod, cel a patra parte stăpânitor, mustrat fiind de el pentru Irodiada, mușerea fratelui său, și pentru toate relele care au făcut Irod. ²⁰ A adaos și aceasta preste toate, și a închis pre Ioan în temniță. ²¹ Și a fost dacă s'a botezat tot poporul, și Iisus botezându-se și rugându-se s'a deschis cerul. ²² Și s'a pogorit duhul sânt cu chip trupesc ca un porumb, preste dânsul; și glas din cer s'a făcut dicend: Tu ești Fiul meu cel iubit, întru tine bine-am voit.

²³ Și acesta Iisus era ca de trei-deci ani începend, fiind (precum se socotia) fiul lui Iosif, al lui Ilie, ²⁴ Al lui Matat, al lui Levi, al lui Melhi, al lui Ionă, al lui Iosif, ²⁵ Al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nanghe. ²⁶ Al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Iosif, al lui Iuda, ²⁷ Al lui Ionă, al lui Risa, al lui Zorovavel, al lui Salatiil, al lui Neri, ²⁸ Al lui Melhi, al

lui Addi, al lui Cosam, al lui Elmodam, al lui Ir, ²⁹ Al lui Iosi, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Mattat, al lui Levi, ³⁰ Al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionam, al lui Eliachim, ³¹ Al lui Melea, al lui Mainan, al lui Matatta, al lui Natan, al lui David, ³² Al lui Iese, al lui Ovid, al lui Vooz, al lui Salomon, al lui Naason, ³³ Al lui Aminadav, al lui Aram, al lui Esrom, al lui Fares,

al lui Iuda, ²⁴ Al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al lui Tara, al lui Nahor, ³⁵ Al lui Saruh, al lui Ragav, al lui Falec, al lui Ever, al lui Sala, ³⁶ Al lui Kainan, al lui Arfaxad, al lui Sim, al lui Noe, al lui Lameh, ³⁷ Al lui Matusala, al lui Enoh, al lui Jared, al lui Maleleil, al lui Kainan, ³⁸ Al lui Enos, al lui Sit, al lui Adam, al lui Dumneșu.

CAP. IV.

Pentru postirea și ispitirea Mântuitorului; pentru cartea Isaiei ce i s'a dat lui; pentru Iisus, când s'a adus de Iudei în munte, și a trecut prin mijlocul lor; pentru cel ce avea duh de drac necurat; pentru sócra lui Petru; pentru cei ce s'a'au vindecat de feluri de bóle.

¹ Iar Iisus, plin de duhul sânt, s'a întors de la Iordan, și s'a dus de Duhul în pustie, ² Patru decii de zile ispitindu-se de diavolul, și n'a mâncat nimic în zilele acelea; și sfîrșindu-se ele, mai pe urmă a flămândit. ³ Și a dîs lui Diavolul: De ești Fiul lui Dumneșu, di pletrește aceștia ca să se facă pâne. ⁴ Și a răspuns Iisus către el dîcînd: Seris este, că nu numai cu pâne va trăi omul, și cu tot graiu lui Dumneșu. ⁵ Și suindu-l pre el diavolul într'un munte

înalt, l'a arătat lui tóte îm părățiile lumei într'o clipeală de vreme. ⁶ Și l'a dîs lui diavolul: Tie voiî da stăpînirea acésta tótă și mărirea lor: (că mie este dată, și oricărui voiesc o daî pre ea). ⁷ Decî tu de te veî închina înaintea mea, va fi a ta tótă. ⁸ Și răspundînd Iisus a dîs lui: Mergi înapoia mea, satano; că scris este: Domnului Dumneșu tîu să te închini, și lui unuia să'i slujesci. ⁹ Și l'a dus pre el în Ierusalim, și l'a pus pre dînsu pre aripa bisericeî, și l'a

dîs lui: De ești Fiul lui Dumneșu, aruncă-te pre sine-tî jos, ¹⁰ Că scris este, că ângerilor sîi va porunci pentru tine ca să te păziască. ¹¹ Și pre mîni te vor ridica, ca să nu-tî împiedici de piatră piciorul tîu. ¹² Și răspundînd Iisus a dîs lui: Că s'a dîs: să nu ispitesci pre Domnul Dumneșu tîu. ¹³ Și, sfîrșind diavolul tótă ispita, a fugit de la dînsul până la o vreme. ¹⁴ Și s'a întors Iisus într'u puterea Duhului în Galilea; și vestea a eșit de la el în tótă laturca acea. ¹⁵ Și el învăța în sinagoge le lor, mărindu-se de toți.

¹⁶ Și a venit în Nazaret, unde era crescut, și a intrat dupre obiceiul sîu în ziua Sâmbetei în sinagogă, și s'a sculat să citiască, ¹⁷ Și i s'a dat lui cartea Isaiei proorocului, și deschidînd cartea a aflat locul unde era scris: ¹⁸ Duhul Domnului preste mine, pentru care m'a uns, a bine-vestisăracilor m'a trimes, a tîmădui pe cei sdrobiți la inimă, a propovădui robilor ertare și orbilor vedere, a slobođi pre cei sfărîmați într'u ușurare, ¹⁹ A prodovădui anul Domnului primit. ²⁰ Și închidînd cartea o a dat slugעי și a ședut, și ochii tuturor din sinagogă erau privind spre el. ²¹ Și a început a dice către dînsul: Că astădî s'a împlinit Scriptura acésta în-

tru urechile vóstre. ²² Și toți îl mărturisiau pre el și se miraū de cuvintele darului, care eșiau din gura lui, și diceau: Aū nu este feciorul lui Iosif? ²³ Și a dîs către ei: Cu adevărat veți dice mie pilda acésta: Doctorule, vindecă-te pre sine-tî; câte am auđit că s'a'au făcut în Capernaum, fă și aicea în patria ta. ²⁴ Și au dîs: Amin grăesc voue: Că nici un prooroc nu este primit în patria să. ²⁵ Și într'u adevăr grăesc voue: Multe vėduve erau în zilele lui Ilie într'u Israel, când s'a încuiat cerul trei ani și șese luni, cât s'a făcut lómete mare preste tot pămîntul. ²⁶ Și către nici una dintr'acelea n'a fost trimis Ilie, fără numai la Sarepta Sidonului, la o muier vėduvă. ²⁷ Și mulți leproși erau în zilele lui Elișeu proorocului într'u Israil și nici unul dintr'ensîi nu s'a curățit, fără numai Nema Sirianul. ²⁸ Și s'a'au umplut toți de mînie în sinagogă, auđind acestea. ²⁹ Și sculându-se l'a'au scos pre el afară din cetate; și l'a'au adus pre el până în sprinceana muntelui, pe carele era zidită cetatea lor, ca să-l arunce jos. ³⁰ Iar el trecend prin mijlocul lor s'a'au dus.

³¹ Și s'a pogorît în Capernaum, în cetatea Galileei, și era învățandu-l pre ei Sâmbăta. ³² Și se spăimîntau de

învătătura lui, că cu stăpânire era cuvîntul lui. ³³ Și în sinagogă era un om, carele avea duh de drac necurat, și a strigat cu glas mare, grăind: ³⁴ Lasă, ce este nouă și ție, Isuse Nazarineanule? Ai venit să ne perzi pre noi? Te sciî pre tine cine ești, Sfîntul lui Dumneșu. ³⁵ Și l'a certat pre el Iisus grăind: Tacî, și ești dintr'însul. Și arucându-l pre el dracul în mijloc, a eșit dintr'însul, nimic vătămându-l pre el. ³⁶ Și s'a făcut spaimă preste toți, și se întrebău între sine dicînd: Ce este cuvîntul acesta? Că cu stăpânire și cu putere poruncesce duhurilor celor necurate și es.

³⁷ Și se ducea vestea de el în tot loc de prin prejur. ³⁸ Și sculându-se din sinagogă, a intrat în casa lui Simon; iar sóera lui Simon era cuprinsă de friguri mari, și l'a rugat pre el pentru dên-

sa. ³⁹ Și, stînd lângă ea, a certat irigurile, și a lăsat-o pre dênșu. Și îndată sculându-se slujia lor. ⁴⁰ Și apuind sórele, toți căți aveău bolnavi, cu multe feluri de bóle, i-au adus pre ei către dênșul; iar el pre fiește-care din ei punend mînilor, i-a tămăduit pre ei. ⁴¹ Și eșiau și draci din mulți, strigînd și grăind: Că tu ești Christos Fiul lui Dumneșu. Și certându-l nu-l lăsa pre dênșii să grăiască, căci îl scia că el este Christos. ⁴² Iar, făcîndu-se ziua, eșind s'a dus în pustiū: și poporul căuta pre dênșul și a venit până la dênșul și-l ținea pre el ca să nu se ducă la dênșii. ⁴³ Iar el a dis către ei: Că se cade mie să vestesc și altor cetăți împărăția iui Dumneșu, că spre acésta sunt trimes. ⁴⁴ Și era propovăduind în sinagoge Galileei.

CAP. V

Pentru vinarea pescilor; pentru leprosul; pentru slăbănogul ce l'a adus pe pat; pentru Levi vameșul; pentru Iisus când a mîncat împreună cu vameșii; pentru ce ucenicii lui Ioan postesc, iar ai lui Christos nu.

¹ Și a fost când îl îmbulzia pre el poporul, ca să audă cuvîntul lui Dumneșu, și el sta lângă marea Ghenisaretu-

lui. ² Și a vădut două corăbii stînd lângă mare; iar pescarii eșind dintr'însele spălaū mre-jile. ³ Și intrând într'o cora-

bie, care era a lui Simon, l'a rugat pre el să o depărteze puțin de la pămînt; și ședînd învêta pre popor din corabie. ⁴ Iar dacă a încetat a grăi, a dis către Simon: Depărtează-o la adînc și aruncați mrejele vóstre spre vinare. ⁵ Și răspundînd Simon a dis lui: Învătătorule, tótă nóptea ostenindu-ne nimic n'am prins; dar după cuvîntul tîu, voiū arunca mreja. ⁶ Și acésta făcînd, a prins mulțime multă de pesci, și se rupea mreja lor. ⁷ Și a făcut semn soțiilor sêle, care erău în altă corabie, ca să vie să le ajute lor, și au venit, și au umplut amîndouă corăbiile, cât se afundaū cle. ⁸ Iar Simon Petru, vîdînd, a cădut la genuchele lui Isus grăind: Ești de la mine, că om păcătos sunt, Dómnule. ⁹ Că-l cuprinsese pre el spaimă, și pre toți cei ce erău cu dênșul, pentru vinarea pescilor care l'prinsese. ¹⁰ Așisderea și pre Iacob și pre Ioan, feciorii lui Zevedeiū, cari erău soții lui Simon. Și, a dis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum vei vîna ómeni. ¹¹ Și scoțînd corăbiile la pămînt, lăsînd tóte, au mers după dênșul.

¹² Și a fost când era el într'una din cetăți, și iată un om era plin de lepră, și vîdînd pre Iisus, a cădut pe fața sa și s'a rugat lui, gră-

ind: Dómnule, de vei vrea poți să mă curătesci. ¹³ Și tin-dînd mîna, s'a atins de dên-sul, dicînd: Voiesc, curătesce-te; și îndată lepra s'a dus de la dênșul. ¹⁴ Și el a poruncit lui nimînui să nu spue; ci mergi de te arată pre sino-ți preotului, și du pentru curățenia ta, precum a poruncit Moisi, întru mărturie lor. ¹⁵ Iar cuvîntul mai mult străbătea pentru dên-sul. Și se aduna popor mult, ca să audă și să se tămăduiască de la dênșul de bó-lele sale. ¹⁶ Iar el se ducea în pustiie și se ruga.

¹⁷ Și a fost într'una din zile și el era învêtînd, și ședeau fariseii și învêtătorii lezei, cari venise din tóte satele Galileei și ale Iudeei și ale Ierusalimului; și puterea Domnului era spre a-l tămădui pre ei. ¹⁸ Și iată óre-cari bărbați purtînd în pat pre un om, carele era slăbănog, și căuta să-l ducă pre el în lăuntru, și să l'pue înaintea lui. ¹⁹ Și neaflînd pre unde să-l ducă printre popor, suinduse de-asupra acoperemîntului, printre cărămîdi l'a slobođit pre dênșul cu patul în mijloc înaintea lui Iisus. ²⁰ Și vîdînd credința lor, a dis lui: Omule, ierteți-se ție păcatele tale. ²¹ Și a început a cugeta cărturarii și fariseii grăind: Cine este acesta ce grăesce hule? Cine pôte să ierte pē-

catele, fără numai unul Dumnezeu? ²² Iar cunoscând Iisus gândurile lor, răspundând a dîs către dînsii: Ce gîndiți întru inimile vîstre? ²³ Ce este mai lesne a dice: iartăți-se ție păcate tale, sau a dice: scôlă și umblă? ²⁴ Ci ea să sciți că putere are fiul omului pre pămînt a ierta păcatele, (a dîs slăbănogului:) ție grăesc: Scôlă și luând patul tîu mergi la casa ta. ²⁵ Și îndatăși sculându-se, înaintea lor, a luat patul pre carele zăcea, și s'a dus la casa sa, mărind pre Dumnezeu. ²⁶ Și spaimă a cuprins pre toți și măriaș pre Dumnezeu; și s'a umplut de frică grăind: că am vădut lucruri minunate astăzi. ²⁷ Și dupe acestea a eșit și a vădut pre un vameș a nume Levi, sedînd la vamă, și a dîs lui: Vino după mine. ²⁸ Și lăsând toate s'a sculat și a mers după dînsul. ²⁹ Și a făcut lui ospet mare Levi în casa sa. Și era popor mult de vameși și de alții, cariș sedeau cu el. ³⁰ Și cărtiaș cărturarii lor și fariseii către ucenicii lui grăind: Pentru ce cu vameșii și cu păcătoșii mîncăți și beți? ³¹ Și răspundînd Iisus

a dîs către ei: N'aș trebuință de doctor cei sănătoși; ci cei bolnavi. ³² N'am venit ca să chem pre cei drepti, ci pre cei păcătoși la pocăință. ³³ Iar el aș dîs către el: Pentru ce ucenicii lui Ioan postesc adese-ori și rugăciuni fac, așisderea și ai fariseilor, iar ai tîi mîncă și beau? ³⁴ Iar el a dîs către dînsii: Aș dîs puteți pre sîi nunți să-i faceți să postiască, până când este mirele cu dînsii? ³⁵ Iar vor veni zile când se va lua mirele de la dînsii, și atunci vor posti întru acele zile. ³⁶ Și grăia și pildă către dînsii: Că nimenea nu pune petic de haină nouă la haină vechie; iar de nu, și pre cea nouă o rupe, și la cea veche nu se potrivesc peticul cel ce este de la cea nouă. ³⁷ Și nimenea nu pune vin nou în foi vechi; iar de nu, va sparge vinul cel nou pre foi și el se va vîrsa, și foile vor peri. ³⁸ Ci vinul nou se cade să-l pue în foi noi, și amîndouă se vor ținea. ³⁹ Și nimenia carele bea de cel vechiu voescă îndată de cel nou, că dice: că cel vechiu mai bun este.

CAP. VI.

Pentru ucenicii lui Christos, când rupeaș spice Sâmbăta; pentru cel ce avea mîna uscată; pentru alegerea Apostolilor; pentru fericiri; pentru a iubi pe vrăjmași; pentru a nu ne prici cu aprôpele; pentru că nu se cuvine a judeca pre aprôpele; pentru cei ce-și zidesc casă pre temelie bună.

¹ Și a fost într'o Sâmbătă a doua după cea d'întăiu, trecea el prin semănături și smulgeaș ucenicii lui spice și mîncău, frecându-le cu mînilor. ² Iar ore-cariș din farisei le-aș dîs lor: Ce faceți care nu se cade a face Sâmbăta? ³ Și răspundînd Iisus a dîs către dînsii: Nici acosta n'aș cetit ce a făcut David, când a flămîndit el, și cei ce erau cu dînsul? ⁴ Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, și a luat pînile puneror înainte, și a mîncat, și a dat și celor ce erau cu el, care nu se cădea să le mîncă, fără numai preoții. ⁵ Și dicea lor: Că Domn este Fiul omului și al Sâmbetei. ⁶ Și a fost și în altă Sâmbătă a intrat el în sinagogă și învîșă; și era acolo un om și mîna lui cea dréptă era uscată. ⁷ Și-l pîndiaș pre el cărturarii și fariseii, de-l va vindeca Sâmbăta, ca să afle vină asupra lui. ⁸ Iar el scia gândurile lor și a dîs omului celui ce avea mîna uscată: Scôlă-te și stăi în mijloc; iar el sculându-se a

stătut. ⁹ Deci a dîs Iisus către dînsii: Intreba-voiș pre voi: Ce se cade Sâmbăta, bine a face, seș rău a face? Suflet a mîntui saș a perde? ¹⁰ Și căutând spre toți aceștia a dîs lui: Intinde-ți mîna ta; iar el făcut așa, și a venit mîna lui la starea cea d'întăiu sănătosaș ca și ceea-laltă. ¹¹ Iar el s'a umplut de nebulie, și vorbeaș unul cu altul, ce ar fi făcut lui Iisus.

¹² Și a fost în zilele acestea a eșit la munte să se rîge, și totă nôptea a petrecut întru rugăciunea lui Dumnezeu. ¹³ Și când s'a făcut ziua, a chemat pre ucenicii seș, și alegînd dintre dînsii două spre-dece, (pre cariș și Apostoli i-a numit). ¹⁴ Pre Simon, pre carele l'a și numit Petru, și pre Andrei fratele lui, pre Iacob și pre Ioan, pre Filip și pre Bartolomeiș, ¹⁵ Pre Mateiș și pre Toma, pre Iacob al lui Alfeș și pre Simon, ce se chiamă Zilotul, ¹⁶ Pre Iuda al lui Iacov, și pre Iuda Iscarioteanul, carele s'a făcut vîndător.

¹⁷ Și pogorîndu-se cu dînsii

aû stătu în loc şes, şi mulţimea ucenicilor lui, şi mulţime multă de popor din totă Iudea şi din Ierusalim, şi de pre lângă marea Tirului şi a Sidonului, cari venise să-l asculte pre el, şi să se tămăduiască de neputinţele sale, ¹⁸ Şi cei ce se chinuiau de dureri necurate, şi se vindecau, ¹⁹ Şi tot poporul căuta să se atingă de el, că putere eşia din el şi vindeca pre toţi. ²⁰ Şi el ridicându-şi ochii săi spre ucenicii lui dicea: Fericiţi sunteţi săracilor, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu. ²¹ Fericiţi sunteţi cari flămânziţi acum, că veţi veţi sătura. Fericiţi sunteţi cari plângeţi acum, că veţi rîde. ²² Fericiţi veţi fi când ve vor urî pre voi oamenii, şi când ve vor despărţi pre voi, şi ve vor ocări, şi vor scote numele vostru ca un rău pentru Fiul omului. ²³ Bucuraţi-vă întru acea zi şi săltaţi; că iată plata voastră multă este în ceruri. Că într'acest chip făceau proorocilor părinţii lor.

²⁴ Însă vai vouă bogaţilor, că ve luaţi mîngăierea voastră. ²⁵ Vai vouă celor ce sunteţi sătui acum, că veţi flămânzi. Vai vouă celor ce rîdeţi acum, că veţi plînge şi ve veţi tîngu. ²⁶ Vai vouă când ve vor dice bine toţi oamenii; că într'acest chip făceau proorocilor mincinoşi părinţii lor.

²⁷ Ci vouă grăesc celor ce au diţi: Iubiţi pre vrăşmaşii voştri; bine faceţi celor ce ve urăsc pre voi. ²⁸ Bine-cuvîntaţi pre cei ce ve blestemă pre voi; şi ve rugaţi pentru cei ce ve fac vouă necaz. ²⁹ Celui ce te bate pre tine peste o lată a obrazului, întorce-i lui şi cea-laltă; şi celui ce-ţi iea haina, nu-i opri lui şi cămaşa. ³⁰ Şi tot celuia ce cerc de la tine, dă-i; şi de la cela ce-ţi iea ale tale nu cere înapoi.

+ ³¹ Şi precum voiţi ca să ve facă vouă oamenii, şi voi faceţi lor aşisderea. ³² Şi de iubiţi pre cei ce ve iubesc pre voi, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii iubesc pre cei ce iubesc pre dînşii. ³³ Şi de faceţi bine celor ce ve fac vouă bine, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii aceiaşi fac. ³⁴ Şi de daţi împrumut, de la cari nădăduiţi a lua, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii păcătoşilor dau împrumut, ca să iea întocmai. ³⁵ Ci iubiţi pre vrăşmaşii voştri, şi faceţi bine, şi daţi împrumut, nimic nădăduind; şi va fi plata voastră multă, şi veţi fi fii ai celui prea înalt; că el este bun spre cei nemulţumitori şi răi. ³⁶ Decî fii milostivi, precum şi Tatăl vostru este milostiv. ³⁷ Şi nu judecaţi, şi nu ve veţi judeca; nu osândiţi, şi nu ve veţi osândi; ertaţi şi vi se va erta. ³⁸ Daţi şi vi se

va da vouă: măsură bună, îndesată şi clătită, şi pre deasupra vîrsându-se vor da în sinul vostru. Că cu aceeaşi măsură, cu care veţi măsura, se va măsura vouă. ³⁹ Şi le-a dat lor şi pildă: Aû dór pôte orb pre orb să povăţuiască? Aû nu amîndouî vor cădea în grópă? ⁴⁰ Nu este ucenic mai pre sus de dascălul său; iar tot cel deservîşit, va fi ca dascălul său. ⁴¹ Şi ce veţi ştercul, cel ce este în ochiul fratelui tău; iar bârna care este în ochiul tău nu o simţi? ⁴² Sau cum poţi dice fratelui tău; frate, lasă să scot ştercul carele este în ochiul tău, însuţi nevedînd bârna care este în ochiul tău? Făţarnice, scote întâiu bârna din ochiul tău, şi atunci vei vedea să scoţi ştercul carele este în ochiul fratelui tău. ⁴³ Că nu este pom bun, carele face rodă rea, nici pom rău, carele face rodă bună. ⁴⁴ Că tot pomul din rōda sa se cunoşce,

că nu adună smochine din mărăcină nici din rug culeg struguri. ⁴⁵ Omul cel bun din visteria cea bună a inimei sale scote cele bune, şi omul cel rău din visteria cea rea a inimei sale scote cele rele; că din prisosinţa inimei grăesc gura lui.

⁴⁶ Şi ce mă chemaţi, Dómnne, Dómnne, şi nu faceţi cele ce ve dice? Tot cela ce vine către mine, şi aude cuvintele mele şi le face pre ele, voiî arăta vouă cum este asemenea. ⁴⁷ Asemenea este omului ce îşi zidesce casă, carele a săpat şi a adîncat şi a pus temelie pe piatră; şi vîrsare de ape făcîndu-se, a lovit riul în casa aceia şi nu a putut-o clăti pre ea; căci era întemeiată pre piatră. ⁴⁸ Iar cela ce a auzit şi n'a făcut, asemenea este omului care şi-a zidit casa sa pre pămînt fără de temelie, în care a lovit riul, şi îndată a cădut, şi s'a făcut sfărîmare mare casei acea.

CAP. VII

Pentru sutaşul; pentru fiul văduvei; pentru cei trimişi de Ioan; pentru asemănarea fariseilor şi a legiuitorilor cu copiii ce se jucă în tîrg; pentru femeia cea ce a uns pre Domnul cu mir.

¹ Şi după ce a sfîrşit toate cuvintele sale întru auzul poporului, a intrat în Capernaum. ² Iar sluga unui sutaş fiind bolnavă vrea să mōră, care era la dînsul de

cinste. ³Și auzind de Iisus, a trimis la dânsul bătrînii ai Iudeilor, rugându-l pre el, ca să vie să mântuiască sluga lui. ⁴Iar ei viind către Iisus, îl ruga pre el cu de-adinsul dîcînd: că este vrednic acela căruia veî da acêsta. ⁵Căci iubesc neamul nostru, și sinagoga el o a zidit noă. ⁶Iar Iisus mergea cu dînsii, și nefiind el departe de casă, a trimis la dînsul sutașul prietenî grăind lui: Dîmne, nu te osteni; că nu sunt vrednic ca să intri supt acoperimîntul meu. ⁷Pentru aceea nici pre mine nu m'am socotit a fi vrednic a veni către tine; ci dî cu cuvîntul, și se va tămădui sluga mea. ⁸Că și eu sunt om rînduit supt dregătorie, avînd sub sine mî slujitori, și dîc acestuia: mergi, și merge; și altuia: vin'o, și vine; și slugii mele: fă acêsta și face. ⁹Iar Iisus auzind acestea, s'a minunat de el, și, întorcîndu se, a dîs poporului carele mergea după dînsul, grăiesc vouă: Că nici întru Israel n'am aflat atîta credință. ¹⁰Și întorcîndu-se trimișii a casă, au aflat pre sluga cea bolnavă sănătôsă. ¹¹Și a fost după acestea, mergea într'o cetate ce se cheama Nain, și împreună cu dînsul mergea ucenicii lui mulți și popor mult. ¹²Iar dacă s'au a propiat cătră pîrta cetăței, iată scoteau pre un

mort, fiul unul născut al maiceî sale, și aceea era vîduvă, și popor mult cu dînsa din cetate. ¹³Și vîdînd'o pre dînsa Domnul, i- s'a făcut milă de ea, și a dîs ei: nu plînge. ¹⁴Și, apropiindu-se, s'a atins de pat, (iar cei ce-l ducea au stătut) și a dîs: Tînrule, ție grăesc, scôlă-te. ¹⁵Și a ședut drept mortul și a început a grăi, și l'a dat pre el maiceî lui. ¹⁶Și a luat frica pre toți, și măriau pre Dumneđu grăind: că prooroc mare s'a sculat între noi; și cum că a cercetat Dumneđu pre poporul sôu.

¹⁷Și a eșit cuvîntul acesta de el în totă Iudeea și în totă laturea. ¹⁸Și au vestit lui Ioan ucenicii lui de tôte acestea. ¹⁹Și chemând Ioan pre două ore-carî din ucenicii sôî, i-a trimes către Iisus dîcînd: Tu ești cela ce vine? Sau pre altul să așteptăm? ²⁰Și, venind către el bărbații aceia, au dîs: Ioan Botezătorul ne-a trimes pre noi către tine dîcînd: Tu ești cela ce vine? Sau pre altul să așteptăm? ²¹(Și într'acel ceas a tămăduit pre mulți de bôle, și de rănî, și de duhuri rele, și a dat vedere multor orbî). ²²Și rîspundînd Iisus a dîs lor: Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați vîdut și ați audit; că orbî vîd, șchiopi umblă, leproși se curățesc, surdî aud, morșii se scôlă,

săracilor bine se vestesc. ²³Și fericit este cel ce nu se va smînti întru mine. ²⁴Iar dacă s'au dus vestitorii lui Ioan, au început a grăi către popore de Ioan: Ce ați eșit în pustie să vedeți? Au trestie clătî de vînt? ²⁵Dar ce ați eșit să vedeți? Au om îmbrăcat în haine moi? Iată cei ce sunt în haine scumpe și petrec întru desfătare, în casele împărătescî sunt. ²⁷Dar ce ați eșit să vedeți? Au prooroc? Adevăr grăesc vouă, și mai mult de cât prooroc. ²⁷Acesta este de carele este scris: Iată eu trimet îngerul meu înaintea feții tale, carele va gătî calea ta înaintea ta. ²⁸Că dîc vouă: Mai mare prooroc între cei născuți din mueri de cât Ioan Botezătorul niminea nu este; iar cel mai mic întru împărăția lui Dumneđu mai mare de cât el este. ²⁹Și tot poporul auzind, drept a făcut pre Dumneđu, botezându-se cu botezul lui Ioan. ³⁰Iar fariseii și legiuitorii au lepădat de la sine statul lui Dumneđu, nebotezându se dela dînsul.

³¹Deci cu cine voiă ase-măna pre ômenii neamului acestuia? Și cu cine sunt asemenea? ³²Asemenea sunt cu copii ce șed în tîrg, și strigă unii către alții și dîc: Flucrat'am vouă și n'ați jucat; cântat'am de jale vouă și n'ați plâns. ³³Că a venit Ioan

Botezătorul, nici pîne mîncînd nici vin bînd, și dîceți: drac are. ³⁴A venit Fiul omului mîncînd și bînd, și dîceți: iată om mîncător și bîutor de vin, prieten vameșilor și pîcătoșilor. ³⁵Și s'a îndreptat înțelepciunea de la toți fii sôî.

³⁶Și-l ruga pre el ôre-carele din farisei ca să mîncînce cu el; și intrînd în casa fariseului a ședut. ³⁷Și iată o mîiere din cetate, care era pîcătôsă, înțelegînd că șade în casa fariseului, aducînd un alabastru cu mir, ³⁸Și stînd lîngă picîôrele lui dinapoi, plîngînd a început a uda picîôrele lui cu lacrimi, și cu perii capului sôu le ștergea, și săruta picîôrele lui, și le ungea cu mir. ³⁹Iar vîdînd fariseul, carele chemase pre el, a dîs întru sine grăind: Acesta, de ar fi prooroc, ar sci cine și ce fel-de mîiere este ceea ce se a tînge de el, că este pîcătôsă. ⁴⁰Și rîspundînd Iisus a dîs către el: Simone, am ôre-ce să'ți dîc; iar el a dîs: Invîțătorule, dî. ⁴¹Două dă-tornici erau ôre-căruia cămătarnic: unul era dator cu cinci sute de dinari; iar celălalt cu cinci-deci. ⁴²Și neavînd ei cu ce plăti, amîndurora le-a dăruit. Decî carele dintr'înșii, spune-mî, mai mult va iubi pre el? ⁴³Iar Simon rîspundînd a dîs: socotesc că a

cela căruia i-a dăruit mai mult; iar el ȋs lui: Drept ai judecat. ⁴⁴ Și, întorcându-se către mulere, a ȋs lui Simon: Veȋi pre acēstă mulere? Am intrat în casa ta, apă pre picióarele mele n'ai dat; iar acēsta cu lacrimi mi-a udat picióarele mele, și le-a șters cu pērul capului sēu. ⁴⁵ Sărutare mie nu 'mi-ai dat; iar acēsta de când am intrat, n'a încetat sărutându-mi picióarele mele. ⁴⁶ Cu unt-de-lemn capul meū nu l'ai uns;

iar acēsta cu mir a uns picióarele mele. ⁴⁷ Pentru aceea grăesc ȋie: Iartă-se păcatele ei cele multe, că a iubit mult; iar cui se iartă puțin, iubesc mai puțin. ⁴⁸ Și a ȋs ei: Iartă-ȋi-se păcatele tale. ⁴⁹ Și a început cei ce ședeau cu dēnsul a grăi intru sine: Cine este acesta care lărtă și păcatele? ⁵⁰ Și a ȋs către mulere: Credinȋa ta te-a mântuit, mergi în pace.

CAP VIII.

Pentru pilda semēnătorului; pentru muma și fraȋi lui Iisus, când voiaū să-l vadă pre el; pentru certarea apelor și pentru legheon; pentru fata māt morelui sinagogei; pentru mulereea ceea ce-ȋ curgea sânge.

¹ Și a fost după acēsta și el umbla prin cetăȋi și prin sate, propovăduia și bine-vestind împărăȋia lui Dumneȋeū și cei doui-spre-dece cu dēnsul, ² Și nisce muleri, cari erau tāmăduite de duhuri rele și de bóle: Maria, ce se chiea Magdalina, dintru care eșise șapte draci, ³ Și Ioana mulereea lui Huza, ispravnicul lui Irod, și Susana și altele multe, cari slujiau lui din avuȋiile sale. ⁴ Și adunându-se popor mult, și cei de prin cetăȋi viind către dēnsul, a ȋs prin pildă:

⁵ Eșit'a semēnătorul să semene semēnȋa sa; semēnând el, una a cădūt lângă cale și s'a călcat și pāsēriile cerului o a māncat. ⁶ Și alta a cădūt pe piatră, și, dacă a rēsărit, s'a uscat, pentru că n'avea umeȋelă. ⁷ Și alta a cădūt în mijlocul spinilor, și crescēnd spinii, o au înecat pre ea. ⁸ Și alta a cădūt pre pāmīnt bun, și rēsărind a făcut rod însutit. Acestea grāind striga: Cela ce are urechi de audīt audă. ⁹ Și l'a întrebat pre el ucenicii lui ȋicēnd: Ce este pilda acēsta?

¹⁰ Iar el a ȋs: Vouē este dat a sci tainele împărăȋiei lui Dumneȋeū, iar celor-lalȋi în pilde; ca vedēnd să nu vadă, și audīnd să nu înȋelōgă. ¹¹ Iar pilda este acēsta: Semēnȋa este cuvīntul lui Dumneȋeū. ¹² Iar cei de lângă cale sunt cei ce aud; apoi vine diavolul și iea cuvīntul din inima lor, ca nu cum-va credēnd să se mântuiască. ¹³ Iar cei de pre piatră sunt cari, când aud, cu bucurie primesc cuvīntul; și aceștia rădăcină n'au, cari până la o vreme cred, și în vreme de ispită se lepădă. ¹⁴ Iar cea ce a cădūt în spinii, aceștia sunt cari au audīt, și de griȋi, și de bogăȋii, și după dulceȋile vieȋei aceștia umblānd, se înneacă și nu sē-vīrșesc ródă. ¹⁵ Iar cea de pe pāmīnt bun, aceștia sunt cari cu inimă bună și curată audīnd cuvīntul îl ȋin și fac ródă intru răbdare. Acestea ȋicēnd striga: Cela ce are urechi de audīt, audă.

¹⁶ Și nimenea aprīndēnd lumina o acoperă pre dēnsa cu vas, sau o pune sub pat ei o pune în sfeșnic, ca să vadă cei ce intră lumina. ¹⁷ Că nu este lucru de taină carele să nu se arate, nici lucru ascuns, carele să nu se cunōscă, și intru arătare să vie. ¹⁸ Decī vedeȋi cum audīȋi; că cela ce are se va da lui, și cela ce n'are, și

ce i se pare că are se va lua de la dēnsul. ¹⁹ Și a venit către dēnsul muma lui și fraȋi lui, și nu puteau să vorbēscă cu dēnsul pentru popor. ²⁰ Și a spus lui ȋicēnd: Muma ta și fraȋi tēi stau afară vrēnd să te vadă pre tine. ²¹ Iar el rēspondēnd a ȋs către dēnsul: Muma mea și fraȋi mei sunt aceștia cari aud cuvīntul lui Dumneȋeū și-l fac pre dēnsul.

²² Și a fost într'una din ȋile, și el a intrat în corabie și ucenicii lui, și a ȋs către ei: Să trecem de cea parte de mare, și s'au dus. ²³ Iar mergēnd ei cu corabia a adormit el, și s'a pogorīt viitor de vīnt în mare, și se umplea și se primeȋduia. ²⁴ Și apropiīndu-se l'au deșteptat pre dēnsul, grāind: Invēȋătorule, invēȋătorule! perim; iar el sculāndu-se a certat vīntul, și valul apei și a încetat, și s'a făcut liniște. ²⁵ Și a ȋs către ei? Unde este credinȋa vōstră? Iar ei spāimīntāndu-se s'au mirat, grāind unul către altul: Cine este acesta? că și vīnturilor și apei poruncesce, și-l ascultă pre dēnsul.

²⁶ Și a venit cu corabia în laturea Gadarenilor, care este de cea parte de Galileea. ²⁷ Și eșīnd el la uscat, l'a întâmpīnat pre el un om órecarele din cetate, carele avea draci de mulȋi ani; și în haină

nu se îmbrăca, și în casă nu petrecea, ci în morminturi. ²⁸ Iar vădend pre Iisus și strigând, a cădut înaintea lui, și cu glas mare a dis: Ce este mie și ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu celui prea înalt? Rogu-te, nu mă munci pre mine. ²⁹ (Că poruncia duhului celui necurat să iasă din omul acela, că de mulți ani îl răpise pre dēnsul, și se lega cu lanțuri de fier și cu obeți, păzindu-se; și sfărâmand legăturile se gonja de dracul prin pustii). ³⁰ Și l'a întrebat pre el Iisus, grăind: Cum îți este numele? Iar el a dis: legheon, că draci mulți intrase într'ēnsul. ³¹ Și îl rugău pre el, ca să nu porunciască lor sa mērgă întru adânc. ³² Și era acolo o turmă de porci mulți, ce se páscea în munte, și-l rugău pre el, să le dea voe lor să intre într'īnșii, și le-a dat lor voie. ³³ Și eșind draci din om au intrat în porci; și s'a pornit turma de pre țermuri în mare, și s'a înecat; ³⁴ Iar păstorii vădend ceea ce se făcuse au fugit; și au spus în cetate și prin sate. ³⁵ Și au eșit să vadă ceea ce s'a făcut; și au venit la Iisus, și au aflat pre omul dintru carele eșise draci, îmbrăcat și întreg la minte, ședend lângă piciorele lui Iisus, și s'au temut. ³⁶ Și le-au spus lor și cei ce văduse, cum s'a

mântuit cel îndrăcit. ³⁷ Și l'a rugat pre dēnsul tot poporul ținutului Gadarenilor, să se dueă de la dēnsii, că erau cuprinși de o mare frică; iar el intrând în corabie s'a întors. ³⁸ Iar bărbatul dintru carele eșise draci ruga pre el ca să fie cu dēnsul; iar Iisus l'a slobođit pre el grăind: ³⁹ Întorce-te în casa ta și povestescă câte ți-a făcut ție Dumnezeu; și s'a dus propovăduind prin totă cetatea, câte i-a făcut Iisus lui.

⁴⁰ Și a fost când s'a întors Iisus, l'a primit pre el poporul, că toți îl așteptau pre el. ⁴¹ Și iată a venit un om, căruia îi era numele Iair, și acesta era mai marele sinagogei; și, cădend la piciorele lui Iisus îl rugă pre el, ca să intre în casa lui. ⁴² Că avea o fiică una născută ca de doi-spre-dece ani, și aceia muria; iar când mergea el îl impresurau popórele. ⁴³ Și o muiere fiind în curgerea sângelui de doi-spre-dece ani, care cheltuisse la doctori totă avuția sa, și nici de la unul n'a putut să se vindece. ⁴⁴ Apropiindu-se dinapoī s'a atins de póla hainei lui; și îndată și-a stătit curgerea sângelui ei. ⁴⁵ Și a dis Iisus: Cine este cel ce s'a atins de mine? Iar, lepădându-se toți, a dis, Petru și cei ce erau cu el: Învătătorule, popórele te îmbuldesc și te strîmtoază, și

dicī: Cine este cel ce s'a atins de mine? ⁴⁶ Iar Iisus a dis: S'a atins de mine óre-cine; că am cunoscut puterea care a eșit din mine. ⁴⁷ Iar vădend muierea că nu s'a ascuns, a venit tremurând și cădend înaintea lui, i-a spus lui înaintea a tot poporul, pentru care pricină s'a atins de el, și cum că s'a tămăduit îndată. ⁴⁸ Iar el i-a dis ei: Indrăsnesce, fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace). ⁴⁹ Încă grăind el, vine óre-carele de la mai marele sinagogei grăind lui: că a murit fiica ta; nu supăra pre învățătorul. ⁵⁰ Iar Iisus auđind, a răspuns lui grăind: Nu te teme; crede

numai și se va mântui. ⁵¹ Iar intrând în casă, nu a lăsat nici pre unul să intre, fără numai pe Petru, și pe Iacob, și pre Ioan, și pre tatăl feciórei, și pre muma ei. ⁵² Și plângeau toți și se tânguiau de dēnsa. Iar el a dis: Nu plângeți, n'a murit, ci dorme. ⁵³ Și își rîdea de dēnsul, sciind că a murit. ⁵⁴ Iar el scotend pre toți afară, și apucând'o de mână a strigat grăind: Fecióră, scólă-te. ⁵⁵ Și s'a întors duhul ei și a înviat îndată; și a poruncit să-i dea ei să mănânce. ⁵⁶ Și s'au spăimintat părinții ei. Iar el a poruncit lor să nu spue nimēnuī ceea ce se făcuse.

CAP. IX.

Pentru trimeterea celor două-spre-dece Apostoli la propovăduire; pentru Irod când a auđit de Iisus; pentru cele cinci pâini și două pesci; pentru întrebarea Domnului; pentru lepădarea de sine și luarea crucei lui Christos; pentru schimbarea la față a lui Christos; pentru cel lunatic; pentru cei ce socotiau între sine, cine ar fi mai mare; pentru cel ce s'a oprit de ucenici să nu scótă draci; pentru a nu cere pedépsă asupra celor ce nu i-au primit pre dēnsii; pentru cel ce nu i s'a dat voie să mērgă după Iisus.

¹ Și chemând pe cei două-spre-dece, le-a dat lor putere și stăpânire preste toți draci și a vindeca bólele. ² Și i-a trimes pre dēnsii să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să tămăduiască pre

cei bolnavi. ³ Și a dis către dēnsii: Nimic să nu luați pre cale, nici toiag, nici traistă, nici pâine, nici argint, nici câte două haine să aveți. ⁴ Și orī în care casă veți intra, acolo să petreceți, și de

acolo să eșiți. ⁵ Și ori câți nu vă vor primi pre voi, eșind din cetatea aceea, și praful de pre picioarele vóstre scuturați întru mărturie asupra lor. ⁶ Și eșind umblau prin sate, bine-vestind și tămăduind pretutindenea.

⁷ Și audind Irod, cel a patra parte stăpânitor, toate cele ce se făcea de el, și nu se pricepea, pentru că unii diceau, că Ioan s'a sculat din morți. ⁸ Iar alții, că Ilie s'a arătat; iar alții, că un prooroc din cei de demult a înviat. ⁹ Și așis Irod: Pre Ioan eu l'am tăiat, dar acesta cine este, de carele eu aud unele ca acestea? Și căuta să-l vadă pre el. ¹⁰ Și, întorcându-se apostolii, au spus lui toate câte au făcut, și luându-i pre dânsii s'au dus deosebi în loc pustiū al cetăței ce se chiamă Vitsaida. ¹¹ Iar popóarele înțelegând au mers după dânsul, și primindu-i pre dânsii, le grăia lor de împărăția lui Dumneđeū și precei ceaveau trebuință de tămăduire îi vindeca. Iar ziua a început a se pleca.

¹² Și viind cei douăspredece au șis lui: Slobozesce popóarele, ca mergând în satele și orașele cele de prin prejur să găzduiască și să-și afle hrană, că aicea suntem în loc pustiū. ¹³ Și așis către dânsii: Dați-le lor voi să mănânce; iar ei au șis: Nu este

la noi mai mult de cât cinci pâni și două pesci; fără de cât să ne ducem noi, și să cumpărăm la tot poporul aceste bucate. ¹⁴ (Că era ca cinci-mii de bărbați); și așis către ucenicii săi: Pune-ți pre dânsii cete câte cinci-deci. ¹⁵ Și au făcut așa, și i-au aședat pre toți. ¹⁶ Deci luând cele cinci pâni și două pesci, căutând la cer, le-a binecuvântat și le-a frînt și le-a dat ucenicilor să le pue înaintea poporului. ¹⁷ Și au mâncat și s'au săturat toți. Si au luat ceea ce prisosisse lor douăspredece coșuri de sfărâmituri.

¹⁸ Și a fost când se ruga el deosebi, era cu dânsul ucenicii lui, și i-a întrebat pe dânsii dicend: ¹⁹ Cine-mi dic popóarele că sunt? Iar ei răspundend au șis: Ioan Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții că prooroc óre-carele din cei de demult a înviat. ²⁰ Și le așis lor: Dar voi cine imi diceți că sunt? Iar Petru răspundend a șis: Christosul lui Dumneđeū. Iar dojenind pre dânsii le-a poruncit nimenui să nu spue acésta dicend: ²² Că se cade Fiului omului multea pătimi și a se defăima de bătrîni și de arhierei și de cărturari, și a se omori, și a treia di a învia.

²³ Și grăia către toți: Ori cine va voi să vie după mine să se lepede de sine și să-și

iea crucea sa în toate dîlele, și să-mi urmeze mie. ²⁴ Că cine va voi să-și mântuiască sufletul său perde-l va pre el; iar cine-și va perde sufletul său pentru mine, acesta îl va mântui pre dânsul. ²⁵ Că ce folos este omului de va dobândi lumea totă, iar pe sine se va perde, sau se va păgubi? ²⁶ Că ori-cine se va rușina de mine și de cuvintele mele, de acesta Fiul omului se va rușina, când va veni întru mărirea sa și a Tatălui și a sântilor îngeri. ²⁷ Și vă grăesc vouă cu adevărat: Sunt unii din cei ce stau aicea, cari nu vor gusta morțe, până când nu vor vedea împărăția lui Dumneđeū. ²⁸ Și a fost după cuvintele acestea ca la opt dîle, și luând pre Petru și pre Ioan și pre Iacob, s'a suīt în munte să se róge. ²⁹ Și s'a făcut când se ruga el, chipul feței lui altul și îmbrăcăminte de albă strălucind. ³⁰ Și iată două bărbați vorbeau cu dânsul, cari erau Moise și Ilie. ³¹ Cari, arătându-se în mărirea, grăia de eșirea lui, care vrea să oplinească în Ierusalim. ³² Iar Petru și cei ce erau cu dânsul erau îngreuiati de somn, și, deșteptându-se, au vădu mărirea lui și pre cei două bărbați, stând împreună cu dânsul. ³³ Și a fost când s'au despărțit de ei de la dânsul, așis Petru către Iisus:

Invetătorule, bine este noă a fi aicea, și să facem trei colibi: una ție, una lui Moise, și una lui Ilie, nesciind ce grăia. ³⁴ Si acestea grăind el s'a făcut nor și i-a umbrit pre dânsii; și s'au spăimîntat când au intrat ei în nor. Și glas a fost din nor dicend: ³⁵ Acesta este Fiul meu cel iubit, pre acesta să ascultați. ³⁶ Și după ce a fost glasul, s'a aflat Iisus singur; și ei au tăcut, și nimenui n'au spus în dîlele acelea nimic din cele ce văduse.

³⁷ Și a fost a doua di poróindu-se ei din munte, l'a întimpinat pre el popor mult. ³⁸ Și iată un bărbat din popor a strigat grăind: Invetătorule, rogu-te, caută spre fiul meu, că unul născut imi este mie. ³⁹ Și iată duh îl apucă pre el, și de năprasna strigă, și-l sdobesce pre el cu spumă și abia se duce de la el, sfărâmându-l pre el. ⁴⁰ Și m'am rugat ucenicilor tēi ca să-l scōtă, și n'au putut. ⁴¹ Iar Iisus răspundend a șis: O, neam necredincios și îndărătnic! până când voi fi cu voi și voi suferi pre voi? Adu-mi pre fiul tēu aici. ⁴² Și încă apropiindu-se el, l'au trântit pre el dracul și l'au scuturat; iar Iisus a certat pre duhul cel necurat și a tămăduit copilul, și l'a dat tatălui său. ⁴³ Și se spăimîntau toți de mărirea lui Dum-

nece. Și mirându se toți de de toate care a făcut Iisus, a dis către ucenicii săi: ⁴⁴Pu-neți-vă în urechile voastre cuvintele acestea, că Fiul omului va să se dea în mâinile oamenilor. ⁴⁵Iar ei nu înțelegeau cuvântul acesta, și era acoperit de cârmă dânsul, ca să nu-l priceapă; și se temeau să-l întrebe pre el de cuvântul acesta. ⁴⁶Și a intrat gând întru dânsul: Cine ar fi dintru ei mai mare? ⁴⁷Iar Iisus știind gândul inimii lor, luând un prunc l-a pus pre el lângă sine. ⁴⁸Și a dis lor: Ori-cine va primi pruncul acesta în numele meu, pre mine mă primesce; și ori-cine mă va primi pre mine primesce pre cela ce m'at rimes pre mine. Că cela ce este mai mic între voi toți, acesta va fi mare.

⁴⁹Iar Ioan răspundând a dis: Învățătorule, am vedut pre oare-carele cu numele tău scoțând draci, și l'am oprit pre el, că nu umblă pre urma ta cu noi. ⁵⁰Și a dis către el Iisus: Nu-l opriți că cel ce nu este împotriva noastră pentru noi este.

⁵¹Și a fost când s'a împlinit zilele Înălțării lui, și el și-a întărit fața ca să meargă în Ierusalim. ⁵²Și a trimes vestitori înaintea feței sale, și mergând a intrat într'un oraș al Samarinenilor, ca să-i

gătiască lui. ⁵³Și nu l'a primit pre dânsul, că fața lui era mergând în Ierusalim.

⁵⁴Și vedând ucenicii lui, Iacob și Ioan, a dis: Dânsule, voesci să dicem să se pogore foc din cer și să-i mistuiască pre ei, precum și Ilie a făcut? ⁵⁵Iar Iisus, întorcându-se, l-a certat pre dânsii și a dis: Nu știți ai căruia duh sunteți voi? ⁵⁶Că Fiul omului n'a venit să piardă suflete oamenesci, ci să mântuiască. Și a mers într'alt sat.

Și a fost când mergea el pre cale, a dis ôre-cine către el: Dânsule, voi să merg după tine ori-unde vei merge. ⁵⁸Și a dis Iisus lui: Vulpile au vizunii și paserile cerului cuiburi, iar Fiul omului n'are unde să-și plece capul. ⁵⁹Și a dis către altul: Vino după mine; iar el a dis: Dânsule, dă-mi voie întâi să merg să îngrop pre tatăl meu. ⁶⁰Iar Iisus a dis lui: Lasă morții să-și îngrope pre morții lor; iar tu mergi de vestesc împărăția lui Dumnezeu. ⁶¹Și a dis și altul: Voi să merg după tine, Dânsule; dar întâi dă-mi voe să tocmesc cele ce sunt în casa mea. ⁶²Iar Iisus a dis către el: Niminea puindu-și mâna lui pre plug și căutând înapoi, este îndreptat întru împărăția lui Dumnezeu.

CAP. X.

Pentru cei șapte-deci de Apostoli, cari i-au arătat Domnul; pentru legiutorul carele a întrebat pre Iisus ce bine ar face; pentru cel ce a căzut în tâlhari; pentru Marta și Maria sora ei.

¹Iar după acestea a arătat Domnul și pre alți șapte-deci, și i-a trimes pre dânsii câte două înaintea feței sale, întru tot orașul și locul, unde vrea el să meargă. ²Și dicea către dânsii: Secerișul este mult, iar lucrătorii puțin; deci rugați pre Domnul secerișului, ca să scotă lucrători la secerișul său. ³Mergeți, iată eu vă trimet pre voi, ca mieii în mijlocul lupilor. ⁴Să nu purtați pungă, nici traistă, nici încălțaminte; și pre nimenea să nu întrebați de sănătate în cale. ⁵Și ori în care casă veți intra, întâi diceți: Pace casei acesteia. ⁶Și de va fi acolo fiul păcii, se va odihni preste dânsul pacea voastră; iar de nu, la voi se va întorce. ⁷Și întru aceeași casă petreceți, mâncând și bând cele de la dânsii; că vrednic este lucrătorul de plata sa. Să nu vă mutați casă în casă. ⁸Și ori în care cetate veți intra și veți primi pre voi, mâncați cele ce se vor pune înaintea voastră. ⁹Și tîmăduiți bolnavii cari vor fi într'însa, și grați lor: S'a apropiat spre voi împărăția lui Dumnezeu.

¹⁰Iar ori în care cetate veți intra și nu veți primi pre voi, esind la ulițele ei cele late diceți: ¹¹Și praful ce s'a lipit de noi din cetatea voastră îl scuturăm voue. Însă acesta să știți, că s'a apropiat spre voi împărăția lui Dumnezeu. ¹²Grăesc voue: Că mai ușor va fi Sodomului în ziua acea de cât cetății aceea. ¹³Vai ție, Horazine, vai ție, Vitsaido, că de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon puterile care s'au făcut întru voi, de mult în sac și în cenușe ședând s'ar fi pocăit. ¹⁴Însă Tirului și Sidonului mai ușor va fi la judecată de cât voue. ¹⁵Și tu, Capernaume, carele până la cer te-ai înălțat, până la iad te vei pogori.

¹⁶Cela ce ascultă pre voi, pre mine ascultă; și cela ce se lepădă de voi de mine se lepădă. Iar cela ce se lepădă de mine, se lepădă de cela ce m'a trimes pre mine. ¹⁷Și s'au întors cei șapte-deci cu bucurie dicând: Dânsule și draci se pleacă noă întru numele tău. ¹⁸Și a dis lor: Vedut-am pre Satana ca un fulger din cer cădând. ¹⁹Iată

daŭ vouă stăpânire, să călcați preste șerpî, și preste scorpi, și preste totă puterea vrăjmașului; și nimic pre voi nu vë va vătămă. ²⁰ Însă pentru acêsta nu vë bucurați, căci duhurile se plăcă vouă, ci vë bucurați mai virtos, că numele vōstre s'au scris în ceriuri. ²¹ Intr'acest ceas s'a bucurat cu duhul Iisus și a ȑis: Mărturisescumă ție, Părinte, Dōmne al cerului și al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pre ele pruncilor; adevărat, Părinte, că așa a fost buna-voință înaintea ta.

²² Și, întorcēndu-se către ucenicii sēi, a ȑis: Tōte îmi sunt date mie de la Tatăl meu, și nimenea nu scie cine este Fiiul, fără numai Tatăl; și cine este Tatăl, fără numai Fiiul, și căruia va voi Fiiul să-l descopere. ²³ Și, întorcēndu-se către ucenicii deosebi, a ȑis: Fericiți ochii cari vēd cele ce voi vedeți. ²⁴ Că grăsece vouă: Că mulți prooroci și împărați au voit să vadă cele ce vedeți voi și n'au vēdut, și să audă cele ce auziți voi și n'au auzit. ²⁵ Și iată un legiutor s'a sculat ispitindu-l pre el și ȑicēnd: Învēțătorule, ce voiū face să moștenesc viața cea vecinică? ²⁶ Iar el a ȑis: În lege ce este scris? Cum citești? ²⁷ Iar el rēspundēnd

a ȑis: Să iubesci pre Domnul Dumnezeuul tēu dintōtă inima ta, și din tot sufletul tēu, și din tōte virtutea ta, și din tot eugetul tēu, și pre aprōpele tēu ca însuți pre tine. ²⁸ Și a ȑis lui: Drept ai rēspuns; acēsta fă și vei fi viu. ²⁹ Iar el, vrōnd să se îndrepteze pe sine, a ȑis către Iisus: și cine este aprōpele meu? ³⁰ Iar Iisus rēspundēnd a ȑis: Un om ȑre-carele se pogorîa din Ierusalim în Ierihon, și a cădut în tâlhari, cari desbrăcāndu-l pre el și rānindu-l s'au dus lāsāndu-l abia viu. ³¹ Și după întimplare un preot se pogora pre calca acea; și vēdēnd-l pre dēnsul a trecut pre alătura. ³² Așijderea și un levit, fiind la acel loc, viind și vēdēndu-l pre el, a trecut pre alătura. ³³ Iar un Samarinean mergēnd pre cale a venit la el, și, vēdēndu-l, i s'a făcut milă. ³⁴ Și apropiindu-se a legat ranele lui turnānd unt-de-lemn și vin; și puindu-l pre dobitoecul lui l'a dus la o casă de ȑspeți, și a purtat grija de el. ³⁵ Și a doua ȑi eșind și scotēnd două dinari a dat gazdei și a ȑis lui: Pȑrtă grija de dēnsul, și ori-ce vei mai cheltui, eū când mē voiū întȑorce voiū da ȑie. ³⁶ Decī carele dintru acei trei ȑi se pare a fi de aprōpe celui ce căduse în tâlhari? ³⁷ Iar el a ȑis: Cea ce a făcut milă cu

dēnsul. Iar Iisus a ȑis lui: Mergi de fă și tu asemenea. ³⁸ Și a fost cānd se duceaū ei și el a intrat într'un sat; iar o mulere, numele ei Marta, l'a primit pre el în casa sa. ³⁹ Și aceea avea o soră, ce se chema Maria, care se ȑdēnd lāngă picioarele lui Iisus asculta cuvintele lui. ⁴⁰ Iar Marta se silia spre multă

slujbă, și stānd a ȑis: Dōmne, aū nu socotesci că soru-mea singurā m'alāsāt să slujesc? Ci ȑi ei ca să-mi ajute. ⁴¹ Și rēspundēnd Iisus a ȑis ei: Marto, Marto, te grijesci și spre multete silești. ⁴² Ci un lucru trebuesce. Iar Maria partea cea bună și-a ales care nu se va lua de la dēnsa.

CAP. XI.

Pentru rugăciune; pentru aceea că cel ce va cere va lua; pentru cel ce avea drac mut; pentru mulerece ce a rădăcinat glas din popor; pentru cei ce cereau semn din cer; pentru fariseul cel ce a chiebat pre Iisus; pentru ticăloșirea legiutorilor.

¹ Și a fost cānd era el la un loc rugāndu-se, după ce a încetat, a ȑis unul din ucenicii lui către dēnsul: Dōmne, învață-ne pre noi să nerugăm, precum și Ioan a învățat pre ucenicii sēi. ² Și le-a ȑis lor: Când vē rugați ȑiceți: Tatăl nostru carele ești în cer sântiască-se numele tēu; vie împărăția ta; fie voia ta, precum în cer și pre pămînt. ³ Pāinea nōstră cea spre ființă dā-ne-o nouă în tōte zilele. ⁴ Și ne iartă nōc pēcatele nōstre, că și noi iertăm tuturor celor ce sunt datorî nouă și nu ne duce pre noi întru ispită, ci ne izbăvesce de cel viclean. ⁵ Și a ȑis către

ei: Cine dintre voi are prieten și va merge către dēnsul la miezul nopței și va ȑice lui: Prietene, dā-mi împrumut treipāini, ⁶ Că a venit din cale un prieten la mine și n'am ce pune înaintea lui. ⁷ Și acela rēspundēnd din lăuntru va ȑice: Nu-mi face ostencă; acum ușa s'a încuiat și copiii mei sunt în așternut cu mine; nu pot să mē scol să-ȑi dāu ȑie. ⁸ Grăsece vouă, măcar de nu i-ar da lui sculāndu-se, pentru căci este lui prieten, dar pentru obrāznicia lui sculāndu-se, va da lui cāte-i trebuie.

⁹ Și eū ȑic vouă: Cereți și se va da vouă; căutați și veți

afla; bateți și se va deschide vouă. ¹⁰ Că tot cela ce cere va lua; și cela ce caută va afla; și celui ce bate i-se va deschide. ¹¹ Și la carele tată dintru voi, de va cere fiul pâine, au dără piatră îi va da lui? sau pesce, au dără în loc de pesce, șerpeii vada lui? ¹² Sau de va cere ou, au îi va da lui scorpie? ¹³ Deci dacă voi fiind răi știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cut mai virtos Tatăl cel din cer va da duh sânt celor ce cer de la dânsul.

¹⁴ Și era scotând un drac, și acela era mut, și a fost după ce a eșit dracul, a grăit mutul, și s'au mirat poporele. ¹⁵ Iar ôre-carii dintr'înșii diceau: Că cu Beelzebul, domnul dracilor, scôte dracii. ¹⁶ Iar alții ispitindu-l cereau de la dânsul semn din cer. ¹⁷ Iar el sciind gândurile lor a dis lor: Tota împărăția ce s'a împerechiat, întru sine se pus-tiesce, și casă preste casa ca-de. ¹⁸ Deci și satana dacă s'a împerechiat între sine, cum va sta împărăția lui? Că diceți cum că cu Beelzebul scot eu dracii. ¹⁹ Iar dacă eu cu Beelzebul scot draci, feciorii voștri cu cine scot? Pentru a cêsta ei vor fi vouă judecători. ²⁰ Iar dacă eu cu degetul lui Dumnezeu scot draci, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu. ²¹ Când cel tare într'armat fiind păzesce cur-

tea sa, în pace sunt averile lui. ²² Iar când va veni cel mai tare de cât dânsul și-l va birui pre el, iea toate armele lui, întru care se nădăjduia și împărtesce prădile lui.

²³ Cela ce nu este cu mine împotriva mea este; și cela ce nu adună cu mine risipisce. ²⁴ Când duhul cel necurat va eși din om, umblă prin locuri fără de apă, căutându-și odihnă și neaflând, dice: Mă voi întorce în casa mea de unde am eșit. ²⁵ Și viind, o află măturată și împodobită. ²⁶ Atunci merge și ia alte șapte duhuri mai rele de cât sine, și intrând locu-esc acolo; și se fac cele de pre urmă ale omului aceluia mai rele de cât cele d'întăi. ²⁷ Și a fost când dicea le acestea, ridicând o mulere glas din popor a dis lui: Fericit este pântecul care te-a purtat și țitele care ai supt. ²⁸ Iar el a dis: Adevărat, fericiți cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l pădesc pre el.

²⁹ Iar adunându-se poporele, a început a dice: Neamul acesta vicleane ste, semn cere și semn nu se va da lui, fără numai semnul lui Iona proorocul. ³⁰ Că precum a fost Iona semn Ninevitinilor, așa va fi și Fiul omului la neamul acesta. ³¹ Împărăteasa de la austru se va scula la judecată cu bărbații neamului acestuia și-i va osândi

pre ei; că au venit de la marginile pământului, să audă înțelepciunea lui Solomon, iată mai mult de cât Solomon aicea. ³² Bărbații de la Ninevea se vor scula la judecată cu neamul acesta, și-l vor osândi pre el, căci ei s'au pocăit pentru propovăduirea lui Ioan; și mai mult de cât Iona aicea. ³³ Nimenea aprindând lumina o pune întru ascuns, nici sub obroc ci în sfeșnic, ca cei ce intră să vadă lumina.

³⁴ Lumina trupului este ochiul; deci când va fi ochiul tău curat, tot trupul va fi luminat; iar când va fi rău, și trupul tău întunecat va fi. ³⁵ Drept aceea socotesce ca lumina care este întru tine, să nu fie întuneric. ³⁶ Deci dacă trupul tău va fi tot luminat, ne-având vre-o parte întunecată, va fi lumina tot; ca și când lumina cu strălucirea te luminează. ³⁷ Iar când grăia îl ruga pre dânsul un fariseu ca sa prânziască la el, și intrând a ședut. ³⁸ Iar fariseul vădând s'a mirat că nu s'a spălat întâi înainte de prânz. ³⁹ Iar Domnul a dis către dânsul: Acum voi farisei partea cea din afară a paharului și a blidului curățiți; iar cea din lăuntru vostru este plină de răpire și de vicleșug. ⁴⁰ Nebunilor, au nu cela ce a făcut cea din afară, a făcut și cea

din lăuntru? ⁴¹ Însă cele ce sunt la voi dați-le milostenie; și iată toate vor fi vouă curate.

⁴² Și vai vouă fariseilor, că zăciuți izma și ruta și toate verdețurile, și treceți judecata și dragostea lui Dumnezeu; acestea se cădea a le face și acelea a nu le lăsa. ⁴³ Vai vouă, fariseilor, că iubiți scaunele cele mai de sus în sinagoge și închinăciunile prin târguri. ⁴⁴ Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fătarnici, că sunteți ca morminturile cele ce nu se ved, și ômenii ce umblă deasupra lor nu le știu. ⁴⁵ Și răspundând unul din legiuitori, a dis lui: Învățătorule, acestea dicând, și pre noi ne ocărăsă. ⁴⁶ Iar el a dis: și vouă, legiuitorilor, vai, că însărcinați pre ômenii cu sarcini, care nu se pot lesne purta, iar voi nici cu un deget al vostru nu vă atingeți de sarcini.

⁴⁷ Vai vouă, că zidiți morminturile proorocilor, și părinții voștri i-au ucis pre ei. ⁴⁸ Deci mărturisiți și împreună voiți lucrurile părinților voștri, că aceia i-au ucis pre ei, iar voi zidiți morminturile lor. ⁴⁹ Pentru acesta și înțelepciunea lui Dumnezeu a dis: Trimete-voi către ei prooroci și apostoli, și dintr'înșii vor uide și vor goni. ⁵⁰ Ca să se cêră sângele tuturor proorocilor ce s'a văr-

sat din începutul lumii, de la neamul acesta. ⁵¹ Delasângele lui Abel până la sângele Zahariei, carele a perit întru altar și întru biserică. Adevărat dic vouă, se va cere de la neamul acesta. ⁵² Vai vouă, legiuitorilor, că ați luat cheia cunoscinței; voi nu ați intrat și pre cei

ce vrea să intre, i-ați oprit. ⁵³ Și dicând el acestea către el, au început cărturarii și fariseii tare a se mânia spre dânsul, și a sta lui împotriva de multe. ⁵⁴ Pândindu-l pre el și căutând ca să vineze ceva din gura lui, ca să-l vinuiască pre el.

CAP. XII.

Pentru aluatul fariseilor; pentru a nu ne teme de cei ce omăra trupul; pentru hula cea împotriva duhului; pentru cel ce voia să împărțiască Iisus moștenirea; pentru bogatul căruia i-a rodit țarina; pentru a defăima cele pămîntesci; pentru a fugi de iubire de argint; pentru sulga cea ce ri-veghiază; pentru a nu ne prici cu vecinul.

¹ Și adunându-se mulțime de popore, cât se călcau unii pe alții, au început a dice ucenicilor săi: Mai întâiu pădiți-vă de aluatul fariseilor, carele este fățaria. ² Că nimic nu este acoperit, care nu se va descoperi, de ascuns, care nu se va cunoșce. ³ Pentru aceia câte ați dis la întuneric, la lumină se vor auzi, și ce ați grăit la ureche și în cămări, se va propovădui d'asupra caselor. ⁴ Deci grăesc, vouă prietenilor mei: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, și după aceea nu pot nimic mai mult să facă. ⁵ Ci voiți arăta vouă de cine să vă temeți: să vă temeți de

cela ce are putere, după ce l'a ucis, să-l arunce în gheena. Adevăr grăesc vouă, de acela să vă temeți. ⁶ Au nu se vind cincî paseri în două fileri? și nici una dintr'insele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci și perii capului vostru sunt toți numărați. ⁷ Deci nu vă temeți, că voi sunteți cu mult mai buni de cât paserile.

⁸ Și dic vouă: Tot cel ce va mărturisi întru mine înaintea oamenilor, și Fiul omului va mărturisi întru dânsul înaintea îngerilor lui Dumnezeu. ⁹ Iar cel ce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea

îngerilor lui Dumnezeu. ¹⁰ Și tot cela ce va dice cuvînt în potriiva Fiului omului se va ierta lui: iar celui ce va huli în potriiva Duhului sânt nu se va ierta. ¹¹ Iar când vă vor duce pre voi la sobore și la dregătorii, și la stăpâni, nu vă grijiți, cum și ce veți răspunde, sau ce veți dice. ¹² Că Duhul sânt vă va învăța pre voi întru acel ceas cele ce se cade a dice.

¹³ Și a dis lui ôre-carele din popor: Învătătorule, și fratelui meu să împartă cu mine moștenirea. ¹⁴ Iar el a dis lui: Omule, cine m'a pus pre mine judecător, sau împărțitor preste voi? ¹⁵ Și a dis către ei: Vedeți și vă feriți de lăcomie, că nu întru a prisosi cui-va din avuțiile sale este viața lui.

¹⁶ Și a dis pildă către dânsii grăind: Unui bogat l'a rodit țarina. ¹⁷ Și căgeta întru sine dicând: Ce voi face, că n'am unde aduna rodurile mele. ¹⁸ Și a dis acesta voi face: strica voiți jitnițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo toate rodurile mele și bunătățile mele. ¹⁹ Și voi dice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strînse spre mulți ani; odihnesce-te, mănâncă, bea, veselesce-te. ²⁰ Iar Dumnezeu l'a dis lui: Nebune, într'acastă nôpte sufletul tău

vor să-l cêră de la tine; dar cele ce ai gătit, cui vor fi? ²¹ Așa este cela ce strînge lui-si comoră, iar nu în Dumnezeu se îmbogătesce. ²² Și a dis către ucenicii săi: Pentru acesta dic vouă: Nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce veți mânca; nici cu trupul vostru în ce vă veți îmbrăca. ²³ Sufletul mai mare este de cât hrana, și trupul de cât haina. ²⁴ Căutați la corbi, că nu sêmănă, nici seceră, cari n'au cămări nici jitnițe, și Dumnezeu îi hrănesce e pre ei. Cu cât mai mult voi sunteți; mai buni de cât paserile? ²⁵ Și cine din voi grijindu-se pôte să adauge statului său un cot? ²⁶ Deci dacă nu puteți nici ce este mai mic a face, ce vă mai grijiți de cele-lalte? ²⁷ Socotiți crinii, cum cresc, nu se ostenesce, nici tore, și grăesc vouă: că nici Solomon întru totă mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintr'aceștia. ²⁸ Și de vreme ce iarba, care este astăzi în câmp, și mâne în cuptor se aruncă, Dumnezeu așa o îmbracă; cu cât mai virtos pre voi, puțin credincioșilor? ²⁹ Și voi să nu căutați ce veți mânca sau ce veți bea, și nu vă nălțați. ³⁰ Că toate acestea păgânii lumii aceștia le caută; iar Părintele vostru scie că vă trebuesc aceste. ³¹ Însă

căutați împărăția lui Dumnezeu, și aceste toate se vor adăogi vouă.

³² Nu te teme turmă mică; că bine a voit Tatăl vostru să vă dea vouă împărăția. ³³ Vindeți averile voastre și dați milostenie. Faceți-vă vouă pungă, care nu se învechesc, comoră neîmpuținată în ceruri; unde furul nu se apropie, nici molia nu strică. ³⁴ Când este comoră voastră, acolo va fi și inima voastră. ³⁵ Să fie mijloacele voastre încinse și făcliile aprinse. ³⁶ Și voi asemenea cu oamenii cari așteptă pre Domnul lor, când se va întorce de la nunți, ca fiind, și bătând, îndată să-i deschideți lui. ³⁷ Ferice slugile acele, pre care fiind Domnul, le va afla priveghind. Amin dă vouă. că se va închege și-i va pune pre dânsul să șadă, și fiind va sluji lor. ³⁸ Și de va veni la a doua streajă, și la a treia streajă de va veni, și-i va afla așa, ferice sunt slugile acelea. ³⁹ Iar acesta să știți, că de ar sci stăpânul casei, în care ceas va veni furul, ar priveghia și n'ar lăsa să-i sape casa lui. ⁴⁰ Deci și voi fiți gata; că în ceasul care nu gândiți Fiul omului va veni. ⁴¹ Și a dăis Petru lui: Domne, către noi dăci pilda acesta, sau și către toți? Și a dăis Domnul: ⁴² Oare cine este iconomul cel cre-

dincios și înțelept, pre carele îl va pune Domnul preste slugile sale, ca să le dea la vreme măsura de grâu? ⁴³ Fericită este sluga aceea, pre care fiind Domnul lui, îl va afla făcând așa. ⁴⁴ Adevărat grăesc vouă; că-l va pune pre dânsul preste toate averile sale. ⁴⁵ Iar de va dăce sluga aceea, întru inima sa: zăbovesce Domnul meu a veni, și va începe a bate pre slugă și pre slujnice, și a mânca și a bea, și a se îmbăta. ⁴⁶ Veni-vă Domnul slugăi aceea în ziua întru care nu gândesce, și în ceasul întru care nu scie, și-l va tăia pre el în două, și partea lui cu necredincioșii o va pune. ⁴⁷ Iar sluga aceea ce a sciut voia Domnului său și n'a gătit, nici a făcut duple voia lui, se va bate mult. ⁴⁸ Iar acela ce n'a sciut și a făcut cele vrednice de bătăi, se va bate puțin. Și tot căruia s'a dat mult, mult se va cere de la el. Și căruia i s'a încredințat mult, mai mult vor cere de la el. ⁴⁹ Foc am venit să arunc pre pământ; și ce vroese dacă acum s'a aprins? ⁵⁰ Cu botez am a mă boteza, și cum mă strîmtorez până ce se va sfârși? ⁵¹ Ați vi se pare că am venit să dau pace pre pământ? Nu, dăci vouă, ci împărțire. ⁵² Că vor fi de acum cinci într'o casă împărțiți: trei împotriva a

două și două împotriva a trei. ⁵³ Se va împărți tatăl împotriva feciorului și feciorul împotriva tatălui; muma împotriva fetei și fata împotriva mumei; sócra împotriva noru-sei și nora împotriva sócră-sei. ⁵⁴ Și dăceau și popórelor: Când vedeți norul ridicându-se de la apus, numai de cât dăceți că plóe mare vine; și este așa. ⁵⁵ Și când austrul suflând dăceți: că zăduf va să fie; și este. ⁵⁶ Fă-țarnicilor, tața cerului și a

pământului știți a cerea; dar vremea acesta cum nu o cereați? ⁵⁷ Căci nu judecați și întru voi ce este drept? ⁵⁸ Și când mergi cu pârișul tău la Domn pre cale, de lucrare să te izbăvesci de el, ca nu cum-va să te tragă la judecator, și judecătorul te va da temnicerului, și temnicerul te va arunca în temniță. ⁵⁹ Dăcie: Nu vei eși de acolo, până nu-vei plăti și filerul cel mai de apoi.

CAP. XIII.

Pentru Galileenii și pentru cei din Siloam; pentru smochinul cel ce nu făcea rodă; pentru cea ce avea duhul neputinței; pentru grăunțul de muștar pildă, și pentru aluat; pentru cel ce a întrebat de sunt puținii cei ce se mântuesc; pentru ușa cea strîmtă, și pentru cei ce vor bate în ușă și nu li se vor deschide; pentru cei ce au spus lui Iisus de Irod.

¹ Și au venit oare-cari într'acea vreme, spuindu-i lui de Galileenii, al cărora sânge Pilat l'a amestecat cu jertfele lor. ² Și răspundând Iisus a dăis lor: Ați vi se pare că Galileenii aceștia mai păcătoși de cât toți Galileenii au fost, căci au pățimit acestea? ³ Nu, ci dăci vouă, că de nu vă veți pocăi, toți așa veți peri. ⁴ Sau acei opt-spre-zece, peste cari a cădut turnul lui Siloam și i'a omorît, vi se pare că aceștia mai greșiți

au fost de cât toți oamenii cari locuiau în Ierusalim? ⁵ Nu, ci dăci vouă: Că de nu vă veți pocăi, toți așa veți peri. ⁶ Și dăcea pilda acesta: Ore-cine avea un smochin în via lui sădit, și a venit căutând rodă întru el și n'a aflat. ⁷ Și a dăis către vierul: Iată trei ani sunt de când vii căutând rodă în smochinul acesta și nu aflu; taie-l pre el, pentru că și pământul impresoră în zadar? ⁸ Iar el răspundând, dăcea lui:

Dómne, lasă-l pre el și într'acest an, până îl voiș săpa împrejur și voiș pune gunoîr, ⁹Și de va face ródă, iar de nu, îl vei tăia în anul cel viitor.

¹⁰ Și era învățând într'una din sinagoge Sâmbăta. ¹¹ Și iată o mulere era, care avea duhul neputinței de opt-spredece ani, și era gârbovă, și nu putea să se ridice în sus cum. ¹² Iar Iisus vădend-o pre dênșă o a chemat și a dîș ei: Mulere te-ai vindecat de hólă ta. ¹³ Și și-a pus pre dênșă mânil, și îndată s'a îndreptat, și măria pre Dumneđeu. ¹⁴ Iar mai marele sinagogeî mâniaudu-se căci o vindecase Sâmbăta, răspundend dicea poporului: Șése dîle sunt întru care se cade a lura; decî într'acestea viind vê vindecați, iar nu în ziua Sâmbetei. ¹⁵ Iar Domnul a răspuns lui și a dîș: Fățarnice, fiesce-carele din voi Sâmbăta aũ nu-și deslégă boul sêu, sau asinul de la iesle, și-l duce de-l adapă? ¹⁶ Dar acésta, fîcă a lui Avraam fiind, pre care o a legat satana, iată de opt-spredece ani, aũ nu se cădea a se deslega din legătura acésta în ziua Sâmbetei? ¹⁷ Și acestea dîcend el, se rușinaũ toți cei ce staũ împotri-va lui; și tot poporul se bucura de tóte cele mărite ce se făceaũ de dênșul.

¹⁸ Și dicea: Cui este ase-

menea împărăția lui Dumneđeu, și cu ce o voiș ase-măna pre dênșă? ¹⁹ Asemena este grăuntelui de muștar, pre care luându-l omul l'a aruncat în grădina sa, și a crescut, și s'a făcut copaciũ mare și paserile cerului s'aũ sâlășluit în ramurile lui. ²⁰ Iarăș a dîș: Cu ce voiș aseména împărăția lui Dumneđeu? ²¹ Asemenea este aluatului, pre care luându-l mulereea l'a ascuns în trei măsuri de făină, până s'a dospit tótă. ²² Și umbla prin orașe și prin sate învățând, și cale făcend în Ierusalim. ²³ Și i-a dîș ore-cine lui: Dómne, aũ puținî sunt cei ce se mântuesc? Iar el a dîș lor: ²⁴ Nevoiți-vé a intra prin ușa cea strîmtă. Că mulți, (dîc voué), vor căuta să intre și nu vor putea. ²⁵ Decî după ce se va scula stăpânul casei, și va încuia ușa, și veți începe a sta afară și a bate în ușa, dîcend: Dómne, Dómne, deschide noé, și răspundend va dîce voué: Nu vê sciũ pre voi de unde sunteți. ²⁶ Atunci veți începe a dîce: Am mâncat înaintea ta și am bêt, și în ulițele noastre aĩ învățat. ²⁷ Și va dîce: Dîc voué, nu vê sciũ pre voi de unde sunteți; depărtați-vé de la mine toți lucrătorîi nedreptăței. ²⁸ Acolo va fi plângerea și scrișnirea dinților; când veți vedea pre Avraam și pre Isaac, și pre Iacob, și

pre toți proorocii întru împărăția lui Dumneđeu, iar pre voi scoși afară; ²⁹ Și vor veni de la răsărit și de la apus, și de la mēdă nópte și de la mēdă-đi, și vor vedea întru împărăția lui Dumneđeu. ³⁰ Și iată sunt pre urmă cari vor fi întâiũ, și sunt întâiũ cari vor fi pre urmă.

³¹ În ziua aceea s'aũ apropiat ore-cari din farisei dîcend lui: Ești și te du de aicea, că Irod va să te omóre. ³² Și a dîș lor: Mergend spuneți vulpei acesteia: Iată scot dra-ciũ și fac vindecări astăđi și mâne, și a treia đi mă voiș

sfiři. ³³ Inșă mi se cade astăđi și mâne și în cea-l'altă đi a merge, că nu este cu putință să piară prooroc a țară din Ierusalim. ³⁴ Ierusalime, Ierusalime, cel ce omorî proorocii și uciđi cu pietro pe cei trimiși la tine; de câte ori am vrut să adun pre fiĩ tēi, cum adună găina puiĩ sēi sub aripĩ, și nu ați voit. ³⁵ Iată se lasă voué casa voastră pustie; și amin grăesc voué: că nu mă veți vedea de acum până va veni, când veți dîce: Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului.

CAP. XIV.

Pentru cel bolnav de idropică; pentru a nu iubi șederile mai sus; pentru a chema pre săraci mai virtos la cină de cât pre prieteni; pentru cei chemați le cină; pentru aceea, adică cine este ucenicul cel adevărat al lui Christos; pentru zidirea turnului pildă, și pentru împăratul cela ce vrea să se bată cu altul.

¹ Și a fost când a intrat el în casa ore-căruia din boerii fariseilor, Sâmbăta, ca să mănânce pâine, și aceia îl pândia pre el. ² Și iată un om bolnav de idropică era înaintea lui. ³ Și răspundend Iisus a dîș către farisei și către legiuitori, grăind: Ore este slobod Sâmbăta a vindeca? ⁴ Iar ei aũ tăcut; și apucendu-l l'a vindecat pre el și l'a slo-

bođit. ⁵ Și răspundend către ei a dîș: Căruia dintre voi fiul saũ boul de va cădea în puț, aũ nu îndată îl va scóte pre el în ziua Sâmbetei? ⁶ Și n'aũ putut răspunde lui la aceste. ⁷ Și dicea către cei chemați pildă, luând aminte cum își alegeaũ șederile mai sus, dîcend către dênșir: ⁸ Când te vei chema de cine-va la nuntă, nu ședea în locul cel

mai de sus, ca nu cum-va să fie chemat de dânsul altul mai cinstit de cât tine. ⁹ Și viind ceta ce și pre tine și pre acela a chemat va dice ție: Dă locul acestuia. Și atunci vei începe cu rușine locul cel mai de jos a-l ținea. ¹⁰ Ci când te vei chema, mergând ședî la locul cel mai de jos; ca când va veni cel ce te-a chemat să-ți dică ție: Prieten, sue-te mai sus; atunci îți va fi ție cinste înaintea celor ce vor șede împreună cu tine. ¹¹ Că tot cel ce se înalță se va smeri, și cel ce se smeresce se va înalța.

¹² Și dicea și celui ce-l chemase pre el: Când faci prânz, sau cină, nu chema prietenii tăi, nici frații tăi, nici rudele tale, nici vecinii bogați; ca nu când-va să te cheme și ei pre tine, și să ți se facă ție răsplătire. ¹³ Ci când faci ospet, chiamă sêracii și neputincioșii, șchiopii și orbi. ¹⁴ Și fericit vei fi, căci nu pot să-ți întorcă; că ți se va întorče ție întru învierea dreptilor. ¹⁵ Și auzînd acestea unul din cei ce ședeau cu el a dis: Fericit este cel ce va prânzi întru împărăția lui Dumnezeu.

¹⁶ Iar el a dis lui: Un om ôre-carele a făcut cină mare și a chemat pre mulți. ¹⁷ Și a trimes pe sluga sa în ceasul cinei să dică celor chemați: Veniți, că iată gata sunt toate.

¹⁸ Și au început toți dimpreună a se lepăda. Cel d'întăiu a dis lui: Tarină am cumpărat, și am nevoe să ies și să o vîd; rogu-te să mă ȳerți. ¹⁹ Și altul a dis: perechi de boi am cumpărat cinci, și merg să-i ispitesc; rogu-te să mă ȳerți. ²⁰ Și altul a dis: Mulere mi-am luat, și pentru acêsta nu pot veni. ²¹ Și întorcându-se sluga aceea a spus Domnului sêu acestea: Atunci mîniându-se stăpînul casei, a dis slugei sale: Eși curând la ulițe și rêsșantiile cetăței, și sêracii, și betegii, și șchiopii, și orbi adu-i aicea. ²² Și a dis sluga: Dîmne, s'a făcut cum ai poruncit, și încă mai este loc. ²³ Și a dis Domnul către sluga: Ieși la drumuri și la garduri, și-ȳi silesce să intre ca să se umple casa mea. ²⁴ Că dic voue: Că nici unul din bărbații aceia ce erau chemați, nu va gusta cina mea.

²⁵ Și mergea cu dînsul popore multe, și întorcându-se le a dis lor: ²⁶ Ori-cine vine către mine, și nu urasce pre tatăl sêu, și pre mumă, și pre mulere, și pre feciori, și pre frați, și pre surori, încă și pre sufletul sêu, nu pôte fi ucenic al meu. ²⁷ Și cel ce nu-și pîrtă crucea sa, și vine după mine, nu pôte fi ucenic al meu. ²⁸ Că cine dintre voi vrînd să zidiască turn, au nu întăiu ședînd își soco-

tesce cheltuiala, de are cele spre sêvîrșire? ²⁹ Ca nu când-va puînd el temelial și neputînd sêvîrși, toți cei ce-l vor vedé să începă a-l batjocori dicînd: ³⁰ Că acest om a început a zidi și n'a putut sêvîrși. ³¹ Sau care împărat, mergînd să se loviască cu alt împărat la rêsșoiu, au nu ședînd întăiu, se slătuesce de va putea cu dece mii să se întîmpine cu ceta ce vine asupra lui cu două-deci de

mii? ³² Iar de nu, încă fiind el departe, trimițînd solie, se rîgă de pace. ³³ Decî așa fiește-carele dintre voi, carele nu se lepădă de toate avuțiile sale, nu pôte fi ucenic al meu. ³⁴ Bună este sarea; iar dacă sarea se va strica, cu ce se va îndulci? ³⁵ Nici în pămînt, nici în gunoiu nu este de trébă; afără o lepădă pre ea. Ceta ce are urechi de auzit, auză.

CAP. XV.

Pentru o sută de oi pildă; și pentru dece drahme; pentru fiul cel ce s'a dus într'o țară departe.

¹ Și era apropiîndu-se de dînsul toți vameșii și pécătosi, ca să-l asculte pre el. ² Și cârtiaș tarisei și cârturarii dicînd: Că acesta pre pécătoși primesce și mănăncă cu dînsii. ³ Și a dis către ei pilda acêsta grăînd: ⁴ Care om dintre voi, avînd o sută de oi, și perdînd una dintre ele, au nu lăsă pre cele nouă-deci și nouă în pustie, și merge după cea perdată, până când o află pre ea? ⁵ Și aflînd-o, o pune pre umerile sale, bucurându se. ⁶ Și viind la casa sa chiamă prietenii și vecinii dicînd lor: Bucurați-vă cu mine, că am găsit ôia mea cea perdată. ⁷ Dic

voue că așa va fi bucurie în cer de un pécătos ce se pocăesce, de cât de nouă-deci și nouă de drepti, cărora nu le trebuesce pocăîntă. ⁸ Sau care mulere, avînd dece drahme, de perde o drahmă, au nu aprinde făclia și mătură casa, și caută cu dinadinsul până o află? ⁹ Și aflîndu-o chiamă prietenele și vecinele dicînd: Bucurați-vă cu mine că am găsit drahma care o am perdat. ¹⁰ Așa dic voue: Bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un pécătos ce se pocăesce.

¹¹ Și a dis: Un om avea două feciori. ¹² Și a dis cel mai tîner din ei tatălui sêu:

Tată, dă-mi partea ce mi se cade de avuție; și le-a împărțit lor avuția. ¹³ Și nu după multe zile, adunând toate feciorul cel mai tânăr, s'a dus într'o țară departe, și acolo a răsipit totă avuția sa, viețuind într'u desmierdări. ¹⁴ Și cheltuind el toate, s'a făcut fómete mare într'acea țară, și el a început a se lipsi. ¹⁵ Și mergând s'a lipit de unul din locuitorii țerei aceea; și l'a trimis pre el la țărilenele sële să pască porcii. ¹⁶ Și doria să-și sature pân-tecele său de roșcovele ce mâncau porcii; și nimenea nu-i da lui. ¹⁷ Iar viind într'u sine a ăis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâne; iar eu pei de fómé. ¹⁸ Scula-mă-voiu și mă voiu duce la tatăl meu, și voiu dice lui: ¹⁹ Tată, greșit'am la cer și înaintea ta; și nu mai sunt vrednic a mă chema Fiiul tău; fă-mă ca pre unul din argații tăi. ²⁰ Și sculându-se a venit la tatăl său. Iar el încă departe fiind, l'a vădut pre dănsul tatăl lui, și i s'a făcut milă, și a-lergând a cădut pre grumajii lui și l'a sărutat pre el. ²¹ Și a ăis lui feciorul: Tată, greșit'am la cer și înaintea ta, și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău. ²² Și a ăis tatăl către slugile sale: Aduce-ți haina

cea d'întăiu și-l îmbrăcați pre el, și dați inel în mâna lui, și încălțăminte în picioréle lui. ²³ Și aducând vițetul cel hrănit îl junghiați; și mâncând, să ne veselim. ²⁴ Că fiul meu acesta mort era și a înviat, și perdut era și s'a aflat. ²⁵ Iar feciorul lui cel mai mare era la țarină; și dacă a venit, și s'a apropiat de casă, a audit cântece și jocuri. ²⁶ Și chemând pre unul din slugi l'a întrebat, ce sunt acestea? ²⁷ Iar el a ăis: Că fratele tău a venit, și a junghiat tatăl tău vițelul cel hrănit, pentru că sănătos pre el l'a primit. ²⁸ Și s'a mâniat, și nu vrea să intre; iar tatăl lui eșind îl ruga pre el. ²⁹ Iar el răspundând a ăis tatălui său: Iată, atâția ani slujesc ție, și nici odată porunca ta n'am călcat, și mie nici odată nu m'ăi dat măcar un ed, ca să mă veselesc cu prietenii mei. ³⁰ Iar când veni fiul tău acesta carele a mâncat avuția ta cu ~~avutele~~ junghiași lui vițelul cel hrănit. ³¹ Iar el a ăis lui: Fiiule, tu în totă vremea ești cu mine și toate ale mele, ale tale sunt. ³² Că se cădea a ne veseli și a ne bucura, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, și perdut era și s'a aflat.

CAP. XVI.

Pentru iconomul cel nedrept; pentru că nimenea nu pôte sluji la două domni; pentru că nici o cirtă din lege nu va trece pentru a nu-și lăsa omul muțerea pentru bogatul și pentru Lazăr.

¹ Și dicea și către ucenicii săi: Era un om bogat, carele avea un iconom; și acesta a fost pirit la el că risipesce avuțiile lui. ² Și chemând pre el l'a ăis lui: Ce aud acesta de tine: Dă séma de iconomia ta, că nu vei putea mai mult a fi iconom. ³ Iar Iconomul a ăis într'u sine: Ce voiu face că domnul meu iea iconomia de la mine? A săpa nu pot, a cere m'e rușine. ⁴ Sciū ce voiu face, că dacă mă voiu schimba din iconomie, să mă primiască în casele lor. ⁵ Și chiamând câte unul pre fiește-carele din datornicii domnului său, a ăis celui d'întăiu: Că cât ești dator domnului meu? ⁶ Iar el a ăis: Cu o sută măsură de untdelemn. Și a ăis lui: Ia-ți zapisul tău și scrie cinci-deci. ⁷ Iar după aceea a ăis altuia: Dar tu cu cât ești dator: Iar el a ăis: Cu o sută măsură de grâu. Și a ăis lui: Ia-ți zapisul tău și scrie opt-deci. ⁸ Și a lăudat domnul pre iconomul nedreptăței, că înțelepțesc a făcut; că fiul veacului acestuia mai înțelepți sunt de cât fil luminei într'u

neamul lor. ⁹ Și eu dic vouă: Faceți-vă vouă prietenii din mamona nedreptăței, că dacă veți fi lipsiți, să vă primiască pre voi în corturile cele vecinice.

¹⁰ Cel ce este credincios într'u puțin, și într'u mult credincios este; și cel ce este nedrept într'u puțin, și într'u mult nedrept este. ¹¹ Decă dacă într'u cel nedrept, mamona, n'ăți fost credincioși, pre cel adevărat cine îl va încredința vouă? ¹² Și dacă într'u cel străin n'ăți fost credincioși, pre cel ce este al vostru cine-l va da vouă? ¹³ Nici o slugă nu pôte la la două domni să slujiască; pentru că, saū pre unul va urî, saū pe altul va iubi, saū de unul se va ținea și de altul nu va griji; nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui mamona. ¹⁴ Și audia acestea toate și fariseii, carî erau iubitori de argint, și-l batjocoriau pre el. ¹⁵ Și le-a ăis lor: Voi sunteți cei ce vă faceți pre voi drepti înaintea oamenilor; iar Dumnezeu scie inimile vóstre; că ce este între oameni înălțat, uriciune este înaintea lui Dumnezeu.

¹⁶ Legea și proorocii până la Ioan, de atunci împărăția lui Dumnezeu bine se vestesc; și fiesc-carele spre aceea se silesc; ¹⁷ Iar mai lesne este cerul și pământul să treacă, de cât din lege o cirtă să cadă. ¹⁸ Tot ceea ce-și lasă mulțimea sa și ia ea, prea-curvesc; și tot ceea ce ia lăsat de bărbat, prea-curvesc.

¹⁹ Și era un om ore-carele bogat și se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele luminat. ²⁰ Și era un sărac ore-carele anume Lazăr, care zăcea înaintea ușii lui plin de bube. ²¹ Și poftia să se sature din sfărâmurile care cădeau din masa bogatului; ci și câinii viind lingeau bubele lui. ²² Și a fost că a murit săracul, și s'a dus de îngeri în sinul lui Avraam; și a murit și bogatul și s'a îngropat. ²³ Și în iad, ridicându-și ochii săi fiind în muncă, vede pre Avraam de departe și pre Lazăr în sinurile lui. ²⁴ Și el strigând, a zis: părinte, Avrame, miluesce-mă, și trimete

pe Lazăr, să-și întingă virful degetului lui în apă, și să-mi răcoriască limba mea; că mă chinuesc în văpaia aceasta. ²⁵ Iar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte, că ai luat înapoi tu cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr asiderea cele rele; iar acum aceasta se mângăie, iar tu te chinuesci. ²⁶ Și preste toate acestea, între noi și între voi prăpastie mare s'a întărit, ca cei ce vor vrea să treacă de aici către voi să nu potă; nici cei de acolo la noi să treacă. ²⁷ Și a zis: Rogu-te dar, părinte, că să-l trimeti pre dânsul în casa tatălui meu. ²⁸ Că am cinci frați, să le mărturisiască lor, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă. ²⁹ Și a zis Avraam lui: Auz pe Moisi și pre prooroc, să-l asculte pre dânsul. ³⁰ Iar el a zis: Nu, părinte Avrame, ci de va merge cineva din morți la dânsul, se vor pocăi. ³¹ Și i-a zis lui: Dacă nu ascultă pre Moisi și pre prooroci, măcar de ar și învia cineva din morți, nu vor crede.

CAP. XVII

Pentru sminteală; pentru a certa greșalele aprăpelui; pentru credința cea întru Dumnezeu; pentru cei cece leproși; pentru, Iisus când s'a întrebat când va veni împărăția lui Dumnezeu și cum că nesciută va fi venirea lui Christos.

¹ Și a zis către ucenici: Cu neputință este să nu vie

smintelele; dar vai! aceluia prin carele vin. ² Mai de fo-

los i-ar fi lui, de i-ar lega o piatră de mără de grumazii lui, și să se arunce în mare, decât să smintescă pre unul dintre acești mai mici.

³ Luați aminte de sine-vă; de va greși ție fratele tău, certă-l pre el; și de se va pocăi, ertă-l lui. ⁴ Și măcar de șapte ori în zi de va greși ție, și de șapte ori se va întorcelă tine zicând: căiescume, ertă-l lui. ⁵ Și a zis Apostoli Domnului: adăogea nouă credință. ⁶ Iar Domnul a zis: De ați avea credință ca un grăunte de muștar, ați dice dudului acestuia: desrădăcinează-te și te sădesce în mare, și v'ar fi ascultat pre voi. ⁷ Și cine dintru voi având slugă arând sau păstorind, carea viind aceea din câmp, va dice îndată: treci de ședii? ⁸ Ci, auz nu-l va dice lui: Gătesce-mi ce voi eu cina? Și încingându-te slujesce-mi până voi eu mânca și voi eu bea și după aceea vei mânca și vei bea tu? ⁹ Auz doră va avea chiar slugei aceea, căci auz făcut cele ce i s'a poruncit lui? Nu; mi se pare. ¹⁰ Așa și voi, când veți face toate cele ce vi s'a poruncit vouă diceți: că slugi netrebnice suntem; căci ce am fost datorii a face, am făcut.

¹¹ Și a fost când mergea el în Ierusalim, și el trecea prin mijlocul Samariei și al Galileei. ¹² Și intrând el în-

tr'un sat, l'au întâmpinat pre el cece bărbați leproși, cari auz stătu de departe. ¹³ Și accia auz ridicat glas zicând: Iisuse învățătorule, miluesce-ne pre noi. ¹⁴ Și vedându-l le-a zis lor: Mergeți și vă arătați preoților; și a fost când mergeau ei, s'au curățit. ¹⁵ Iar unul dintre dânsii vedând că s'a vindecat, s'a întors cu glas mare mărind pre Dumnezeu. ¹⁶ Și a cădut cu fața la picioarele lui, mulțamind lui; și acela era Samarinean. ¹⁷ Iar Iisus răspundând a zis: Auz nu cece s'au curățit? Dar cei nouă unde sunt? ¹⁸ Nu s'au aflat să se întorcelă, să dea mărire lui Dumnezeu, fără numai acesta ce este de alt neam? ¹⁹ Și a zis lui: Scólă-te și mergi; credința ta te-a mântuit. ²⁰ Și întrebat fiind de farisei: Când va veni împărăția lui Dumnezeu? A răspuns lor și a zis: Nu va veni împărăția lui Dumnezeu cu pândire. ²¹ Nici vor dice: Iată aici, sau iată acolo; că iată împărăția lui Dumnezeu în lăuntrul vostru este. ²² Și a zis către ucenici: Vor veni zile, când veți poști una din zilele Fiului omului să vedeți și nu veți vedea. ²³ Și vor dice vouă; Iată aici, sau iată acolo, să nu mergeți, nici să urmați. ²⁴ Că precum fulgerul carele fulgeră din partea cea de supt cer luminează; așa va fi și Fiul omului în ziua sa.

²⁵ Iar întâi i se cade lui multe a pătimi și a fi lepădat de neamul acesta.

²⁶ Si precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și în zilele Fiului omului. ²⁷ Mănca, bea, se însura, se mărita, până la ziua în care a intrat Noe în corabie, și a venit potopul și a perdut pre toți. ²⁸ Așijderea și precum a fost în zilele lui Lot: mănca, bea, cum-păra, vindea, sădăia, zidea. ²⁹ Iar în care zi a eșit Lot din Sodoma, a ploat foc și piatră pucioasă din cer, și a perdut pre toți. ³⁰ Intr'acest chip va fi în ziua în care Fiul omului se va arăta. ³¹ Intr'acea zi cea ce va fi d'asupra casei, și vasele lui

în casă, să nu se pogóre să le iea pre ele; și cea ce va fi în câmp, asemenea să nu se întorcă înapoi. ³² Aduceți-vă aminte de mulțea lui Lot. ³³ Cine va căuta sufletul său să-l mântuiască, pierde-l va pre el; și cine îl va pierde, îl va învia pre el. ³⁴ Dic vouă: Intr'acastă noapte vor fi doi într'un pat: unul se va lua și altul se va lăsa. ³⁵ Două vor măcina împreună: una se va lua și alta se va lăsa. ³⁶ Două vor fi în câmp: unul se va lua și altul se va lăsa. ³⁷ Și răspundând a dis: unde Dōmne? Iar el a dis lor: Unde va fi trupul, acolo se vor aduna și vulturii.

CAP. XVIII.

Pentru a ne ruga în totă vremea; pentru judecătorul nedreptăței; pentru fariseul și vameșul; pentru prunc că a lor este împărăția lui Dumnezeu; pentru cel ce a întrebat pe Iisus ce bine va face; pentru că anevoe va intra bogatul întru împărăția cerului; pentru întrebarea lui Petru, ce bine le va fi, căci au lăsat toate; pentru mergerea lui Iisus în Ierusalim spre răstignire; pentru orbul ce l'a vindecat intrând în Ierihon.

¹ Și dicea și pildă lor: Că se cade ei în totă vremea a se ruga și a nu se lenevi, dicând: ² Un judecător ore-carele era într'o cetate, carele de Dumnezeu nu se tenea și de om nu se rușina. ³ Era și o veduvă în cetatea aceea,

și venia la dēnsul dicând: Izbăvesce-mă de pirșul meu. ⁴ Și nu vrea în multă vreme. Iar după aceea a dis într sine: de și de Dumnezeu nu mă tem și de om nu mă rușinez, ⁵ Dar pentru căci îmi face supărare veduva acēsta,

o voi ișbăvi prea ea; ca nu până în sfârșit venind să mă supere. ⁶ Și a dis Domnul: Audiți ce grăsește judecătorul nedreptăței? Dar Dumnezeu a nu va face izbăvire aleșilor săi, cari strigă către dēnsul ziua și noaptea, de și îndelung îi rabdă pre dēnsii? ⁸ Dic vouă, că va face izbăvirea lor curēnd. Insa când va veni Fiul omului, ore va afla credință pe pământ? ⁹ Și a dis și către ore-cari ce se nădăduiau într sine, cum că sunt drepti, și defăima pre cei-l'atți, pilda acēsta:

¹⁰ Două omenī s'au suit în biserică să se rōge: unul fariseu și altul vameș. ¹¹ Fariseul stând, așa se ruga într sine: Dumnezeule, mulțumescu-ți că nu sunt ca cei-l'alți omenī, răpitori, nedrepti, prea-curvari, sau ca și acest vameș. ¹² Postesc de două ori în sâmbătă (1) dau deciuială din toate câte câștig. ¹³ Iar vameșul de departe stând nu vrea nici ochii săi la cer să-și ridice, ei-și bătea pieptul său dicând: Dumnezeule, milostiv fi mie păcătosul? ¹⁴ Dic vouă. S'a pogorit acesta mai îndreptat la casa sa de cât acela; că tot cel ce se înalță pre sine se va smeri; iar eel ce se smeresce pre sine se va înalța.

¹⁵ Și aducea la el și prun-

cii, ca să se atingă de ei; iar ucenicii vedēnd i-au certat pre dēnsii. ¹⁶ Iar Iisus, chemându-l la sine pre ei, a dis: Lăsați pruncii să vină la mine și nu-i opriți pre ei; că a unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu. ¹⁷ Amin dic vouă: Ori-cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca prunc, nu va intra într'insa.

¹⁸ Și l'a înfreat pre el un boer dicēnd: Invetătorule bune, ce voi face să moștenesc viața vecinică? ¹⁹ Iar Iisus a dis lui: De ce-mi dici bun? Nimenea nu este bun, fără numai unul Dumnezeu. ²⁰ Poruncile scii: Să nu curvesci, să nu uciți, să nu furi, să nu fii mărturie mincinosă; cinstește pre tatăl tōu și pre muma ta. ²¹ Iar el a dis: Acestea toate le-am pădit din tinerețele mele. ²² Iar Iisus audind acestea, i-a dis lui: Incă una îți lipsesce: toate câte ai, vinde-le și le împarte săracilor, și vei avea comoră în cer, și vino, urmază mie. ²³ Iar el audind acestea s'a întristat, că era bogat tōrte. ²⁴ Și vedēndu-l Iisus că s'a întristat a dis: Cât de anevoe vor intra într împărăția lui Dumnezeu cei ce au avuții. ²⁵ Că mai lesne este cămila prin urechile acului a trece, de cât bogatul într

(1) In sâmbătă = în săptămână.

împărăția lui Dumnezeu a intra. ²⁶ Iar cei ce au auzit acestea au zis: Și cină poate să se mântuiască? ²⁷ Iar el a zis: Cele ce nu sunt cu putință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu. ²⁸ Și a zis Petru: Iată noi am lăsat toate și am urmat ție. ²⁹ Iar el a zis: Amin grăiese vouă: Că nimenea nu este carele și-a lăsat casa, sau părinți, sau frați, sau muiere, sau feciori, pentru împărăția lui Dumnezeu. ³⁰ Carele să nu iea cu mult mai mult în vremea aceasta, și în veacul cel viitor viață vecinică.

³¹ Și luând pre cei douăsprezece a zis către ei: Iată ne suim în Ierusalim, și se vor împlini toate cele scrise prin prooroci pentru Fiul omului. ³² Că se va da neamurilor, și se va batjocori, și se va ocări, și se va scuipa. ³³ Și, bătându-l, îl vor omori pre el; și a treia zi va învia. ³⁴ Iar ei nimic din-

tru acestea n'au înțeles, și era cuvântul acesta ascuns de la ei, și nu cunosceau cele ce se grăiau.

³⁵ Și a fost când s'a apropiat el de Ierihon, un orb ședea lângă cale cerșind. ³⁶ Și auzind poporul trecând, a întrebat: ce este aceasta? ³⁷ Și i-a zis lui: Că Iisus Nazareneanul trece. ³⁸ Și a strigat zicând: Iisuse, Fiul lui David, miluesce-mă. ³⁹ Iar cei ce mergeau înainte certați pre el să tacă; iar el cu mult mai virtos striga: Fiul lui David, miluesce-mă! ⁴⁰ Și stând Iisus a poruncit să-l aducă pre el la sine, iar apropiindu-se de dânsul, l'a întrebat zicând: ⁴¹ Ce voesci să-ți fac? Iar el a zis: Dă-mă să văd. ⁴² Și Iisus l'a zis lui: Vede; credința ta te-a mântuit. ⁴³ Și îndată a vădut, și a mers după el, mărinind pre Dumnezeu; și tot poporul vădând, a dat laudă lui Dumnezeu.

CAP. XIX.

Pentru Zacheu; pentru cel ce s'a dus să-și iea lui-și împărăție; pentru cele zece slugi cari au luat mnase, pentru mână și pentru asină; pentru plângerea lui Iisus de Ierusalim; pentru cei ce s'au scos din biserică, cari vindeați și cumpărați; pentru arhierii și cărturarii cari au întrebat pre Domnul cu ce putere face acesta.

¹ Și, intrând, trecea prin Ierihon, ² Și iată un om anu-

me Zacheu; și acesta era mai mare vameșilor și era bo-

gat. ³ Și căuta să vadă pre Iisus cine este, și nu putea de popor, că era mic de stat. ⁴ Și alergând înainte, s'a suit într'un dud, ca să-l vadă pre el; că pre acolo vrea să treacă. Și dacă a venit la locul acela, căutând, Iisus l'a vădut pre dânsul, și a zis către dânsul: Zachee, grăbesce de te pogorâ; că astăzi în casa ta mi se cade să fiu. ⁵ Și grăbindu-se s'a pogorit, și l'a primit pre dânsul bucurându-se. ⁷ Și vădând toți, tânjiau zicând: că la un om păcătos a intrat să găzduiască. ⁸ Iar Zacheu stând, a zis către Domnul: Iată jumătate din averea mea, Dă-mă, o dau săracilor, și de am năpăstuit pre cineva cu ceva, întore împătrit. ⁹ Și a zis către el Iisus: Că astăzi s'a făcut mântuirea casei a-cestee, pentru că și acesta fiu al lui Avram este. ¹⁰ Că a venit fiul omului să caute și să mântuiască pre cel pierdut. ¹¹ Și ascultând ei acestea, adăogând a zis pildă, pentru că era el aproape de Ierusalim, și li se părea lor cum că îndată va să se a-rate împărăția lui Dumnezeu. Decă a zis:

¹² Un om ôre-carele de bun neam s'a dus într'o țară departe, să-și iea lui împărăție și să se întorcă. ¹³ Și chemând zece slugi ale sale, le-a dat lor zece mnase, și a

zis către ei: Neguțatoriți, până voi veni. ¹⁴ Iar cetățenii lui îl urau pre el și au trimis solie după el zicând: Nu voim pre acesta să împărătească preste noi. ¹⁵ Și a fost când se întorcea el luând împărăția, a zis să se cheme slugile acelea cărora dedese argintul; ca să seie cine ce a neguțatorit. ¹⁶ Și a venit cel dintâiu zicând: Dă-mă, mnaua ta a agonisit zece mnase. ¹⁷ Și a zis lui: Bine, slugă bună, că întru puțin ai fost credincios, să ai putere preste zece cetăți. ¹⁸ Și a venit cel al doilea zicând: Dă-mă, mnaua ta a făcut cinci mnase. ¹⁹ Și a zis și acestuia: Și tu fii preste cinci cetăți. ²⁰ Și altul a venit zicând: Dă-mă, iată mnaua ta, care o am ținut legată în mahramă. ²¹ Că m'am temut de tine, că om aspru ești; Iei ce n'ai pus, și seceri ce n'ai semănat. ²² Și l'a zis: din gura ta te voi judeca, slugă vicleană; ai știut că om aspru sunt, luând ce n'am pus și secerând ce n'am semănat. ²³ Dar pentru ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor, și viind eu, l'as fi cerut cu dobândă. ²⁴ Și celor ce sta înainte le-a zis: Luați de la el mnaua și o dați celui ce are zece mnase. ²⁵ Și a zis lui: Dă-mă acela are zece mnase. ²⁶ Că zic vouă: Că

tot celui ce are i se va da; iar de la cela ce n'are, și ce are se va lua de la el. ²⁷ Însă pre vrăjmașii mei, acei cari n'au voit să împărătesc preste densesii, aduceți-i încoco, și-i tăiați înaintea mea. ²⁸ Și dîcînd acestea, mergea înainte, suindu-se în Ierusalim. ²⁹ Și a fost când s'a apropiat de Vitslaghi și Vitania, către muntele ce se chiamă al Maslinilor, a trimes două din ucenicii săi dîcînd: ³⁰ Mergeți în satul carele este înaintea voastră, întru carele intrînd, veți găsi un mînz legat, pre carele nimenea din ômenî nici odată n'a seșut; deslegați-l pre el și-l aduceți. ³¹ Și de va întreba cine-va pre voi: Pentru ce deslegați? Așa să dîceți: Că Domnului îi trebuesce. ³² Și, mergînd trimișii, au aflat cum disese lor. ³³ Și, deslegînd ei mînzul, au dîs stăpîniul lui către ei: Ce deslegați mînzul? ³⁴ Iar ei au dîs: Că Domnului trebuesce. ³⁵ Și l'au dus pre el la Iisus, și aruncîndu-și vestmintele lor pre mînz, au pus pre Iisus deasupra. ³⁷ Și mergînd el, așterneau vestmintele lor pre cale.

³⁷ Și apropiîndu-se el la pogorișul muntelui Maslinilor a început totă mulțimea ucenicilor, bucurîndu-se, a lăuda pre Dumnezeu cu glas mare, pentru toate puterile

care văduse, ³⁸ Dîcînd: Bine este cuvîntat Împăratul cel ce vine întru numele Domnului; pace în cer și mîrire întru cei de sus. ³⁹ Și ôre cari farisei din popor au dis către el: Învătătorule, cîrtă-ți ucenicii tăi. ⁴⁰ Și rîspun-dînd a dîs lor: Dîc vouă: Că de vor tăcea aceștia, petrele vor striga. ⁴¹ Și dacă s'a apropiat, vîdînd cetatea, a plîns de densa, ⁴² Dîcînd: Că de ai fi cunoscut și tu, și în diua acêsta a ta, cele ce sunt către pacea ta; iar acum s'a ascuns de către ochii tăi, ⁴³ Că vor veni dîle asupra ta, și vor pune vrăjmașii tăi șanțîmprejurul tău, și te vor înconjura, și te vor îmbulzi de toate părțile. ⁴⁴ Și te vor face întocmai cu pămîntul pre tine, și pre feciorii tăi întru tine, și nu vor lăsa întru tine piatră pre piatră; pentru că n'ai cunoscut vremea cer-cetărei tale.

⁴⁵ Și, intrînd în biserică, a început a scôte pre cei ce vindeau întrînsa și cumpărau, dîcînd lor: ⁴⁶ Scris este: casa mea, casă de rugăciune este; iar voi o ați făcut peșteră tâlharilor. ⁴⁷ Și era învîțînd în toate dîlele în biserică; iar arhierii și cărturarii și bătrînii poporului căutau pre el să-l piardă. ⁴⁸ Și nu aflaū ce-i vor face, că tot poporul se ținea de el, ascultîndu-l pre dînsul.

CAP. XX.

Pentru vie pildă; pentru cei ce l-au ispitit prin darea de dajdie Cesarului; pentru saducheii cari tăgăduesc învierea; pentru întrebarea Domnului către farisei; pentru a se păzi de cărturari.

¹ Și a fost înt'una din dîlele acelea, învîțînd el poporul în biserică și bine-vestînd, au venit preoții și cărturarii cu bătrînii. ² Și au grăit către el dîcînd: Spune noă: Cu ce putere faci acestea? Sau cine este carele ți-a dat ție puterea acêsta? ³ Iar el rîspun-dînd a dîs către ei: Întreba-voi și eu pre voi un cuvînt, și să-mi spuneți. ⁴ Botezul lui Ioan din cer a fost, sau de la ômenî? ⁵ Iar ei eugetau întru sine dîcînd: Că de vom dîce din cer, va dîce: Pentru ce dar n'ati creșut lui? ⁶ Iar de vom dîce de la ômenî, tot poporul cu pîctre ne va ucide, căci este încredințat că Ioan prooroc a fost. ⁷ Și au rîspuns: că nu știū de unde. Și Iisus le-a dîs lor: Nici eu nu vî spun vouă cu ce putere fac acestea.

⁸ Și a început a dîce către popor pilda acêsta: Un om a sădit vie, și a dat-o lucrătorilor, și s'a dus departe multă vreme. ¹⁰ Și la vreme a trimes către lucrători o slugă, ca să-i dea lui din rodul viei; iar lucrătorii bă-

tîndu-l pre el, l'a trimes deșert. ¹¹ Și a adaos a trimete altă slugă; iar ei și pre acela bătîndu-l și batjocorindu-l, l'au trimes deșert. ¹² Și a adaos a trimete și al treilea; iar ei și pre acela rînindu-l, l'au scos afară. ¹³ Și a dîs domnul viei: ce voiū face? Trimite-voiū pre fiul meu cel iubit; doră vîdîndu-l pre dînsul se vor rușina. ¹⁴ Iar lucrătorii vîdîndu-l pre el, eugetau întru sine dîcînd: Acesta este moștenitorul, veniți să-l ucidem pre el, ca să fie a noastră moștenirea. ¹⁵ Și, scotîndu-l afară din vie, l'au omorît. Ce va face dar lor domnul viei? ¹⁶ Veni-va și va pîrde pre lucrătorii aceștia și via o va da altora. Iar ei au dînd, au dîs: Să nu fie. ¹⁷ Iar el cău-tînd spre ei a dîs: Ce este dar acêsta ce este scris? Piatra pe care n'au băgat-o în sîmă ziditorii, acêsta s'a făcut în capul unghiului. ¹⁸ Tot cela ce va cădea pre acca piatră, se va sfărîma; iar preste care-le va cădea, îl va spulbera.

¹⁹ Și căutau arhierii și cărturarii, ca să-și pue mînila

pre el întru acel ceas și s'au temut de popor; căci înțelesese că către dânsii a dis pilda acesta. ²⁰ Și pândindu-l au trimis iscóde, cari se prefăceau pre sine a fi drepti, să-l prindă pre el în cuvint, ca să-l dea pre el stăpânirei și puterei dregătorului. ²¹ Și l'au întrebat pre el dicend: Invătătorule, scim că drept grăesci și înveți, și nu alegi față, ci întru adevăr calea lui Dumnezeu înveți. ²² Cade-se noă a da dajdie Cesarului sau nu? ²³ Iar el, pricepând vicleșugul lor, a dis către ei: Ce mă ispititi? ²⁴ Arătați-mi un dinar, al cui chip și scriptură pre el are? Iar ei răspundend au dis: Ale Cesarului. ²⁵ Iar el le-a dis lor: Dați înapoi dar cele ce sunt ale Cesarului, Cesarului; și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu. ²⁶ Și nu l'au putut prinde pre dânsul în cuvânt înaintea poporului, și minunându-se de răspunsul lui, au tăcut.

²⁷ Iar, apropiindu-se unit din saduchei, cari grăesc împotriva că nu este înviere, l'au întrebat pre el dicend: ²⁸ Invătătorule, Moise a scris noă: de va muri fratele cui-va, având muțere, și acesta va muri fără feciori, ca să iea fratele lui pe muțerea aceea, și să ridice sămînța fratelui său. ²⁹ Deci șapte frați au fost, și cel dintâiu luând muțere

a murit fără feciori. ³⁰ Și a luat al doilea pre muțerea aceea, și acela a murit fără feciori. ³¹ Și al treilea o a luat pre ea; și așijderea câte șapte; și n'au lăsat feciori, și au murit. ³² Iar mai apoi de toți a murit și muțerea. ³³ Deci la înviere, a căruia dintr'înși vafi muțerea? Căci câte șapte o a avut pre ea muțere. ³⁴ Și răspundend Iisus a dis lor: Fiul vécului acestuia se însoră și se mărită. ³⁵ Iar cei ce se învrednicesc a dobândi acel veac și învierea din morți, nici se însoră nici se mărită. ³⁶ Că nici să moră nu mai pot, ci asemenea cu ingerii sunt, și fii lui Dumnezeu sunt, fiind fii ai înviei. ³⁷ Iar cum că se vor scula morții și Moise a arătat la rug, precum dice: Domnul Dumnezeu lui Avraam, și Dumnezeul lui Isaac, și Dumnezeul lui Iacov. ³⁸ Iar Dumnezeu nu este al morților, ci al viilor; că toți lui viază. ³⁹ Și răspundend ore-cari din cărturari au dis: Invătătorule, bine ai dis. ⁴⁰ Și nu mai îndrăsniau de-aci să-l mai întrebe pre el nimic. ⁴¹ Și au dic către dânsii: Cum dic că Christos este fiul lui David? ⁴² Și însuși David dice în cartea Psalmilor: Dis'a Domnul Domnului meu: șed de-a dreapta mea. ⁴³ Până ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale. ⁴⁴ Deci David Domn îl chiamă pre

el; și cum fiu al lui este? ⁴⁵ Și ascultând tot poporul, a dis ucenicilor săi: ⁴⁶ Păziți-vă de cărturari cari voesc a umbla în podóbe, și iubesc închinăciunile prin tîrguri și scaunele cele mai de sus în

sinagoguri, și șederile cele mai întâiu la ospețe. ⁴⁷ Cari mănâncă casele văduvelor, și cu pricină îndelung să rógă; aceștia vor lua mai multă osândă.

CAP. XXI.

Pentru văduva ceea ce a pus două fileri; pentru sfirșit întrebare; pentru robia Ierusalimului, și cum că Domnul mai înainte a spus ucenicilor pustiirea lui; pentru semnele venirii lui.

¹ Și căutând a vedut pre cei hogați aruncând darurile sale în gazofilachie. ² Și a vedut și pre o văduvă săracă, aruncând acolo două fileri. ³ Și a dis: Adevărat dic vouă că acésta văduvă săracă mai mult de cât toți a aruncat. ⁴ Că toți aceștia din prisosința lor au aruncat la darurile lui Dumnezeu; iar acésta din lipsa sa, totă avuția sa care a avut, o a aruncat.

⁵ Și ore-cari grăind pentru biserică, că este împodobită cu pietre frumóse și cu podóbe, a dis: ⁶ Acestea care vedeți, vor veni zile întru care nu va rămânea piatră pre piatră, care să nu se risipescă. ⁷ Și l'au întrebat pre el dicend: Invătătorule, dar când vor fi acestea? Și ce semn este când vor vrea să fie acestea?

⁸ Iar el a dis: Căutați să nu vă amăgiți; că mulți vor veni întru numele meu dicend: Că eu sunt, și vremea s'a apropiat; ci, să nu mergeți după ei. ⁹ Și când veți auzi de răsbófe și rásmirite, să nu vă spăimîntați, că se cade să fie acestea întâiu, ci nu va fi îndată sfirșitul. ¹⁰ Atunce, dicea lor, se va scula neam preste neam, și împărăție preste împărăție. ¹¹ Și vor fi cutremure mari pre alocurea, și fómete, și ciume, și spaime, și semne mari din cer vor fi.

¹² Iar mai înainte de aceste, toate vor pune preste vă mâinile sale, și vă vor goni, dându-vă la adunări și întemnițe, ducându-vă la împărați și le domni, pentru numele meu. ¹³ Și se va întâmpla vouă întru mărturisire ¹⁴ Puneți

dar întru inimele vóstre, să nu gândiți mai înainte ce veți răspunde. ¹⁵ Că eu vă voi da vouă gură și înțelepciune, căria nu-î vor putea grăi nici sta împotriva toți carî se vor pune împotriva vouă. ¹⁶ Și vă veți da și de părinți, și de rudeni, și de prieteni, și de frați; și vor omori din voi. ¹⁷ Și veți fi urîți de toți pentru numele meu. ¹⁸ Și pînă din capul vóstru nu va peri. ¹⁹ Întru răbdarea vóastră veți dobândi sufletele vóstre. ²⁰ Iar când veți vedea Ierusalimul înconjurându-se de ostași, atunci să știți că s'a apropiat pustiirea lui. ²¹ Atunci cei ce vor fi în Iudea să fugă la munți; și cei ce vor fi în mijlocul ei să se dea înlăturî; și cei ce vor fi prin sate să nu intre într'însul. ²² Că dîilele isbîndirei sunt acestea, ca să se plînsă toate cele scrise. ²³ Iar văi celor ce vor avea în pîntece, și celor ce vor apleca întru acelea dîile; că va fi nevoe mare pre păti mint, și mînie asupra poporului acestuia. ²⁴ Și vor cădea vîștră ascuțitul săbiei, și se de or duce robi în toate neamurile, și Ierusalimul va fi mîlcat de neamuri, pînă se vor plîni vremile neamurilor lor. ²⁵ Și vor fi semne în soare, și în lună, și în stele; și pre pămînt mîhnire limbilor cu

nedumerire, sunet făcînd marea și valurile, ²⁶ Mai murind omeni de frică, și de așteptarea celor ce vor să vie în lume; că puterile cerurilor se vor clăti. ²⁷ Și atunci vor vedea pre Fiul omului viind pre nori cu putere și cu mîrire multă.

²⁸ Deci începînd acestea a se face, ridicați-vă în sus și ridicați capetele vóstre, că să apropie isbăvirea vóstră. ²⁹ Și le-a dîs lor pildă: Vedeti smochinul și toți copacii, ³⁰ Când înfrunzesc vedînd, din voi înși-vă știți că de acum aproape va fi vara. ³¹ Așa și voi, când veți vedea acestea făcîndu-se, să știți că aproape este împărăția lui Dumnezeu. ³² Amin dîc vouă, că nu va trece neamul acesta, pînă când toate acestea vor fi. ³³ Cerul și pămîntul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece. ³⁴ Ci luați aminte de sine-vă, ca să nu se îngreueze inimile vóstre cu sațiul mîncării, și cu beția, și cu grijile lumii, și fără de veste să vie asupra vóastră ziua aceea. ³⁵ Căci o cursă va veni peste toți cei ce sîd pre fața a tot pămîntul. ³⁶ Priveghiați dar în totă vremea, rugându-vă, ca să vă învredniciți a scăpa de toate cele ce vor să fie și a sta înaintea Fiului omului.

³⁷ Și era ziua învățînd în

biserică; iar noaptea eșind, petrecea în muntele ce se chiamă al Maslinilor. Și tot

poporul mîncea la dînsul în biserică, ca să-l asculte pre el.

CAP. XXII.

Pentru vinderea lui Iisus; pentru Pasce; pentru că ce s'a prigonit între sine cine ar fi mai mare; pentru cererea satanei; pentru rugăciunea lui Christos și ducerea lui la arhiereul; pentru lăpădarea lui Petru; pentru bătaia lui Iisus.

¹ Și se apropia praznicul azimilor, care se chema Pascele. ² Și căuta arhiereii și cărturarii cum l'ar omori pre el; că se temeau de popor. ³ Iar satana a intrat în Iuda, ce se chema Iscarioteanul, care era din numărul celor douăspre-zece. ⁴ Și mergînd a grăit cu arhiereii și cu voevodii, cum l'ar vinde pre el lor. ⁵ Și s'a bucurat și s'a tocmît cu dînsul să-l dea bani. ⁶ Și el s'a făgăduit lor, și căuta vreme cu prilej ca să-l vîndă pre el lor fără de popor. ⁷ Și a venit ziua azimilor, întru care se cădea să se jertfiască Pascele. ⁸ Și a trimis pre Petru și pre Ioan, dîcînd: Mergeți de gătiți nouă Pascele, să mîncăm. ⁹ Iar ei au dîs lui: Unde voesci să gătim? ¹⁰ Iar el a dîs lor: Iată, intrînd voi în cetate, va întîmpina pre voi un om ducînd un vas de lut cu apă; mergeți după dînsul în casa

unde va intra. ¹¹ Și dîceți stăpînului casei: Învățătorul dîce ție: unde este sălașul întru carele să mîncăm Pascele cu ucenicii mei? ¹² Și el vă va arăta vouă un foisor mare așternut; acolo gătiți. ¹³ Și, mergînd ei, au aflat precum li dîsesse lor, și au gătit Pascele. ¹⁴ Și când a venit ceasul, au ședut, și cei doi-spre-zece Apostoli cu el. ¹⁵ Și a dîs lor: Cu poftă am poftit aceste Pasce să le mîncăm cu voi, mai înainte de patima mea. ¹⁶ Că dîc vouă: Că de acum nu voi mai mîncea dintre acestea, pînă când se vor plîni întru împărăția lui Dumnezeu. ¹⁷ Și luînd paharul, mulțumind a dîs: Luați acesta și-l împărțiți vouă. ¹⁸ Că dîc vouă, că nu voi mai bea din rodul vitei, pînă când va veni împărăția lui Dumnezeu. ¹⁹ Și luînd pâinea, mulțumind a frînt și a dat lor dîcînd: Acesta este trupul

meu, carele se dă pentru voi; acesta faceți întru pomenirea mea. ²⁰ Așisderea și paharul, după ce a cinat, dîcînd: Acest pahar este legea cea nouă întru sângele meu, carele pentru voi se varsă. ²¹ Însă iată mîna vinătorului meu cu mine este la masă. ²² Și Fiul omului merge după cum este rinduit; dar voi omului aceluia prin carele se vinde. ²³ Și ei au început a se întreba între sîne: carele ar fi dintru ei cela ce va să facă acesta? ²⁴ Și s'a făcut și prigonire întru dînsii, carele dintru ei s'ar părea a fi mai mare. ²⁵ Iar el le-au dîs lor: Împărații păgînilor îi domnesc pre ei, și cei ce stăpînesc pre ei făcîtori de bine se cheama. ²⁶ Iar voi nu așa; ci cel ce este mai mare între voi, să fie ca cel mai mic; și cel ce este începător, ca cel ce slujesce. ²⁷ Că cine este mai mare? Cel ce șade, sau cel ce slujesce? Aș nu este cel ce șade? Iar eu sunt în mijlocul vostru ca cel ce slujesc. ²⁸ Iar voi sunteți cari ați petrecut cu mine întru ispitele mele. ²⁹ Și eu vă rînduesc vouă precum mi-a rînduit mie Tatăl meu împărațio. ³⁰ Ca să mâncați, și să beți la masa mea, întru împărăția mea, și să ședeți pre scaune, judecînd cele douăspre-zece seminții ale lui Is-

rail. ³¹ Și a dîs Domnul: Simone, simone, iată satana va cerut pre voi ca să vă cernă ca grăul. ³² Iar eu m'am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta; și tu orecînd întorcîndu-te, întăresce pre frații tăi. ³³ Iar el a dîs lui: Dîmne, cu tine gata sunt și în temniță și la mîrte a merge. ³⁴ Iar el i-a dîs: Dîcție, Petre, nu va cînta azi cocoșul, mai înainte pînă ce de trei ori te vei lepăda că nu mă știi pre mine. ³⁵ Și a dîs lor: Cînd v'am trimis pre voi fără de pungă, și fără de traistă, și fără de încălțăminte, au avut ați lipsă de ceva? Iar ei au dîs: de nimic. ³⁶ Dîs'a drept aceea lor: Acum dar cel ce are pungă să o ica, așisderea și traistă; iar cel ce n'are să-și vîndă haina ca și să-și cumpere sabie. ³⁷ Că dîc vouă: ca încă acesta ce este scris se cade să se plîntască întru mine, care dîce: și cu cei fără de lege s'au sîrîtit; pentru că cele pentru mine slîrșit au. ³⁸ Iar ei au dîs: Dîmne, iată aicea două săbii. Și el a dîs lor: destul este.

³⁹ Și eșînd a mers după obicei, în muntele Măslinilor; și s'au dus după el și ucenicii lui. ⁴⁰ Și sosînd la loc a dîs lor: Rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. ⁴¹ Și el s'a depărtat de la dînsii ca de o aruncătură de piatră;

și îngenuchînd se ruga. ⁴² Dîcînd: Părinte, de voesci să trecă paharul acesta de la mine; însă nu voia mea, ci a ta fie. ⁴³ Și i s'a arătat lui înger din cer, întărîndu-l pe el. ⁴⁴ Și fiind întru nevoință, mai cu deadinsul se ruga. Și se făcuse sudorea lui ca picăturile de sânge ce pică pre pămînt. ⁴⁵ Și, sculându-se de la rugăciune, viînd către ucenici, i-a aflat pre ei dormînd de întristare. ⁴⁶ Și le-a dîs lor: Ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați ca să nu intrați în ispită. ⁴⁷ Iar încă grăînd el, iată venia mulțime și cel ce se cheama Iuda, unul din cei douăspre-zece, mergea înainte, și s'a apropiat de Iisus ca să-l sărute pre el, ⁴⁸ (Pentru că acest semn dedese lor, pre carele voiu săruta eu, acela este.) ⁴⁹ Iar Iisus a dîs lui: Iudo, cu sărutare pre Fiul omului vinzi? ⁵⁰ Și vedînd cei ce erau pre lîngă el ceea ce vrea să fie, i-au dîs: Dîmne, lovi-l vom cu sabie? ⁵¹ Iar unul dintrînsii a lovit pre sluga archiereului, și i-a tăiat lui urechia cea dreaptă. ⁵² Iar Iisus răspundînd, a dîs: Lăsați, pînă aicea, și atingîndu-se de urechia lui, l'a vindecat pre el. ⁵³ Și a dîs Iisus celor ce venise la dînsul, archiereilor și voievoilor bisericeii și bătrînilor: Ca la un tâlhar ați eșit cu săbii și cu

fuști? ⁵⁴ În toate zilele fiind eu cu voi în biserică, n'ați întîns mînile asupra mea; și acesta este ceasul vostru și stăpînirea întunericului. ⁵⁵ Și prîndîndu-l pre el l'au adus și l'au băgat în casa archiereului. Iar Petru mergea departe după dînsul. ⁵⁶ Și făcînd ei foc în mijlocul curței și ședînd împreună, a ședut și Petru în mijlocul lor. ⁵⁷ Și vedîndu-l pre el o slujnică ședînd la foc și căutînd spre el, a dîs: Și acesta a fost cu el. ⁵⁸ Iar el s'a lepădat de dînsul dîcînd: Muier, nu știu pre el. ⁵⁹ Și după puțin altul vedîndu-l pre el, a dîs: Și tu dintre ei ești. Iar Petru a dîs: Omule, nu sunt. ⁶⁰ Și trecînd ca un ceas, altul se întăria dîcînd: Adevărat, și acesta cu el a fost, ca Galilean ce este. ⁶¹ Iar Petru a dîs: Omule, nu știu ce dîci. Și îndatăși, încă grăînd el, a cîntat cocoșul. ⁶² Și întorcîndu-se Domnul a căutat spre Petru, și și-a adus Petru aminte de cuvîntul Domnului, cum îi dîsesse lui: că mai înainte de ce va cînta cocoșul de trei ori te vei lepăda de mine. ⁶³ Și eșînd afară Petru a plîns cu amar. ⁶⁴ Iar omenii seî ce ținea pre Iisus batjocoriau pre el, bătîndu-l. ⁶⁵ Și acoperîndu-l pre el, îl loviau peste obraz și-l întrebau pre el

dicând: Proorocesce cine este cel ce te-a lovit. ⁶⁶ Și altele multe, huluind împotriva lui dicea: ⁶⁷ Și după ce s'a făcut diuă, s'a adunat bătrînii poporului și arhierii și cărturarii, și l'a dus pre el la soborul lor. ⁶⁸ Dicând: de ești tu Christosul spune noă. Și le a dîs lor: De voiî spune vouă, nu veți crede. ⁶⁹ Și de vî voiî întreba, nu-mî veți

respunde, nici nu mî veți slobođi. ⁷⁰ De acum va fi fiul omului ședînd de-a drîp-taputerei lui Dumneđeu. ⁷¹ Și a dîs toți: Dar tu ești Fiul lui Dumneđeu? Iar el a dîs către ei: Voi diceți că eu sunt. ⁷² Iar ei a dîs: Ce ne mai trebuiește încă mărturie? Că noi singuri am auzit din gura lui.

CAP. XXIII.

Pentru ducerea Mântuitorului la Pilat; pentru defăimarea lui Iisus de către Irod; pentru mîerile ce plîngeau; pentru rîstignirea lui Christos; pentru tâlharul ce s'a pocăit; pentru îngroparea lui Christos.

¹ Și, sculându-se totă mulțimea, lor l'a dus pre el la Pilat. ² Și a început a-l pîri pre el dicînd: Pre acesta l'am aflat rîzvrătînd neamul și oprînd a da dajdie Cesarului, dicînd că este el Christos, împărat. ³ Iar Pilat l'a întrebat pre el dicînd: Tu ești împăratul Iudeilor? Iar el răspundînd a dîs lui: Tu dici. ⁴ Iar Pilat a dîs către arhierii și către popor: Nici o vină nu aflu în omul acesta. ⁵ Iar ei se întăria dîcînd: Că întărită poporul, învîtînd preste totă Iudea, începînd din Galilea pînă aici. ⁶ Iar Pilat auzînd de Galilea, a întrebat: Aă Galilean este

omul? ⁷ Și înțelegînd că din ținutul lui Irod este, l'a trimis pre el la Irod, fiind și el în Ierusalim într'acele dîle. ⁸ Iar Irod, vîdînd pre Iisus, s'a bucurat fîrte, că doria de multă vreme să l vadă pre el, pentru că auzia multe de el, și nădăjduia să vadă vre-un semn făcîndu-se de el. ⁹ Și l'a întrebat pre el cu cuvînte multe; iar el n'ie mic nu i-a răspuns lui. ¹⁰ Și sta arhierii și cărturarii, cu dea-dinsul pîrîndu-l pre el. ¹¹ Iar Irod împreună cu ostașii săi batjocorîndu-l și bătîndu-și joc de el, l'a îmbrăcat într'un veșmînt luminat, și l'a trimis iarăși la Pilat. ¹² Și

s'a făcut prietenî Pilat și Irod într'aceiași dî unul cu altul; că mai 'nainte crau învrăjbiți între dîșii. ¹³ Iar Pilat chemînd pre arhierii, și pre boeri, și pre popor, ¹⁴ A dîs către ei: Mî-ati adus pre omul acesta, ca pre cela ce rîsvrătesce poporul, și iată eu înaintea voastră în-trebându-l, nici o vină nu am aflat în omul acesta, de care pîrîți pre el. ¹⁵ Ci nici Irod, că v'am trimis pre voi la el, și iată nici un lucru vrednic de mîrte este făcut de dînsul. ¹⁶ Decî certîndu-l, il voiî slobođi. ¹⁷ Și nevoe avea să le slobođiască lor la praznie un vinovat. ¹⁸ Și a strîgat totă mulțimea dicînd: Ia-l pre acesta și ne slobođesce noă pre Varava, ¹⁹ Carele era pentru o zarvă ôre-care și ucidere ce se făcuse în cetate, aruncat în temniță. ²⁰ Și iarăși Pilat a grăit către ei, vrînd să slobođiască pre Iisus. ²¹ Iar ei strîgau dicînd: Rîstignesce-l, rîstignesce-l pre el. ²² Iar el a treia ôră a dîs către ei: Dar ce rîu a făcut acesta? Nici o vină de mîrte n'am aflat întru el. Decî certîndu-l pre el, il voiî slobođi. ²³ Iar ei sta cu glasuri mari, cerîndu-l pre el să se rîstigniasă; și se întăria glasurile lor și ale arhierilor. ²⁴ Decî Pilat a judecat să se facă cererea lor. ²⁵ Și a slo-

bođit lor pre cel aruncat în temniță pentru zarvă și ucidere, pre carele il cereau ei; iar pre Iisus l'a dat dupre vîia lor. ²⁶ Și cînd il duceau pre el, prîndînd pre un Simon Chirinean ce venia din țerină, a pus pre el crucea ca să o ducă după Iisus. ²⁷ Și mergea după dînsul mulțime multă de popor și de muieri, care plîngeau și se tînguiau pentru dînsul. ²⁸ Și întorcîndu-se către ele Iisus, a dîs: Fîicele Ierusalimului, nu mî, plîngeți pre mine, ci pre voi vî plîngeți, și pre fîii voștri. ²⁹ Că iată vin dîle în care vor dice: fericite cele sterpe, și pîntecetele cari n'a născut, și fîțile care n'a aplecat. ³⁰ Atunci vor începe a dice munților: Cădeți preste noi, și dealurilor: Acoperiți-ne pre noi. ³¹ Că de fac acestea în lemnul cel verde, dar în cel uscat ce va fi?

³² Și se aducea împreună cu el și alți doi făcători de rele să piardă. ³³ Și dacă a venit la locul ce se chiamă al Căpîținei, acolo l'a rîstignit pre el, și pre făcătorii de rele, unul de-a drîpta și altul de-a stînga. ³⁴ Iar Iisus dicea: Pîrinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac. Și împărțînd hainele lui, a aruncat sortî. ³⁵ Și sta poporul de privia; și-și bătea joc de dînsul și boerii împreună

cu dînsii, dîcînd: Pre alții a mîntuit, mîntuîască-se și pre sine, de este acesta Christosul, alesul lui Dumneșeu. ³⁶ Și-și făcea rîs de dînsul și ostașii, apropiindu-se și oțet aducînd lui, ³⁷ Și dîcînd: De ești tu împăratul Iudeilor, mîntuesce-te pre tine însu-ți. ³⁸ Și era și scrisore scrisă de-asupra lui cu slove elinesci, și rîmlenesci, și evreești: **Acesta este împăratul Iudeilor.** ³⁹ Iar unul din tîlharii cei răstigniți îl hulîa pre dînsul, dîcînd: De ești tu Christosul, mîntuesce-te pre tine și pre noi. ⁴⁰ Iar răspundînd cela-lalt, îl certa pre el dîcînd: Nu te temi tu de Dumneșeu, că întru aceeași osîndă ești. ⁴¹ Și noi duple dreptate; că cele vrednice de faptele noastre luăm; iar acesta nici un rău n'a făcut. ⁴² Și dîcea lui Iisus: Pomenesce-mă, Dîmne, când vei veni întru împărăția ta. ⁴³ Și a dîs Iisus lui: Amin dîc ție, astăzi împreună cu mine vei fi în raiu. ⁴⁴ Și era ca la al șcaselea ceas și întuneric s'a făcut preste tot pămîntul până la al noulea ceas. ⁴⁵ Și s'a întunecat sîmnele și s'a rupt catapetasma Bisericeii prin mijloc. ⁴⁶ Și strîgînd cu glas mare Iisus a

dis: Părinte, în mîinile tale îmi încredințez duhul meu. Și acestea dîcînd, și-a dat duhul. ⁴⁷ Iar vîdînd sutașul ceea ce se făcuse, a mărit pre Dumneșeu, dîcînd: Cu adevărat omul acesta drept a fost. ⁴⁸ Și tot poporul ce venise împreună la privela acea, vîdînd cele ce se făcuse, bătîndu-și pepturile sale se întorceau. ⁴⁹ Și stau toți cunoscuții lui de departe și muierile care venise după el din Galileea, privind acestea. ⁵⁰ Și iată un bărbat anume Iosif, sletnic fiind, bărbat bun și drept, ⁵¹ (Acesta nu se însoțise la sîatul și fapta lor), din Arimatea oraș al Iudeilor, carele și el aștepta împărăția lui Dumneșeu. ⁵² Acesta viind la Pilat, a cerut trupu-l lui Iisus. ⁵³ Și pogorîndul pre el, l'a înfășurat în giulgiu, și l'a pus în mormînt ce era săpat în piatră întru carele nu fusese pus nici odată nimenea. ⁵⁴ Și dîia era Vineri, și se lumina spre Sîmbătă. ⁵⁵ Și mergînd după el și muierile care venise cu dînsul din Galileea a vîdut mormîntul și cum s'a pus trupul lui. ⁵⁶ Și întorcîndu-se au gătit mirezme și miruri; și Sîmbătă s'a odihnit duple poruncă.

CAP. XXIV.

Pentru muierile cele ce cercetau la mormînt; pentru Petru cînd a alergat la mormînt; pentru Cleopa; pentru Iisus cînd s'a arătat, și cum a mîncat înaintea ucenicilor; pentru înălțarea la cer.

¹ Iar într-una din Sîmbete la mînecare adîncă, au venit la mormînt aducînd mirezmele cele ce gătise, și altele împreună cu ele. ² Și au aflat pîatra răsturnată de pre mormînt, ³ Și intrînd, n'au aflat trupul Domnului Iisus. ⁴ Și a fost cînd se mira au de acesta, și iată două bărbați au stătut înaintea lor în vestmînte strălucitoare. ⁵ Și înfricoșîndu-se el, și plecîndu-și fețele la pămînt, au dîs către dînsule: Ce căutați pre cel viu cu cei morți? ⁶ Nu este aicea, ci s'a sculat; aduceți-vă aminte cum a dîs vouă, încă fiind în Galileea, ⁷ Dîcînd: Că trebuiesce să se dea Fiul omului în mîinile omenilor păcătoși, și să se răstignescă și a treia zi să învieze. ⁸ Și și-au adus aminte de cuvintele lui. ⁹ Și întorcîndu-se de la mormînt, au spus acestea toate celor un-spre-dece și tuturor celor-lalți. ¹⁰ Și era Maria Magdalina, și Ioana, și Maria lui Iacov, și cele-lalte împreună cu dînsule, cari dîcea au către Apostoli acestea. ¹¹ Și s'au părut înaintea lor

ca o minciună cuvintele lor, și nu le credea au pre dînsule,

¹² Iar Petru sculîndu-se, a alergat la mormînt, și plecîndu-se a vîdut giulgiurile singur zăcînd, și s'a dus de acolo mirîndu-se întru sine de cele ce se făcuse. ¹³ Și iată două dintre ei mergeau întru aceeași zi la un sat, carele era departe de Ierusalim, ca la șese-deci de stadii, al căruia nume Emmaus. ¹⁴ Și aceia vorbeau între sine de toate cele ce se întîmplase. ¹⁵ Și a fost cînd vorbeau ei și se întreba au, și însuși Iisus apropiîndu-se mergea împreună cu dînsii. ¹⁶ Iar ochii lor se ținea au ca să nu-l cunoască pre el. ¹⁷ Și a dîs către ei: Ce sunt cuvintele acestea, de care vă întrebați între voi mergînd, și sunteți triști? ¹⁸ Și răspundînd unul, al căruia nume era Cleopa, a dîs către el: Tu singur ești nemernic în Ierusalim și nu ști cele ce s'au făcut întru el în zilele acestea? ¹⁹ Și a dîs lor: Care? Iar ei au dîs lui: Cele pentru Iisus Nazarineanul, carele era bărbat prooroc, puternic în lu-

cru și în cuvînt înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul.²⁰ Cum l-au dat pre el arhierii și boerii noștri spre judecată de mörte, și l-au răstignit pre dñsul.²¹ Iar noi nădăjduiam că acela este cel ce va să izbăviască pre Israil, ci cu toate acestea a treia zi este astăzi de când s-au făcut acestea.²² Ci și nisco muieri dintr'ale noastre ne-au spăimîntat pre noi, care au fost la mănecate la mormînt.²³ Și ne aflând trupul lui, au venit dicînd, că și vedere de ingeri să fi vedut, cari dic că este el viu.²⁴ Și s-au dus unii dintre noi la mormînt, și au aflat așa, precum și muierile au dis, iar pre el nu l-au vedut.²⁵ Și el a dis către ei: O nepri-cepuților și zăbavnicilor cu inima, a crede toate câte au grăit proorocii.²⁶ Au nu trebuia a pătimi acestea Christos, și a intra întru mărirea sa?²⁷ Și începînd de la Moisi și de la toți proorocii tâlcuia lor din toate Scripturile cele ce erau pentru le.²⁸ Și s-au apropiat de satul la carele mergea, și el se făcea a merge mai departe.²⁹ Și l-au îndemnat pre el dicînd: Rămăi cu noi, căci către sëră este, și s'a plecat ziua; și a intrat să rămăo cu dñșii.³⁰ Și a fost când a ședut el cu ei, luând pânea a bine-cuvîntat, și frân-

gînd a dat lor.³¹ Și li s'a deschis lor ochii, și l-au cunoscut pre dñsul; și el s'a facut nevedut de dñșii.³² Și au dis unul către altul: Au nu era inima noastră ardînd întru noi, când grăia noă pre cale și când ne tâlcuia Scripturile?³³ Și sculându se întru acela cât s-au întors în Ierusalim, și au aflat adunați pre cei un-spre-dece, și pre cei ce erau cu dñșii.³⁴ Cari diceau: că s'a sculat Domnul cu adevărat, și s'a arătat lui Simon.³⁵ Și ei povestiau cele ce se făcuse pre cale, și cum s'a cunoscut de dñșii întru frîngeră panei.

³⁶ Și acésta grăind ei, și însuși Iisus a stăut în mijlocul lor și a dis lor: Pace vouă.³⁷ Iar ei, spăimîntându-se și înfricoșindu-se, li se păria că ved duh.³⁸ Și a dis lor: Ce sunteți turburați? Și pentru ce se sue gânduri în inimile vöstre?³⁹ Vedeți mâinile și picioarele mele, că însumi eu sunt; pipăiți-mă și vedeți; că duhul carne și öse n'are, precum mă vedeți pre mine avînd.⁴⁰ Și acestea dicînd, le-a arătat lor mâinile și picioarele.⁴¹ Și încă necredînd ei de bucurie, și mirându-se le-a dis lor: Aveți ceva de mîncare aicea?⁴² Iar ei au dat lui o parte de pesce fript, și dintr'un fagur de miere.⁴³ Și luând înaintea

lor a mîncat.⁴⁴ Și a dis lor: Aceste sunt cuvintele care am grăit către voi, încă fiind cu voi, că trebue a se plini toate cele scrise în legea lui Moise, și în proorocii, și în Psalmi pentru mine.⁴⁵ Atunci le-a deschis mintea lor ca să înțelégă scripturile.⁴⁶ Și a dis lor: Că așa este scris, și așa trebuia să pătimescă Christos și a treia zi să invieze din morți.⁴⁷ Și să se propovăduiască întru numele lui pocăința și iertarea păcatelor în toate neamurile, începînd de la Ierusalim.⁴⁸ Iar voi sunteți mărturii

acestora.⁴⁹ Și iată eu trimit făgăduința Tatălui meu întru voi; iar voi ședeți în cetatea Ierusalimului, până ce veți veți îmbrăca cu putere de sus.⁵⁰ Și i-a scos pre ei afară până în Vitania; și ridicându-și mâinile sale, i-a bine-cuvîntat pre dñșii.⁵¹ Și a fost când i-a bine-cuvîntat pre ei, s'a depărtat de la dñșii, și se înălță la cer.⁵² Iar ei închinându-se lui s'a întors în Ierusalim cu bucurie mare.⁵³ Și era în totă vremea în biserică, laudând, și bine-cuvîntând pre Dumnezeu.

— AMIN —

Galer Mihail
Cluj 1929

SÂNTA EVANGHELIE

CEA DE LA

IOAN

CAP. I.

Pentru mărturisirea lui Ioan de Christos; pentru Ioan, când s'a întrebat de este el Christosul; pentru Andrei, pentru Filip, și pentru Natanail când s'a chemat.

¹ La început era cuvîntul, și cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvîntul. ² Acesta era la început la Dumnezeu. ³ Tote printr'însul s'a făcut, și fără de dînsul nimic nu s'a făcut ce s'a făcut. ⁴ Intru dînsul viață era și viața era lumina omenilor. ⁵ Și lumina întru întuneric luminează, și întunericul pre dînsa nu o a cuprins. ⁶ Fost'a om trimes de la Dumnezeu, numele lui Ioan. ⁷ Acesta a venit spre mărturie, ca să

mărturisescă de lumină, ca toți să creadă prin el. ⁸ Nu era acela lumina, ci ca să mărturisescă de lumină. ⁹ Era lumina cea adevărată, care luminează pre tot omul ce vine în lume. ¹⁰ În lume era și lumea printr'însul s'a făcut, și lumea pre dînsul nu l'a cunoscut. ¹¹ Intru ale sale a venit, și ai sîi pre dînsul nu l'a primit. ¹² Iar câți l'a primit pre dînsul, le-a dat lor stăpînire ca să se facă fi ai lui Dumnezeu, celor

CEA DE LA IOAN

155

ce cred întru numele lui. ¹³ Căci nu din sânge, nici din poftă trupescă, nici din poftă hărbătescă, ci de la Dumnezeu s'a născut. ¹⁴ Și Cuvîntul trup s'a făcut, și s'a sălășluit întru noi; (și am vedut mărirea lui, mărirea, ca a unuia născut din Tatăl), plin de dar și de adevăr. ¹⁵ Ioan mărturisia pentru dînsul și striga grăind: Acesta era pentru carele am dîs: Cel ce după mine vine, mai înainte de mine s'a făcut; că mai întâi de mine a fost. ¹⁶ Și din plinirea lui noi toți am luat, și dar pentru dar. ¹⁷ Că legea prin Moisi s'a dat; iar darul și adevărul prin Iisus Christos s'a făcut.

¹⁸ Pre Dumnezeu nimenea nu l'a vedut nici odinioară: Cel Unul-născut Fiul, carele este în sinul Tatălui, acela a spus. ¹⁹ Și acesta este mărturia lui Ioan, când a trimis Iudeii din Ierusalim preoți și leviți, ca să-l întrebe pre dînsul: Tu cine ești? ²⁰ Și a mărturisit și n'a tăgăduit; și a mărturisit că nu sunt eu Christosul. ²¹ Și l'a întrebat pre dînsul: Ce dar? Ilie ești tu? Și a dîs: Nu sunt. Proorocul ești tu? Și a răspuns: Nu. ²² Deci au dîs lui: Cine ești? ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimes pre noi: Ce dîci însuși pentru sineți? ²³ A dîs: Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: Indreptați calea

Domnului, precum a dîs Isaia Proorocul. ²⁴ Și trimișii erau din farisei. ²⁵ Și l'a întrebat pre dînsul și i-au dîs lui: Pentru ce dar botezi? dacă nu ești tu Christosul, nici Ilie, nici Proorocul. ²⁶ Răspuns'a lor Ioan grăind: Eu botez cu apă; iar în mijlocul vostru stă pre carele voi nu-l știți. ²⁷ Acela este cel ce vine după mine, carele mai înainte de mine s'a făcut; căruia nu sunt vrednic să-l desleg cureaua încălțăminteii lui. ²⁸ Acestea s'a făcut în Vitavara de cea parte de Jordan, unde era Ioan botezând.

²⁹ A doua zi vede Ioan pre Iisus viind către dînsul și dîce: Iată Mielul lui Dumnezeu, carele ridică păcatul lumii. ³⁰ Acesta este pentru carele eu am dîs: După mine vine hărbat, carele mai înainte de mine s'a făcut; că mai întâi de mine a fost. ³¹ Și eu nu l'am știut pre el ci ca să se arate lui Israel; pentru acesta am venit eu cu apă botezând. ³² Și a mărturisit Ioan, dîcînd: Că am vedut Duhul, ca un porumb, pogorîndu-se din cer, și a rămas peste dînsul. ³³ Și eu nu l'am știut pre el; ci acela ce m'a trimis pre mine să botez cu apă, acela mi-a dîs mie: Preste carele veți vedea Duhul pogorîndu-se și rămîind preste dînsul, acesta este carele botéză cu Duh

sânt. ³⁴ Și eu am vădut și am mărturisit, că acesta este Fiul lui Dumnezeu.

³⁵ A doua zi iarăși sta Ioan, și din ucenicii lui două, și căutând la Iisus carele umbra, dice: ³⁶ Iată Mielul lui Dumnezeu. ³⁷ Și l-au auzit pre el cei două ucenici grăind, și au mers după Iisus. ³⁸ Iar întorcându-se Iisus și vădându-l pre ei mergând după el a zis lor: Ce căutați? Iar ei au zis lui: Ravvi, (ce se dice tâlcuindu-se: Învățătorule), unde locuiești? ³⁹ A zis lor: Veniți și vedeți; au venit și au vădut unde locuesce; și la el au rămas în ziua aceea. Și era ca la al doilea ceas. ⁴⁰ Și era Andrei fratele lui Simon Petru, unul din cei două cari au auzit de la Ioan, și mersese după dânsul. ⁴¹ Au aflat acesta întâiu pre Simon fratele său, și i-a zis lui: Am aflat pre Mesia, (ce se tâlcuesce Christos). ⁴² Și l-a adus pre dânsul către Iisus, și căutând la el Iisus a zis: Tu ești Simon feciorul lui Ionă; tu te vei chema Chifă, ce se tâlcuesce Petru.

⁴³ Iar a doua zi a vrut Iisus să meargă în Galileia, și a aflat pre Filip și i-a zis lui:

Vino după mine. ⁴⁴ Și era Filip din Vitsaida, din orașul lui Andrei și al lui Petru. ⁴⁵ A aflat Filip pre Natanail și dice lui: Pentru carele a scris Moisi în lege și proorocii am aflat pre Iisus, fiul lui Iosif, carele este din Nazaret. ⁴⁶ Și a zis Natanail lui: Din Nazaret poate fi ceva bun? Dice Filip lui: Vino și vezi. ⁴⁷ A vădut Iisus pre Natanail vind către dânsul, și a zis pentru dânsul: Iată cu adevărat Israiltean, întru carele viclesug nu este. ⁴⁸ Zis-a Natanail lui: De unde mă cunoști? Răspuns-a Iisus și i-a zis lui: Mai înainte până a nu te chema pre tine Filip, fiind tu sub smochin te-am vădut. ⁴⁹ Răspuns-a Natanail și i-a zis lui: Ravvi, tu ești Fiul lui Dumnezeu, tu ești Împăratul lui Israil. ⁵⁰ Răspuns-a Iisus și i-a zis lui: Pentru căci am zis ție că te-am vădut sub smochin, crești? Mai mari de cât aceea vei vedea. ⁵¹ Și i-a zis lui: Amin, Amin grăesc vouă: De acum veți vedea cerul deschidându-se și pre îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se preste Fiul omului.

CAP. II.

Pentru nunta cea din Cana; pentru cei ce s-au isgonit din biserică; pentru cuvîntul acela: Stricați biserica acésta

¹ Și a treia zi nuntă s'a făcut în Cana Galileei: și era Muma lui Iisus acolo. ² Și au fost chemat și Iisus și ucenicii lui la nuntă. ³ Și sfîrșindu-se vinul, dice Mama lui Iisus către dânsul: Vin nu au. ⁴ Dice ei Iisus: Ce este mie și ție, muliere? Încă n'a venit césul meu. ⁵ Dice Muma lui, slugilor: Ori-ce va dice vouă faceți. ⁶ Și era acolo șese vase de piatră, puse dupe curățenia Iudeilor, cari luați câte două sau trei vedre. ⁷ Dice lor Iisus: Umpleți vasele de apă, și le-au umplut până sus. ⁸ Și dice lor: Scöte-ți acum și aduce-ți nunului; și i-au adus. ⁹ Și după ce a gustat nunul apa ce se făcuse vin, (și nu scia de unde este, iar slugile care scosese apa scia), strigă pre mire nunul, și dice lui: ¹⁰ Tot omul întâiu vinul cel bun pune, și dacă se îmbată, atuncea cel mai prost; tu ai ținut vinul cel bun până acum. ¹¹ Acésta a făcut începătura minunilor, Iisus în Cana Galileei; și și-a arătat mărirea sa, și au crezut întru el ucenicii lui.

¹² După acésta s'a pogorît în Capernaum, el și muma

lui, și frații lui, și ucenicii lui, și acolo au ședut nu multe zile. ¹³ Și era aproape Pascile Iudeilor, și s'a suit Iisus în Ierusalim. ¹⁴ Și a aflat în biserică pre cei ce vindea boi și oi, și porumbi, și pre schimbători de bani ședend. ¹⁵ Și făcend biciu de ștrânguri, pre toți i-a scos din biserică, oile și boii; și schimbătorilor au versat banii, și mesele le-au răsturnat. ¹⁶ Și celor ce vindea porumbi le-a zis: Luați acestea de aicea, și nu faceți casa tatălui meu, casă de neguțătorie. ¹⁷ Și și-au adus aminte ucenicii lui, că este scris: Rîvna casei tale m'a mîncat pre mine. ¹⁸ Răspuns-a Iudeii și au zis lui: Ce semn arăți nouă, că faci acestea? ¹⁹ Răspuns-a Iisus și a zis lor: Stricați biserica acésta, și în trei zile o voi rădica. ²⁰ Și au zis Iudeii: în patru-deci și șese de ani s'a zidit biserica acésta, și tu în trei zile o vei rădica? ²¹ Iar el dicea pentru biserica trupului său. ²² Pentru acésta când s'a sculat din morți, și-au adus aminte ucenicii lui, că acésta dicea lor; și au crezut scripturei

și cuvîntului carele dîsesse Iisus. ²³Și cînd era în Ierusalim, la praznicul Pascilor, mulți au crezut întru numele lui, vîdînd semnele lui cele ce făcea. ²⁴Iar însuși

Iisus nu se încredința pre sine lor, pentru că el scia pre toți. ²⁵Și nu avea trebuință ca cine-va să mărturisască pentru om; că el scia ce era în om.

CAP. III

Pentru Nicodim și Iisus; pentru Iisus și Ioan cînd botează; pentru curățenie.

¹Și era un om din farisei, Nicodim numele lui, boer la Iudeilor. ²Acesta a venit către Iisus noaptea, și 'I-a dîs lui: Ravvi, scim că de la Dumne-deu ai venit învîțător; că nimenea nu pôte aceste semne să facă, care tu faci, de nu va fi Dumne-deu cu dînsul. ³Răspuns'a Iisus și 'I-a dîs lui: Amin, Amin, grăesc ție: De nu se va naște cine-va de sus, nu va putea vedea împărăția lui Dumne-deu. ⁴Ție căte el Nicodim: Cum pôte omul să se nască fiind bătrîn? Aū dîră pôte a doua ôră să intre în pîntecele maiceî sale, și să se nască? ⁵Răspuns'a Iisus: Amin, Amin, grăesc ție: De nu se va naște cine-va din apă și din Duh, nu va putea să intre întru împărăția lui Dumne-deu. ⁶Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duhul, Duh este.

⁷Nu te mira căci am dîs ție: că se cade vouă a vînaște de sus. ⁸Duhul unde voescă suflă, și glasul lui aūdi, dar nu scii de unde vine și unde merge. Așa este tot carele este născut din Duhul. ⁹Răspuns'a Nicodim și 'I-a dîs lui: Cum pot să fie acestea? ¹⁰Răspuns'a Iisus și 'I-a dîs lui: Tu ești învîțătorul lui Israel, și acestea nu le scii? ¹¹Amin, Amin, grăesc ție: că ce scim grăim, și ce am vîdît mărturisim, și mărturia noastră nu o primim. ¹²Dacă cele pămîntesci am spus vouă și nu credeți; cum de voi spune vouă cele cerești veți crede?

¹³Și nimenea nu s'a suit în cer, fără numai cel ce s'a pogorît din ceriū, Fiul omului, carele este în cer, ¹⁴și precum Moisi a înălțat șerpele în pustie; așa se cade a se înălța Fiul omului. ¹⁵Ca

tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibă viața vecinică.

¹⁶Că așa a iubit Dumne-deu lumea, că și pre Fiul său cel Unul-născut l'a dat, ca tot cel ce crede întru el să nu piară, ci să aibă viața vecinică. ¹⁷Că nu a trimes Dumne-deu pre Fiul său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mîntulască lumea prin el. ¹⁸Cela ce crede întru el nu se judecă; iar cela ce nu crede, iată este judecat că n'a crezut întru numele celui Unuia-născut Fiului lui Dumne-deu. ¹⁹Iar această este judecata, că lumina a venit în lume, și a iubit ômenii mai mult în-tunericul de cît lumina: că erau faptele lor rele. ²⁰Că tot cela se face rele, urasce lumina; și nu vine la lumină ca să nu se vîdîscă lucrurile lui. ²¹Iar ce face adevîrul vine la lumină, ca să se arate lucrurile lui, că întru Dumne-deu sunt lucrate

²²După acestea a venit Iisus, și ucenicii lui în pămîntul Iudeei, și acolo petrecea cu ei și boteza. ²³Și era și Ioan botezînd în Enon aproape de Salim; că erau acolo ape multe, și venia și se boteza. ²⁴Că încă nu era Ioan închis în temniță. ²⁵Și a fost întrebare de ucenicii lui Ioan cu Iudeei pentru curățenie. ²⁶Și aū venit către Ioan și 'I-a dîs lui:

Ravvi, cel ce era cu tine de ceea parte de Iordan, pentru carele tu ai mărturisit, iată el boteză, și toți merg către dînsul. ²⁷Răspuns'a Ioan și a dîs: Nu pôte omul lua nimic, de nu va fi dat lui din cer. ²⁸Voi înși-vă mărturisiți pentru mine, că am dîs: Nu sunt eu Christosul, ci cum că sunt trimis înaintea aceluia. ²⁹Cela ce are mirăsă, mire este; iar prietenul mirelui carele stă și-l ascultă pre el, cu bucurie se bucură de glasul mirelui; decî această bucurie a mea s'a plinit. ³⁰Aceluia se cadea cresce, iar mie a mă micșora. ³¹Cel ce vine de sus de-asupra tuturor este; cel ce este de pre pămînt pămîntesc este, și de pre pămînt grăesce; cel ce vine din ceruri de-asupra tuturor este. ³²Și ce a vîdît și a aūdit, aceea mărturisesce; și mărturia lui nimenea nu o primesce. ³³Cela ce primesce mărturia lui a pecetluit că Dumne-deu adevîrat este. ³⁴Că pre carele a trimes Dumne-deu grăesce; că nu cu măsură dă Dumne-deu Duhul. ³⁵Tatăl iubesc pre Fiul, și tôte le-a dat în mîna lui. ³⁶Cela ce crede întru Fiul are viața vecinică; iar ce nu ascultă pre Fiul, nu va vedea viața, ci mânia lui Dumne-deu va rămîne preste el.

CAP. IV.

Pentru Samarineanca; pentru Fiul omului cel împărătesc.

¹Deci dacă a înțeles Domnul, că au auzit fariseii că Iisus mai mulți ucenici face și botcă de cât Ioan. ²(Măcar că însuși Iisus nu boteza, ci ucenicii lui). ³A lăsat Iudeea și s'a dus iarăși în Galileea. ⁴Și trebuia să treacă el prin Samaria.

⁵Deci a venit în cetatea Samariei, ce se chiamă Sihar, aproape de locul carele a dat Iacov lui Iosif fiului său. ⁶Și era acolo puțul lui Iacov, iar Iisus ostenit fiind de călătorie, ședea așa la puț; și era ca la al șescelea ceas. ⁷A venit o muiere din Samaria să iea apă; și a ei Iisus: Dă-mi să beau. ⁸Că ucenicii lui se duseseră în cetate să cumpere hrană. ⁹Deci a și a ei Iisus: Cum, tu Iudeu fiind, ceri de la mine să bei, muiere samarineancă fiind eu? Că nu se amestecă Iudeii cu Samarinenii. ¹⁰Răspuns a Iisus și i-a și a ei: De ai fiseiudarul lui Dumnezeu, și cine este cel ce îți dă: dă-mi să beau, tu ai fi cerut de la dânsul, și ți-ar fi dat ție apă vie. ¹¹Și a ei Iisus: Dă-mi, nici ciutură ai, și puțul este adânc; de unde dar ai apa cea vie? ¹²Au doară tu mai mare ești de

cât Iacov, părintele nostru? carele ne-a dat noș puțul acesta, și el însuși dintr'insul a bătut, și fiul lui, și dobitoacele lui? ¹³Răspuns a Iisus și i-a și a ei: Tot cel ce va bea din apa aceasta va înseta iarăși. ¹⁴Iar cel ce va bea din apa care eu voi dau lui nu va înseta în veac; ci apa care eu voi dau lui se va face într' dânsul izvor de apă sălătătoare într' viață vecinică. ¹⁵Și a ei Iisus: Muiere: Dă-mi acăstă apă, ca să nu mai însetez, nici să mai vii aicea să scoți. ¹⁶Și a ei Iisus: Mergi și chiamă pe bărbatul tău, și vino aicea. ¹⁷Răspuns a muierea și i-a și a ei: Nu am bărbat. Și a ei Iisus: Bine ai și a ei: Că nu ai bărbat. ¹⁸Că cinci bărbați ai avut, și acum pre carele ai nu-ți este ție bărbat; acăsta adevărat ai grăit. ¹⁹Și a ei Iisus: Muiere: Vede că prooroc ești tu. ²⁰Părinții noștri în muntele acesta s'au închinat; și voi diceți, că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina. ²¹Și a ei Iisus: Muiere, crede mie că va veni vremea, când nici în muntele acesta nici în Ierusalim ve veți închina Ta-

talui. ²²Voi ve închinați căruia nu știți, noi ne închinăm căruia scim, că mântuirea din Iudei este. ²³Ci va veni vremea, și acum este, când închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu duhul și cu adevărul; că Tatăl acest fel caută să fie cei ce se închină lui. ²⁴Duh este Dumnezeu, și cei ce se închină lui, cu duhul și cu adevărul se cade să se închine. ²⁵Și a ei Iisus: Scim că va veni Mesia, (carele să chiamă Christos), când va veni acela, va spune noș toate. ²⁶Și a ei Iisus: Eu sunt, cela ce grăesc cu tine. ²⁷Și atunci a venit ucenicii lui și se miră, că cu muiere grăia; însă nimenea nu i-a și a ei: Ce cauți? sau ce grăesci cu dânsa? ²⁸Iar muierea a lăsat ciutura sa, și a mers în cetate și a și a ei omilor: ²⁹Veniți de vedeți om, carele mi-a spus mie toate câte am făcut; nu cumva acesta este Christos? ³⁰Deci au eșit din cetate și veniau către dânsul. ³¹Iar într'acestea îl rugău pre dânsul ucenicii grăind: Ravvi, mânăncă. ³²Iar el a și a ei: Eu mâncare am a mânca, care voi nu știți. ³³Iar ucenicii grăind între dânsii: Nu cumva i-a și a ei cine va să mânănce? ³⁴Și a ei Iisus: Mâncarea mea este ca să tac voia celui ce m'a trimes pre

mine, și să seversesc lucrul lui. ³⁵Au nu voi diceți, că încă patru luni sunt și secerișul va veni? Iată dă vouă, Ridicați ochii voștri, și vedeți holdele că sunt albe, spre seceriș acum. ³⁶Și cela ce seceră plată iea, și adună rodă în viață vecinică; ca și cel ce sâmănă, împreună să se bucure și cel ce seceră. ³⁷Că într'acăsta este cuvântul adevărat că altul este cel ce sâmănă, altul cel ce seceră. ³⁸Eu v'am trimes pre voi să secerăți ceea ce voi nu v'ați ostenit, alții s'au ostenit și voi ați intrat într'ostenela lor. ³⁹Iar din cetatea aceea mulți din Samarinenii au credut într'insul, pentru cuvântul muierei care mărturisise, că mi-a spus mie toate câte am făcut. ⁴⁰Deci după ce au venit la dânsul Samarinenii, îl rugău pre el ca să rămâie la dânsii; și a rămas acolo două zile. ⁴¹Și mult mai mult au credut pentru cuvântul lui. ⁴²Și muierei dăcea: că nu mai credem pentru vorba ta; că înși-ne am auzit și scim, că acesta este cu adevărat Mântuitorul lumii Christos. ⁴³Iar după cele două zile a eșit de acolo și a mers în Galileea. ⁴⁴Că însuși Iisus a mărturisit că prooroc în patria sa cinstea nu are. ⁴⁵Și când a venit în Galileea, l'au primit pre dânsul Galileanii; fiind

că au fost vădut toate câte a făcut în Ierusalim la praznic, că și ei au fost venit la praznic. ⁴⁶ Și a venit Iisus iarăși în Cana Galilei unde a făcut apa vin.

Și era un om împărătesc, al căruia fiu era bolnav în Capernaum. ⁴⁷ Acesta auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galilea, a mers la el și-l ruga pre dânsul ca să se pogore și să tămăduiască pre fiul lui, că vrea să moră. ⁴⁸ Iar Iisus a dis către el: De nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede. ⁴⁹ Dis-a către el omul cel împărătesc: Dâmnă, pogorâ-te mai înainte până a nu muri fiul

meu. ⁵⁰ Dis-a Iisus lui: Mergi, fiul tău viu este; și a creșut omul cuvântului carele a dis Iisus lui, și s'a dus. ⁵¹ Și iată pogorându-se el, slugile lui l'a întâmpinat pre el, și i-au spus dîcînd: Că fiul tău este viu. ⁵² Decî îi întrebă pre ei de ceasul întru care i-a fost mai bine. Și i-au dis lui: că ieri în ceasul al șeptelea l'ua lăsat frigurile. ⁵³ Și a cunoscut tatăl că în ceasul acela a fost în carele a dis Iisus lui: că fiul tău viu este și a creșut el și casa lui totă. ⁵⁴ Acesta iarăși al douilea semn a făcut Iisus, viind din Iudeea în Galilea.

CAP. V.

Pentru cel ce avea trei-deci și opt de ani în bolă; pentru Iudeii când căutați să omore pre Iisus.

¹ După acestea era praznicul Iudeilor și s'a suit Iisus în Ierusalim. ² Și este în Ierusalim scaldătorea oilor, care se chiamă evreesce Vitezda cinci prîvdore avînd. ³ Întru acelea zăcea multime multă de bolnavi, orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. ⁴ Că înger la vreme se pogoria în scaldătore, și turbura apa; și carele intra întâiu după turburarea apei, se facea sănătos ori de ce bolă

era ținut. ⁵ Decî era acolo un om, trei-deci și opt de ani avînd în bolă. ⁶ Pre aceasta vădîndu-l Iisus zăcînd și cunosceînd că iată multă vreme avea, i-a dis lui: Voești să fii sănătos? ⁷ Răspuns-a lui bolnavul: Dâmnă, om nu am, că dacă se va turbura apa să mă bage în scaldătore. Decî până când mergeu, altul înaintea mea se pogoră. ⁸ Dis-a Iisus la: Scolă-te, iea-ți patul tău și umblă. ⁹ Și

îndată s'a făcut sănătos omul și și-a luat patul său și umblă; și era întru acea zi Sâmbătă. ¹⁰ Decî diceau celui vindecat Iudeii: Sâmbătă este, nu se cade ție a-ți lua patul. ¹¹ Răspuns-a lor: Că ce m'a făcut sănătos, acela m'a dis: Iea-ți patul tău și umblă. ¹² Decî l'au întreat pre el: Cine este omul acela ce ție-a dis: iea-ți patul tău și umblă? ¹³ Iar cel vindecat nu scia cine este; că Iisus se dedese în lături, popor fiind întru acel loc. ¹⁴ După aceea l'a aflat pre el Iisus în biserică și l'a dis lui: Iată că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșesci; că să nu-ți fie ție ce-a mai rău. ¹⁵ A mers omul acela și a vestit Iudeilor că Iisus este cel ce l'a făcut pre dânsul sănătos. Și pentru aceea goniau pre Iisus Iudeii, și-l căutați pre el să-l omore, că aceste făcea Sâmbătă. ¹⁷ Iar Iisus a răspuns lor:

Tatăl meu până acum lucrează, și eu lucrez. ¹⁸ Decî pentru acesta mai virtos căutați Iudeii pre el să-l omore că nu numai deslega Sâmbăta, ci și Tatăl al său dicea pre Dumnezeu, întocmai pre sine făcîndu-se cu Dumnezeu. ¹⁹ Decî a răspuns Iisus și a dis lor: Amin, Amin grăesc vouă: Nu poate Fiul să facă de la sine nimic, de nu va vedea pre Tatăl făcînd:

Că cele ce face el, acelea și Fiul asemenea face. ²⁰ Că Tatăl iubesc pre Fiul și toate arată lui care el face, și mai mari lucruri de cât acestea va arăta lui, ca voi să vă mirați. ²¹ Că precum Tatăl scolă pre morți și-i înviază, așa și Fiul pre cari vrea îi înviază. ²² Că Tatăl nu judecă pre nimenea, ci totă judecata o a dat Fiului: ca toți să cinstescă pre Fiul, precum cinstesc pre Tatăl. ²³ Cel ce nu cinstește pre Fiul, nu cinstește pre Tatăl carele l'a trimis.

²⁴ Amin, Amin grăesc vouă. Că acela ce ascultă cuvintele mele și crede celui ce m'a trimis pre mine, are viață vecinică și la judecată nu va veni, ci s'a mutat din mörte în viață. ²⁵ Amin, Amin grăesc vouă: Că vine ceasul și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, și cari vor auzi vor învia. ²⁶ Că precum Tatăl are viață întru sine, așa a dat și Fiului viață să aibă întru sine. ²⁷ Și stăpînire i a dat lui, și judecată să facă. ²⁸ Căci Fiul al omului este, nu vă mirați de acesta. Că vine ceasul întru carele toți cei din mormânturi vor auzi glasul lui. ²⁹ Și vor eși cel ce au făcut cele bune întru învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele întru învierea judecății. ³⁰ Nu pot eu să fac

de la sine nimic: Precum auz judec; și judecata mea dreptă este. Că nu cat voia mea, ci voia Tatălui celui ce m'a trimis. ³¹ De mărturisesc eu pentru mine, mărturia mea nu este adevărată. ³² Altul este cel ce mărturisește pentru mine, și știu că adevărată este mărturia care mărturisește pentru mine. ³³ Voi ați trimis către Ioan, și a mărturisit adevărul. ³⁴ Iar eu nu de la om ia mărturia; ci acestea grăesc, ca voi să vă mântuiți. ³⁵ Acela era făclie care ardea și lumina; iar voi ați voit să vă veseliți la un ceas întru lumina lui. ³⁶ Iar eu am mărturie mai mare de cât Ioan, că lucrurile care mi-a dat mie Tatăl ca să le săvîrșesc pre ele, aceste lucruri care eu fac, mărturisesc pentru mine, că Tatăl m'a trimis. ³⁷ Și Tatăl acela ce m'a trimis, acela a mărturisit pentru mine; nici glasul lui ați auzit vre-o dată, nici chipul lui ați vădut. ³⁸ Și cuvântul lui nu-l aveți răma

ind întru voi; că pre carele a trimis el, acestuia voi nu credeți. ³⁹ Cereți scripturile, că vouă vi se pare întru dînsulea avea viață vecinică; și acelea sunt cele ce mărturisesc pentru mine. ⁴⁰ Și nu voiți să veniți către mine, ca viața să aveți. ⁴¹ Mărire de la oameni nu ica. ⁴² Ci v'am cunoscut pre voi, că dragostea lui Dumnezeu nu aveți întru voi. ⁴³ Eu am venit întru numele Tatălui meu, și nu mă primiți pre mine; de va veni altul întru numele său, pre acela veți primi. ⁴⁴ Cum puteți voi să credeți mărire unul de la altul luând, și pre mărirea cea de la singur Dumnezeu nu o căutați? ⁴⁵ Să nu vi se pară că eu voiu pîri pre voi la Tatăl; este acela ce vă pîresce pre voi, Moisi, spre carele voi ați nădăduit. ⁴⁶ Că de ați fi crezut lui Moisi, ați fi crezut și mie, că pentru mine acela a scris. ⁴⁷ Iar dacă scripturile aceluia nu credeți, cum cuvintelor mele veți crede?

CAP VI.

Pentru cele cinci pâni și două pesci; pentru darea în lături lui Iisus ca să nu-l facă pre el împărat; pentru umblarea pe mare; pentru poporul carele mergea după Iisus în vase; pentru popor când cerea semn; pentru pâinea care se pogoră din cer; pentru cei mulți din Ucenicii cari s'au întors de la Iisus; pentru mărturisirea lui Petru de Christos.

¹ După acestea s'a dus Iisus de cea parte de marea

Galileii, care este a Tiberiadei. ² Și a mers după dînsul

popor mult, căci vedea semnele lui care făcea la cei bolnavi.

³ Și s'a suit în munte Iisus, și acolo a ședut cu ucenicii săi. ⁴ Și era aproape Pascile, praznicul Iudeilor.

⁵ Decî rădicându-și Iisus ochii, și vădînd, că mult popor vine la dînsul, dice către Filip: De unde vom cumpăra pâni, ca să mănânce acestia? ⁶ (Iar acesta dicea ispitind pre el; că însuși scia ce vrea să facă). ⁷ Răspuns'a Filip lui: De două sute de dinari pâni nu le va ajunge lor, ca fiește-carele dintr'înșii câte puțin să iea. ⁸ Grăit'a lui unul din ucenicii lui, Andrei, fratele lui Simon Petru: ⁹ Este un copil aicea, carele are cinci pâni de orz și două pesci; ci acestea ce sunt la atîția? ¹⁰ Și a dis Iisus: Faceți pre oameni să ședă; și era iarăși multă întru acel loc; decî au ședut bărbații cu numărul ca la cinci mii.

¹¹ Și a luat pâinile Iisus, și mulțumind a împărțit ucenicilor, și ucenicii celor ce ședă; așijderea și din pesci cât au vrut ei. ¹² Iar dacă s'au săturat, a dis ucenicilor săi: Adunați sfărămiturile ce au prisosit, ca să nu se piardă ceva. ¹³ Decî au adunat și au umplut două spre-duce coșuri de sfărămituri, din cinci pâni de orz, cari au prisosit celor ce au mîncat.

¹⁴ Iar oamenii vădînd semnul care le-a făcut Iisus diceau: Că acesta este adevărat prorocul cel ce va să vie în lume. ¹⁵ Decî Iisus cunoscînd că vor să vie, și să-l apuce pre el ca să-l facă împărat s'a dus iarăși în munte, el singur. ¹⁶ Și dacă s'a făcut seră, s'au pogorît ucenicii lui la mare. ¹⁷ Și intrînd în corabie mergea de ceea parte de mare la Capernaum și iată întunec s'a făcut, și nu venise către ei Iisus. ¹⁸ Și marea s'a ridicat, vînt mare suflînd. ¹⁹ Decî viind ei ca la douăzeci și cinci sau trei-deci de stadii, vîd pre Iisus umblînd pre mare, și apropiindu-se de corabie; și s'au înfricoșat. ²⁰ Iar el a dis lor: Eu sunt, nu vă temeți. ²¹ Decî vrea să-l iea pre el în corabie; și îndatăși corabia a sosit la pămîntul la carele ei mergeau. ²² A doua zi poporul carele sta de ceea parte de mare, vădînd că altă corabie nu era acolo fără numai una, întru care intrase ucenicii lui, și cum că Iisus nu a intrat în corabie împreună cu ucenicii săi, ci singur ucenicii lui, s'au dus. ²³ (Și alte corăbii au venit din Tiberiada, aproape de locul undea mîncat pâinea, mulțumind Domnului). ²⁴ Decî dacă a vădut poporul, că Iisus nu este acolo, nici ucenicii lui, au intrat și ei în corăbii, și au mers în

Capernaum, căutând pre Iisus. ²⁶ Și aflându-l pre el de ceea parte de mare, l-au ȋdis lui: Ravvi, când ai venit aici? ²⁶ Răspuns-a Iisus lor și a ȋdis: Amin, Amin grăiesc: Mă căutați pre mine, nu căci ați vădut semne, ci căci ați mănecat din până și v'ați săturat.

²⁷ Lucrați, nu mănecarea cea peritoare, ci mănecarea care rămâne spre viață vecinică, care Fiiul omului va da vouă. Că pre acesta Dumnezeu Tatăl l'a pecetluit. ²⁸ Decă au ȋdis către dănsul: Ce vom face ca să lucrăm lucrurile lui Dumnezeu? ²⁹ Răspuns'a Iisus și a ȋdis lor: Acesta este lucrul lui Dumnezeu, ca să credeți întru carele a trimis acela. ³⁰ Ȋdis'a drept aceea lui: Dar ce semn faci tu, ca să vedem și să credem ȋie ce lucrezi? ³¹ Părinții noștri mană au mănecat în pustie, precum este scris: Pâne din cer le-a dat lor de a mănecat.

³² Decă le-a ȋdis lor Iisus: Amin, Amin ȋdic vouă, nu Moisi a dat vouă pânea din cer, ci Tatăl meu dă vouă din cer pânea cea adevărată. ³³ Pentru că pânea lui Dumnezeu este ceea cese pogoră din cer, și viață dă lumii. ³⁴ Decă a ȋdis către dănsul: Dămine, pururea dăne noă pânea acăsta. ³⁵ Și a ȋdis lor Iisus:

Eu sunt pânea vieții; cea

ce vine către mine nu va flămândi, și cela ce crede întru mine nu va înseta nici odinioară. ³⁶ Ci am ȋdis vouă: Că m'ați și vădut pre mine și nu credeți. ³⁷ Tot ce îmi dă mie Tatăl, către mine va veni; și pre cela ce vine către mine nu-l voi scote afară. ³⁸ Că m'am pogorât din cer, nu ca să fac voia mea, ci voia celui ce m'a trimis pre mine. ³⁹ Și acesta este voia Tatălui celui ce m'a trimis pre mine: ca tot ce m'a dat mie, să nu pierd dintr'însul, ci să-l înviez pre el în ȋiua cea de apoi.

⁴⁰ Și acăsta este voia celui ce m'a trimis pre mine, că tot cine vede pre Fiiul și crede întru el să aibă viață vecinică; și eu îl voi învia pe el în ȋiua cea de apoi. ⁴¹ Decă cărtiaș ludei pentru el, că a ȋdis: Eu sunt pânea ceea ce s'a pogorât din cer. ⁴² Și ȋdicea: Aș nu este acesta Iisus Fiiul lui Iosif, caruia scim noi pre tatăl său și pre mama sa? Dar cum ȋdice el, că din cer m'am pogorât? ⁴³ Decă răspuns'a Iisus, și a ȋdis lor: Nu cărtiți între voi. ⁴⁴ Nimin nu pôte să vie către mine de nu-l va trage pre el Tatăl cel ce m'a trimis pre mine, și eu îl voi învia pre el în ȋiua cea de apoi. ⁴⁵ Este scris în prooroci: Și vor fi toți învățați de Dumnezeu; decă tot cela ce aude

de la Tatăl și se învață vine către mine. ⁴⁶ Nu dora că pre Tatăl l'a vădut cine-va fără numai cela ce este de la Dumnezeu, acela a vădut pre Tatăl. ⁴⁷ Amin, Amin grăesc vouă: Cela ce crede întru mine are viață vecinică.

⁴⁸ Eu sunt pânea vieții. ⁴⁹ Părinții voștri au mănecat mană în pustie, și au murit. ⁵⁰ Acăsta este pânea care se pogoră din cer, ca să mănânce cine-va dintr'însa și să nu mōră. ⁵¹ Eu sunt pânea cea vie, care s'a pogorât din cer, de va mânca cine-va din pânea acăsta, va fi viu în veci; și pânea care eu voi da trupul meu este, pre carele eu voi da pentru viața lumii.

⁵² Decă se priciaș între sine ludei ȋdicând: Cum pôte acesta să-și dea noă trupul său să-l mănăcăm? ⁵³ Și a ȋdis lor Iisus: Amin, Amin grăesc vouă de nu veți mânca trupul Fiiului omului, și veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi. ⁵⁴ Cela ce mănăcă trupul meu, și bea sângele meu, are viață vecinică; și eu îl voi învia pre el în ȋiua cea de apoi.

⁵⁵ Că trupul meu adevărat este mănecarea, și sângele meu adevărat este bēutura.

⁵⁶ Cela ce mănăcă trupul meu, și bea sângele meu, întru mine petrece și eu întru el. ⁵⁷ Precum m'a trimis pre mine Tatăl cel viu, și

eu viez pentru Tatăl; și cela ce mă mănăcă pre mine, și acela va fi viu pentru mine.

⁵⁸ Acăsta este pânea care din cer s'a pogorât; nu precum a mănecat mana părinții voștri și au murit; cela ce va mânca pânea acăsta va fi viu în veac. ⁵⁹ Acestea a ȋdis în sinagogă învățând în Capernaum. ⁶⁰ Decă mulți au ȋdind din ucenicii lui au ȋdis: Greu este cuvântul acesta, cine pôte să-l audă pre el? ⁶¹ Iar Iisus sciind întru sine că cârtesc pentru acăsta ucenicii lui, a ȋdis lor: Acăsta vă smintesce pre voi? ⁶² Dar de veți vedea pre Fiiul omului suindu-se unde era mai nainte?

⁶³ Duhul este carele face viu, trupul nu folosesce nimic; graiurile cară grăesc vouă Duh sunt și viață sunt. ⁶⁴ Ci sunt unii din voi cară nu cred. Că scia dintru început Iisus cară sunt cei ce nu cred, și carele este cela ce vrea să-l vină pre el. ⁶⁵ Și ȋdicea: pentru acăsta am ȋdis vouă: Că nimenea nu pôte să vie la mine de nu va fi dat lui de la Tatăl meu. ⁶⁶ Dintru acăsta mulți din ucenicii lui s'au întors înapoi, și nu mai umblău cu dănsul. ⁶⁷ Și a ȋdis Iisus celor doi spre-dece: Aș dora și voi voiți să vă duceți? ⁶⁸ Răspuns'a Simon Petru lui: Dămine, la cine ne vom duce? Cuvinte ale vieții vecinice ai. ⁶⁹ Și noi am cre-

dut și am cunoscut, că tu ești Christosul Fiul lui Dumnezeu celui viu. ⁷⁹ Răspuns'a lor Iisus: Aă nu eă pre voi cei două-spre-șcece v'am ales,

și unul din voi diavol este?

⁷¹ Și dicea de Iuda al lui Samon Iscarioteanul, că acela vrea să-l vîndă pre el, unul fiind din cei două-spre-șcece.

CAP. VII.

Pentru suirea Domnului ca întru ascuns la praznic; pentru Iudei când se minună cum Iisus scie carte neînvățând; pentru desbinarea poporului pentru Christos; pentru prigonirea boierilor și a lui Nicodim.

¹ Și umbla Iisus după acestea în Galilea, că nu voia în Iudea să umble, că-l căutaă pre el Iudei să-l omóre. ² Și era aproape praznicul Iudeilor, înfigerea corturilor. ³ Deci a ăis către dănsul frații lui: Trecei de aicea și mergi în Iudeia, ca și ucenicii tăi să vadă lucrurile cari faci. ⁴ Că nimenea întru ascuns face ceva, și caută să fie el la arătare; dacă faci acestea, arată-te pre tine lumei. ⁵ Pentru că nici frații lui nu credeă într'însul. Deci a ăis lor Iisus: Vremea mea încă n'a sosit; iar vremea voastră tot-d-a-una este gata. ⁷ Nu pôte lumea să vă urască pre voi: iar pre mine mă urasce, pentru că eă mărturisesc de dănsa, că lucrurile ei sunt rele. ⁸ Voi suiți-vă la praznicul acesta. Eă încă nu mă sui la praznicul acesta, căci vremea mea încă nu s'a împlinit. ⁹ Și acestea dicend lor a rămas în Gali-

leea. ¹⁰ Și dacă s'aă suit frații lui, atunci și el s'a suit la praznic, nu de față, ci cam pre ascuns. ¹¹ Iar Iudei il căutaă pre el la praznic și diceă: Unde este acela? ¹² Și cărtire multă era pentru dănsul între popóre. Că unii diceă că bun este; iar alții diceă: Nu; ci amăgesce poporul. ¹³ Ină nimenea de față nu grăia de dănsul, pentru frica Iudeilor.

¹⁴ Iar înjumătățindu-se praznicul, s'a suit Iisus în biserică și înveta. ¹⁵ Și se miraă Iudei dicend: Cum scie acesta carte nefiind învățat? ¹⁶ Deci a răspuns lor Iisus și a ăis: A mea învățatură nu este a mea, ci a acelu ce m'a trimis pre mine. ¹⁷ De va voi cine-va să facă voia lui, va cunósce pentru învățatura acăsta, ore de la Dumnezeu este, saă eă de la mine grăiesc. ¹⁸ Că ce grăiesc de la sine mărirea sa caută; iar că ce caută mărirea ce-

lui ce l'a trimes pre el, acăsta adevărat este, și nedreptate nu este întru dănsul. ¹⁹ Aă nu Moisi v'a dat vouă legea? Și nimenea din voi nu face legea? Ce mă căutați să mă omorâți? ²⁰ Răspuns'a poporul și a ăis: Drac ai: cine te caută să te omóre? ²¹ Răspuns'a Iisus și a ăis lor: Un lucru am făcut și toți vă mirați pentru acăsta. ²² Moisi v'a dat vouă tăierea împrejur, (nu că de la Moisi este, ci de la părinți), și Sâmbăta tăiați împrejur pre om. ²³ Dacă tăierea împrejur primesce omul Sâmbăta, ca să nu se strice legea lui Moisi, pre mine vă mâniați, căci om întreg am făcut sănătos Sâmbăta? ²⁴ Nu judecați după față, ci drépta judecata judecați. ²⁵ Deci diceă unii din Ierusalimeni: Aă nu este acesta pre carele il caută ca să-l omóre? ²⁶ Și iată de față grăiesc, și nimic lui nu-i ăic: Nu cum-va aă cunoscut cu adevărat boierii că adevărat acesta este Christos? ²⁷ Ci pre acesta il scim de unde este, iar Christos când va veni nimeni nu sciți de unde este. ²⁸ Deci striga Iisus în biserică, învățând și dicend: Și pre mine mă sciți și sciți de unde sunt; și de la mine nu am venit, ci este adevărat că ce m'a trimis, pe care voi nu-l sciți. ²⁹ Iar

eă il sciă pre el, că de la dănsul sunt și acela m'a trimis. ³⁰ Deci il căutaă pre el să-l piardă, și nimenea nu și'a pus pre dănsul mâinile, că încă nu venise ceasul lui. ³¹ Și mulți din popor aă creăut într'însul, și diceă: că Christos când va veni, aă dora mă multe semne va face de cât acestea care a făcut acesta? ³² Aă audit farisei pre popor cărtind pentru dănsul acestea și aă trimis slugi farisei și archerei ca să-l prindă pre dănsul. ³³ Deci a ăis lor Iisus: Ină puțină vreme cu voi sunt, și merg la că ce m'a trimes pre mine. ³⁴ Căuta-mă-veți și nu mă veți afla; și unde sunt eă, voi nu puteți să veniți. ³⁵ Deci a ăis Iudei între sine: Unde va să mērgă acesta, că noi nu-l vom afla pre el? Nu cum-va întru risipirea Elinilor va să mērgă și să învețe pre Elini? ³⁶ Că este cuvintul acesta carele a ăis: Căuta-mă-veți și nu mă veți afla; și unde sunt eă, voi nu puteți să veniți.

³⁷ Iar în ziua că de pre urmă, că mare a praznicului a stăut Iisus și a strigat dicend: De însetăz cine-va să vie la mine și să bea. ³⁸ Că ce crede întru mine, precum a ăis scriptura, riuri de apă vie vor curge din pântecel lui. ³⁹ (Iar acăsta a ăis pentru Duhul pre carele era să-l iea

cei ce cred întru dânsul. Că încă nu era Duh Sânt, că Iisus încă nu se prea mârise).⁴⁰ Decî mulți din popor auzind cuvîntul diceau: Acesta este cu adevărat Proorocul, alții diceau: Acesta este Christosul.⁴¹ Iar alții diceau: Aŭ dōră din Galilea va să vie Christos? ⁴² Aŭ nu a dis scriptura, că din Sămînța lui David și din orașul Vitleem unde a fost David, va să vie Christos? ⁴³ Și împerechiare între popor s'a făcut pentru dânsul. ⁴⁴ Iar unii dintr'înșii vrea să-l prindă pre el; dar nimenea nu și-a pus pre dânsul mâinile. ⁴⁵ Decî aŭ venit slugile către archierei și către farisei și aŭ dis lor acela: Pentru ce nu l'ați adus pre

el? ⁴⁶ Răspuns'aŭ slugile: Nici odată om așa a grăit, ca omul acesta. ⁴⁷ Și aŭ răspuns lor fariseii: Aŭ dōră și voui v'ați amăgit? ⁴⁸ Aŭ dōră cine va din boierii a creșut într'înșul, său din farisei? ⁴⁹ Ci poporul acesta, carele nu seie legea, blestemat este. ⁵⁰ Dis'a Nicodim către ei, carele venise nōptea la dânsul, unul fiind dintre ei: ⁵¹ Aŭ dōră legea nōstră judecă pre om de nu va auzi de la el mai înainte, și va cunoșe ce face? ⁵² Răspuns'aŭ și i-aŭ dis lui: Aŭ dōră și tu din Galileea ești? Cărcă și vedî, că prooroc din Galileea nu s'a sculat. ⁵³ Și a mers fie-carele la casa sa.

CAP. VIII.

Pentru cei ce întrebau pre Iisus pentru Tatăl său; pentru Iisus când făgăduia slobodenie celor ce-l urmează lui; pentru cei ce diceau că drac are Iisus; pentru Iudeii cei ce se ispitau să omōre cu petre pre Iisus, căci a dis: că mai 'nainte de Avraam este.

¹ Iar Iisus s'a dus în muntele Maslinilor. ² Iar la mănecare iarăși a venit în biserică, și tot poporul a venit la dânsul, și ședînd învăța pre ei.

³ Și a adus la dânsul cărturarii și fariseii pre o mulere prinsă în preacurvie; și puind-o pre dânsa în mijloc,

⁴ Aŭ dis lui: Învătătorule, pre acēstă mulere am prins așa de față preacurvind. ⁵ Și în lege Moisi ne-a poruncit nouc: unele ca aceste să se ucidă cu pietre; dar tu ce dici? Și acēsta dicea, ispitindu-l pre el ca să aibă ce cleveti împotriva lui; iar Ii-

sus, jos plecându-se, scria cu degetul pre pămînt. ⁷ Și neîncetînd a-l întreba pre el, s'a ridicat și a dis lor: Cela ce este fără de păcat între voi, acela întâi să arunce piatră asupra ei. ⁸ Și iarăși plecându-se jos a scris pre pămînt. ⁹ Iar ei auzind, și de sciință muștrîndu-se, eșia unul după altul, începînd de la cei mai bătrîni până la cei mai de jos. Și a rămas Iisus singur și mulerea în mijloc stînd. ¹⁰ Și rădicându-se Iisus, și nevîdînd pre nimene, fără numai pre mulere, i-a dis ei: Mulere, unde îți sunt pârșii tăi? Aŭ nimene pre tine nu te-a judecat a fi vinovată? ¹¹ Iar ea a dis: Nimene, Dōmne. Și a dis ei Iisus: Nici eu nu te judec. Du-te, și de acum să nu mai păcătuesci.

¹² Decî iarăși a grăit lor Iisus dicînd: Eu sunt lumina lumii: cela ce urmăzează mie nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieții. ¹³ Decî aŭ dis lui fariseii: Tu însuși mărturisești pre tine: mărturia ta nu este adevărată. ¹⁴ Răspuns-a Iisus și a dis lor: Deși eu însuși mărturiseșc pre mine, adevărată este mărturia mea; că știu de unde am venit, și unde merg; iar voi nū știți de unde viu și unde merg. ¹⁵ Voi duple trup judecați, eu nu judec pre

nimeni. ¹⁶ Și de a-și și judeca eu, judecata mea adevărată este; că singur nu sunt, ci eu și Tatăl cela ce m'a trimis pre mine. ¹⁷ Și în legea vōstră scris este, că a doi omōni mărturia adevărată este. ¹⁸ Eu sunt cel ce mărturiseșc pre mine însuși, și mărturiseșc pre mine Tatăl ce m'a trimis. ¹⁹ Decî dicea lui: Unde este Tatăl tău? Răspuns'a Iisus: Nici pre mine mă știți, nici pre Tatăl meu; de m'ați sci pre mine, și pre Tatăl meu ați sci. ²⁰ Aceste graiuri le-a grăit Iisus în gazofilachie, învățînd în biserică; și nimeni nu l'a prins pre el, că încă nu venise ceasul lui.

²¹ Și iarăși a dis lor Iisus: Eu merg și mă veți căuta pre mine, și nu mă veți afla, și în păcatul vostru veți muri. Unde merg eu, voi nu puteți să veniți. ²² Decî diceau Iudeii: Aŭ dōră va să se omōre însuși pre sine, că dice: Unde merg eu, voi nu puteți să veniți? ²³ Și a dis lor: Voi din cele de jos sunteți, eu din cele de sus sunt; voi din lumea acēsta sunteți, eu nu sunt din lumea acēsta. ²⁴ Decî am dis vouc: Că veți muri în păcatele vōstre; că de nu veți crede că eu sunt, veți muri în păcatele voastre. ²⁵ Dis'a drept aceea lui: Tu cine ești? Și a dis lor Iisus: Începutul, care și grăesc cu

voi. ²⁶ Multe am pentru voi a grăi și a judeca; ci cela ce m'a trimis pre mine adevărat este; și eu cele ce am auzit de la dânsul, aceste grăesc în lume. ²⁷ Și nu a cunoscut că de Tatăl grăia lor. ²⁸ Decî a ăis lor Iisus: Când veți înălța pre Fiul omului, atunci veți cunósce că eu sunt; și de la mine însu-mi nu fac nimic, ci precum m'a învățat pre mine Tatăl meu, acestea grăesc. ²⁹ Și cela ce m'a trimis pre mine cu mine este: nu m'a lăsat pre mine singur Tatăl, că eu cele plăcute lui fac pururea. ³⁰ Acestea grăind el, mulți au cređut întru dânsul.

³¹ Decî ăicea Iisus către Iudeii cel-ce cređuse lui: De veți petrece voi întru cuvîntul meu, cu adevărat ucenici ai mei sunteți. ³² Și veți cunósce adevărul, și adevărul vă va desrobi pre voi. ³³ Răspuns'au și i-a ăis lui: Sămînță a lui Avraam suntem, și nimănuî nu am fost robi nici odată; cum tu ăici: că desrobiți veți fi? ³⁴ Răspuns'a Iisus lor: Amin, Amin, grăesc vouă, că tot cel ce face păcatul, rob este păcatului. ³⁵ Iar robul nu rămăne în casă în veac; iar fiul rămăne în veac. ³⁶ Decî dacă vă va desrobi pre voi Fiul, cu adevărat desrobiți veți fi. ³⁷ Sciū că sămînță a lui Avraam sunteți; dar mă

căutați să mă omoriți, că cuvîntul meu nu incăpe întru voi. ³⁸ Eu ceea ce am vėđut la Tatăl meu grăesc; și voi ceea ce ați vėđut la tatăl vostru faceți. ³⁹ Răspuns'au și au ăis lui: Tatăl nostru Avraam este. ăis'a lor Iisus: De ați fi fost fiu ai lui Avraam, lucrurile lui Avraam ați fi făcut. ⁴⁰ Iar acum mă căutați să mă omoriți pre mine omul carele adevărul am grăit vouă, care am auzit de la Dumnezeu; acēsta Avraam nu a făcut. ⁴¹ Voi faceți lucrurile tatălui vostru. ăis'a drept aceea lui: Noi din curvie nu suntem născuți, un tată avem pre Dumnezeu.

ăis'a lor Iisus: De ar fi fost Dumnezeu Tatăl vostru n'ați fi iubit pre mine, că eu de la Dumnezeu am eșit și am venit: că nu am venit de la mine însu-mi, ci acela m'a trimis. ⁴² Pentru ce glasul meu nu-l cunósceți? Căci nu puteți să auziți cuvîntul meu. ⁴³ Voi din tatăl diavolului sunteți, și puteți tatălui vostru voiți să faceți; acela ucigător de oameni a fost dintru început și întru adevăr nu a stătut: că nu este adevăr întru dânsul; când grăesce minciuna, dintru ale sale grăesce, că minciunos este, și tatăl ei. ⁴⁴ Iar eu, căci adevărul grăiesc, nu credeți mie. ⁴⁵ Cine

dintru voi mă vădesce pre mine pentru păcat? Iar dacă adevărul grăiesc, pentru ce voi nu credeți mie? ⁴⁷ Cela ce este de la Dumnezeu, graiurile lui Dumnezeu ascultă. Pentru acēsta voi nu ascultați, că nu de la Dumnezeu sunteți. ⁴⁸ Răspuns'au Iudeii și i-au ăis lui: Oare nu ăicem noi bine că Samarinean ești tu și drac ai? ⁴⁹ Răspuns'a Iisus: Eu drac nu am, ci cinstesc pre Tatăl meu; și voi mă necinstiți pre mine. ⁵⁰ Iar eu nu caut mărirea mea; este cela ce caută și judecă.

⁵¹ Amin, Amin grăesc vouă: De va păzi cine-va cuvîntul meu, nu va vedea mórtea în veac. ⁵² Decî au ăis lui Iudeii: Acum am cunoscut că ai drac; Avraam a murit și proorocii și tu ăici: De ~~eu~~ va păzi cine-va cuvîntul meu nu va gusta mórtea în veac. ⁵³ Au doară tu mai mare ești de cât părintele nostru Avraam, carele a mu-

rit? Și proorocii au murit; cine te faci tu pre tine? ⁵⁴ Răspuns'a Iisus: De mă măresc eu pre mine singur, mărirea mea nimic nu este; este Tatăl meu carele mă măresce pre mine, pre carele voi ăiceți că Dumnezeuul vostru este. ⁵⁵ Și nu l'ați cunoscut pre el; iar eu îl sciū pre el, și de voiū ăice că nu'l sciū pre el, voiū fi asemenea vouă, minciunos: Ci-l sciū pre el și cuvîntul lui păzesc. ⁵⁶ Avraam, părintele vostru a fost bucuros ca să vadă ziua mea; și a vėđut și s'a bucurat. ⁵⁷ Decî au ăis Iudeii către dânsul: Cinci-ăeci de ani încă nu ai și pre Avraam l'ai vėđut? ⁵⁸ Și a ăis lor Iisus: Amin, Amin ăic vouă, mai nainte de a se face Avraam, eu sunt. ⁵⁹ Decî a luat pietre ca să arunce într'însul; iar Iisus s'a ascuns și a eșit din biserică, mergēnd prin mijlocul lor, și a trecut așa.

CAP. IX.

Pentru orbul cel din nascere

¹ Și trecēnd a vėđut pre un orb din nascere. ² Și l'au întrebat pre el ucenicii lui ăicēnd: Ravvi, cine a greșit, acesta, sau părinții lui, de

s'a născut orb? Răspuns'a Iisus: Nici acesta a greșit, nici părinții lui, ci ca să se arate lucrurile lui Dumnezeu întru el. ⁴ Mie mi se ca-

de să lucrez lucrurile celui ce m'a trimis pre mine, până este ziua; vine noaptea când nimeni nu poate să lucreze. ⁵Când sunt în lume, lumină sunt lumii. ⁶Acestea zicând, a scuiat jos, și a făcut tină din scuiat, și a uns cu tină preste ochii orbului. ⁷Și i-a zis lui: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului, (ce se tâlcuesce Trimis). ⁸Deci s'a dus și s'a spălat și a venit vădând. ⁹Iar vecinii și cei ce-l văduse pre el mai înainte că era orb diceau: Aă nu este acesta cel ce ședea și cerea? ¹⁰Alții diceau: Că acesta este. Iar alții diceau că s'ămână cu el. Iar acela zicea: că eu sunt. ¹¹Deci îi dicea lui: Cum ți s'a deschis ochii? Răspuns'a acela și a zis: Un om ce se numesce Iisus, tină a făcut și a uns ochii mei, și mi-a zis mie: mergi la scăldătoarea Siloamului, și te spală; și mergând și spălându-mă am vădut. ¹²Și i-a zis lui: Unde este acela? Zis'a: Nu știu. ¹³El aduc pre el la farisei, pre cela ce ore-când a fost orb. ¹⁴Și era Sâmbătă când a făcut Iisus tină și i-a deschis ochii lui. ¹⁵Deci iarăși l'a întrebat pre el și fariseii: Cum a vădut? Iar el a zis: Tină a pus pre ochii mei și m'am spălat și văd. ¹⁶Deci diceau ore-că din farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, că nu păzesce

Sâmbăta. Alții diceau: Cum poate om păcătos să facă semne ca acestea? Și împerechiare era între ei. ¹⁷Zis'a orbului iarăși: Tu ce zici pentru dânsul că a deschis ochii tăi? Iar el a zis: că prooroc este. Deci nu au crezut Iudeii pentru dânsul, că orb a fost și a vădut, până ce au chemat pe părinții acestuia ce au vădut. ¹⁸Și i-au întrebat pe ei zicând: Acesta este fiul vostru carele voi ați zis că s'a născut orb, cum dar acum vede? ¹⁹Răspuns'a lor părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și cum că orb s'a născut. ²⁰Iar cum acum vede nu știm. sau cine i-a deschis lui ochii, noi nu știm; însuși virstă are, pre dânsul îl întrebați, el singur pentru sineși va spune. ²¹Acestea au zis părinții lui, că se temeau de Iudei, pentru că acum se sfătuisse Iudeii că de-l va mărturisi pe el cine-va a fi Christos să se lepede din sinagogă. ²²Pentru aceea părinții lui au zis că virstă are, pre dânsul îl întrebați. ²³Deci au chemat a doua oară pre omul carele fusese orb, și au zis lui: Dă mărire lui Dumnezeu; noi știm că omul acesta păcătos este. ²⁴Iar acela a răspuns și a zis: De este păcătos, nu știu; una știu, că orb fiind eu, acum văd. ²⁵Și i-au zis lui iarăși: Ce a făcut ție? Cum

ți-a deschis ție ochii? ²⁶Răspuns'a lor: Am zis vouă acum și nu ați audat; ci iarăși voiți să auditi? Aă dorași voi voiți să vă faceți ucenici ai lui? ²⁷Deci l'a ocărit pre el, și au zis lui: Tu ești ucenic al aceluia; iar noi ai lui Moisi suntem ucenici. ²⁸Noi știm că cu Moisi a grăit Dumnezeu; iar pre acestă nu-l știm de unde este. ²⁹Răspuns'a omul, și a zis lor: Că întru această este minune că voi nu știți de unde este, și au deschis ochii mei. ³⁰Și știm că pre păcătoși Dumnezeu nu-i ascultă, ci de este cine-va cinstitor de Dumnezeu și face voia lui, pre acesta îl ascultă. ³¹Din veac nu s'a audat cum că să fi deschis cineva ochii vre-unui orb din nascere. ³²De nu ar fi această de la Dumnezeu, nu ar putea face nimic. ³³Răspuns'au și au zis lui: Intru păcate tu te-ai

născut tot, și tu ne înveți pre noi? Și l'a gonit pre el afară. ³⁴Audat'a Iisus că l'a gonit pre el afară, și aflându-l pre dânsul, i-a zis lui: Tu crești în Fiul lui Dumnezeu? ³⁵Răspuns'a acela și a zis: Și cine este, Dămine, ca să cred într'ănsul? ³⁶Și i-a zis Iisus lui: Și l'ai vădut pre el, și carele grăesce cu tine, acela este. ³⁷Iar el a zis: Cred, Dămine; și s'a închinat lui.

³⁸Și a zis lui Iisus: Spre judecată am venit eu în lumea această; ca cei ce nu văd să vadă, și cei ce văd să fie orbi. ³⁹Și au audat acestea unii din farisei cari erau cu dânsul, și au zis lui: Aă dorași noi suntem orbi? ⁴⁰Zis'a lor Iisus: De ați fi orbi, nu ați avea păcat; iar acum ziceți, că vedem, pentru această păcatul vostru rămâne.

CAP. X.

Pentru păstorul cel bun și năimitul; pentru Iisus când s'a întrebat în privdor când umbla prin biserică.

¹Amin, Amin grăesc vouă. Cela ce nu intră prin ușă în staulul oilor, ci sare pre a-iurea, acela fur este și tilhar. ²Iar cela ce intră prin ușă păstor este oilor. ³Aceluia portarul îi deschide, și oile

ascultă glasul lui, și oile sale le chiamă pre nume, și le scote pre ele. ⁴Și când scote oile sale, merge înaintea lor, și oile merg după dânsul, că cunosc glasul lui. ⁵Iar după cel străin nu merg, ci fug de la

Și

dênsul, că nu cunosc glasul străinilor. ⁶Acastă pildă a dîs lor Iisus; iar ei nu o au înțeles ce era a-elea ce le grăia lor. ⁷Deci iarăși le-a dîs lor Iisus: Amin, Amin grăesc vouă. Că eu sunt ușa oilor. ⁸Toți câți au venit mai 'na-nte de mine, furî sunt și tîlharî; ci nu i-au ascultat pre ei oile.

⁹Eu sunt ușa; prin mine de va intra cine-va se va mîntui; și va intra și va eși și pășune va afla. ¹⁰Furul nu vine, fără numai să fure, și să junghie, și să pîrdă; Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă. ¹¹Eusunt Păstorul cel bun; păstorul cel bun sufletul său își pune pentru oi. ¹²Iar năimitul și carele nu este păstor, căruia nu sunt oile ale lui, vede lupul viind, și lasă oile și fuge; și lupul le răpescce pre ele, și risipește oile. ¹³Și năimitul fuge, că năimit este și nu-i este lui grije pentru oi. ¹⁴Eu sunt păstorul cel bun, și cunosc pre ale mele și mă cunosc de ale mele. ¹⁵Precum mă cunoscce pre mine Tatăl și eu cunosc pre Tatăl; și sufletul meu îmi pun pentru oi. ¹⁶Și alte oi am care nu sunt din staulul acesta; și pre acele mi se cade a le aduce; și glasul meu vor auzi; și va fi o turmă și un Păstor.

¹⁷Pentru această Tatăl mă

iubescce pre mine, că eu îmi pui sufletul meu, ca iarăși să-l iea pre el. ¹⁸Nimenia nu-l iea pre el de la mine; ci eu îl pui pre el de sine-mi. Stăpânire am să-l pui și stăpânire am iarăși să-l iea pre el; această poruncă am luat de la Tatăl meu. ¹⁹Deci iarăși s'a făcut pri-cire între Iudei pentru cu-vintele acestea. ²⁰Și diceau mulți dintr'ensii: Drac are, și este nebun; pentru cel ascultați pre el? ²¹Alții di-ceau: Aceste cuvinte nu sunt de îndrăcit; au dîră pîte drac să deschiță ochi ai or-bilor?

²²Și se făceau atunci în-oirile în Ierusalim, și era iarnă. ²³Și umbla Iisus în biserică în pridvorul lui Solomon. ²⁴Deci l'au îm-presurat pre el Iudei și i-au grăit lui: Până când vei lua sufletele noastre? De ești tu Christos, spune nouă fără de sfială. ²⁵Răspuns'a lor Iisus: Am dîs vouă și nu cre-deți: lucrurile cari eu fac întru numele Tatălui meu, acelea mărturisescce pentru mi-ne. ²⁶Ci voi nu credeți, că nu sunteți din oile mele, pre-cum am dîs vouă

²⁷Oile mele glasul meu as-cultă și eu le cunosc pre dîsenle, și vin după mine. ²⁸Și eu le dau lor viață veci-nică. Și nu vor peri în veac și nimeni nu le va răpi pre

ele din mîna mea. ²⁹Tatăl meu, carele le-a dat mie, mai mare decît toți este; și ni-menea nu pîte să le răpescce pre ele din mîna Tatălui meu. ³⁰Eu și Tatăl una suntem. ³¹Deci Iudei iarăși au luat pietre ca să arunce asupra lui. ³²Răspuns'a lor Iisus: Multe lucruri bune am ară-tat vouă de la Tatăl meu; pentru care dintru aceste lu-cruri cu pietre aruncați a-supra mea? ³³Răspuns'au lui Iudei di-cînd: Pentru lucru bun noi nu aruncăm cu pietre asupra ta, ci pen-tru hulă; că tu om fiind, te faci pre sine-ți Dumne-deu. ³⁴Răspuns'a lor Iisus: Aă nu este scris în legea voastră: eu am dîs Dumne-dei sunteți? ³⁵Dacă pre a-ceia i-au numit Dumne-dei, către cari au fost cuvîntul lui

Dumne-deu, și nu pîte să se strice scriptura. ³⁶Pre carele Tatăl m'a sîntit și m'a trimis în lume, voi diceți: Că hulă grăescce, pentru căci am dîs, că Fiul lui Dumne-deu sunt? ³⁷De nu fac lucrurile Tatălui meu, să nu-mi credeți mie. ³⁸Iar de fac, de și nu-mi cre-deți mie, credeți lucrurilor, ca să înțelegeți și să credeți că Tatăl este întru mine și eu întru el.

³⁹Deci căutaă iarăși să-l prindă pre el, și a eșit din mîna lor. ⁴⁰Și a mers iarăși de cea parte de Iordan, în locul unde a fost Ioan întăi botezând, și a rămas acolo. ⁴¹Și mulți veniaă la dînsul, și diceau: că Ioan nici un semn nu a făcut, iar tîte căte a dîs Ioan pentru acesta adevărate erau. ⁴²Și mulți au cređut acolo într'insul.

CAP. XI.

Pentru învierea lui Lazăr; pentru sfatul archiereilor și al fariseilor ca să omîre pre Iisus; pentru cele ce a dîs Caiafa proorocînd de Iisus.

¹Și era bolnav ôre-carele Lazăr din Vitania, din satul Mariei și al Martei, surorii ei. ²Și era Maria ceea ce a uns pre Domnul cu mir și a șters picîôrele lui cu pîr-ul capului ei, al-căreia frate Lazăr era bolnav. ³Deci au

trimis surorile către el di-cînd: Dîmne, iată acela pre carele iubescce, este bolnav. ⁴Iar Iisus auzînd a dîs: A-castă bîlă nu este spre mîrte, ci pentru mărirea lui Dum-ne-deu, ca să se măriescce Fiul lui Dumne-deu printr'insa. ⁵Și

iubia Iisus pre Marta, și pre sora ei, și pre Lazăr. ⁶Deci după ce a audît că este bolnav, atunci s'a zăbovit în locul în carele era două zile. ⁷Iar după aceea a dis ucenicilor: Să mergem iarăși în Iudeea. ⁸Dis'a lui ucenicilor: Ravvi, acum te căutați pre tine Iudeii să te ucigă cu pietre, și iarăși mergi acolo? ⁹Răspuns - a Iisus: Ați nu două-spre-dece ceasuri sunt în di? ¹⁰De va umbla cineva ziua, nu se va împiedica: că vede lumina lumii acestia; iar de va umbla cineva noaptea se va împiedica: că lumina nu este întru el. ¹¹Acestea a dis, și după aceea a grăit lor: Lazăr prietenul nostru a adormit, ci merg ca să'l deștept pre el. ¹²Deci i-au dis ucenicilor lui: Dómnne, de a adormit, se va mântui. ¹³Acésta dicea Iisus pentru mórtea lui; iar lor le părea că pentru adormirea somnului dice. ¹⁴Deci atuncea a dis Iisus lor arătat: Lazăr a murit. ¹⁵Și mă bucur pentru voi, ca să credeți, că nu am fost acolo; ci să mergem la el. ¹⁶Deci a dis Toma, carele se numesce geamên, celor-lalți împreună ucenicilor. Să mergem și noi ca să murim cu el. ¹⁷Deci viind Iisus, l'a aflat pre el patru zile avea acum în mormânt. ¹⁸Și era Vitania aproape de Ierusalim, ca la

cinci-spre-dece stadii. ¹⁹Și mulți din Iudeii venise la Marta și Maria, ca să le mângâie pre ele pentru fratele lor. ²⁰Deci Marta, după ce a audît că vine Iisus, a eșit întru întîmpinarea lui; iar Maria ședea în casă. ²¹Și a dis Marta către Iisus: Dómnne, de ai fi fost aicea, fratele nostru nu ar fi murit; ²²Ci și acum sciți că ori cât vei cere de la Dmneșeu îți va da tie Dumneșeu. ²³Dis'a ei Iisus: Invia-va fratele tău. ²⁴Dis'a lui Marta: Sciți că va învia la înviere în ziua cea de apoi. ²⁵Dis'a ei Iisus: Eu sunt învierea și viața, cel ce crede întru mine, de va și muri, viu va fi. ²⁶Și tot cel ce este viu, și crede întru mine nu va muri în veac. Crești acésta? ²⁷Dis'a lui: Așa este, Dómnne, eu am credut, că tu ești Christosul, Fiul lui Dumneșeu, cel ce ai venit în lume. ²⁸Și acestea dicend, s'a dus și a chemat pre Maria, sora sa, în taină, dicend: Invătătorul a venit și te chiamă. ²⁹Aceea dacă a audît, s'a sculat degrab, și a mers la dînsul. ³⁰Și încă nu venise Iisus în sat, ci era în locul unde l'a întîmpinat pre el Marta. ³¹Iar Iudeii cari erau cu dînsa în casă, și o mângîiau pre ea vedend pre Maria că degrab s'a sculat și a eșit, au mers după dînsa dicend: Că merge

la mormînt ca să plângă acolo. ³²Deci Maria viind unde era Iisus, și vedend-l pre el, a cădut la picioare lui, dicend lui: Dómnne, de ai fi fost aicea, nu ar fi murit fratele meu. ³³Iar Iisus, dacă o a vedut pre dînsa plângend și pre Iudeii cari venise împreună cu dînsa plângend, s'a răstit cu duhul și s'a turburat pre sine și a dis: Unde l'ați pus pre el? ³⁴Dis'a lui: Dómnne, vino și vești. ³⁵Și a lăcrămat Iisus. ³⁶Deci diceau Iudeii: Iată cum îl iubia pre el. ³⁷Iar unii dintr'înșii au dis: Ați nu putea acesta, carele a deschis ochii orbului, să facă ca și acesta să nu móră? ³⁸Deci Iisus iarăși răs-tindu-se întru sine, a mers la mormînt, și era peșteră, și piatră era preste dînsa. ³⁹Dis'a Iisus: Ridicați piatra; dis'a lui sora mortului Marta: Dómnne, pute că este de patru zile. ⁴⁰Dis'a ei Iisus: Ați nu ti-am spus tie, că de vei crede, vei vedea mărirea lui Dumneșeu? ⁴¹Și a ridicat piatra de unde era mortul zăcend, iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a dis: Părinte, mulțumescu-ți tie, că m'ai ascultat. ⁴²Și eu scism că pururea mă ascuți; ci pentru poporul carele sta împrejur am dis, ca să credă că tu m'ai trimes. ⁴³Și acestea dicend, a strigat cu glas mare-Lazăre, vino afară! ⁴⁴Și a

eșit cel mort, legate fiindu-i mâinile și picioarele cu fâșii și fațaluic mähramă era legată. Dis'a lor Iisus: deslegați-l pre el și-l lăsați să mERGă. ⁴⁵Deci mulți din Iudeii cari venise la Maria, și au vedut cele ce făcut-a Iisus, au creșut într'însul. ⁴⁶Iar ore-carii din ei au mers la farisei, și le-au spus cele ce a făcut Iisus.

⁴⁷Deci au adunat arhierii și fariseii sobor și grăiau: Ce vom face, că omul acesta multe semne face? ⁴⁸De-l vom lăsa pre el așa, toți vor crede într'însul, și vor veni Românii și vor lua și locul și neamul nostru. ⁴⁹Iar un ore-carele dintr'înșii, Caiafa, archiereu fiind al anului ace-luia, a dis lor: Voi nu sciți nimic. ⁵⁰Nici gândiți că de folos este noé un om să móră pentru popor, și nu tot neamul să piară. ⁵¹Iar acésta nu de la sine o a dis, ci archiereu fiind al anului ace-luia, a proorocit că vrea Iisus să móră pentru popor. ⁵²Și nu numai pentru popor, ci și ca pre fiul lui Dumneșeu cei risipiți să-l adune întru una. ⁵³Deci dintru acea di s'au sfătuit să-l omóre pre el. ⁵⁴Deci Iisus nu mai umbla de față între Iudeii ci s'a dus de acolo într'o lature aproape de pustie, întru o cetate ce se chiamă E-frem; și acolo petrecea cu ucenicilor săi. ⁵⁵Și era aproape

Pascile Iudeilor; și s'au suit mulți în Ierusalim din latură aceea mai înainte de Paști, ca să se curățescă pre sine. ⁵⁶Deci căutaū pre Iisus și grăiaū între sine în

biserică stând: Ce vi se pare vouă că au nu va veni la praznic? ⁵⁷Și dedese arhierii și farisei poruncă, că de va sci cine-va unde este, să vestescă, ca să-l prindă pre el.

CAP. XII.

Pentru muierea cea ce a uns pre Domnul cu mir; pentru cele ce a ȃis Iuda; pentru asin; pentru Elini cari venise și rugau pre Filip; pentru glasul carele s'a auȃit din cer.

¹Deci Iisus, mai înainte de Paști cu șese ȃile a venit în Vitania, unde era Lazăr cel ce fusese mort, pre carele l'a înviat din morȃi. ²Și i-au făcut lui acolo cină și Marta slujia, iar Lazăr era unul din cei ce ședeau împreună cu dȃnsul. ³Deci Maria luând o litră cu Mir de nard de credinȃ, de mult preȃ, a uns piciorȃle lui Iisus, și a șters cu pȃrul sȃu piciorȃle lui; iar casa s'a umplut de mirosul Mirului. ⁴Dis-a drept aceea unul din ucenicii lui, Iuda al lui Simon Iscarioteanul, carele vrea să-l vȃndă pre el: ⁵Pentru ce acest Mir nu s'a vȃndut în trei sute de dinari și să se fi dat sȃracilor? ⁶Iar, acȃsta a ȃis'o, nu cȃ pentru sȃraci îi era lui grijă, ci cȃc fȃr era, și pungă avea, și ce se punea într'ȃnșă purta. ⁷Și a ȃis Iisus: Las'o pre dȃnșă,

spre ȃiua îngropȃrei mele l'au pȃzit pre acȃsta. ⁸Cȃ pre sȃraci pururea îi aveȃi cu voi, iar pre mine nu mȃ aveȃi pururea. ⁹Și a înȃeles popor mult din Iudei cȃ acolo este, și au venit nu pentru Iisus numai, ci ca să vadă și pre Lazăr, pre carele l'a înviat din morȃi. ¹⁰Și s'au sfȃtuit arhierii, ca și pre Lazăr să-l omȃre. ¹¹Cȃ mulȃi pentru el mergeau din Iudei, și credeau în Iisus. ¹²Iar a doua ȃi popor mult carele venise la praznic, auȃind cȃ vine Iisus în Ierusalim, ¹³Au luat stȃlpȃri de finicȃ, și au eșit întru întȃmpinarea lui, și striga: Osana, bine este cuvȃntat cel ce vine întru numele Domnului, împȃratul lui Israel. ¹⁴Și așlȃnd Iisus un asin a șȃdut pre el, precum este scris: ¹⁵Nu te teme, fiica Sionului; iatȃ împȃratul tȃu vine la tine, șȃdȃnd

pre mȃnzul asinei. ¹⁶Iar pre acȃstea nu le-au cunoscut ucenicii lui mai înainte, ci dupȃ ce s'a prea mȃrit Iisus, atȃncȃ și-au adus amȃnte cȃ acȃstea erau pentru el scrise, și acȃstea i-au fȃcut lui.

¹⁷Mȃrturisȃ drept aceea poporul carele era cu el, cȃnd pre Lazăr l'a strigat din morȃnt, și l'a sculat pre el din morȃi. ¹⁸Pentru aceea l'a și întȃmpinat pre el poporul, cȃci a auȃit cȃ el a fȃcut acȃstȃ minune.

¹⁹Deci au ȃis fariseii între dȃnșii: Vedeȃi, cȃ nimie nu folosiȃi; iatȃ lumea merge dupȃ dȃnsul. ²⁰Și erau ȃre-cari Elini din cei ce se suise să se închine la praznic. ²¹Deci acȃștia s'au apropiat la Filip, carele era din Vitisaida Galileei, și l'a rugat pre dȃnsul, grȃind: Dȃmne, voim să vedem pre Iisus. ²²Venit'a Filip și a spus lui Andreiȃ, și iarȃși Andreiȃ și Filip au spus lui Iisus. ²³Iar Iisus a rȃspuns lor, ȃicȃnd: A venit ceasul ca să se preamȃrescȃ Fiul omului.

²⁴Amin, Amin grȃesc vouȃ; grȃunȃul de grȃu cȃdȃnd pre pȃmȃnt. de nu va muri, el singur rȃmȃne; iar de va muri, multȃ rȃdȃ aduce.

²⁵Cȃ ce-șȃ iubescȃ sufletul sȃu, pierde-l-va pre el; și cȃ ce-șȃ urascȃ sufletul sȃu în lumea acȃsta, în viaȃa cȃa vecȃnicȃ îl va pȃzi pre

el. ²⁶De slujescȃ cine-va mie, mie să-mȃ urmeze; și unde voiȃ fi cȃu, acolo și sluga mea va fi. Și de va sluȃi cine-va mie, îl va cȃnsti pre el tatȃl meȃ. ²⁷Acum sufletul meȃ s'a turburat și ce voiȃ ȃice? Pȃrinte, mȃntuesce-mȃ pre mine de ceasul acȃsta; ci pentru acȃsta am venit la ceasul acȃsta.

²⁸Pȃrinte, preamȃresce numele tȃu. Deci a venit glas din cer, și am preamȃrit, și iarȃși voiȃ preamȃri. ²⁹Iar poporul carele sta și auȃia, ȃicea: Tunet se fȃcu. Alȃi ȃiceau: Inger grȃi lui. ³⁰Rȃspuns'a lor Iisus și a ȃis: Nu pentru mine s'a fȃcut glasul acȃsta, ci pentru voi. ³¹Acum judecatȃ este lumei acȃștia; acum stȃpȃnitorul lumei acȃștia se va gȃni afarȃ. ³²Și cȃ de mȃ voiȃ înȃlȃ de pre pȃmȃnt, pre toȃi voiȃ trage la mine. ³³(Iar acȃsta ȃicea, însemnȃnd cu cemȃrte vrea să mȃrȃ). ³⁴Rȃspuns'a lui poporul: Noi am auȃit din lege cȃ Christos petrece în veac; și cum tu ȃicȃ cȃ se cade să se înȃlȃe Fiul omului? Cine este acȃsta Fiul omului? ³⁵Deci a ȃis lor Iisus: Incȃ puȃinȃ vreme lumina cȃ voi este; umblaȃi pȃnȃ cȃnd aveȃi lumina ca să nu vȃ cupȃndȃ pre voi întunericul. Și cel ce umblȃ întru întuneric, nu scȃie unde merge. ³⁶Pȃnȃ cȃnd aveȃi luminȃ,

Cela

credeți în lumină, ca fiți ai luminei să fiți. Acestea a grăit Iisus, și mergând s'a ascuns de dînșii. ³⁷ Și atâtea semne făcând el înaintea lor, nu credeau într'ensul. ³⁸ Ca să se plinască cuvîntul Isaiei proorocului, pre carele l'a dîs: Dîmne, cine a cre-
dut auzului nostru? Și bra-
tul omului cui s'a descoperit?
³⁹ Pentru acesta nu putea să
credă, că iarăși a dîs Isaia:
⁴⁰ Aū orbit ochii lor, și aū
împetrit inima lor; ca să nu
vadă cu ochii, nici să înțe-
lēgă cu inima, și se vor în-
tîrce și-l voiū vindeca pre
dînșii. ⁴¹ Acestea a dîs Isaia
când a vîdut mărirea lui, și
a grăit pentru dînsul. ⁴² In-
să și din boferi mulți aū cre-
dut într'insul, dar pentru fa-
risei nu mărturisia, ca să nu
fie goniți din Sinagogă. ⁴³ Că
aū iubit mărirea ômenilor
mai mult de cât mărirea lui
Dumneđeu. ⁴⁴ Iar Iisus a stri-

gat și a dîs: Cela ce crede
întru mine, nu crede întru
mine, ci întru cela ce m'a
trimis pre mine. ⁴⁵ Eū lu-
mină în lume am venit, ca
tot cela ce crede întru mine,
întru întuneric să nu rămăe.
⁴⁷ Și de va aūdi cine-va gra-
iurile mele, și nu va crede,
eū nu-l judec pre el; că n'am
venit ca să judec lumea, ci ca
să mîntuiesc lumea. ⁴⁸ Cela
ce se lepădă de mine, și nu
primesce graiurile mele, are
pre cela ce-l judecă pre el;
cuvîntul carele am grăit, a-
cela îl va judeca pre el în
diua cea de apoi. ⁴⁹ Că cū
de la sine-mi n'am grăit; ci
Tatăl cela ce m'a trimes pre
mine, acela poruncă mi-a
dat ce voiū dice și ce voiū
grăi. ⁵⁰ Și sciū, că porunca
lui viață vecinică este. Decī
cele ce grăiesc eū, precum
mi-a dîs mie Tatăl, așa gră-
esc.

CAP. XIII

*Pentru spălare; pentru Iuda când e eșit ca să vîndă pre
Christos; pentru porunca a iubi unul pre altul; pentru Petru
când întreba unde merge Domnul.*

¹ Iar mai nainte de praz-
nicul Pascilor, sciind Iisus
că l-a venit lui ceasul ca să
se mute din lumea acesta
cătreg Tatăl, iubind pre ai

săi pre cei din lume, până
în sfîrșit l-a iubit pre el. ² Și
cină făcîndu-se, (când dia-
volul acum pusesse în inima
Iudei al lui Simon Iscario-

teanul, ca să-l vîndă pre el),
³ Sciind Iisus că tôte l-a dat
Tatăl lui în mîni, și cum că
de la Dumneđeu a eșit, și
la Dumneđeu merge, ⁴ S'a
sculat de la cină și și-a pus
vestmîntele; și luând fotă
s'a încins. ⁵ După aceea a
turnat apă în spălătoare, și
a început a spăla picîorele
ucenicilor, și a le șterge cu
fota cu care era încins. ⁶ Decī
a venit la: Simon Petru, și
l-a dîs: Dîmne, aū tu vreī
să-mi speli picîorele? ⁷ Res-
puns'a Iisus, și l-a dîs lui:
Ceea ce fac eū, tu nu sciī
acum, iar vei cunósce după
acestea. ⁸ Dîs'a Petru lui: Nu
vei spăla picîorele mele în
veac. Rîspuns-a Iisus lui:
De nu te voiū spăla pre tine,
nu ai parte cu mine. ⁹ Dîs'a
Simon Petru lui: Dîmne,
nu numai picîorele mele, ci
și mînile și capul. ¹⁰ Dîs'a
Iisus lui: Cel spălat nu are
trebuință, fără numai picîo-
rele a le spăla, ci este cu-
rat tot; și voi curați sunteți,
dar nu toți. ¹¹ Că scia pre
cela ce vrea să-l vîndă pre
el, pentru aceea a dîs: Că
nu toți sunteți curați.

¹² Decī după ce a spălat
picîorele lor, și și-a luat vest-
mîntele sale, ședînd iarăși,
a dîs lor: Cunósce-ți ce am
făcut vouă? ¹³ Voi pre mine
mă chemați: Invetătorul și
Domnul; și bine diceți, că
sunt. ¹⁴ Decī de am spălat

eū picîorele vîstre, Domnul
și Invetătorul, și voi datori
sunteți unul altuia a spăla
picîorele. ¹⁵ Că pildă am dat
vouă, că precum eū am fă-
cut vouă și voi să faceți.
¹⁶ Amin, Amin dîc vouă: Nu
este sluga mai mare de cât
Domnul său, nici solul mai
mare de cât cel ce l'a tri-
mis pre el. ¹⁷ De sciți ace-
tea, fericiți sunteți, de le
veți face. ¹⁸ Nu pentru toți
voi grăesc; eū sciū pre cari l
am ales; ci ca să se plinască
Scriptura: Cela ce mănăncă
împreună cu mine pîne, a
rădicat asupra mea călcăiul
său. ¹⁹ De acum dîc vouă,
mai nainte de a se face,
ca, când se va face, să
credeți că eū sunt. ²⁰ Amin.
Amin grăesc vouă: Cela ce
primesce pre carele voiū tri-
mite, pre mine mă primesce;
iar cela ce mă primesce pre
mine, primesce pre cela ce
m'a trimis pre mine. ²¹ Ace-
tea dîcînd Iisus, s'a turburat
cuduhul, și a mărturisit, și
a dîs: Amin, Amin, grăesc
vouă: Că unul din voi mă
va vinde. ²² Căuta drept a-
ceea unul la altul ucenicii
nepricepîndu-se pentru cine
grăesce. ²³ Și era unul din
ucenicii lui culcat pre sinul
lui Iisus, pre carele îl iubi
Iisus. ²⁴ Decī a făcut semn
acestuia Simon Petru să în-
trebe, cine ar fi de carele
grăesce. ²⁵ Și cădînd acela

pre pieptul lui Iisus a dis lui: Dómnne, cine este? ²⁶Răspuns'a Iisus: Acela este căruia eă întingend pânea, voiă da. Și întingend pânea a dat-o lui Iuda al lui Simon Iscarioteanul. ²⁷Și, după pâne, atuncea a intrat într'insul Satana. Decî a dis Iisus lui: Ce vreă să faci, lă mai în grab. ²⁸Și acêsta nimenea din cei ce ședeau nu a cunoscut, pentru ce a dis lui. ²⁹Că unii socotia, de vreme ce punga avea Iuda, că îi dice Iisus lui: cumpără cele ce ne trebuesc la praznic, sau săracilor să dea ceva. ³⁰Decî după ce a luat el pânea, îndată și a eșit, și era nópțe, când a eșit.

³¹Dis'a Iisus: Acum s'a preamărit Fiul omului, și Dumneđeă s'a preamărit întru el. ³²Dacă s'a preamărit Dumneđeă întru el, și Dumneđeă va preamări pre el întru sine, și îndată-și îl va

preamări pre el. ³³Fililor, încă puțin cu voi sunt; caută-mă-veți, și precum am dis Iudeilor, că unde eă merg, voi nu puteți veni; și vouă dic acum: ³⁴Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiți unul pre altul, precum eă v'am iubit pre voi, ca și voi să vă iubiți unul pre altul. ³⁵Întru acêsta vor cunósce toți, că ai mei ucenici sunteți, de veți avea dragoste între voi. ³⁶Dis'a Simon Petru lui: Dómnne, unde mergi? Răspuns'a Iisus lui: Unde merg eă, nu poți veni acum după mine, iar mai pe urmă vei veni după mine. ³⁷Dis'a Petru lui: Dómnne, pentru ce nu pot veni după tine acum? Sufletul meu pentru tine voi pune. ³⁸Răspuns'a Iisus lui: Sufletul teă pentru mine îl vei pune? Amin, Amin grăesc ție: Nu va cânta cocoșul, până ce te vei lepăda de mine de trei ori.

CAP. XIV.

Pentru Toma ce nu scia unde merge Domnul; pentru Iuda a lui Iudeu când a întrebat pre Iisus; pentru Mângâitor.

¹Să nu se turbure inima voastră; credeți întru Dumneđeă, și întru mine credeți. ²În casa Tatălui meu multe lăcașuri sunt; iar de nu, așa fi dis vouă: voiă să merg să

gătesc vouă loc. ³Și de voiă merge să gătesc vouă loc, iarăși voiă veni și vă voiă lua pre voi la mine, ca unde eă eă și voi să fiți. ⁴Și unde eă merg sciti, și calea sciti. ⁵Dis'a

Toma lui: Dómnne, nu scim unde mergi; și cum putem sci calea? ⁶Dis'a Iisus lui: Eă sunt calea și adevărul, și viața; nimenea nu vine la Tatăl, fără numai prin mine. ⁷De m'ați fi cunoscut pre mine, și pre Tatăl meu ați fi cunoscut; și de acum îl cunósceți pre el, și l'ați vedut pre el. ⁸Dis'a Filip lui: Dómnne, arată noă pre Tatăl, și ne va ajunge noă. ⁹Dis'a Iisus lui: Atăta vreme cu voi sunt, și nu m'ai cunoscut pre mine, Filipe? Cel ce m'a vedut pre mine, a vedut pre Tatăl; și cum tu dici: Arată noă pre Tatăl? ¹⁰Nu cređi că eă întru Tatăl, și Tatăl întru mine este?

Graiurile cari eă vouă grăesc, de la mine nu le grăesc; iar Tatăl cela ce petrece întru mine, acela face lucrurile. ¹¹Credeți mie, că eă întru Tatăl, și Tatăl întru mine este. Iar de nu, pentru lucrurile acestea credeți mie. ¹²Amin, Amin grăesc vouă: Cela ce crede întru mine, lucrurile care eă fac, și acela va face, și mai mari de cât acestea va face; că eă la Tatăl meu merg. ¹³Și ori-ce veți cere întru numele meu, aceea voiă face; ca să se preamărescă Tatăl întru Fiul. ¹⁴Ori-ce veți cere întru numele meu, eă voiă face. ¹⁵Demăiubiți pre mine poruncile mele păziți. ¹⁶Și eă voiă

ruga pre Tatăl, și alt Mângâitor va da vouă, ca să rămăe cu voi în veac. ¹⁷Duhul adevărului, pre carele lumea nu-l pôte primi, că nu-l vede pre el, nici îl cunósce pre el; iar voi îl cunósceți pre el, că cu voi petrece, și întru voi va fi. ¹⁸Nu vă voiă lăsa pre voi sorman; voiă veni la voi. ¹⁹Încă puțin, și lumea pre mine nu mă va mai vedea; iar voi mă veți vedea pre mine; că eă viu sunt, și voi veți fi vii. ²⁰Întru aceea și veți cunósce voi că eă sunt întru Tatăl meu, și voi întru mine, și eă întru voi.

²¹Cela ce are poruncile mele, și le păzesce pre ele, acela este carele mă iubesc pre mine; și cela ce mă iubesc pre mine, iubise-va de Tatăl meu, și eă îl voiă iubi pre el, și mă voiă arăta pre sine-mi lui. ²²Dis'a lui Iuda, (nu Iscarioteanul) Dómnne, ce pôte fi că noă veți să te arăți și nu lumei? ²³Răspuns'a Iisus, și a dis lui: De mă iubesc cine-va pre mine, cuvîntul meu va păzi; și Tatăl meu îl va iubi pre el, și la el vom veni, și lăcașul la dănsul vom face. ²⁴Cel ce nu mă iubesc pre mine, cuvintele mele nu le păzesce; și cuvîntul carele audți nu este al meu, ci al Tatălui ce-lui ce m'a trimis pre mine. ²⁵Acestea am dis vouă, la

voi petrecând. ²⁶ Iar Mângâitorul Duhul cel Sânt, pre carele îl va trimite Tatăl întru numele meu, acela pre voi vă va învăța toate, și va aduce aminte vouă toate cele ce am grăit vouă. ²⁷ Pace las vouă, pacea mea dau vouă; nu precum lumea dă, Eu dau vouă.

Să nu se turbure inima voastră, nici să se spăimînteze. ²⁸ Audit' ați că eu am dis vouă: Merg, și voi veni la voi. De m'ați iubi pre mine,

v'ați fi bucurat, căci am dis vouă merg la Tatăl; că Tatăl meu mai mare de cât mine este. ²⁹ Și acum am dis vouă mai înainte până a nu fi, ca, când va fi, să credeți. ³⁰ Nu voi mai grăi multe cu voi; că vine stăpânitorul lumii aceștia, și întru mine nu are nimic. ³¹ Ci ea să cunoscă lumea că iubesc pre Tatăl și precum mi-a poruncit mie Tatăl, așa fac. Sculați-vă, să mergem de aici.

CAP. XV.

Pentru via cea adevărată, și lucrătorul, și via.

¹ Eu sunt buciul vitei cel adevărat, și Tatăl meu lucrătorul este. ² Totă via care nu aduce rodă întru mine o scote pre ea; și totă care aduce rodă, o curătesce pre ea, ca mai multă rodă să aducă. ³ Acum voi curăți sunteți, pentru cuvîntul carele am grăit vouă. ⁴ Rămâneți întru mine, și eu întru voi. Precum via nu poate să aducă rodă din sine singură, de nu va rămănea în buciul, așa nici voi, de nu veți rămănea întru mine. ⁵ Eu sunt buciul vitei, voi vitele; cela ce rămănea întru mine, și eu întru el, acesta aduce rodă multă. Că fără de mine nu puteți face nimic. ⁶ De nu

rămănea cine-va întru mine, se scote afară ca via, și se usucă; și o adună pre ea, și în foc o aruncă, și arde. ⁷ De veți rămănea întru mine, și cuvintele mele de vor rămănea întru voi, ori-ce veți vrea veți cere, și se va face vouă. ⁸ Întru acesta s'a prea mărit Tatăl meu, ca rodă multă să aduceți, și să vă faceți ai mei ucenici.

⁹ Precum m'a iubit pre mine Tatăl, și eu v'am iubit pre voi; rămâneți întru dragostea mea. ¹⁰ De veți păzi poruncile mele, veți rămănea întru dragostea mea; precum eu poruncile Tatălui meu am păzit, și rămănu întru dragostea lui. ¹¹ Acestea am grăit

vouă ca bucuria mea întru voi să rămăne, și bucuria voastră să se plînescă. ¹² Acesta este porunca mea ca să vă iubiți unul pre altul; precum eu v'am iubit pre voi. ¹³ Mai mare dragoste de cât acesta nimenea nu are, ca cine-va sufletul său să și pue pentru prietenii săi. ¹⁴ Voi prietenii mei sunteți, de veți face câte eu poruncesc vouă. ¹⁵ De acum nu vă mai dă vouă slugă, că sluga nu știe ce face Domnul său; ci pre voi v'am dis prietenii; că toate câte am audiat de la Tatăl meu, am arătat vouă. ¹⁶ Nu voi m'ați ales pre mine, ci eu v'am ales pre voi și v'am pus ca voi să mergeți și rodă să aduceți, și rodă voastră să rămăne; ca ori-ce veți cere de la Tatăl întru numele meu, să dau vouă.

¹⁷ Acestea poruncesc vouă, ca să vă iubiți unul pre altul. ¹⁸ De vă uresce pre voi lumea, știți că pre mine mai înainte de cât pre voi m'a urit. ¹⁹ De ați fi din lume, lumea ar iubi pre al său; iar căci din lume nu sunteți, ci eu v'am ales pre voi din lu-

me, pentru acesta urăsc pre voi lumea. ²⁰ Aduceți-vă aminte de cuvîntul carele am grăit vouă: Nu este sluga mai mare de cât domnul său. De m'a gonit pre mine, și pre voi vă vor goni; de a păzit cuvîntul meu, și al vostru vor păzi. ²¹ Ci acestea toate vor face vouă pentru numele meu; căci nu știu pre cela ce m'a trimis pre mine. ²² De n'aș fi venit, și aș fi grăit lor, păcat n'ar avea; iar acum răspuns n'aș pentru păcatul lor. ²³ Cela ce mă urasce pre mine, și pre Tatăl meu urasce. ²⁴ De n'aș fi făcut lucruri întru ei, care nimenea altul n'a făcut, păcat n'ar avea; iar acum aș și vădut, și m'aș urit și pre mine și pre Tatăl meu. ²⁵ Ci ca să se plînescă cuvîntul cel scris în legea lor: Că m'aș urit în zadar. ²⁶ Iar când va veni Mângâitorul pre carele eu voi trimite vouă de la Tatăl, [Duhul adevărului, carele de la Tatăl se purcede], acela va mărturisi pentru mine. ²⁷ Încă și voi mărturisiți, că din început cu mine sunteți.

CAP. XVI.

Pentru Iisus când a spus mai înainte cele ce vor să se împlinescă ucenicilor; pentru cuvîntul acela puțin și mă veți vedea; pentru că va da Tatăl câte vor cere.

¹ Acestea am grăit, ca să nu vă smintiți. ² Scote-vă-
vor pre voi din sinagoge. ³ Și va veni vremea, ca

cel ce va ucide pre voi, să i-se pară că aduce slujbă lui Dumnezeu. ⁴ Și acestea vor face vouă, că n'ați cunoscut pre Tatăl, nici pre mine. ⁵ Ci acestea toate am grăit vouă ca, dacă va veni vremea, să vă aduceți aminte de ele că eu am spus vouă și aceste vouă din început n'am spus, căci eu voi eram. ⁶ Iar acum merg la cea ce m'a trimis pre mine, și nimenea din voi nu mă întreabă: Unde mergi? ⁷ Ci căci acestea am grăit vouă, întristarea a umplut inima voastră. ⁸ Ci eu adevărul văc vouă, că de folos este vouă ca să mă duc eu; că de nu mă voi duce eu, Mângâtorul nu va veni la voi; iar de mă voi duce, îl voi trimite pre el la voi. ⁹ Și fiind acela, va vădi lumea de păcat, și de dreptate, și de judecată. ¹⁰ De păcat, căci nu crede întru mine, ¹¹ Iar de dreptate, căci la Tatăl meu merg, și nu mă veți mai vedea pre mine. ¹² Iar de judecată, căci stăpânitorul lumii aceștia s'a judecat. Încă multe am a dice vouă ci nu puteți a le purta acum. ¹³ Iar când va veni acela, Duhul Adevărului, va povătuși pre voi la tot adevărul, că nu va grăi de la sine, ci câte va auzi va grăi și cele viitoare va vesti vouă. ¹⁴ Acela pre mine mă va

mări, ca dintr'al meu va lua și va vesti vouă.

¹⁵ Toate câte are Tatăl ale mele sunt; pentru acesta eu văc că dintr'al meu va lua și va vesti vouă. ¹⁶ Puțin și nu mă veți vedea; și iarăși puțin, și mă veți vedea. Că Eu merg la Tatăl meu. ¹⁷ Deci a văc unul din ucenicii lui între sine: Ce este acesta ce dice no: Puțin, și nu mă veți vedea; și iarăși puțin și mă veți vedea; și cum că Eu merg la Tatăl meu? ¹⁸ Deci dicea: Ce este acesta ce dice, Puțin? Nu scim ce grăesc. ¹⁹ Deci a cunoscut Iisus, că vrea să-l întrebe pre el, și a văc lor: De acesta vă întrebați între voi, căci am văc: Puțin, și nu mă veți vedea, și iarăși puțin și mă veți vedea? ²⁰ Amin, Amin grăiesc vouă. Că voi veți plânge și vă veți tângui, iar lumea se va bucura; și voi vă veți întrista, ci întristarea voastră întru bucurie se va întorci. ²¹ Mulțea când nasce întristare are, căci a sosit ceasul ei; iar dacă nasce copilul, nu-și mai aduce aminte de scârbă, pentru bucurie că s'a născut om în lume. ²² Deci și voi întristare acum aveți, iarăși vă voi vedea pre voi, și se va bucura inima voastră, și bucuria voastră nimenea nu o va lua de la voi. ²³ Și întru

acea văc pre mine nu mă veți întreba nimic.

Amin, Amin, grăesc vouă, că ori-ce veți cere de la Tatăl întru numele meu, va da vouă. ²⁴ Până acum n'ați cerut nimic întru numele meu; cereți și veți lua, ca bucuria voastră să fie deplină. ²⁵ Acestea în pilde am grăit vouă; ci va veni ceasul, când nu voi mai grăi în pilde vouă, ci arăt pentru Tatăl voi vesti vouă. ²⁶ Întru acela văc în numele meu veți cere; și nu dice vouă că Eu voi ruga pre Tatăl pentru voi. ²⁷ Că însuși Tatăl iubesc pre voi, căci voi pre mine m'ați iubit, și ați crezut că Eu de la Dumnezeu am eșit. ²⁸ Eși-

t-am de la Tatăl, și am venit în lume. Iarăși las lumea, și merg la Tatăl. ²⁹ Dis-ați, lui ucenicii. Iată acum arăt grăesci, și nici o pildă nu dice; ³⁰ Acum scim că știți toate, și nu trebuesce ca să te întrebe cine va; prin acesta credem că de la Dumnezeu ai eșit. ³¹ Răspuns'a lor Iisus: Acum credeți? ³² Iată vine vremea, și acum a sosit, ca să vă risipiți fiește-care la ale sale, și pre mine singur mă veți lăsa. Dar nu sunt singur, că Tatăl meu cu mine este. ³³ Acestea am grăit vouă, ca întru mine pace să aveți. În lume necaz veți avea, ci îndrăzniți, Eu am biruit lumea.

CAP. XVII.

Pentru rugăciunea lui Iisus către Tatăl; pentru ucenicii cei ce i s'a dat lui.

¹ Acestea a grăit Iisus, și și-a rădăcut ochii săi la cer, și a văc: Părinte, a venit ceasul preamăresce pre Fiul tău, ca și Fiul tău să te preamărească pre tine. ² Precum ai dat lui stăpânire a tot trupul, ca tot ce ai dat lui să le dea lor viață vecinică. ³ Și acesta este viața cea vecinică, ca să te cunoscă pre tine unul adevăratul Dumnezeu, și pre carele ai trimis

pre Iisus Christos. ⁴ Eu te-am preamărit pre tine pre părinte; lucrul am săvârșit, carele ai dat mie ca să-l fac. ⁵ Și acum mă preamărești tu, Părinte, la tine însuși, cu mărirea care am avut-o la tine, mai înainte până a nu fi lumea. ⁶ Arăt-am numele tău oamenilor pre cari ai dat mie din lume; ai tăi erau și mie i-ai dat pre ei, și cuvântul tău au pădit. ⁷ Acum

aŭ cunoscut că toate câte ai dat mie, de la tine sunt. ⁸ Pentru că cuvintele care ai dat mie, le-am dat lor; și ei aŭ primit, și aŭ cunoscut cu adevărat, că de la tine am eșit, și aŭ cređut că tu m'ai trimis. ⁹ Eŭ pentru aceștia mă rog, nu pentru lume mă rog, ci pentru aceștia, cari ai dat mie, că ai tŃi sunt. ¹⁰ Și a le mele toate ale tale sunt, și ale tale ale mele; și m'am preamărit întru dŃnșii. ¹¹ Și nu mai sunt în lume, și aceștia în lume sunt, și eŭ la tine viŭ; Părinte Sănte, păzesce-Ńi pre dŃnșii întru numele tŃeu, pre cari ai dat mie, ca să fie una precum și noi. ¹² Când eram cu ei în lume, eŭ îi păziam pre ei întru numele tŃeu; pre cari i-ai dat mie i-am păzit, și nimenea dintru dŃnșii n'aŭ perit, fără numai fiul perderei ca să se plină scriptura. ¹³ Iar acum la tine viŭ și acestea grăesc în lume, ca să aibă bucuria mea deplin întru ei. ¹⁴ Eŭ am dat lor cuvântul tŃeu, și lumea i-a urit pre ei; căci nu sunt ei din lume precum eŭ nu sunt din lume. ¹⁵ Nu mă rog ca să-i iei pre ei din lume, ci ca să-i păzești pre ei de cel viclean. ¹⁶ Din lume nu sunt (ei), precum eŭ lume nu sunt. ¹⁷ SfintesceŃi pre ei întru adevărul tŃeu, cuvântul tŃea adevăr este.

¹⁸ Precum pre mine m'ai trimis în lume, și eŭ i-am trimis pre ei în lume. ¹⁹ Și pentru dŃnșii eŭ mă sântesc pre sine-mi, ca și ei să fie sântiți întru adevăr. ²⁰ Și nu numai pentru aceștia mă rog ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor întru mine. ²¹ Ca toți una să fie, precum tu, Părinte, întru mine și eŭ întru tine, ca și aceștia întru noi una să fie; ca să cređă lumea că tu m'ai trimis. ²² Și eŭ mărirea care mi-a dat mie o am dat lor, ca să fie una precum noi una suntem. ²³ Eŭ întru ei, și tu întru mine, ca să fie ei desevirșit întru una, și ca să cunoscă lumea, că Tu m'ai trimis, și i-ai iubit pre ei, precum pre mine m'ai iubit. ²⁴ Părinte, pre cari i-ai dat mie, voesc ea unde sunt eŭ, și accia să fie împreună cu mine; ca să vadă mărirea mea, care ai dat mie, (pentru că m'ai iubit pre mine) mai înainte de întemeierea lumei. ²⁵ Părinte drepte, și lumea pre tine nu te-a cunoscut, iar eŭ te-am cunoscut, și aceștia aŭ cunoscut că tu m'ai trimis pre mine. ²⁶ Și am arătat lor numele tŃeu, și-l voi arăta; ca dragostea cu care m'ai iubit pre mine, întru dŃnșii să fie, și eŭ întru ei.

CAP. XVIII.

Pentru vîndarea lui Iisus; pentru Iudei când aŭ cădut jos; pentru Petru când a tăiat urechia slugii arhierelui; pentru Iisus când l'a dus la Ana și la Caiafa și la Pilat, și pentru judecata lui.

¹ Acestea grăind Iisus, a eșit împreună cu ucenicii săi de cea parte de pîriul Cedrilor, unde era o grădină, întru care a intrat el și ucenicii lui. ² Și scia și Iuda, cel ce l'a vîndut pre el, locul; căci de multe ori se aduna Iisus acolo cu ucenicii săi. ³ Deci Iuda luând ôste, și de la arhierii și de la fariseii slugi, a venit acolo cu felinare, și cu făclii, și cu arme. ⁴ Iar Iisus sciind toate cele ce era să vie asupra lui eșind a dis lor: Pre cine căutați? ⁵ Răspuns'aŭ lui: Pre Iisus Nazarineanul. Dis'a lor Iisus: Eŭ sunt. Și sta și Iuda cel ce-l vînduse pre el împreună cu dŃnșii. ⁶ Deci, după ce a dis lor că eŭ sunt, s'aŭ întors ei înapoi, și aŭ cădut jos. ⁷ Și iarăși i-a întrebat pre ei: Pre cine căutați? Iar ei aŭ dis: Dis'a Iisus Nazarineanul. ⁸ Răspuns'a Iisus, și a dis: Am spus voue că eŭ sunt. Deci de mă căutați pre mine lăsați pre aceștia să se ducă. ⁹ Ca să se plină cuvântul carele a dis: Pre cari i-ai dat mie, n'am pierdut dintre dŃnșii nici pre unul. ¹⁰ Iară

Simon Petru, avînd sabie, o a scos pre ea și a lovit pre sluga arhierelui, și i-a tăiat urechea lui cea dreptă; și era numele slugii Malh. ¹¹ Și a dis Iisus lui Petru: Bagă sabia ta în tecă; ¹² Paharul, carele mi-a dat mie Tatăl, aŭ nu-l voi bea pre el? Deci ôstea și căpetenia cea peste o mie, și slugile Iudeilor, aŭ prins pre Iisus, și l'aŭ legat pre el. ¹³ Și l'aŭ dus pre el la Ana întâiu, că era socru Caiafei, carele era arhierii al anului aceluia. ¹⁴ Și era Caiafa, cel ce a slătit pre Iudei că de folos este să móră un om pentru popor. ¹⁵ Și mergea după Iisus Simon Petru și celalalt ucenic; iar ucenicul acela era cunoscut arhierelui, și a intrat împreună cu Iisus în curtea arhierelui. ¹⁶ Iar Petru a stătit la ușă afară. Deci a eșit celalalt ucenic carele era cunoscut arhierelui, și a dis portăritei și a băgat înlăuntru pre Petru. ¹⁷ Și a dis lui Petru slujnica portărita: Aŭ și tu ești din ucenicii omului acestuia? Dis'a acela. Nu sunt. ¹⁸ Și sta slugile și slujitorii

carî făcuse foc, că era frig, și se încălzea. și era cu ei Petru stând și încălzindu-se. ¹⁹Deci arhiereul a întrebat pre Iisus de ucenicii lui, și de învățătura lui. ²⁰Răspuns'a Iisus lui: Eu de față am grăit lumei; Eu tot-d'a-una am învățat în sinagogă și în biserică, unde toți Iudeii se adună, și întru ascuns n'am grăit nimic. ²¹Ce mă întrebi? Întrăbă pre cei ce au auzit ce am grăit lor; iată aceștia știu cele ce am grăit eu. ²²Și acestea zicând el, unul din slugile ce sta înainte, a dat palmă lui Iisus, zicând: Așa răspunzi arhiereului? ²³Răspuns'a Iisus lui: De am grăit rău, mărturisesc de rău; iar de am grăit bine, ce mă bați? ²⁴Deci l'a trimis pre el Ana legat la Caiafa arhiereul. ²⁵Și era Simon Petru stând și încălzindu-se; deci diseră lui: Ați și tu din ucenicii lui ești? Iar el s'a lepădat și a zis: Nu sunt. ²⁶Dis'a lui unul din slugile arhiereului, rudenie fiind al celui ce i-a tăiat Petru urechia: Ați nu te-am văzut în grădina cu dânsul? ²⁷Și iarăși s'a lepădat Petru; și îndatăși a cântat cocoșul.

²⁸Deci aduc pre Iisus de la Caiafa în divan, și era dimințat; și ei n'au intrat în divan ca să nu se spurce, ci ca să mănânce Pascele. ²⁹Esit'a drept aceea Pilat la ei,

și a zis: Ce pîră aduceți asupra omului acestuia? ³⁰Răspuns'au și au zis: De n'ar fi fost acesta făcător de rele, nu l'am fi dat pre el ție. ³¹Deci a zis lor Pilat: Luați-l pre el voi, și duple legea voastră judecați-l pre el. Și au zis lui Iudeii: Noe nu este cu putință să omorim pre nimenea; ³²Ca cuvîntul lui Iisus să se plînescă carele a zis, însemnând cu ce morțe vrea să moră. ³³Și a intrat iarăși în divan Pilat și a chemat pre Iisus, și i-a zis lui: Tu ești împăratul Iudeilor? ³⁴Răspuns'a Iisus lui: De la tine tu zici acesta, sau alții au grăit ție pentru mine? ³⁵Răspuns'a Pilat: Ați doreți eu Iudeu sunt? Neamul tău și archiereii te-au dat pre tine mie; ce ai făcut? ³⁶Răspuns'a Iisus: Împărăția mea nu este din lumea acesta de ar fi fost din lumea acesta împărăția mea, slugile mele s'ar fi nevoit ca să nu mă fi dat Iudeilor; iar acu împărăția mea nu este de aici. ³⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ³⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ³⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁴⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁴¹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁴²Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁴³Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁴⁴Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁴⁵Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁴⁶Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁴⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁴⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁴⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁵⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁵¹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁵²Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁵³Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁵⁴Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁵⁵Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁵⁶Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁵⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁵⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁵⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁶⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁶¹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁶²Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁶³Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁶⁴Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁶⁵Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁶⁶Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁶⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁶⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁶⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁷⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁷¹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁷²Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁷³Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁷⁴Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁷⁵Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁷⁶Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁷⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁷⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁷⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁸⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁸¹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁸²Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁸³Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁸⁴Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁸⁵Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁸⁶Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁸⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁸⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁸⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁹⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁹¹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁹²Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁹³Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁹⁴Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁹⁵Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁹⁶Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁹⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ⁹⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁹⁹Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ¹⁰⁰Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine?

o vină nu află întru el. ³⁰Ci este voue obiceiul ca să vă slobozesc pre unul la Pasci; deci voiți să vă slobozesc voue pre împăratul Iudeilor?

Strigat'au drept aceea iarăși toți, zicând: Nu pre acesta ci pre Varava, și era Varava tîlhar.

CAP. XIX.

Pentru bătaia lui Iisus; pentru răstignirea lui Christos; pentru cei ce stau lângă cruce; pentru cererea trupului Domnului; pentru îngroparea lui.

¹Deci atunci a luat Pilat pre Iisus, și l'a bătut. ²Și ostașii, împletind cunună de spinii, au pus în capul lui și cu haină mohorită l'au îmbrăcat pre el. ³Și i zicea: Bucură-te împăratul Iudeilor; și i da lui palme. ⁴Deci a esit iarăși afară Pilat și a zis lor: Iată aduc voue pre el afară ca să cunoșteți că întru dânsul nici o vină nu află. ⁵Deci a esit Iisus afară, purtând cununa cea de spinii, și haina cea mohorită. Și a zis lor: Iată omul. ⁶Iar dacă l'au vădut pre el archiereii și slugile, au strigat zicând: Răstignesc-l, răstignesc-l pre el. Dis Iisus? ⁷Iată-l pre el voi? ⁸Iată-l pre el voi? ⁹Iată-l pre el voi? ¹⁰Iată-l pre el voi? ¹¹Iată-l pre el voi? ¹²Iată-l pre el voi? ¹³Iată-l pre el voi? ¹⁴Iată-l pre el voi? ¹⁵Iată-l pre el voi? ¹⁶Iată-l pre el voi? ¹⁷Iată-l pre el voi? ¹⁸Iată-l pre el voi? ¹⁹Iată-l pre el voi? ²⁰Iată-l pre el voi? ²¹Iată-l pre el voi? ²²Iată-l pre el voi? ²³Iată-l pre el voi? ²⁴Iată-l pre el voi? ²⁵Iată-l pre el voi? ²⁶Iată-l pre el voi? ²⁷Iată-l pre el voi? ²⁸Iată-l pre el voi? ²⁹Iată-l pre el voi? ³⁰Iată-l pre el voi? ³¹Iată-l pre el voi? ³²Iată-l pre el voi? ³³Iată-l pre el voi? ³⁴Iată-l pre el voi? ³⁵Iată-l pre el voi? ³⁶Iată-l pre el voi? ³⁷Iată-l pre el voi? ³⁸Iată-l pre el voi? ³⁹Iată-l pre el voi? ⁴⁰Iată-l pre el voi? ⁴¹Iată-l pre el voi? ⁴²Iată-l pre el voi? ⁴³Iată-l pre el voi? ⁴⁴Iată-l pre el voi? ⁴⁵Iată-l pre el voi? ⁴⁶Iată-l pre el voi? ⁴⁷Iată-l pre el voi? ⁴⁸Iată-l pre el voi? ⁴⁹Iată-l pre el voi? ⁵⁰Iată-l pre el voi? ⁵¹Iată-l pre el voi? ⁵²Iată-l pre el voi? ⁵³Iată-l pre el voi? ⁵⁴Iată-l pre el voi? ⁵⁵Iată-l pre el voi? ⁵⁶Iată-l pre el voi? ⁵⁷Iată-l pre el voi? ⁵⁸Iată-l pre el voi? ⁵⁹Iată-l pre el voi? ⁶⁰Iată-l pre el voi? ⁶¹Iată-l pre el voi? ⁶²Iată-l pre el voi? ⁶³Iată-l pre el voi? ⁶⁴Iată-l pre el voi? ⁶⁵Iată-l pre el voi? ⁶⁶Iată-l pre el voi? ⁶⁷Iată-l pre el voi? ⁶⁸Iată-l pre el voi? ⁶⁹Iată-l pre el voi? ⁷⁰Iată-l pre el voi? ⁷¹Iată-l pre el voi? ⁷²Iată-l pre el voi? ⁷³Iată-l pre el voi? ⁷⁴Iată-l pre el voi? ⁷⁵Iată-l pre el voi? ⁷⁶Iată-l pre el voi? ⁷⁷Iată-l pre el voi? ⁷⁸Iată-l pre el voi? ⁷⁹Iată-l pre el voi? ⁸⁰Iată-l pre el voi? ⁸¹Iată-l pre el voi? ⁸²Iată-l pre el voi? ⁸³Iată-l pre el voi? ⁸⁴Iată-l pre el voi? ⁸⁵Iată-l pre el voi? ⁸⁶Iată-l pre el voi? ⁸⁷Iată-l pre el voi? ⁸⁸Iată-l pre el voi? ⁸⁹Iată-l pre el voi? ⁹⁰Iată-l pre el voi? ⁹¹Iată-l pre el voi? ⁹²Iată-l pre el voi? ⁹³Iată-l pre el voi? ⁹⁴Iată-l pre el voi? ⁹⁵Iată-l pre el voi? ⁹⁶Iată-l pre el voi? ⁹⁷Iată-l pre el voi? ⁹⁸Iată-l pre el voi? ⁹⁹Iată-l pre el voi? ¹⁰⁰Iată-l pre el voi?

vînt, mai mult s'a temut. ⁹Și a intrat în divan iarăși și a zis lui Iisus: De unde ești tu? Iar Iisus răspuns nu i-a dat lui. ¹⁰Deci a zis Pilat lui: Mie nu grăesci? Ați nu știți că putere am să te răstignesc, și putere am să te slobodesc? ¹¹Răspuns'a Iisus: Nu ai avea nici o putere asupra mea, de nu ar fi fost dat ție de sus. Pentru acesta cel ce m'a dat ție, mai mare păcat are. ¹²Dintru acesta căuta Pilat să-l slobodescă pre el; iar Iudeii strigau, zicând: De vei slobodi pre acesta, nu ești prieten Cesarului. Toți se face pre sineși împărat, stă în potriua Cesarului. ¹³Deci Pilat auzind cuvîntul acesta, a scos afară pre Iisus și a sedut pre scaun la judecată, în locul ce se chiamă pardosit cu pietre, iar evreiesce Gavata. ¹⁴Și era Vine-rea Pascelor, și ceasul ca la

al șeselea și a ȋis Iudeilor: lată împăratul vostru. ¹⁵Iar ei au strigat: Iea-l, ica-l, răstignesce-l pre el. ȋis'a lor Pilat: Pre împăratul vostru să-l răstignesc? Răspuns'au arhierii: N'avem împărat, fără numai pre Cesarul. ¹⁶Deci atuncea l'adat pre ellor ca să se răstignescă. Și au luat pre Iisus, și l'au dus ca să-l răstignescă. ¹⁷Și ducându-și crucea sa, a eșit la locul ce se chiamă al Căpăținei, carele se ȋice evreesce Golgota, ¹⁸Unde l'au răstignit pre el, și împreună cu el alți doi, de o parte și de alta, și în mijloc pre Iisus. ¹⁹Și a scris și titlu Pilat, l'a pus pre cruce; și era scris: **Iisus Nazarineanul, Împăratul Iudeilor.** ²⁰Și pre acest titlu mulți din Iudei l'au cetit; căci aproape era de cetate locul unde s'a răstignit Iisus. Și era scris; evreesce, elenesce, rōmle nesce. ²¹Deci au ȋis lui Pilat arhierii Iudeilor; nu serie Împăratul Iudeilor, ci cum că el a ȋis, Împărat sunt al Iudeilor. ²²Răspuns-a Pilat: ceea ce am scris, am scris.

²³Iar ostașii dacă au răstignit pre Iisus, au luat hainele lui, și le-au făcut patru părți, fiește-căruia ostaș parte, și cămașa. Și era cămașa ne cusută, de sus țesută preste tot. ²⁴Și au ȋis între dēnșii, să nu o

șfișiem pre acēsta, ci să aruncăm sort pentru dēnsa, a căruia va fi, ca să se plinēscă scriptura ce ȋice: Împărțit'au hainele mele loru-și, și pentru cămașa mea au aruncat sort. Deci ostașii acesteia au făcut.

²⁵Și sta lângă crucea lui Iisus muma lui, și sora mamei lui, Maria a lui Clopa, și Maria Magdalina. ²⁶Deci vădēnd Iisus pre maica sa, și pre ucenicul stānd, pre carele iubia, a ȋis mamei sale: muțere, iată Fiul tēu.

²⁷După aceea a ȋis ucenicului: lată muma ta; și dintr'acel ceas a luat pre dēnsa ucenicul într'ale sale.

²⁸După aceea sciind Iisus că tōte s'au sēvīrșit, ca să se plinēscă scriptura, a ȋis: Mi-e sete. ²⁹Și era acolo un vas plin de oțet; iar ei umplēnd un burete de oțet și în isop puindu-l, l'au adus la gura lui. ³⁰Deci dacă a luat oțetul Iisus, a ȋis: Sēvērșitu-s'au. Și plecādu-și capul, și-a dat duhul. ³¹Iar Iudeii, ca să nu rēmāie pre cruce trupurile Sāmbāta, de vreme ce Vineri era, (că era mare ȋiua Sāmbetei aceea), Au rugat pre Pilat, ca să le sdrobiască lor fluerile, și să l' rădice. ³²Deci au venit ostașii, și celui dintēu l-au sdrobit fluerile, și celui lalt ce s'a răstignit împreună cu el. ³³Iar la Iisus viind, dacă

l'a vădūt pre el că atuncea murise, nu l-au zdrobotit lui fluerile. ³⁴Ci unul din ostașii cu sulita cōsta lui a împuns, și îndată a eșit sīnge și apă. ³⁵Și cel ce a vădūt a mărturisit și adevărată este mărturisirea lui. Și acela scie că adevărate ȋice, ca și voi să crede-ȋi. ³⁶Că s'au făcut acestea ca să se plinească scriptura: os nu se va sdrobi dintr'insul. ³⁷Și iarăși altă scriptură ȋice: Vede-a-vor pre carele l'au împuns.

³⁸Iar după acestea a rugat pre Pilat Iosif cel din Arimatea, (fiind și el ucenic al lui Iisus, dar într'ascuns pentru frica Iudeilor), ca să ȋea

trupul lui Iisus; și a dat voe Pilat. Deci a venit și a luat trupul lui Iisus. ³⁹Și a venit și Nicodim, cel ce venise la Iisus nōptea mai nainte, aducēnd amestecătură de smirnă și de aloi ca la o sută de litre. ⁴⁰Și a luat trupul lui Iisus, și l'a înfășurat pre el în giulgiuri cu miresme, precum este obiceiul Iudeilor a îngropa. ⁴¹Și era grădină în locul unde s'a răstignit, și în grădină mormīnt nou, întru carele nimenea nici odată nu se pusese. ⁴²Deci acolo pentru Vinerea Iudeilor, căci aproape era mormīntul, au pus pre Iisus.

CAP. XX.

Pentru învierea lui Christos; pentru arătarea lui Christos întâu Mariei Magdalinei, și apoi ucenicilor, fiind ei adunați.

¹Iar într'una din Sāmbete a venit Maria Magdalina de diminēță, încă întunerie fiind, la mormīnt; și a vădūt pīatra luată de pre mormīnt. ²Deci a alergat aceea și a venit la Simon Petru, și la celălalt ucenic, pre carele iubia Iisus, și a ȋis lor: A luat pre Domnul din mormīnt, și nu scim unde l'a pus pre el. Deci a eșit Petru, și celălalt ucenic, și venia la mormīnt. ³Și alergau

amīndouă împreună; și celălalt ucenic a alergat înainte mai curēnd de cāt Petru, și a venit mai întâu el la mormīnt. ⁴Și plecādu-se, a vădūt giulgiurile zăcēnd; dar n'a intrat. ⁵A venit și Simon Petru urmāndu-l lui și a intrat în mormīnt, și a vădūt giulgiurile singure zăcēnd. ⁶Și mahrama care a fost pre capul lui nu cu giulgiurile zăcēnd, și de osebi învēluită într'un loc. ⁷Deci

atunci a intrat și cel-lalt ucenic, carele venise întâiu la mormînt, și a vădut și a cređut. ⁹Că încănu scia scriptura, că trebuie să învieze din morți. ¹⁰Și s'au dus iarăși întru sine ucenicii.

¹¹Iar Maria sta la mormînt plângend afară; și, plângend, s'a aplecat în mormînt, ¹²Și a vădut două ingeri în vestminte albe ședend, unul de către cap, și altul de către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. ¹³Și au ăis ei accia: Muier, ce plângi? ăis'a lor: Că au luat pre Domnul meu, și nu știu unde l'au pus pre dănsul. ¹⁴Și aceastăa ăicend s'a întors înapoi, și a vădut pre Iisus stănd, și nu scia că Iisus este. ¹⁵ăis'a ei Iisus: Muier, ce plângi? Pre cine cauți? Iară ei părăndu-i-se că este grădinarul, a ăis lui: Dăme, de l'ai luat tu pre el, spune-mi mie, unde l'ai pus pre dănsul? Și eu voi lua pre el. ¹⁶ăis'a ei Iisus: Marie! Intorcenduse aceea a ăis lui: Ravuni, cese ăice învătătorule. ¹⁷ăis'a ei Iisus: Nu te atinge de mine, că încă nu m'am suit la Tatăl meu; ci mergi la frații mei, și le spune lor; mă sui la Tatăl meu și Tatăl vostru, și Dumneđeul meu și Dumneđeul vostru. ¹⁸A venit Maria Magdalina, vestind ucenicilor, că a v-

ăut pre Domnul, și acestea a ăis ei.

¹⁹Deci fiind sără în ziua aceea într'una din Sămbete și ușile fiind încuiate, unde erau ucenicii adunați pentru frica Iudeilor, venit'a Iisus, și a stăut în mijloc, și a ăis lor: Pace vouă. ²⁰Și aceastăa ăicend, a arătat lor mările și cōsta sa; și s'au bucurat ucenicii văđend pre Domnul. ²¹Deci a ăis lor Iisus iarăși: Pace vouă: Precum m'a trimis pre mine Tatăl, și eu trimet pre voi. ²²Și aceastăa ăicend, a suflat, și a ăis lor: Luați duh sânt. ²³Căroa veți ierta păcatele, se vor ierta lor: Și căroa le ceți ținea, vor fi ținute. ²⁴Iar Toma, unul din cei doi-spre-dece, carele se ăice geamă, nu era cu dănsii când a venit Iisus. ²⁵Deci au ăis lui cei-l'alți ucenici: Am văđut pre Domnul. Iar el le-a ăis lor: De nu voi vedea în mările lui semnul cuielor, și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, și de nu voi pune mână mea în cōsta lui, nu voi crede. ²⁶Si după opt zile iarăși erau înăuntru ucenicii lui, și Toma cu dănsii; Venit'a Iisus, fiind ușile încuiate, și a stăut în mijloc, și a ăis: Pace vouă. Apoi a ăis Tomei. ²⁷Adăți degetul tău în cōce, și veți mările mele; și adu mână ta, și o

pune în cōsta mea, și nu fi necredincios, ci credincios. ²⁸Și a respuns Toma, și a ăis lui: Domnul meu, și Dumneđeul meu. ²⁹ăis'a Iisus lui: Căci m'ai văđut pre mine, Tomo, ai cređut? Iericiți cei ce n'au văđut, și au cređut. ³⁰Multe încă și alte

semne a făcut Iisus înaintea ucenicilor săi, care nu sunt scrise în cartea aceastăa. ³¹Iar acestea s'au scris, ca să cređi că Iisus este Christos, fiul lui Dumneđe; și cređend, viață să aveți întru numele lui.

CAP. XXI.

Pentru arătarea lui Iisus după învierea lui Petru și altora, când prindeau pește la marea Tiberiadei; pentru ceea-ce s'a ăis lui Petru: Pasce oile mele.

¹După aceastăa iarăși s'a arătat pre sine Iisus ucenicilor săi, sculându-se din morți, la marea Tiberiadei; și s'a arătat așa: ²Era împreuna Simon Petru și Toma, carele se ăice geamă, și Natanail, cel din Cana-Galilei, și fiii lui Zevedei, și alți două din ucenicii lui. ³ăis'a lor Simon Petru: Mă duc să vinez pește, ăis'au ei lui: Mergem și noi împreună cu tine; și au eșit, și s'au suit în corabie îndată, și într'acea nopte n'au prins nimic. ⁴Iar dacă s'a făcut dimineță, a stăut Iisus la țermuri; dar nu scia ucenicii că Iisus este. ⁵Deci a ăis lor Iisus: Fiilor, nu cum-va aveți ceva de mănecare? Răspuns'au lui: Nu. ⁶Iar el a ăis lor: Aruncați mreja de-a-drēpta parte

a corabiei, și veți afla. Și au aruncat, și numai puteau să o tragă pre ea de mulțimea pescilor. ⁷ăis'a drept aceea ucenicul acela, pre carele iubia Iisus, lui Petru: Domnul este. Iar Simon Petru auđind că Domnul este, cu ependitul s'a încins (că era gol), și s'a aruncat în mare. ⁸Iar cei-l'alți ucenici cu corabiōra au venit, (căci nu era departe de pămînt, ci ca la două sute de coți), trăgēnd mreja cu pescii. ⁹Deci, dacă au eșit la pămînt, au văđut jeratec stănd, și pește pus d'asupra, și pâne. ¹⁰ăis'a lor Iisus: Aduceți din pescii cari ați prins acum. ¹¹S'a suit Simon Petru și a tras mreja la uscat plină de pești mari, o sută-cinci-ăeci și trei, și atăția fiind, nu s'a rupt mreja.

¹² Țis'a lor Iisus: Veniți de prânziți. Și nimenea nu cu-teza din ucenicul să-l întrebe pre el: tu cine ești? Șciind că Domnul este. ¹³ Și a venit Iisus, și a luat pânea și le-a dat lor, și pescele asij-derea. ¹⁴ Cu acesta acum a treia oră s'a arătat Iisus ucenicilor scii, după ce s'a sculat din morți.

¹⁵ Decî, dacă a prânzit, a Țis lui Simon Petru, Țis'a: Simone al lui Iona, iubesc-mă mai mult de cât aceștia? Țis'a lui: Așa Dómnne, tu scii că te iubesc. Țis'a lui: Pasce mieluseii mei. ¹⁶ Țis'a lui iarăși a doua oră: Simone al lui Iona, iubesc-mă. Răspuns'a lui: Așa Dómnne, tu scii că te iubesc. ¹⁷ Țis'a lui: Păstorește oile mele. Țis'a lui a treia oră: Simone al lui Iona, iubesc-mă? S'a mahnit Petru, căci a Țis lui a treia oră: iubesc-mă? Și a Țis lui: Dómnne, tu tóte scii, tu scii că te iubesc. ¹⁸ Țis'a Iisus lui: Pasce oile mele. Amin. Amin Țic Ție, când eraî mai tînăr te încingeai pre tine însuți și îmblai unde vreaî; iar după ce vei îmbătrîni, vei întinde mâinile tale, și

altul te va încinge și te va duce unde tu nu voesci. ¹⁹ Și acesta a Țis, însemnând cu ce mórte va mări pre Dómnne. Și acesta grăind, a Țis lui: Urmază mie. ²⁰ Iar întorcendu-se Petru a vėdut pre ucenicul pre carele iubia Iisus, mergend după el carele a și cădut la cină pre pieptul lui, și a Țis: Dómnne, cine este cela ce va să te vinđă. ²¹ Pe acela vėdendu-l Petru, a Țis lui Iisus: Dómnne dar acesta co? ²² Țis'a Iisus lui: De voiū vrea să rămăie acesta până voiū veni, ce-Ți este Ție? Tu urmază mie. ²³ Decî a eșit cuvîntul acesta între frați că ucenicul acesta nu va muri; și n'a Țis Iisus lui că nu va muri; ci, de voiū vrea să rămăie acesta până voiū veni, ce-Ți este Ție? ²⁴ Acesta este ucenicul carele mărturisesce pentru acestea, și a scris acestea. Și scim că adevărată este mărturia lui. ²⁵ Sunt încă și altele multe câte a făcut Iisus, care de s'ar fi scris câte una, nici în lumea acósta (mi se pare) că n'ar încăpea cărțile ce s'ar fi scris.

AMIN

EVANGHELIILE DOMINICALE

Evangelhiile dominicale se găsesc în textul celor patru Evangheliști, după cum urmază:

1.	Evangelhia Duminiceî Invierii (Paști)	Ión, cap. I, v. 1—18.
2.	"	Tomel Ión, cap. XX, v. 19—31.
3.	"	III după Paști . Marcu, cap. XV, v. 4.—cap. XVI v. 8.
4.	"	IV " " Ión, cap. V, v. 1—16.
5.	"	V " " Ión, cap. IV, v. 5—42.
6.	"	VI " " Ión, cap. IX, v. 1—38.
7.	"	VII " " Ión, cap. XVII, v. 1—13.
8.	"	a cincî Țecimî . Ión, cap. VII, v. 37—53.
9.	"	Tuturor sântilor Mateiū, cap. X, v. 32—34 și v. 37—38; cap. XIX v. 27—30.
10.	"	a II-a d. Rusalii Mateiū, cap. IV, 18—23.
11.	"	III " " Mateiū, cap. VI, v. 22—33.
12.	"	IV " " Mateiū, cap. VIII, v. 5—13.
13.	"	V " " Mateiū, cap. VIII, v. 28.—cap. IX, v. 1.
14.	"	VI " " Mateiū, cap. IX, v. 1—8.
15.	"	VII " " Mateiū, cap. IX, v. 27—35.
16.	"	VIII " " Mateiū, cap. XIV, v. 14—22.
17.	"	IX " " Mateiū, cap. XIV, v. 22—34.
18.	"	X " " Mateiū, cap. XVII, v. 14—23.
19.	"	XI " " Mat., cap. XVIII, v. 23—35.
20.	"	XII " " Mateiū, cap. XIX, v. 16—26.
21.	"	XIII " " Mateiū, cap. XXI, v. 33—42.
22.	"	XIV " " Mateiū, cap. XXII, v. 1—14.
23.	"	XV " " Mateiū, cap. XXII, v. 35—43.
24.	"	XVI " " Mat., cap. XXV, v. 14—30.
25.	"	XVII " " Mateiū, cap. XV, v. 21—28.
26.	"	XVIII " " Luca, cap. V, v. 1—11.

27. Evanghelia Duminicii a XIX d. Rus. Luca, cap. VI, v. 31—36.
 28. „ „ XX „ „ Luca, cap. VII, v. 11—16.
 29. „ „ XXI „ „ Luca, cap. VIII, v. 5—15.
 30. „ „ XXII „ „ Luca, cap. XVI, v. 19—31.
 31. „ „ XXIII „ „ Luca, cap. VIII, v. 26—39.
 32. „ „ XXIV „ „ Luca, cap. VIII, v. 41—56.
 33. „ „ XXV „ „ Luca, cap. X, v. 25—37.
 34. „ „ XXVI „ „ Luca, cap. XII, v. 16—21.
 35. „ „ XXVII „ „ Luca, cap. XIII, v. 10—17.
 36. „ „ XXVIII „ „ Luca, cap. XIV, v. 16—24.
 37. „ „ XXIX „ „ Luca, cap. XVII, v. 12—19.
 38. „ „ XXX „ „ Luca, cap. XVIII, v. 18—27.
 39. „ „ XXXI „ „ Luca, cap. XVIII, v. 35—43.
 40. „ „ XXXII „ „ Luca, cap. XIX, v. 1—10.
 41. „ „ XXXIII „ a vameşului şi fariseului Luca, cap. XVIII, v. 10—14.
 42. „ „ Fiului celui risipitor Luca, cap. XV, v. 11—32.
 43. „ „ Lăsatului de carne Matei, cap. XXV, v. 31—46.
 44. „ „ Lăsatului de brânză Matei, cap. VI, v. 14—21.
 45. „ „ I-a a Sf. Post . . . Ión, cap. I, v. 43—51.
 46. „ „ II-a a Sf. Post . . . Marcu, cap. II, v. 1—12.
 47. „ „ III-a a Sf. Post . . . Marcu, cap. VIII, v. 34. — cap. IX, v. 1.
 48. „ „ IV-a a Sf. Post . . . Marcu, cap. IX, v. 17—32.
 49. „ „ V-a a Sf. Post . . . Marcu, cap. X, v. 33—45.
 50. „ „ Floriilor (stălpărilor) Ión, cap. XII, v. 1—18.

EVANGHELIILE INVIERII

- Evanghelia I a Invierii Matei, cap. XXVIII, v. 16—20.
 „ II „ „ Marcu, cap. XVI, v. 1—8.
 „ III „ „ Marcu, cap. XVI, v. 9—20.
 „ IV „ „ Luca, cap. XXIV, v. 1—12.
 „ V „ „ Luca, cap. XXIV, v. 12—35.
 „ VI „ „ Luca, cap. XXIV, v. 36—53.
 „ VII „ „ Ión, cap. XX, v. 1—10.
 „ VIII „ „ Ión, cap. XX, v. 11—18.
 „ IX „ „ Ión, cap. XX, v. 19—31.
 „ X „ „ Ión, cap. XXI, v. 1—14.
 „ XI „ „ Ión, cap. XXI, v. 1—25.